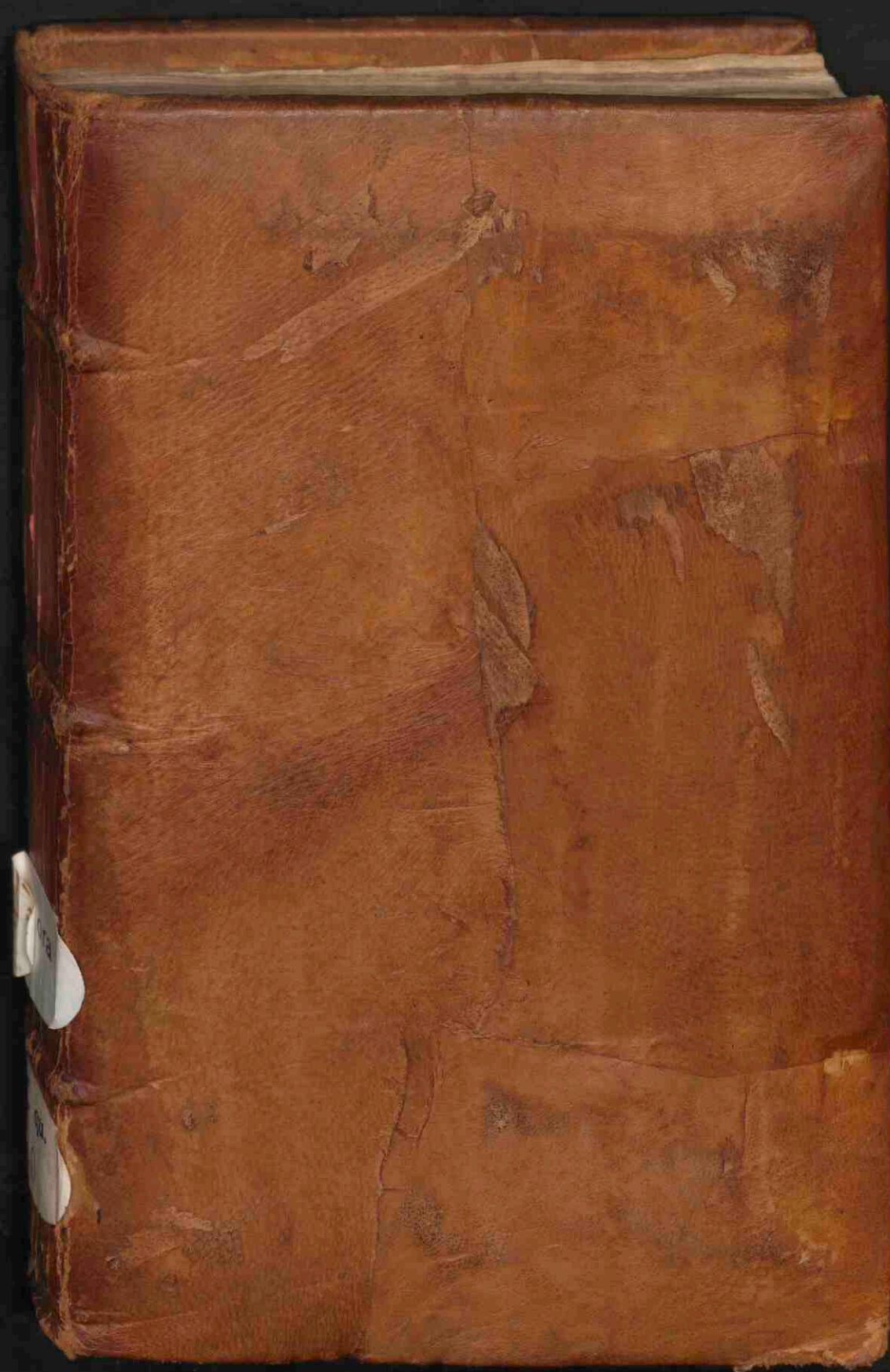

Rudimenta grammatices

<https://hdl.handle.net/1874/341655>

Litterae Latinae
Quarto n°. 180.

554. Nicolaus Perotti, Rudimenta grammaticae [latinae]. Eiusdem oratio pro Romanorum regis Friderici jocunda receptione Bononiae. [Leuven] Egidius van der Heerstraten [c. 1486]. 4°. X. 4°. 1801

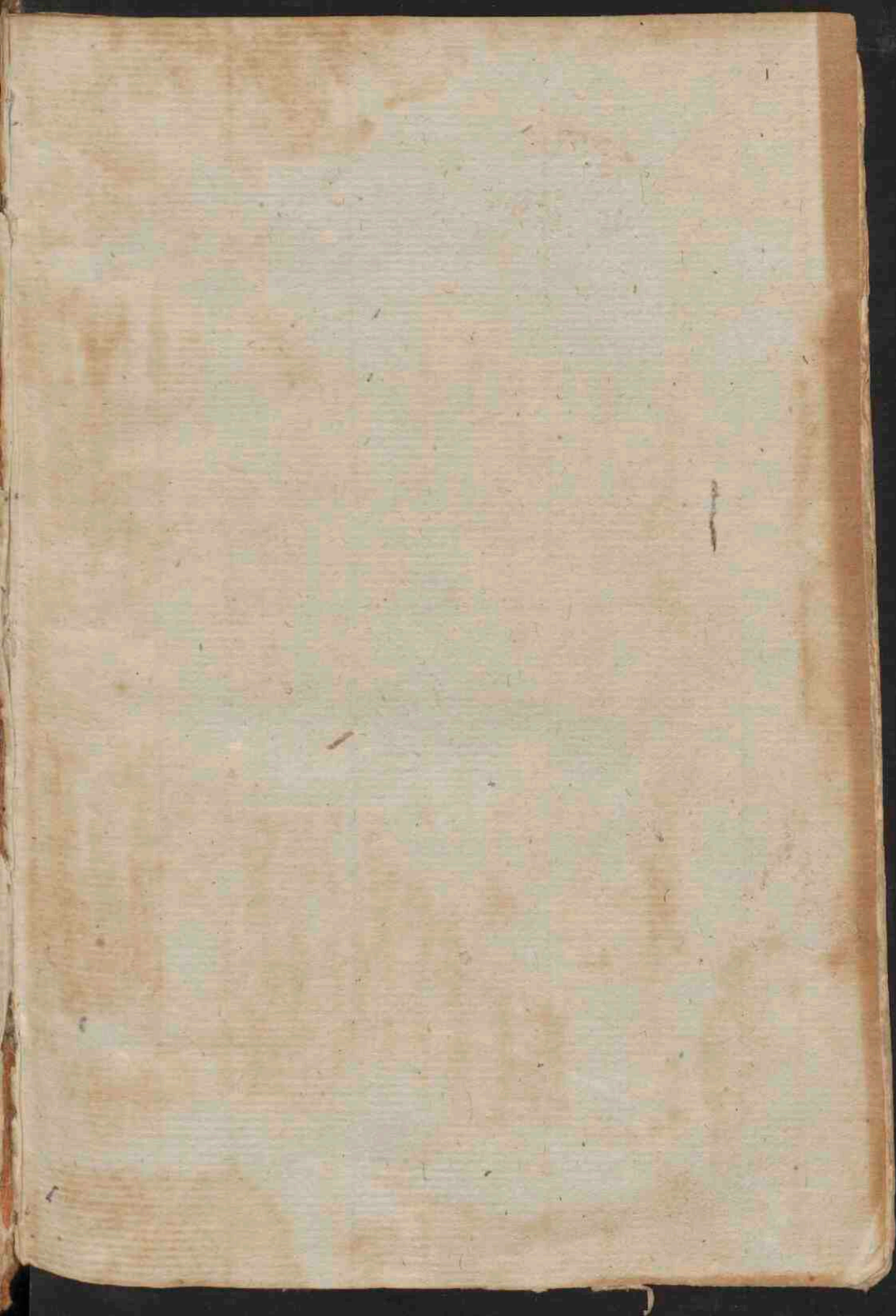
Type 1. — HMT 55 (93) a. — CA 1380. — C II² 4679. — Bl. 1 (□) ontbreekt.

Samengeb. met nr. 14 en Andr. Guarna, Bellum grammaticale. [Deventer] 1514.

14. Alexander Hegius, Farrago. [Deventer, Rich. Paffroet] 30 Sept. 1490. 4°. X. 4°. 1802

Typen 3, 4, 6. — HMT 64 (112) d 1, e 2, 65 (113) a. — Rubr. *α*. — CA 740. — C II 3430. — Pr. 8987.

Samengeb. met nr. 554 en Andr. Guarna, Bellum grammaticale. Deventer 1514.

Camille 1380

2
Nicolaï perotti episcopi syontini viri doctissimi & poete laureati. Ad Pyrrhum perottum nepotem ex fratre. Instituto grammaticali a primis literarum elementis ad summa-
tissimam usq; latine lingue elegantiam. Feliciter incipit.

M
121
A literas. A. b. c. d. e. f. g. h. i. k. l. m. n. o. p.
. q. r. s. t. u. x. y. z. ^o. ^o. ^o. est.

Da salutationez beate uirginis. Ave Ma-
ria gratia plena dominus tecus. benedi-
cta tu in mulieribus. & benedictus fructus
uentris tui iesus xps Amē. Sancta ma-
ria mater dei ora pro nobis peccatoribus Amen.

Da orōnem dominicam. Pater noster qui es in celis san-
ctificetur nomen tuum. Adueniat regnum tuum fiat volum-
tas tua sicut in celo & in terra. Panem nostruz quoridianū
da nobis hodie & dimitte nobis debita nostra. sicut & nos
dimittimus debitoribus nostris. Et ne nos inducas in temp-
tationem. sed libera nos a malo. Amen.

Da symbolum. Credo in deum patrem omnipotentem cre-
atorem celi & terre. Et in Iesum xpm filium eius unicum do-
minum nostrum. Qui conceptus est de spiritu sancto natus
ex Maria uirgine passus sub poncio pylato. Crucifixus mor-
tuus & sepultus. Descendit ad inferos. tertia die resurrexit
a mortuis. Ascendit ad celos sedet ad dexteram dei patris
omnipotentis. Inde ueaturus est iudicare uiuos & mortuos
Credo in spiritum sanctum. & sanctam catholicam ecclesiam
sanctoruz comunione remissionem peccatoruz. carnis resur-
rectionem vitam eternam. Amen.

Quare optima a principio docēda sunt? quia tenacius he-
rent que nudis animis percipiunt. ut sapor. quo noua im-
buuntur maxime durat.

Quare pertinacius herent que deteriora sunt? quia bona
facile mutant in peius. nunquā in bonum uicia uertuntur.
Tur paulatim instruendi sunt pueri? quia sicut uascula an-
gustioris superfusam liquoris copiam. sic animi pueroruz.

82

DOMEIN - ARCHIEF
TO
UTRECHT

que nimia sunt respiciunt sensum autem instillantibus complentur. Quomodo utendum est remissionibus? Ita ut nec oculi suorum faciant negare. nec oculi consuetudine nimie. Quod est primum ingenii signum in pueris: memoria. Quod secundum: imitatio.

¶ Quotuplex est uirtus memorie? duplex. que: facile percipere. et fideliter continere.

¶ Cur in arte grammatice prius instruendi sunt pueri? Quia hec est initium et fundamentum omnium disciplinarum. nec potest ad ullius rei summam nisi precedentibus incipiis perueniri.

¶ Quid est grammatice ars recte loquendi recteque scribendi scriptorum et poetarum lectionibus obseruata. Unde dicitur grammatice: A po to gramaton grece. hoc est a litteris. Latine enim litteraria dicitur. quod ex litteris syllabe fiunt. ex syllabis dictiones ex dictionibus oratio. ex quibus disciplina grammatice constituitur.

¶ Quot sunt partes grammatice? quatuor. que: Littera. syllaba. dictio et oratio. Littera ut p. syllaba ut pyr. dictio ut pyrrhus. oratio ut pyrrhus incumbit uirtuti.

¶ Quid est littera? Est minima pars uocis compositae.

¶ Quid est uox? est aer ictus auribus accedens. Unde dicitur uox: A po to uoas quod est uocis. Quotuplex est uox? Quadruplex. Articulate que ab aliquo sensu mentis proficitur. Inarticulate que a nullo sensu mentis proficitur. Litterata que scribi potest. Illitterata que scribi non potest. Articulate autem quedam possunt scribi ut pyrrhus. quedam non possunt scribi. ut sybyli et gemitus hominum. Inarticulate etiam quedam scribi possunt et litterate sunt ut coax et cra. quedam sunt illitterate et scribi non possunt ut strepitus mugitus et similia. Unde dicitur littera: Littera dicitur quia si legitur quod legentibus iter prebeat. uel a litteris quia ueteres in ceratis tabulis scribebant.

¶ Littere quot accidunt? tria. nomen. figura. potestas. ¶ Quid interest inter litteras et elementa? Elementa dicuntur ipse pronuntiationes. Littere uero sunt signa elementorum. abusiue uero et littere per elementa et elementa per litteras ponuntur.

¶ Quot sunt littere sue figure elementorum? Uigintiduae. A. b. c.

d.e.f.g.h.i.k.l.m.n.o.p.q.r.s.t.u.v.x.y.z.

¶ Quor sunt uocales: sex. quinq; latine. a.e.i.o.u. z vna greca
 y pilon. ¶ Consonantes quot sunt: Sexdecim .b.c.d.f.g.
 k.l.m.n.p.q.r.s.t.x.z. ¶ Ex consonantibus quot sunt mute? No
 uem. b.c.d.f.g.k.p.q.t. ¶ Quare dicunt mute? quia incipiunt
 a seiphs z desinunt in uocales. ¶ Quor sunt semiuocales?
 septem l.m.n.r.s.x.z. ¶ Quare dicunt semiuocales? quia om
 nes fere a uocalibus incipientes z in se desinentes similem
 fere uocalibus sonum habent. ¶ Quor sunt liquide? quatu
 or. l.m.n.r. ¶ Quare dicunt liquide? quia post mutas posi
 te in eadem sillaba faciunt precedentem sillabam breuem.
 esse comunem. ¶ Quor sunt duple? due. x. z. z. ¶ Quare di
 cuntur duple? quia ponunt p duabus litteris. x enim ponitur
 p.c.z.f.z. uero ponit p duplici. s.l. ut greco i. etiam
 z. u. si in principio dictionis ponant sequite uocali consonan
 tes sunt. ut iuno z uenus. Si uero in medio dictionis ponant
 tur non composite inter duas uocales dupliciu vim habent
 ut maia z audiui. ¶ Quare non ponit inter lrās: quia nō
 est littera sed aspirationis nota. ¶ Quor sunt uocales pre
 positue? tres a.e.o. ¶ Quor sunt subiunctue? due e.u.
 ¶ Quare dicunt subiunctue? quia subiuncte prepositiuis dip
 thōgos faciūt. ¶ Quor sunt dipthōgi quinq; ae oe au eu z ei.
 ¶ Quor sunt dipthongi que scribunt z non pferunt? tres. ae
 oe z ei. ¶ Quor sunt dipthongi que scribunt z pferunt? due
 au z eu. ¶ Dipthongi sunt longe uel breues? Semper sunt
 longe nisi interdū sequente uocali ut apud uirgilium. Stipi
 tibus duris agit ludibusue praecursis.

De sillaba

Uio est sillaba? est comprehensio lrarum q̄ sb vno ac
 centu z vno spiritu pferitur. ¶ Unde dicit sillaba? A
 po toy gillambaneir qd̄ est cōprehendere. l; abusive singu
 larum uocalium sonos sillabas nominamus. ¶ Sillabe q̄t
 accidunt? quatuor: Tenor spiritus temp^o z numer^o. ¶ Quot
 sunt tenores syllabarum? tres. acutus quis z circumflexus.
 ¶ Quor sunt spiritus syllabarum? duo. asper z leuis.

Quot sunt tempora sillabarum? tria. breue. longum & mediū
quibus omnis sillaba uel breuis uel longa uel comunis ef
ficatur. // Numerus quo modo accidit sillabe q̄ vni⁹ lre est
sillaba ut a. aut duarū; ut ab. aut triū; ut arx. aut quatuor: ut
mars. aut quinque; ut stans. aut sex ut surps. maioris autē nu
meri q̄ sex lrarū nulla apud latinos sillaba inuenit̄

De dictione.

Ictio quid est? Est minima pars orōnis p̄structe. Que
differentia est inter sillabā & dictionez. Sillaba ē pars
dictionis & nihil per se significat. Dictio autem per se signi
ficat. // Dicitio unde dicit̄? A dicendo q̄ dicat aliquo. hoc ē
significet // Quot sillabaz est maxima dicitio apud latinos?
tredecim. ut Dioclitianopolitanissimorum.

De orōne.

Uro est orō: Est ordinatio dictionū congruaz sententiā
perfectamq; demonstrans. // Partes orōis quot sunt
Octo. nomen uerbum participium. p̄nomen p̄positio. ad
uerbium interiectio & coniunctio. // Quot sunt partes orōis
declinabiles? quatuor. nomen uerbum participiū & p̄nomē.
// Quot sunt partes orōis indeclinabiles? quatuor. p̄positio
aduerbium interiectio & coniunctio.

De nomine

Uro est nomen? Est pars orōnis cum casu corpus aut
rem pp̄ie cōmuniterue significans. Unde dicit̄ nomē
Nomen dicit̄ quasi notamen q̄ hoc notemus vniuscuiusq;
substantie qualitatē. uel a greco quod est onoma. // Quot
accidunt nomini? Quinq; species genus numerus figura
& casus. // Quotplex est nomen? duplex. substantiū; & ad
iectiū. // Quod est nomen substantiū? Est illud cui p̄po
nitur vnum articulare tantū ut hic liber. uel duo ad summi
ut hic & hec homo. // Quotplex est nomen substantiū? du
plex. p̄prium & appellatiū. // Quod est nomen p̄prium?
quod vni soli conuenit. pyrribus & penelope.
// Quod est appellatiū? quod est commune multorum ut
homo leo. // Quod est nomen adiectiū? quod uariatur

per tres diuersas uoces. ut probus proba probum. uel per tres articulos ut hic z hec z hoc felix.

Quot sunt species nominum tam proprioꝝ q̄ appellatiuoꝝ? Due. primitiua ut iulus mons. deriuatiua ut iulus montanus.

Quot sunt species proprioꝝ nominuꝝ? quatuor. pronome quod preponitur differentie causa ut gneus. Nomen quod est cuiusq; propriuꝝ. ut paulus. Lognomen quod est cognationis commune. ut scipio. Agnomen quod ab aliquo euentu imponitur. ut africanus.

*Propriū
Nomen
Cognomen
Agnomen*

Quot sunt species tam primitiuoꝝ q̄ deriuatiuoꝝ nominum communes? Uiginti. quinq; corporale. incorporale. omonimum. synonymum. proprium. appellatiuum. substantiuum. adiectiuum ad aliquid dictum. quasi ad aliquid dictum. gentile. patrium. interrogatiuum. infinitum. relatiuum. collectiuum. diuinduum. ficticiuꝝ generale. speciale. ordinale. numerale. absolutuꝝ. temporale locale.

Quod est nomen corporale? quod corp^o significat ut homo

Quod incorporale? quod non significat corpus ut uirtus.

Omonima que sunt? que uoce non significatione conueniūt ut nepos filius filij. uel luxuriosus

Que sunt synonyma? que non uoce sed significatione conueniunt ut ensis gladius mucro.

Quod est ad aliquid? quod sine intellectu eius ad quod dicitur proferri non potest ut filius pater.

Quasi ad aliquid quod est? quod quāuis habeat aliquod contrarium z quasi semper adherens. tamen neq; ipso nomine significat etiam illud nec secum interimit ut. nox dies.

Gentile quod est? quod gentem significat ut grecus latinus

Patrium quod est? quod a patria sumit ut romanus Qd est interrogatiuꝝ? quod cum interrogatione proferet. ut quis qualis quātus quot.

Infinitum quod est? quod est interrogatiuo contrarium. ut quis qualis q̄tus cum q̄ui accentu proferunt.

Relatiuꝝ quod est? quod refert antecedens. ut qui que qd

z talis tantus. // Collectiuum quod est: quod in singula-
ri numero multitudinem significat ut populus.

// Diui-
dum: quod est: quod a duobus uel a pluribus ad singulos
habet relationem. uel ad plures in numero pares distribu-
tos. ut uterq; alter quisq; singuli.

// Sictiuum quod est:
quod a pprietate sonoz factus est. ut turtur grus taratara

// Quod est generale: quod in diuersas species potest diuidi
ut animal arbor.

// Quod est speciale: quod a genere diuidit. ut homo laurus

// Qd est ordinale: quod ordine significat. ut prim^o secund^o

// Quod est numerale: quod numero significat. ut unus duo.

// Quod est absolutum: quod per se intelligit. ut ens deus

// Qd est temporale: quod tempus significat. ut mensis ann^o

// Quod est locale: quod locum signat. ut ppinquus longinqu^o

// Quot sunt deriuatioz nominum species proprie: Nouem.
patronimicum. possessiuum. comparatiuum. superlatiuum. di-
minutiuum. denominatiu. uerbale participiale aduerbiale.

// Quod est nome patronimici: quod a nominibus propriis
patrum deriuat secundum formam grecam z significat cui
genitio primitiui filium uel nepotem. ut eacides filius ul
nepos eaci.

// Quod est nomen possessiuum: quod cum genitio primitiui
significat aliquid eorum que possident. ut euandrius ensis
id est ensis euandri

// Comparatiuum quod est: quod significat magis cum positi-
uo. ut fortior id est magis fortis.

// Que nomina comparant: Appellatiua dicitur qualitatem
aut quantitatem significantia. qualitatem ut bonus malus.
quantitatem ut magnus paruus.

// Comparatiuum cui casui seruit: ablatiuo utriusq; numeri se-
ne prepositione. dicimus enim doctior illo uel doctior illis

// Superlatiuum quod est: quod per se prolatum intellectum
habet cum ualde aduerbio positui uel ad plures sui gene-
ris comparatum superponit omnibus. ut eneas piissim^o id
est ualde pius. optimus teucro:um id est bonus super om-

nes reucros.

Superlatiuum cui casus seruit? Benitio tantum plurali. dicimus enim doctissimus poetarum.

Diminutiuum quod est? quod diminutionem sui deriuatui absolute demonstrat. ut regulus id est paruus rex

Quot casus pferuntur diminutiuu? tribus necessarie signifi-
cacionis urbanitatis. z adulationis gratia. ut tantillus. inge-
nolum. corculum.

Denominatiua que sunt? que a nomine deriuantur ut a saxo
saxosus.

Verbalia que sunt? que a uerbo deriuantur. ut a domo do-
mitor

Participialia que sunt? que a participijs deriuantur. ut aman-
dus. z reuerendus. hoc est dignus amari z reuereri.

Adverbialia que sunt? que ab aduerbis deriuantur. ut bo-
diernus crastinus.

De generibus nominum.

Uot sunt genera nominum? Septem masculinus. femi-
ninum. neutrum. comune. one. pmiscuum. z incertum.

Masculinum cui preponitur unum articulare pronomen. ut
hic pyrribus. // Femininum cui preponit unum articulare
pronomen hec. ut hec penelope. // Neutrum cui preponit
hoc. ut hoc animal. // Comune cui hic z hec preponitur. ut
hic z hec homo. // Omne cui tria articularia pronomina p-
ponitur. ut hic z hec z hoc felix. // Promiscuum quod z epi-
chenum dicitur quod sub vna uoce z vno articulo denotat a-
nimalia utriusq; sexus ut hic passer hec aquila. // Incertum
quod nulla ratione cogente sola auctoritas ueteru sub diuer-
so genere pronuntiat ut hic uel hec filix finis talpa cortex gr-
damna dies margo bubo panthera clunis serpens linx al-
uus adeps uel adipis.

Prima regula

Pyrribus cuius generis? Masculini. quare? quia omnia no-
mina propria uiro:um cuiuscunq; sunt terminationis mascu-
lini sunt generis.

Secunda regula.

Penelope cuius generis? Feminini: qz omnia nomina mulierum cuiuscunqz sunt terminationis feminini generis sunt. ut penelope glicerium.

Tercia regula.

Pirus cuius generis? Feminini. quia omnia nomina arborum feminini sunt generis. fructuum uero et lignorum ut plurimum neutri. Excipitur hic oleaster et hec ficus pro fructu. nam hoc filer hic rubus et hic dumus non numerantur inter arbores.

Quarta regula.

Aprilis cuius generis? Masculini. qz omnia nomina mensium sunt masculini generis.

Quinta regula.

Decem cuius generis? omnis. qz omnia nomina numeralia a quatuor usque ad centum omnis sunt generis et indeclinabilia. cetera uero et declinantur et discreta sunt. preter mille quod trium generum et indeclinabile est.

Sexta regula.

Meteorus cuius generis? masculini. qz omnia nomina fluminum sunt masculini generis.

Septima regula.

Louina cuius generis? cōis. qz omnia nomina cuiuscunqz terminationis si ex ipsa significatione rerum ad mares uel feminas solum pertinent masculini uel feminini sunt generis. Sint utriusque sexus esse possunt nisi diuersas habeant uoces cōia sunt. Si in significatione neutri etiam coniungi possunt omnis sunt generis ut hic uir hec mulier hic et hec et hoc sospes.

Octaua regula.

Bonus cuius generis? Masculini. qz est prima uox adiectiui Bona feminini. qz est secunda uox adiectiui. Bonum neutri qz est tertia uox adiectiui.

Nonna regula.

Musa cuius generis? Feminini qz omnia nomina latina que in nominatiuo singulari desinunt in a feminina sunt ut aqua cetera. pluralia vero que desinunt in a neutra sunt ut arma.

Decima regula

Græca nomina cuius generis? Græca que in as uel in is longam desinunt et similiter in a apud eos desinentia neutra. et quicunqz terminationem suam seruant genus suum apud nos seruant. ut hic boreas crater titan sofia poeta scema et reliqua.

Undecima regula.

¶ **Lubile** cuius generis? Neutri. qz omnia nomina que in nro singulari in e correpta; uel in i desinunt neutra sunt ut mo nile gumi. Excipiunt a genitiuis composita omnis generis ut eiusmodi. Na nibili frugi mancipi obliqui sunt cas' omi bus casibus figurate adiuncti

Duodecima regula.

¶ **Sermo** cui' generis? masculini. qz omnia nomina que in nro singulari in o desinunt nisi sint obalia ante i. z nisi in do go exeant o in i mutata in gto que feminini sunt generis pre ter hic ordo cardo z cupido pdeo ut hec acto ordo dulcedo origo masculina sunt preter caro carnis quod est feminini margo tam masculini qz feminini generis inuenit. vgo co munitis etiam generis inuenit.

Decimatertia regula.

¶ **Coru** est neutri ge. qz omnia nomina in u ul' in c uel in o ul' in l ul' in m l' in t in nro singulari desinentia neutra sunt ut genti lac aliquid cervical caput templum. Excipit hic sal qd ni apud ueteres neutz inuenit h pugil h sol h z hec p sul exul uigil h z hec z h nequa. Decimaqzta regula.

¶ **Flumen** cui' generis? Neutri. qz omnia nomina in n desine tia h pducunt ultimā aut si a canendo componunt masculi na sunt. Si corripunt nisi a canendo composita neutra sunt ut hic lien ren splen h solamen semen flamen h tubicen cor niceen fidicen. Excipit hic pecten hic flamē p sacerdote. Hec ca uero in n genus suum seruant. ut hic titan hic syren hic delphin hec eleusin. Decimaquinta regula.

¶ **Laquear** cuius generis? Neutri. qz omnia nomina desinen tia in ar neutra sunt ut insiar lacunar. Excipit hic hostiar h lar hic z hec z hoc par z sua composita

Decimasexta regula.

¶ **Lancer** cuius generis? Masculina. qz omnia nomina in er desinentia masculina sunt preter nomina ter. de. b uel u lo co psonantis an er habentia. uel terre frēt' significatia ut h puer ager auster h tuber suber cadauer h siler papauer ci cer. Excipit hic ymber z ab eo coposita serpēber mulciber

hoc iter spinter cancer p morbo. degener pauper uber cōis
uel ponus ōnis sunt generis

Decimaseptima regula

¶ **Vir** cuius generis: masculini. qz in ir delinientia nomina masculina sunt. ut hic leuir treuir abadir. Excipiunt hoc gadir z hoc ir.

Decima octaua regula.

¶ **Honor** cuius generis: mascul. qz omnia nomina in o: desinentia masculina sunt labor lectoz preter comparatiua que cōmunis sunt generis. Excipiunt hic senio: hec arbor: h mar: mor: equoz ador: eo: z h z hec memo: immemo: z a dēde: core co: po: z ul' colore composita que cōmunia sunt ut vede cor: bico: po: z discolor: auro: etia: est communis generis nisi eius eum significat qui auget tunc eni auctrix facit femininū

Decimanona regula.

¶ **Robur** cuius generis: neutri. quia in ur desinentia nomina neutra sunt. ut iecur guttur. preter nomina deoz uel gētilia uel appellatiua aurum x uel t ante ur habentia que masculina sunt. ut auxur. astur. turtur. fursur. Verbalia uero que hominibus imponunt si sunt tercie declinationis communia sunt. ut augur fur trifur quibus additur ligur. Sin secunde masculina ut satur.

Uicesima regula.

¶ **Liuitas** cuius ge. Femini. qz in as desinentia nomina feminina sunt. ut pietas. preter patria z gentilia que cōmunia sunt ut arpinas capenas archas. Excipiunt h mas maris uas dis. as sis. hoc uas sis. fas. nefas. z nugas ōnis ge. indeclinabile

Uicesimaprima regula.

¶ **Durges** cuius generis: Masculini. qz in es correptam desinentia que nullam significationis naturalem cōionem hinc cum femininis masculina sunt. ut trames limes. Excipiuntur duo in ges. hec seges z tegez compes compedis. Item in quies quod omnis ge. inuenit.

Uicesimasecunda regula.

¶ **Lades** cuius generis: Feminini. quia in es pductam desinentia feminina sunt ut labes. Excipit hic uerres. p po: co z dies qd in singulari incerti generis est in plurali masculini

7
semper sicut ab eo compositum meridies et hic pes pedis.

Vicesimatercia regula.

Classis cuius generis? Feminini. quia in is desinentia nomina feminina sunt. Excipiunt habentia n ul' duas consonantes in eadem syllaba uel duplicem consonantem ante is. et que penultimam syllabam una ex liquidis terminant uel una syllaba crescunt in genituo que masculina sunt. Excipit hic caulis hec bipennis hec febris pestis nepris uestis uallis turris peluis pellis cuspis cassis lis. Molaris cum adiecti u est co. munis est generis. cum ad dentem uel lapidem refert masculinus est. Fudis cum uirgam significat qua gladiatores donabantur femininum est. Finis et clunis incerti sunt generis.

Vicesimaquarta regula

Glos cuius generis? Masculini. quia in os desinentia masculina sunt praeter eos glos dos femina. et custos sacerdos bos compos impositio communia. et os oris et os ossis neutra

Vicesimaquinta regula

Ventus cuius generis? Masculini. quia in us correpta desinentia secunde et quarte declinationis masculina sunt. ut annus serus. Excipiuntur hec cristallus costus phaselus artus. Item hec acus humus aluus. praeterea hec domus colus. Item anus nurus focrus et manus tribus porticus idus tantum plurale. hoc pelagus hoc acus aceris purgamentum frumentum vulgus tam masculinum quam neutrum inuenit. hoc etiam virus et pus indeclinabilia. Secus uero et penus tam masculini quam feminini et neutri generis esse inueniunt

Vicesimasexta regula.

Munus cuius generis? Neutri. quia in us correpta desinentia tercie declinationis neutra sunt. Excipit hic lepus. hec uen' hic et hec lig'. h et hec et h uetus. hec pectus pecudis nam hoc pecus pecorificat.

Vicesimaseptima regula

Fus cuius generis? Neutri. quia in us productam desinentiam monosyllaba neutra sunt. super syllabas uero feminina ut crus

thus iuuentus senectus incus. Excipiunt hic mus hic et hec sus
grus.

Vicesima octaua regula.

In aus desinentia feminina sunt ut laus fraus.

Vicesimanona regula.

In es diphthongon vnum masculinum presens praedis. et vnum neutrum inuenit es eris.

Tricesima regula.

In r desinentia neutra sunt ut caput occiput.

Tricesima prima regula.

Par cuius generis? Feminini. Quia in r desinentia nomina feminina sunt. ut fornax nex nix nisi e ante r habeat supra sillabam nec sint ferus terre tunc enim masculina sunt. ut ueruer uertex exlex puler culex apex cimex. Excipiuntur hec pellex oher supellex uiber. Praeterea hic rex grex calix uarrix fornix fruter natrix anguis genus hic uel hec cortex filix. Sciendum quod uerbalia in tris quibus sunt feminina in obliquis tamen casibus in plurali neutris etiam iunguntur ut uicticia tollite signa et uictici signo.

Tricesima secunda regula.

Ars cuius generis? Feminini. Quia in duas desinentias consonantes monasillaba feminina supra sillabam uero masculina sunt. nux gens fors scrobs fors obs frons mors mens puls trabs lens urbs stirps hic maniceps auiceps odrans triens quadrans adeps forceps. Excipiuntur hic mons fons mars pons dens et hec cohors hyemps. Quid in his agendum in quibus ueteres genera confuderunt? Frequentiori autorum usui adherendus est.

De numero.

Uid est numerus? Est dictionis forma que discretionem quantitatis facere potest.

Quot sunt numeri nominum? duo. singularis ut homo. pluralis ut homines.

De figura

Uot sunt figure nominum? tres. simplex composita et decomposita. Simplex ut animus. Composita ut magnanimus. Decomposita ut magnanimitas. Quot modis nomina com-

8

ponunt: quatuor. Ex duobus integris ut suburban^o. Ex duo-
bus corruptis ut efficax municeps. Ex integro et corrupto ut
ineptus insulsus. Ex corrupto et integro ut nugigerulus. alii
quando ex compluribus ut inerpugnabilis imperterritus.

De casu.

Uti est casus? Est motus casualium dictionum qui maxi-
me fit in fine. // Quot sunt casus nominum? Sex. no-
minatiuus. genitiuus. datiuus. accusatiuus. uocatiuus. et ab-
latiuus. // Unde dicitur casus: a cadendo quod quasi a recto ca-
dere videantur. unde rectus improprie dicitur casus.

Quot sunt littere terminales nominum quibus latini utun-
tur: quatuor: decem. Vocales quinque. a. e. i. o. u. Semiuocales
sex. l. m. n. r. s. x. Mute tres. c. d. t. // Quot sunt declinatio-
nes nominum: quinque. Prima cuius genitius singularis in ae
diphthongon. uel si greca sint nomina in es longam desinit.
ut musa muse et rethorice rethorices. Secunda cuius genitius
singularis in i productam desinit ut herus heri. Tercia cuius
genitius singularis in is correptam desinit. ut pater patris.
Quarta cuius genitius singularis in us uel in u productam
desinit. ut visus visus. et cornu. Quinta cuius genitius singula-
ris in ei diuisas syllabas desinit. ut dies diei.

De prima declinatione.

Prima declinatio per quatuor genera declinat: tria. masculi-
num. femininum et commune.

Prima regula

Nominatiuus prime declinationis quot terminaciones ha-
bet: quatuor. a. e. as. es. et unam hebream am. ut poeta retho-
rice. aeneas. anchises. abraham.

Secunda regula.

Genitiuus et datiuus singularis et nominatiuus et uocatiuus
pluralis in ae diphthongon desinunt semper. exceptis geniti-
uis singularibus eorum que terminant in e longam qui geniti-
ui terminant in es. ut rethorice rethorices.

Tercia regula

Actus singularis in am ul' in an ul' in en terminat. ut poeta

aeneam anchisen

Quarta regula

Vocatiuus singularis in a facit uel in e qñ uenit ab es uel ab e uel in am quando uenit ab am. ut o aenea anchise rethorice abraham.

Quinta regula

Ablatiuus singularis in a desinit uel in e quando fit ab es uel ab e ut a poeta anchise rethorice

Sexta regula

Genitiuus pluralis in arum desinit. z plerūq; per concisionem in um. ut troiugenarum troiugenum.

Septima regula.

Datiuus z ablatiuus pluralis in is desinit. Feminina tamē pauca transfigurata ex masculinis non habentibus neutra que per sexum discernunt faciunt diū z ablatium in bus. ut natabus filiabus libertab⁹ asinabus. his addunt anima bus ambabus z ouabus

Octaua regula.

Accusatiuus pluralis semper terminat in as

De modo eraminandi

7163
Ora que pars est? Nomen est. Quid est nomen? Est pars orōnis cui casu corpus aut rem pprie cōmuniter ue significans. Poeta est pars declinabilis aut indeclinabilis. Declinabilis. Quot sunt partes orationis declinabiles? Quatuor. nomen. uerbum. participiū. z pñomen. Quot sunt partes orōnis indeclinabiles? quatuor. prepositio. aduerbiū interiectio z concunctio. Quare dicit nomen? quasi notamē q; hoc notemus quasi uniuscuiusq; substantie qualitatē ut a greco quod ē onoma. Nomi quor accidunt? quinq; species. genus. numerus. figura z casus. Cuius speciei? deriuatiue. unde deriuat a poesis. Quot sunt species nominum? due. primitiua ut iulius z mons. Deriuatiua ut iulius z montanus. Quale nomen est? substantiuum. quare? quia preponitur ei unum articulare tñ ut hic poeta. Quotplex est nomē duplex. substantiuū z adiectiuū. Substantiuū cui preponitur unū articulare tñ ut hic liber. ul' duo ad plus ut hic z hec homo. Et adiectiuū quod uariat per tres diuersas uoces ut probus. ba. bum. uel tres articulos. ut hic z hec z hoc felix. Quale no

men substantiū est poeta: Appellatiū. Quotuplex ē nomē sb
stantiū: duplex. Quod. p̄prium quod vni soli conuenit ut
pyrrhus ⁊ penelope. Et appellatiū. quod est cōmune mul
torum ut homo leo. Lūis speciei tam primitiuoz q̄ deriva
tiuoz est poeta: Lo:poralis. quia corpus significat. Quot
sunt species tam primitiuoz q̄ deriuatiuoz nominiū? Uli
ginti quinque. Lo:porale incorporeale omonimū synonymum
p̄prium appellatiuum substantiuū; adiectiuum ad aliquid
dictum quasi ad aliquid dictum gentile patrium interroga
tiuum inānitū relatiuum collectiuum diuiduum fictiuum
generale speciale ordinale numerale absolutiuū temporale
locale. Lūis speciei deriuatiuoz p̄prie: denominatiue. q̄
a nomine deriuat quod est poētis. Quot sunt deriuatiuozū
nominiū species p̄prie: nouem. patronimicum possessiuum
comparatiuum superlatiū diminutiū; denominatiū uerba
le participiale aduerbiale. Lūis generis poeta: masculini.
quia p̄ponit ei vnum articulare p̄nomen hic.

Quot sunt genera nominiū? septē. Masculinū; cui p̄po
nitur hic. ut hic pyrrhus. Femininum cui p̄ponit hec. ut
hec penelope. Neutrum cui p̄ponit hoc. ut hoc animal.
Cōmune cui hic ⁊ hec. ut hic ⁊ hec homo. Omne cui tria ar
ticulata p̄nomina p̄ponunt ut hic ⁊ hec ⁊ hoc felix. Pro
miscuum quod sub vna uoce ⁊ vno articulo denotat anima
lia utriusq; sexus. ut hic passer hec aquila. Incertum quod
nulla ratione cogente sola auctoritas ueterū; sub diuerso ge
nere. p̄tulit. ut hic uel hec silex finis talpa ⁊ reliqua. poeta p̄
quā regulam est generis masculini: per decimam de gene
ribus. qua notat q̄ omnia nomina greca que in as uel in
is longa; desinunt. ⁊ similiter in a apud eos desinentia neu
tra ⁊ quecunq; terminationē suam seruant. gen^o suū; apud
nos seruant. ut hic boreas. crater. titan. sofia. poeta. ⁊ reliqua
Prima declinatio per quot genera declinat: tria. masculinū
femininum ⁊ cōe. Lū^o numeri poeta: singularis. q̄ singula
riter p̄fertur. Quid ē numer^o. Est dictōnis forma q̄ discretio
nem q̄ntitatis facere p̄t. Quot sunt numeri nominiū? duo. sin
b

gularis ut homo. pluralis ut homines. Cuius figure poeta:
simplicis. quare? qz simpliciter. pferitur. Quot sunt figure no-
minum: tres. simplex. ut animus. composita. ut magnanimus
decomposita. ut magnanimitas. Quot modis nomina com-
ponuntur: quatuor. Ex duobus integris. ut suburbanus. ex
duobus corruptis. ut efficac. municeps. ex integro z corrup-
to. ut ineptus z insulsus. ex corrupto z integro. ut nugigeru-
lus. aliquando ex pluribus. ut inerpugnabilis imperterrit⁹
Lapsis quō componitur: ex pluribus corruptis cape si vis.
Poeta cuius casus: nominatiui uocatiui z ablatiui singula-
ris. quare? quia in talibus casibus declinando reperit. Poe-
te cuius casus: genitiui z datiui singularis. nominatiui z uo-
catiui pluralis. In hoc loco poeta currit. poeta cuius casus:
nominatiui. qz est suppositum huius uerbi currit. quod req-
rit ante se ntrū. Quid est casus: est motus casualis: dictionū
qui maxime fit in fine. Unde dicitur casus: a cadendo qz qua-
si a recto cadere uideat. unde rectus improprie dicitur casus
Quot sunt casus nominum: sex. nominatiuus. genitiuus. da-
tiuus. accusatiuus. uocatiu⁹. ablatiuus. Qua littera terminat
poeta: a uocali. Quot sunt terminales littere nomi nū quib⁹
latini uunt: quatuor: decim. Uocales quinqz. a. e. i. o. u. Se-
miuocales sex. l. m. n. r. s. x. Mute tres. c. d. t. Quot sunt decli-
nationes nominum: quinqz. Prima cuius genitiuus singu-
laris in ae diphthongon uel in es longā desinit ut poeta po-
etæ z rethorice rethorices. Secunda cuius declinationis: reli-
qua ut supra. Poeta cuius declinationis: prime. quare? qz
eius genitiu⁹ singularis in ae diphthogon desinit. Nomina-
tiuus singularis pri. decli. quot terminationes habet: quatu-
or. a e as es z unam hebream am. ut poeta rethorice enneas
ancibises abraham. Poeta quomodo facit in genitiuo: Sa-
cit in genitiuo z datiuo singulari z nominatiuo z uocatiuo
plurali poete. Per quā regulam: per secunda: prime decli-
nationis. qua dicitur qz genitiuus z datiuus singularis z no-
minatiuus z uocatiuus pluralis in ae diphthongon desinit
semper exceptis genitiuis singularib⁹ eoz q terminant in e

10
longam qui genitiui terminant in es. Poeta quō facit in ac-
cusatiuo singulari: poetam. Per quā regulam: per terciam
prime declinationis. qua notat q̄ accusatiuus singularis in
am uel in an ul' in en terminat. ut poetam aenean anchisen
Quomō facit in uocatiuo singulari: facit in uocatiuo ⁊ abla-
tiuo singulari poeta. Per quā regulam. per quartam ⁊ quin-
tam prime declinationis. quibus notat q̄ uocatiuus ⁊ abla-
tiuus singularis in a terminant ul' in e. quando ueniunt ab
es uel ab e. ut o enea anchise rethorice. ab enea anchise re-
thorice. Quomō facit in genitiuo plurali: poetarū. Per quā
regulam: per sextam prime declinationis. qua notat q̄ ge-
nitiuus pluralis in arum desinit. ⁊ plerunq; per concitionē
in um. ut troiugenarū ⁊ troiugenū. Quomō facit in datiuo
plurali: facit in datiuo ⁊ ablatiuo plurali poetis. Per quam
regulam: per septimam prime declinationis. qua notat q̄
datiuus ⁊ ablatiuus pluralis in is desinunt. Feminina tamē
pauca ⁊ reliqua. Poeta quō facit in accusatiuo plurali: po-
etas. Per quā regulā. per octauā prime declinationis qua
notat q̄ accusatiuus pluralis semper terminat in as. Poe-
ta quō declinat. Nominatiuo hic poeta. genitiuo huius po-
ete. datiuo huic poete. accusatiuo hunc poetā. uocatiuo o po-
eta. ablatiuo ab hoc poeta. Et pluraliter. ntō hi poete. grō. ho-
rum poetarum. otō his poetis. accusatiuo hos poetas. uoca-
tiuo o poete. ablatiuo ab his poetis.

Ntō hec musa. grō hui⁹ muse. otō huic muse. accō hanc mu-
sam. uocatiuo o musa. ablatō ab hac musa. Et pluraliter. ntō
he muse. grō harum musarū. otō his musis. accō has musas.
uocatiuo o muse. ablatiuo ab his musis.

Nominatiuo h̄ ⁊ hec aduena. grō huius aduene. otō huic
aduene. accusatiuo hunc ⁊ hanc aduenam. uocatiuo o adue-
na. ablatiuo ab hoc ⁊ ab hac aduena. Et pluraliter nominati-
uo hi ⁊ he aduene. genitiuo horum ⁊ harum aduenarum.
datiuo his aduenis. accusatiuo hos ⁊ has aduenas. uocati-
uo o aduene. ablatiuo ab his aduenis.

De secunda declinatione.

Prima regula.

Nominatiuus secunde declinationis quot terminatōes habet? Sex er ir ur us um eus. ut caper alexander hiber. hispanus est fluius qui etiam hiberus dicit quod solum pducit er in hac declinatione ⁊ ab eo compositum celtiber. nam pro gente que est iuxta armenos hiber hiberis dicitur. In ir ⁊ in ur latinoꝝ tantum masculinoꝝ. ut vir ⁊ satur In us ut platanus. In um neutroꝝ ⁊ figurate femininoꝝ. ut regnum glicerium. In eus greca tantum ⁊ masculina. ut thiseus thidens.

Secunda declinatio per quot genera declinat? tria. masculinum. femininum. ⁊ neutrum.

Secunda regula

Genitiuus singularis in i desinit. ⁊ in ir uel in ur uel in eus desinētia vna semper sillaba vincunt in gto in us uero ⁊ in um pares habent sillabas.

Tercia regula.

Datiuus ⁊ ablatiuꝝ secunde decli. sunt a gto i mutata in o. ut huius luciferi huic ⁊ hoc lucifero. huiꝝ tiphei huic ⁊ hoc tipheo.

Quarta regula

Accusatiuus singularis secunde decli. desinit in um. ut priamum theseum. Greca uero in eus desinunt etiaꝝ in a. cetera uero in on terminantur. ut thesea priamon.

Quinta regula.

Vocatiuus singularis secun. decli. quando in r uel in m desinit nominatiuus similis ei est. In eus uero desinentibus proprijs grecus est uocatiuus qui a nominatiuo fit ablata s ut o theseu. In us desinentia mutata us in e faciunt uocatiuum. Si tamen ante us i sit in proprijs abiecta us facimꝝ uocatiuum. ut virgilius o virgili. Dicimus etiam fili pro filie. Dicunt etiaꝝ xpiani deus agnus vulgus populus pelagus fluius in uocatiuo

Sexta regula.

Pluralis nominatiuus ⁊ uocatiuus tam masculinus qꝫ femininus secunde declinationis similis est genitiuo singulari. Neutri uero generis nominatiuus accusatiuus ⁊ uocatiuus

plurales finit in a. In omnibus enim neutris tres casus sunt similes. nominatiuus accusatiuus et uocatiuus. et in plurali numero semper desinunt in a. nisi sint greca ut tempus cepe.

Septima regula.

Genitiuus pluralis secunde declinationis fit in omni genere addita rum ablatiuo singulari. ut magistro magistrorum. Multa tamen per sincopen dicunt. ut denum. septimum. sexcentum. tricentum. nummum. sextercium. modium. liberum. fabrum. elementum iugerum.

Octaua regula.

Datiuus et ablatiuus pluralis secunde declinationis fiunt ab ablatiuo singulari mutata o in is longam.

Nonna regula.

Accusatiuus pluralis secunde declinationis tam masculinus quam femininus fit addita s ablatiuo singulari.

Decima regula.

Nomina que secundum modum pronominis declinant sunt octo. vnus totus solus alius ullus uter alter et quis uel qui cum suis compositis. que etiam secundum mobilem nominum regulam ueteres declinabant preter quis. neuter tamen neutra neutrum cum utroque modo sicut simplex suum dicere. apud iuniores secundum mobilia nomina declinat. horum femina sunt. vna tota sola alia ulla altera utra. que neutra. vnus solum totum aliud ullum alterum uterque quid uel quod. quorum genitiui. vnus solius totius alius ullius utrius. et corripunt et producant penultimam alterius semper corripit.

Nominatiuo hic magister. genitiuo huius magistri. datiuo huic magistro. accusatiuo hunc magistrum. uocatiuo o magister. ablatiuo ab hoc magistro. Et pluraliter nominatiuo hi magistri. genitiuo horum magistrorum. datiuo his magistris. accusatiuo hos magistris. uocatiuo o magistris. ablatiuo ab his magistris.

Nominatiuo hec pinus. genitiuo huius pini. datiuo huic pino. accusatiuo hanc pinum. uocatiuo o pine. ablatiuo ab hac pino. Et pluraliter nominatiuo hec pini. genitiuo harum pini.

noꝝ. datiuo his pinis. accusatiuo has pinos. uocatiuo o pi
ni. ablatiuo ab his pinis.

¶ Nominatiuo hoc templuꝝ. genitiuo huius tēpli datiuo huius
templo. accusatiuo hoc templum. uocatiuo o templum. abla
tiuo ab hoc templo. Et pluraliter nominatō hec templa. gē
hoꝝum temploꝝ. datiuo, his templis. accusatiuo hec templa.
uocatiuo o templa. ablatiuo ab his templis.

¶ Nominatiuo ullus ulla ullum. genitiuo ullius. datiuo ulli.
accusatiuo ullum ullam ullum. ablatiuo ab ullo ulla ullo. Et
pluraliter nominatiuo ulli ille ulla. genitiuo hoꝝ ulloꝝ ulla
rum ulloꝝ. datiuo ullis. accusatō ullos ullas ulla abito ulli. s

De tertia declinatione.

Tercia declinatio per quot genera declinat? per omnia.

Prima regula.

¶ Quot sunt terminationes nominū tertię declinationis? quin
quagintaquatuor: que? in a ut poema. In e ut monile. In o
ut leo. In ac ut lac. In ec ut allec. In io hebreæ & barbara ut
dauid. al ut sal. el ut mel. In il ut pugil. in ol ut sol. in ul ut
consul. In an ut titan. in en ut splē. In in ut phorcin. in on ut
sidon. In ar ut par. in er ut pater. in ir ut gadir. in or ut a
mor. in ur ut turtur. In as ut pallas. in es ut comes. in is ut
collis. in os ut compos. in us ut lep^o. In abs ut trabs. in ebs
ut celebs. in ibs ut calibs. in obs ut serobs. In urbs ut urbs
In uls ut puls. in ms ut byems. In ans ut dodrans. in ens
ut dens. in ins ut tirins? in ons ut fons. in uns ut aruns. In
aps ut daps. in eps ut manceps. in ips ut cinips. in ops ut
ops mater deoꝝ. in irps ut stirps. In ar ut far. in ex ut fex.
i ix ut fenix. in ox ut uelox. in ux ut crux. In aes ut peaes. in
in aus ut fraus. in ut ut caput. In alx ut calx. in aux ut lanx
in arx ut arx. in unx ut piunx

Secunda regula

¶ Genitiuis singularis tertię declinationis in is correpta de
sinit. Excipiuntur vis butulsuis quod producit.

Tercia regula.

¶ Datiuus singularis tertię decli. fit a genitiuo abiecta s.

Quarta regula

Accusatiu⁹ singularis tercie decli. fit a genitiuo singulari is mutata in em. In is tamen terminata ppria uel greca similem habetia nūū genitiuo. in im terminant acciū. ut tibim ararim neapolim. Præterea latina hæc inueniunt turrum tibrim burum securim puppi sitim reitum vim peluim tustim magudarim. Puppem etiam ꝛ securem turrem ꝛ reitem in uenes. In grecis uero tam in hac q̄ in alijs declinationibus greca terminatio in a inuenit ut peana titana.

Quinta regula.

Vocatiu⁹ singularis ter. decli. similis est nō singulari nisi sit uocatiu⁹ grecus qui fit a nō ablata s uel a genitiuo ablata tis. ut thebai chalcan palla xenophon

Sexta regula.

In e correptam neutra nisi sint ppria similem habent ablatiuum singularē datiuo singulari ut ab Bimarina tali monili Excipit ab B gausape qđ ueteres ꝛ B gausapes ꝛ hec gausapa ꝛ B gausape ꝛ gausapium dixerunt. Similit in ar neutra ꝛ in al. penultimaꝝ in obliquis pducuntia ꝛ in er ꝛ in is adiectiua si faciunt in e neutra ꝛ que in tū terminant actiū ꝛ in is uel in er nomina mensurum in i pductam faciunt ablatiuum ut tribunali lupanari celeri utili tibri apuli septem bri. excipit ab B farre. Omnia uero q̄ in im ul' in em faciunt acciū ꝛ que ōnis generis sunt ꝛ in u is cis ptis mnis gnis uel in gnis exeunt. ꝛ ōnia fere que duas aie is psonantes i eadem habent sillaba pparatiua. ꝛ sili omnia in ix feminina uerbalia ꝛ circūflexa q̄ apud ueteres in tis desinebāt tā in e q̄ in i faciunt ablatiū ut secure uel i. uigilte uel i. uetere uel i. pare uel i. inope uel i. ancipite uel i. nauē uel i. uecte ul' i. nepte uel i. amne uel i. igne uel i. angue uel i. poste uel i. minore uel i. uictrice uel i. arpinate uel i. hospes ꝛ sospes cū sint omnis generis hospite er sospite faciunt nec est contra regulam cum habeant femininum in a. Excipitur uestis testis pestis ꝛ pauper degener uber que per e solam faciunt ablatiuum. memori uel memore dicitur qm̄ nominatiu⁹ memoris ꝛ hoc re dictum est ut concordē uel concordī inuenitur enim concordis ꝛ hoc ꝛcōde sicut amentis uel amente.

Omnia nomina tercie declinationis preter supradicta in e faciunt ablatiu ut patre classe aurotas tamē z in i quando qz pfert. ut virgilius adductum eneam classi.

Septima regula

Nominatiuus pluralis ter. decli. in masculinis femininis et cōibus fit a genitiuo singulari mutata is in es. ut matres felices. Excipiuntur sardis trallis alpis firtis que is. pductam habent p greca diptongho. Neutra uero si ablatiuus in i solam uel in e desinit preter comparatiua correpta i z addita a. Si uero in e solam similiter comparatiua correpta i z addita a. Si uero in e solam similif comparatiua mutata e in a faciunt nōm pluralem. ut monilia paria felicia tempora maio- ra. Excipiunt uetera ludicra pluria uel plura amplustria ul' amplustra.

Octaua regula .

Genitiuus pluralis ter. decli. cum in i solum uel in e z in i desinit ablatiuus in ium facit. ut sedili sedilium. felice uel felici felicium. Comparatiua uero in ium faciunt. ut a maiore l' i maiora minore rum. In e uero solam facientia ablatiu si nominatiu in duas terminat psonantes in ium faciunt. ut fronte frontium. exceptis in ms uel ps. si non sint a capite cōposita que in ium faciunt. ut byems byemū munciceps muncipium. A capite composita in ium terminant gñ. ut triceps tricipitium que uero gñ habent parem nominatiuo in ium faciunt ut collis collis; cedes cedium. Excipit iuuenium canum panus. uetus uigil memor suppler artifex q̄uis in e et in i terminent ablatiu non tū in ium sed in ium faciunt gñ Pluralia in es que carent singularib⁹. gñ in ium faciunt. ut vires ium. penates tium. Similif in is longum desinētia. ut lis litium samnitis tium. nox etiam noctium facit. Lete ra omnia desinūt in ium. ut poema poematiū. Excipit boum a boue p bouium. In es terminata pares habentia sillabas cum genitiuo z in as frequentī⁹ per sincopen dicunt. ut uatum pbitatum nam supplicum artificum iudicum differen- tie causa dicta sunt

Nonā regula .

Datiu⁹ z ablatiu⁹ ter. decli. nascit a genitiuo singulari inter

iecta bu. ut felicibus hominibus penatibus. Excipit bobus
Frequenter tamen greca neutra in a. in is longas terminat
datiuos et ablatiuos plurales. ut poematis. pbleumatis.
Decima regula.

Accusatiu⁹ et uocatiuus plurales ter. de. similes sunt nro plu-
rali ut latrones matres firtis alpis. omnia q³ hui⁹ similem nro
genitiuo et qui in i solam terminat ablatiuo et que plura sunt in ns
uel rs desinentia plerunq³ per is raro p es terminant accu-
pluralem. ut omnis alacris penatis fontis partis In x uero
desinentia triu⁹ genery raro p is pluralesz lites ta p es q³ is
¶ **A**to hic pater. genitiuo hui⁹ tris. datiuo huic tri. acco hunc trem
uocatiuo o ter. ablatio ab hoc tre. Et pluralif nro hi tres genitio
hoz rum. datiuo his bus. acco hos tres. uocatiuo o tres. ab-
latiuo ab his bus. ¶ **A**to hec uirtus. genitiuo huius virtutis
datiuo huic virtuti. acco hanc tem. uocatiuo o tus. ablatio ab
hac te. Et pluralif nro he res. genitiuo hoz tum. datiuo his
bus. acco has res. uocatiuo o res. ablatiuo ab his tibus.
¶ **N**ominatiuo hoc opus. genitio huius ris datiuo huic ri. acco h
opus. uocato o op⁹. ablatiuo ab h re. Et plr nominatiuo hec
ra. genitiuo hoz rum. datiuo his bus. acco hec ra. uocatiuo
o ra. ablatiuo ab his bus. ¶ **A**to hic et hec homo. genitiuo
hui⁹ nis. datiuo huic ni. acco hunc et hanc nem. uocatiuo o
homo. ablatiuo ab h et ab hac ne. Et plr nro hi et he nes. genitio
hoz et hoz num. datiuo his bus. accusatiuo hos et has nes.
uocatiuo o nes. ablatiuo ab his bus. ¶ **A**to h et hec omnis et
hoc omne genitiuo hui⁹ nis. datiuo huic ni. accusatiuo hunc
et hanc nem et h ne. uocatiuo o nis. et o ne. ablatiuo ab hoc
et ab hac et ab h ni. Et plr nro hi et he nes et hec nia. genitiuo
hoz et hoz et hoz num. datiuo his bus. acco hos et has nes
et hec nia. uocato o nes et o nia. ablatiuo ab his omnibus.
¶ **A**to h et hec pulchrior et h pulchri⁹. genitiuo hui⁹ oris. da-
tiuo huic ori. accusatiuo hunc et hanc orem. et hoc rius. uoca-
tiuo o rior. et o rius. ablatiuo ab h et ab hac et ab h re uel ri.
Et plr nro hi et he res et hec ra. genitiuo hoz et haruz et hoz
rum. datiuo his bus. acco hos et has res et hec ra. uocatiuo

o res z o ra. ablatiuo ab his pulchrioribus.

¶ **N**ō hic z hec z B felix. gō hui⁹ cis. dō hui⁹ ci. accō hunc z hanc cem. z B lix. uocatiuo o lix. ablatiuo ab B z ab hac et ab B ce. uel ci. Et pl^r nō hi z he ces z hec cia. genitiuo hoz z hoz z hoz cium datiuo his bus. accusatiuo hoz z has ces z hec cia. uocatiuo o ces. z o cia. ablatiuo ab his felicibus

De quarta declinatione.

Quarta declinatio per quot genera declinat? tria. masculinum. femininum. z neutrum. Prima regula quot terminationes habz nominatiu⁹ quarte declinationis: duas in us correpta masculinorū uel femininorū. Et in u⁹ducta; neutrorū que etiam indeclinabilia sunt in singulari numero.

Secunda regula **B**enitiu⁹ singularis quarte decli. fit a nō p⁹ducta us. Tercia regula **D**atiuus singularis quarte decli. fit a genitiuo abiecta s z addita i penultima correpta. ut curru

Quarta regula **A**ccusatiuus singularis quarte declinationis fit a nō mutata s in m. ut senatum. Quinta regula **U**ocatiuus est similis nō. ut o senatus.

Sexta regula **A**blatiuus fit a nō remota s. ut a senatu. Septima regula **N**ominatiuus accusatiuus z uocatiuus plurales quarte declinati. similes sunt genitiuo singulari ut senatus

Octaua regula **B**enitiuus singularis quarte decli. fit a nō singulari abiecta es z addita um. ut curruum

Nonā regula **D**atiuus z ablatiuus plurales quarte decli. sunt a nō singulari mutata u in i z interposita bu ut manibus senatibus

Excipiunt differentie causa artibus arcibus partibus/potibus uero tribubus lacub⁹ ficubus arcub⁹ quercubus spe

cubus nulla cogente causa differentie. Decima regula.

¶ **N**eutra quarte declinationis correpta u nominatiui singularis z assumpta a faciunt nō accusatiui z uocatiui plurales

In reliquis casibus sequuntur declinatione: masculinorū z femininorū ut supra. ¶ **N**ō hic uisus. genitiuo hui⁹ uisus. dō hui⁹ uisui accō hunc uisum. uocatiuo o uisus. ablatiuo ab B uisu. Et pluraliter nominatiuo hi uisus. genitiuo hoz uisuz

datiuo his bus. accusatiuo hos uisus. uocatiuo o uisus. abla

nio ab his visibus. // Nominatiuo hec manus. genitiuo hu
ius manus. datiuo huic manui. accusatiuo hanc manum. uo/
catus o manus. ablatiuo ab hac manu. Et pluraliter nomina
tiuo he manus. genitiuo harum. datiuo his bus. accusati
uo has nius. uocatus o nius. ablatiuo ab his manibus.

// Nominatiuo hoc cornu. genitiuo huius cornu. datiuo huic
cornu. acco hoc cornu. uocatus o cornu. ablatiuo ab hoc cor
nu. Et pluraliter nominatiuo hec cornua. genito horum
datiuo his bus. accusato hec cornua. uocatus o cornua ab/
latiuo ab his cornibus.

De quinta declinatione

Quinta declinatio per quot genera declinat? per vnum
maxime femininum Prima regula // Quinta decli
natio quot terminationes habet? vnam in es pductam.

Secunda regula // Genitiuus et datiuus quinte declinatio
nis sunt a nominatiuo singulari abiecta s et assumpta i ut
fides fidei acies aciei. Tercia regula // Accusatiuus. s. fit
a nominatiuo mutata s in m. ut hancrem. Quarta regula

// Vocatiuus singularis et nominatiuus accusatiuus et uocatiu
plurales quinte declinationis similes sunt nro singulari.

Quinta regula. // Ablatiuus singularis quinte declinatio
nis fit a nominatiuo abiecta s. Sexta regula // Genitiuus plu
ralis quinte declinationis fit ab ablatiuo singulari addita ri
Septima regula // Datiuus et ablatiuus plurales sunt ab
ablatiuo singulari addita bus.

// Pro hec res genito huius rei. datiuo huic rei. accusatiuo hanc
rem. uocatus o res. ablatiuo ab hac re. Et pluraliter nro he
res. genitiuo harum rerum. datiuo his rebus. accusatiuo has res
uocatus o res. ablatiuo ab his rebus.

// Pro hic vel hec dies. genitiuo huius diei. datiuo huic diei. ac
cusatiuo hunc vel hanc diem. uocatus o dies. ablatiuo ab B
vel ab hac die. Et pluraliter nro hi vel he dies. genitiuo horum
vel harum dierum. datiuo his diebus. accusatiuo hos vel has
dies. uocatus o dies. ablatiuo ab his diebus.

// Pro hec spes. genitiuo huius spei. datiuo huic spei. accusato

banc spem. uocatiuo o spes. ablatiuo ab hac spe. Et plurali-
 ter nro hec spes. accusatiuo has spes. uocatiuo o spes. reliqs
 caret. Quo declinant adiectiua que uariant per tres uoces
 ¶ Pto bonus na. num. gto boni ne. ni. otio bono ne. no. accusa-
 tiuo bonum am. um. uocatiuo o bone na. num. ablatio bono
 na. no. Et pluralis nro boni. ne. na. gto bonoz oz. arum. otio
 bonis. acco bonos nas. na. uocatiuo boni ne. na. ablatio bonis
 ¶ Pluralis nro hi duo be due z hec duo. gto duoz arum. oz
 datiuo duobus abus. obus. acco duos duas duo. uocatio o duo
 due duo. ablatiuo duobus abus. obus.
 ¶ Pluraliter nro ambo be. bo. gto bozum arum. ozum. datiuo
 ambobus abus. obus. acco ambos bas. bo. uocatio o ambo
 ambe ambo. ablatio ambobus abus. obus.

De uerbo .

Erbum quid est? est pars orois declinabil' cuius modis z
 temporibus sine casu agendi uel patiendi significatiua.
 ¶ Unde dicit uerbus: a uerberatu aeris qz pferendo aer uer-
 berat h; em h accidat omnibus partibus orois nisi precipue in
 hac dictione quasi proprium ei' accipit qz hac frequenti' uti-
 mur in omni orone. ¶ Uerbo quot accidunt: octo. gen'. tps.
 modus. species. figura coniunctio. persona z numerus. ¶ Quot
 sunt genera uerborum: quinque. actiu. passiuum neutrum. coe. z de-
 ponens. ¶ Quod est uerbum actiu: quod in o desinens facit
 ex se passiuum in oz. ¶ Quod est uerbum passiuum: quod in
 oz desinens descendit ab actiuo ¶ Quod est uerbum neutrum
 quod in o desinens no facit ex se passiuum ¶ Qd est sbum
 coe: qd in oz desinens no descendit ab actio z retinet utraqz
 significationes ¶ Quot sunt tempora uerborum: quinque presens
 preteritum imperfectum. preteritum perfectum. preteritum plusquamper-
 fectum z futurum. ¶ Amo cuius temporis: presentis. quia presentem
 habet significationem ¶ Amabam cuius temporis: preteri-
 tum imperfectum. qz significat quod cepit geri z nondum est perfe-
 ctum. ¶ Amaui cuius temporis: preteritum perfectum qz res per-
 fecta monstrat ¶ Amaueram cuius temporis: plusquamperfe-
 ctum quia res iam pridem perfecta ostendit.

Ambo cuius temporis: futuri. qz res futura monstrat.

De modis uerbor.

Uto est modus: est inclinatio animi declinatione; uerbi significans. Quot sunt modi uerbor: quinque. in dicatiuus. imperatiuus. optatiuus. subiunctiuus. et infinitiuus. Quis est modus indicatiuus: quo indicamus quid agitur. Quis est modus imperatiuus: quo ut fiat aliquid imperamus. Quis est modus optatiuus: qui eget ad uerbo optandi ut perfectum significet sensum. Quis est modus subiunctiuus: qui non solum eget ad uerbo uel iunctione. ueruetiam altero uerbo ut perfectum significet sensum. Quis est modus infinitiuus: qui caret numeris et personis et eget aliorum modorum ut perfectum significet sensum. Quod interest inter infinitiuum et impersonale: quod infinitiuus altero uerbo finito omni eget. Impersonale uero perfectum ac tum significat per omnes modos. Indicatiuus quot tempora habet: quinque. presens. preteritum imperfectum. preteritum perfectum. preteritum plusquamperfectum et futurum. Imperatiuus quot tempora habet: duo presens et futurum. Optatiuus quot tempora habet: quinque. duo iuncta scilicet presens et preteritum imperfectum. preteritum perfectum et plusquamperfectum et futurum per se. Subiunctiuus quot tempora habet: quinque per se sicut indicatiuus. Infinitiuus quot tempora habet: quinque. duo coniunctiua et unus per se sicut optatiuus. Quam uim habet infinitiuus: habet uim nominis rei ipsius unde nomen uerbi danti est. ut si dicam boni est legere. i. bona est lectio. Gerundia infiniti uice fungunt quod solet apud grecos articulis iungi. et in actiuis ac coibus utraq; habet significationem. in neutris et deponentibus alteram.

De speciebus uerbor.

Quot sunt species uerborum: due primitiua et deriuatiua. Primitiua est que primam positionem a natura accepit. ut serueo. Deriuatiua est que a primitiuis deriuatur ut seruesco. Quot species deriuatiuorum uerbor: quinque. inchoatiua. medi

tatiua frequentatiua desideratiua diminutiua. // Quod est uerbum inchoatiuum. quod incipium actus uel passionis primitiuu significat. et format semper a secunda persona primitiuu addita co. prater bio quod facit hifco et sua composita. ut debifco facifco. // Omnia inchoatiua tercię sunt coniugationis et neutra carent preteritis et supinis

// Frequentatiua sunt que frequentiam actus primitiuu significant. ut agito id est frequenter ago.

// Quomodo formant frequentatiua? Si preteritum primitiuu de sunt in gi. formant a secunda persona presentis adiecta s et addita to. ut agito cogito legito quod et lectito dicit. Si non definit in gi. format ab ultimo supino u mutata in o a quoque in i breue si sunt a prima coniugatione. ut merso curso imperito. // Omnia frequentatiua sunt coniugationis prime et seruant significationem primitiuorum. // Desideratiua sunt que significant infinitiuum primitiuu cum cupio ut uiso arcesso facesso .i. cupio arcere uidere facere. // Omnia desideratiua sunt tercię coniugationis. // Diminutiua sunt que in lo desinunt et diminutionem significant ut sorbeo sorbillo. // Sunt alie quoque deriuationes uerborum a nominibus. ut a patre patro et patrillo. a greco grecillo et grecor a poeta poetor. A uerbis ut ab albo albico. a uello uellico. Ab aduerbiis. ut a perendie perendino a cras. per crastino. A prepositionibus. ut ab intra intro. a super uel super supero superas.

De figuris uerborum.

Quot sunt figure uerborum? tres. simplex. composita. et decomposita. // Cupio cuius generis? simplicis quia simpliciter profert. // Concupio cuius figure? compositę. quia composita. ponitur ex con et cupio. // Concupisco cuius figure? decompositę. quia non per se componit sed a concupio composito uerbo deriuat. // Que sunt uerba composita quorum simplicia non inueniuntur? Sunt hec defendo. percutio. alliceo. compleo. aspicio. reperio. Suffragor. appello. deleo. defensor. defensoris. // Notandum quod principalis litteram quancunque habuerit positio uerbi in suo loco seruamus per omnem de

elinationem preter ago egi eo iui uel ij.
Cum quot partibus orationis componit uerbum? cum qua
tuor nomine uerbo aduerbio ⁊ prepositione sicut participia
ut amplifico calefacio:maledico pduco.

De coniugatione.

Uto est coniugatio? est sequens uerborum declinatio q̄
uocalibus secunde persone comprehenditur.

Quot sunt coniugationes uerborum? quatuor. prima est que
in secunda persona presentis indicatiui habet a productam
ante s uel ante ris. ut amo amas ⁊ amor amaris. Secunda
que in secunda persona presentis indicatiui habet e pduc
tam ante s uel ante ris. ut doceo doces ⁊ doceo: doceris.

Tercia que in scda psona p̄sentis indicatiui habet i corrept
tam ante s uel e correpta ante ris. ut lego legis ⁊ lego: le
geris. Quarta que habet i productam ante s ul' ante ris. ut
audio audis ⁊ audio: audiris. Et omnia uerba quarte con
iugationis in io desinunt preter queo ⁊ eo ⁊ ueneo cum com
positis.

De personis uerborum.

Personae uerborum quot sunt? tres. prima. secunda. ⁊ ter
cia. ut lego legis legit. Que est prima persona? que
de se sola uel cum aliis loquit ut dico dicimus.

Que est secunda persona? ad qua uel sola uel cum aliis pri
ma loquit. ut dicitis dicitis. Que est tertia persona? de qua
extra se ⁊ extra illam posita ad qua dirigit sermonez loqui
tur prima ut dicit dicitur. Notandum q̄ prima persona ⁊
secunda uerborum solis pronominibus iungi possunt. exceptis
uerbis substantie uel uocandi ut piscianus uoco. Tercia
uero cunctis nominibus iungit. Quare imperatiu' caret
prima persona in singulari? quia naturaliter nullus sibi im
perat. Infinita omnia ⁊ impersonalia. Secunda ⁊ supi
na carent numeris ⁊ personis. Pluit tonat fluminat ⁊ si
mila quare primis ⁊ secundis personis carent? quia ad ho
mines nō pertinent nisi figurate per apostrophem iupiter in
troducatur.

De numeris.

Not sunt numeri uerboꝝ duo. singularis & pluralis. singularis ut lego. pluralis ut legimus.

Prima regula.

Docebas cuius temporis preteriti imperfecti. qz quod cepit geri nondum est perfectus. unde formatra secunda persona presentis indicatiui. qz prima & secunda coniugatio abiecta s secunde persone presentis indicatiui. tertia & quarta o positione mutata in e longam & addita bam faciunt preteriti imperfectum ut amabam docebam legebam audiebam. dicimus tamen ibam uenibam quibam.

Secunda regula.

Omne preteritum perfectum in i desinit & mutata i in e cor repta & assumpta ram facit preteritum plusquamperfectum.

Tercia regula.

Futurum indicatiui modi in prima & secunda coniugatione fit a secunda persona presentis indicatiui abiecta s & addita bo ut doceo doces docebo in tertia & in quarta o. positione mutata in am ut audiam. excipit eo & queo & ueneo quarte coniugationis que secundum primam & secundam coniugationem formant futurum.

Quarta regula.

Secunda persona singularis presentis imperatiui modi fit a secunda persona presentis indicatiui abiecta s. In tertia tamen coniugatione abiecta s & in e mutata. // Tercia persona singularis imperatiui modi fit o positione uerbi mutata in prima coniugatione in et in alijs in at. // Prima persona pluralis tam presentis quam futuri imperatiui fit a sua tertia singulari abiecta t & addita mus. // Secunda pluralis fit a sua singulari addita te sed in tertia etiam e in i reuertit. // Secunda uel tertia persona singularis futuri imperatiui fit a tertia singulari indicatiui addita o & pducta penultima preterquam in tertia coniugatione. // Secunda pluralis futuri imperatiui fit a sua secunda uel tertia singulari addita te syllaba. // Tercia pluralis futuri fit a tertia presentis pluralis indica-

riui addita o

Quinta regula.

Prima persona presentis et preteriti imperfecti optatiui modi et preteriti imperfecti subiunctiui sunt a secunda persona singulari imperatiui addita rem preteriti perfectum et plusquam optatiui et plusquam subiunctiui formata a prima persona preteriti indicatiui addita s et sem. Futurum optatiui et plusquam subiunctiui formantur ab ipsa positione uerbi o. In prima coniugatione mutata in em in ceteris in am preteritum perfectum subiunctiui formata a preterito perfecto indicatiui mutata in e correptam et addita rim. Futurum subiunctiui formata a preterito perfecto eiusdem modi mutata rim in ro.

Sexta regula

Infinitum fit a prima persona imperatiui addita re. Preteritum perfectum et plusquamperfectum infinitiui fit a preterito perfecto indicatiui addita s et se. Futurum cum supino in um et ire uel addita esse neutrali participio futuri. ut amatum ire uel amatum esse.

Septima regula

Impersonalia in tur formantur a tertijs personis singularibus actiuis addita ur. ut amat amatur.

Octaua regula.

Amabar unde formatur a prima persona actiui preteriti imperfecti indicatiui. quare? quia omnia actiua que in o desinunt addita r. que uero in m mutata in r faciunt passiuam preteritum perfectum et que ab eo sunt per participium preteriti temporis et sum es est. Imperatiui secunda persona presentis singularis numeri fit a singulari actiua addita re et e similis actiui infinitiui presentis et preteriti imperfecti temporis. Tercia a tercia addita ur. Prima pluralis a sua actiua mutata s in r. Secunda pluralis imperatiui a secunda presentis indicatiui actiui abiecta s et addita mini et est similis secunde plurali presentis indicatiui passiuui. Tercia a tercia actiui addita ur. Prima pluralis imperatiui futuri temporis fit a sua actiua mutata s in r. Secunda futuri passiuui imperatiui fit a secunda sui presentis mutata u in o. Infinitum

passiui ab actiuo fit mutata e in i que mutatio in tertia con-
iugatione fit prius abiecta re .

Nona regula .

Actiua si in o desinunt addita r. Si uero in t addita ur. Si in
m ul' in s in plurali numero ultima lra mutata in r. in singu-
lari interposita ri uel re ⁊ si ante s i breuis mutata esset in e
faciunt confimiles passiuoz personas .

Decima regula

Anormalia uerba sunt quatuor scz fero edo volo ⁊ sum. sz fe-
ro per sincopen secundā ⁊ tertiā personam habet ut fers
fert. In ceteris sequit regulam tertię iugationis. Ita tamē
ut que nascunt a concisis secundum formationis regulā cō-
cisa proferantur .

De preteritis perfectis prime coniugationis .

Prima regula .

Mo facit in preterito amaui per regulam? Prime con-
iugationis uerba a secunda persona presentis indica-
tini abiecta s ⁊ addita ui faciunt preteritū perfectum. Excipi-
untur sexdecim quoz duodecim abiecta as ⁊ addita ui diui-
sis sillabis formant preteritum domo domui. crepo crepui.
frico fricui. seco secui. sono sonui. tono tonui. uero uerui. plico
plicui. cubo cubui. nero nexui. mico micui. Increpo increpui
preter hec sto steti do dedi. iuuo iuui

Secunda regula

Al mico compositum. dimico dimicui.

Tercia regula .

Plico cum nomine compositum in aui facit ut duplicaui. cū
prepositione plerūq; in ui ut implicui.

Quarta regula

Neco necas cum ferro perceptum significat necaui necatum
facit cum alia ui necui nectum. Quinta regula.

Do das cum monasillabis compositum transit in tertiā cō-
iugationem ⁊ semper duplicat preteritum ut reddidi credi
di. circūdo a dissillabo ppositū prime iuga. facit circūdedi.
De preteritis perfectis secunde coniugationis.

Prima regula.

Erueo facit ferui per regulam. In ueo uerba secunde coniugationis eo in i mutata et producta penultima faciunt preteritum ut moueo moui faueo faui. Comoueo tamen quod et conuiuio dicitur conuiui quod conuixi facit. et ferbeo cum per b dicit ferbui facit preteritum.

Secunda regula

Ardeo facit preteritum arsi per regulam. In deo desinentia uerba secunde coniugationis si longa uocalis ut ar antecedit deo in si uersa. Si uero e uel o breues precedunt deo. pductis eisdem et eo mutata in i faciunt preteritum ut suasi rui ar si sedi uidi. Excipit ar. deo quod quis pducit i tamē stridi facit. Si uero prima sillaba in deo terminatorum mutata aliqua in semiuocalem e uel o correptas habuerint in aliqua liquida desinentes quam deo sequat duplicata prima sillaba et eo in uersa et priori geminatarum sillabarum extrema consonante subtracta faciunt preteritum perfectum ut pependi momordi sponondi quod s a secunda sillaba euphonie causa subtrahit. Si autem autem diphthongus autem deo fuerit per participium declinantur ut ausus sum gauisus sum. inuenit tamen ausim in subiunctiuo. alia uero omnia in deo mutata eo in ui diuisas sillabas faciunt preteritum ut candui studui. Excipit prandeo prandi et pransus sum.

Tercia regula

Lurgeo facit turfi per regulam. In geo i uel r ante geo in si naturaliter uero longa uocali geo in xi. alia omnia eo in ui diuisas sillabas conuersa faciunt preteritum ut indulsi mulsi terfi quidam differentie causa mulxi dixerunt preterea luxi auxi frixi egui vigui regui.

Quarta regula.

Fleo facit fleui per quam regulam? in leo uerba que ante l aliam consonantem habent in eadem sillaba et ab oleo et leo eo in ui diuisas sillabas uersa faciunt preteritum ut impleui suppleui exoleui deleui obsoleui. Oleo cum redoleo adoleo et aboleo tam in eui quod in hui diuisas sillabas faciunt preteritum preterea uolui calui excellui.

Quinta regula.

Dabeo facit habui per regulam. omnia alia uerba secunde
ziugationis quacunq; psonante ante eo in ui diuisas silla-
bas puerfa faciunt preteritum. ut emicui rubui docui timui
iacui. licui a liqueo liceo q; licui facit. Excipiunt iussi forpsi &
forbui mulsi mansi neui befi luxi polluxi torfi quod soluz in
queo secunde ziugationis inuenit. sic composita eius cotoz-
queo extoz: queo contozfi extozfi

De preteritis tercie ziugationis.

Prima regula

i Alcio quomō facit in preterito: ieci. dicit regulā. In cio
desinentia uerba tercie ziugationis a uel i anteceden-
te mutant eam in e pductam. & si a pcedit io in i longa. Si
uero in cio in xi puerfa faciunt preteritum ut feci abieci as-
asperxi illexi pelleri allexi. que & allicui pellicui ueteres ptu-
lerunt. excipit elicui.

Secunda regula.

fodio & fugio quare in preterito faciunt fodi & fugi. q; in
dio & in gio desinentia ziugationis ui uerba o in i longam
puerfa & pducta pluralis. faciunt preteritum.

Tercia regula

Lapio facit cepi. cupio cupiui uel cupij. Sicut rapio rapui
sapio sapui. cepio qd non ē in usu cepi. Pario peperit. percu-
tio & omnia a quatio in si faciunt preteritum ut percussi.

Quarta regula

Suo facit sui per regulā. In uo diuisas sillabas desinentia
tercie ziugati. o in i puerfa faciunt preteritum ut spui delui
metui. Excipit struxi fluxi. Nā vngo tigo ligo mingo stigo
xi faciunt & coquo coxi linquo liqui. S; hec quando u amit-
tit vim littere sequunt regulam que in go ul' in co desinit.

Quinta regula.

Soluo facit solui per regulam. In uo desinentia uerba ter-
cie ziugationis u loco consonantis posita si penultima in l
desinit o in i. Si in uocalem natura longam uo in xi puerfa
faciunt preteritum ut volui viri.

Sexta regula.

Scribo facit scripsi per regulas. In bo desinentia uerba tercie coniugationis si nō antecedit longa uocalis o in i si antecedit bo in psi uersa faciunt preteritum ut bibi nupsi. Excipiuntur a cubo composita siue prime siue tercie sint coniugationis que in ui diuisas faciunt preteritum. Nupsi scribit p b ul' p. per p square: quia nunq̄ b ante s in principio sillabe potest inueniri.

Septima regula.

Vinco facit vici per regulas. In co desinentia uerba tercie coniugationis. Si n̄ precedit abiecta n̄ o in i uersa si uero precedente so in ui sillabam. si autem uocalis precesserit natura longa co in xi uersa faciunt preteritum ut vinco vici liquo liqui quieu ascui creui pau psueui. dixi dixi. Excipitur compesco compescui z depesco depescui z geminata didici poposci parco peperci z parsi. Ico penultima breui preteriti ici facit penultima longa. Disco caret preterito.

Octaua regula.

Ledo facit lesi per regulam. In do desinentia uerba tercie coniuga. longa naturaliter precedēte do in si. in ceteris bo o in i uersa si ante n uel i habuerint ea abiecta faciunt preteritum ut lesi rasi rosi uasi lusi. Laudo uel cludo clausi uel clusi serandi fudi scidi findo quoq; fidi lz quidā fisi putauerint. Excipit cedo cessi. diuido diuisi strido stridi ab eo qd̄ ē Sido preteritum non inuenit. Ludo cusi uel cudi z ea que duplicant principalem sillabam. Lado cecidi tendo tetēdi pendo pepēdi pedo pepēdi tundo tutudi.

Nonā regula.

Mergo quomodo facit preteritum: merisi per quā regulam In go desinentia uerba tercie coniugationis. Si go antecedit r go in si aliter in xi conuersa faciunt preteritū ut merisi spar si tergo ul' tergeo terti cixi iunxi auxi. Nec obstant regule porrixi porrexi pergo perxi surgo surrexi. quoniam a re go composita sunt z composita primitiuorum declinationes sequuntur. Sic etiam porrixi corrigo arrigo in xi faciunt Excipiunt fregi egi legi. Logo z dego ab ago per sincopen coegi z degi. Intellego tamen quod antiqui interlego. pfe.

rebant negligo ⁊ diligo a lego composita in xi faciunt intellexi uel interlexi neglexi dilexi pango quoq; pegi ⁊ pepigi ⁊ panxi facit. tango ⁊ tengi pungo pupugi ul' punxi. ex pungo uero expunxi.

Decima regula.

In ho aspiratam desinentia uerba o in xi faciunt preteritū ut ueho xi. traho xi.

Undecima regula

Allo quomō facit preteritum? alui per quā regulam? In lo desinentia uerba tercie iugatio. o in ui diuisas. sed si duplicant l ⁊ a muta incipiunt geminata p̄ncipali. nec ubiq; eadem uocali seruata aliter o in i conuersa faciunt preteritum ut alo ui colo ui malui consului pello pepuli fallo fefelli tollo torolli pro quo frequentius unum sustuli. a tulo etiā q̄ ueteres utebantur tēuli dicebat. preterea psallo psalli uel lo uelli uel uulsi percello ⁊ excello quoz simplex in usu nō est perculi ⁊ exculi uel excellui ab excello.

Duodecima regula.

In mo desinentia uerba tercie iuga. longa uocali antecedente o in psi aliter in ui diuisas conuersa faciunt preteritum ut como compsi prompsi dempsi vomo vomui gemo gemui. Excipiuntur emo emi premo presii.

Tertiadecima regula

Sino suui per quā regulam? In no desinentia uerba tercie iuga. nisi o g a uel m antecedit in ui uel ni sillabas faciunt ut sino suui sterno strui cerno creui sperno spreui lino liui liui uel leui. preterea pono posui cano cecini temno tempsi. Sed a cānendo composita in ui diuisas faciunt preteritum ut succino succinui concinui occinui quod etiam occinui dicitur Salustius. iussu merelli cornicines occinuerunt.

Decimaquarta regula

Larpo carpsi per quā regulā? In po desinentia uerba tercie iuga. l r uel e pductam ante po habentia o in i e uero breuem habentia penultima o. in ui diuisas conuersa faciunt preteritum ut culpsi carpsi repsi sarpsi repo repui crepui rumpo quod solum habz m ante p̄iecta m ⁊ conuersa o in i faciunt

2
preteritum ut rupi corrupe abrupti

Quintadecima regula

Zero triui per quam regulam? In ro desinentia uerba tercie coniugationis per ui sillabam terminant preteritum. ut tero triui quero quesui sero seui facit tamen etiam serui vii de infero inferui z participium inlitus non insertus. Sero z uero duplicant si gessit z ussi. Uero uerui z uerri curro cucurri z in compositis utroq; mō ut decurri ut decucurri.

Sextadecima regula.

Lacesso lacessum per quā regulaz? In so desinentia uerba tercie coniugationis nisi sunt desideratiua o in i conuersa z asumpta ui sillaba faciunt preteritum ut capesci viii. queso q̄ siui facit z quesui p̄iui facit preteritum

Decimaseptima regula.

Pecto quomō facit preteritum? ut p̄teriq; dicūt perui ut asper pecti uel pectui ut carissus p̄tulit p̄xi. Plecto tam nec tui q̄ nexi flecto flexi facit plecto p̄lexi quod nunc plecto z amplecto: dicim⁹ peto petui facit meto messui uerito ueriti sterto stertui mitto geminata i misi. Sisto quando actiui est caret preterito quando absolutum habet cum isto cōmune ut resisto restiti consisto ul' consisto consistiti persisto uel persistiti.

Decimaoctaua regula.

In ro desinentia quod uerba inueniuntur: duo. que: t̄x̄o et nexo faciunt preterita t̄x̄ui z nexui.

De quarta coniugatione.

Prima regula

Udio quomō facit preteritum? audui per quā regulā quarte coniugationis uerba abiecta s̄ secunde persone p̄iuis z addita ui faciunt p̄teritū perfectū ut audui. Excipiunt in cio desinentia excedentia numer̄ duarum sillabarum simplicia n̄ ante cio in xi. Si uero n̄ non habuerint cio in si uertunt vincio xi. sancio xi. fatio si. fulcio si. q̄uis nonnulli differentie causa fluxi posuerunt. Excipiunt ueni hausi sep̄ si fensi aperui operui cooperui. reperio duplicauit p̄ dominu ta vna sillaba repperi. Simile est preteritum a comperio comperi.

Deponentia uero a

perco experior: 7 operior expertus 7 opertus participia faciunt. Salio salui uel salui cambio camfi

De supinis

Prima regula

Unio munitui quomō facit supinum: munitus. per quā regulam? In ui sillabam facientia preteriti cuiuscūq; coniugationis ui mutata in tum faciunt supinum ut amatum sopitum aboletum potatum 7 per sincopen potum cupitum agnotum scitum auditum. Excipiunt differentie causa latum uel lorum quod etiam lauatum. inuenit cautum fautum solum passum amictum. 7 que corripunt penultimam in supino. satum a sero seui. nam a serui sertum facit situm linatum quitum scitum quando est a secunda iuga. nā a q̄rta p̄ducit composita tam p̄ducta q̄ correpta inueniunt agnitum cognitum et agnotum cognotum a caluo calui a quo puro calūniam deriuari supinum non inuenit.

Secunda regula.

Habeo habui quomō facit supinum: habitum. dic regulam In ui diuisas facientia preteritum cuiuscūq; sit coniugationis ē uel l uel r antecedēte ui in tum. Si uero sint a uerbis in uo separatas i in tum 7 p̄ducta penultima in ceteris nisi x antecedat ui in i breuem mutata 7 addita tum faciunt supinum ut frictum nectum doctum cultum consultum altum quod 7 alitum facit desertum apertum indutum amutum cōpescitum abolitum tonitum. q̄q̄ oracius intonata scripsit. Excipiunt mistum tostum tentum censum elicitum raptum pistum mestum excelsum explicitū. nam explicatum ab explicitum uel rutum. A mico mico micui supinum non est in usu. A cano composita simplicis seruant supinum a. quā in presenti mutant in i breuem in i conuersa ut cautus succentum accentum nexum perum a xi terminatione possunt ab alo tam altum q̄ altum dicit. A volo nomen participiale uultus ē antecedēte x tria inueniunt. perui nexui texui. que faciunt supina. perum nexum textum.

Tercia regula.

Do: deo quomō facit supinum: moxsum. quā ob regulam
 Omnia in deo in dio uel in po uerba z in dio: deponētia
 secunde uel tercie piuga. non facientia praterituz in'ui diui
 fas. nec a do das composita deo uel dio dio: uel do in sum
 mutata faciunt supinum. Et nōndum q̄ habētia n ante do
 que n in praterito amittunt eādē amittunt in supino z ge
 minant si si penultima prateriti corripiat. Si uero pducitur
 vnam s̄ habent vt moxsum ausum risum exozsum ingressuz
 lusum rasum tonsum fissum scissum susum tusuz. Excipiunt
 gauisuz quod assumpsit i. Euphonie cā cedo cessum fossuz
 cussum geminant s̄. Do das datum facit z ab eo compo
 sita que in terciā coniugationem transeunt uertunt a in i. q̄
 uero primam seruant a quozq; seruant ut conditum credituz
 uendituz circūdatus; praterea passum quod non solū a pan
 do sed etiam a pateo z a patio: dicis comestum z comestū
 tentum z tensum z ostendo ab eo compositum similiter fa
 cit. a pedo supinum in usu non inueni.

Quarta regula

Le do lesi quomō facit supinum: lesum. per quā regulam:
 Omnia uerba que in si faciunt prateritum secunde aut ter
 cie piugationis. Si in sum. quarte uero si in tum puerse fa
 ciunt supinum ut lesum arsum aillum quassum lusum futū
 farum. Excipit̄ indultum uel indulsum multū uel mulsum
 a mulgeo. nam a mulseo mulsum facit solum. Item torzum
 uel torzum haustū usum gressum missum duplicata s̄. prae
 terea sensum ausum z capessitum.

Quinta regula

Lugeo luxi facit supinum luctum per regulam. In xi faciē
 tia prateritum cuiuscunq; sint piugationis xi in ctum puer
 sa faciunt supinum ut luctum victum fructum intellectū tin
 ctum unctum. Excipiunt̄ fictum pictum strictum mictum q̄
 causa euphonie abijciunt n. praterea fluxum z fluxurum. q̄
 uis uetustissimi z fluctus p fluxus z flucturus p fluxur^o dix
 erunt. vnde z fluctus ipse motus aquarum.

Sexta regula

Facio facit supinum factum per regulam. In ei facientia p-
reritum tercie coniugationis ei in ctum conuersa facit supinū
ut factum iactum ictum fictum liqui lectum derelictu feci fec-
tum deberet facere sed in omni uerbo siue in ultima siue in
penultima sit a in simplicibus seruat etiam in supino quis
muref in preterito. In compositis uero si mutaf a in i in pre-
fenti hec uertif in supino in e. nisi in do ul' in go desinat po-
fitio uerbi tunc n in supino semper seruat a. ut captum rap-
tum casum inceptum infectum ereptum occasum infractum
impactum exactum. Excipit posco positum. disco discitum.
parco parsum a parsi.

Septima regula

Iungo iunctum per regulam. In go desinentia omnia ter-
cie coniugationis nisi in si terminent preteritū go in ctum mu-
tata z si a uel i ante n habeant in penultima abiecta n faci-
unt supinum ut uinctum punctum fractum pactum strictus
mictum ringo rictum. Excipiunt que seruant n cinctum tunc
tum sanctum anctum.

Octaua regula.

Fugio fugitus. per quā regulam? In gio uerba o in tum mu-
tata faciunt supinum ut fugitum.

Nonā regula.

Bibo facit bibitū per regulā. In bi terminaria preterita cor-
repta z assumpta tum faciunt supinū ut bibitū lambitum.

Decima regula

Emo emptum per regulā. Omnia in mi uel ni pi uel in psi
terminantia preteritum tercie coniugationis in ptum faciunt
supinū ut adeptum captus ruptum scalptum compri demp-
tum emptum promptum scriptum.

Undecima regula.

Fallo facit supinum falsum per regulam. In lo desinentia
uerba tercie coniugationis duplicantia l in sum faciunt supi-
num ut falsum pulsum uulsum excelsum percussum nō inue-
nitur a psallo supinū nec a tollo. sed p eo utimur sublatum.

Duodecima regula.

Curro facit cursum per regulam. In ro desinentia r ante o in presenti ro in sum conuersa faciunt supinum ut curro cursum uero uersum que uero duplicant si ante i mutant si in tum ut gessi gestum. In rio unum pario quod facit supinus partum z paritum z participium partus z paritus

Terciadecima regula.

A uerbo sicut a uerro uersum dicitur tero textum z nero nexu facit supinum a sto statum z composita astutum uel astatum presutum uel prestatum.

Quartadecima regula.

Labor facit lapsum per regulam. Lominia uel deponētia tercie coniuga. in boz mutata ea in psum faciunt supinum ut lapsum in gor uero mutant gor in ctum ut functum. In toz mutant eam in sum ut usum nisum. inuenit etiam nuxus. In quoz mutant quoz in cu z assumpta tum faciunt supinus ut locutum secutum. Deponentia in sco: habentia in ante penultima a uel i uel e correptas in ctum faciunt supinus passisco: pactu pficisco: pfectum. expergisco: experrectu nancisco: nactum. Alia uero absqz r in tum faciunt supinum iratum ultum oblitum. Excipit defessum preterea cominisco: z adipisco: quibus breuem habeant in ante penultima commentum faciunt z adeptum. A reminisco: non inuenit supinum. ab orio: ortum z oritum unde oriturus a morio: motum z in preterito geminat u mortuus. a potio: potitum. a reor: ratum miserio: misertum. pfitio: confessum quero: questum metio: mensum. que a pario uidentur deriuari r habent antetum compertum repertum expertum opertum.

De examinatione uerbi.

Mo que pars est? uerbum est. quare est uerbum? quia est pars orōnis declinabilis cum modis z temporibz sine casu agendi uel patiendi significantia. Unde dicitur uerbum: a uerberatu aeris. quia proferendo aer uerberat. Uerbo quoz accidunt? octo. genus tempus species figura coniugatio persona z numerus. Cuius generis? actiui quia in o desinens facit ex se passiuum.

Quod est eius passiuum? amor. quia in o: desinens descendit ab actiuo. Quod est eius impersonale? amatur. Quomodo declinat actiuum? amo amabam. amaui amaueram. Quomodo declinat passiuum? amor amabar amatus sum amatus eram amabor. Quomodo declinat impersonale? amatur amabatur.

Quot sunt genera uerborum? quinque. actiuum quod in o: desinens facit ex se passiuum. Passiuum quod in o: desinens descendit ab actiuo. Neutrum quod in o: desinens non facit ex se passiuum. Comune quod in o: desinens non descendit ab actiuo et habet utraq; significationem. Deponens quod in o: desinens non descendit ab actiuo et retinet unam significationem. Lius temporis? presentis. quia presentem habet significationem.

Quot sunt tempora uerborum? quinque. Presens quod presentem habet significationem. Preteriti imperfectus quod significat quod cepit geri et nondum perfectum est. Preteriti perfectum quo res perfecta monstrat. Preteritum plusquamperfectum quo res perfecta iam pridem ostendit. Futurum quo res futura monstrat. Lius modi amor? indicatiui quia hoc indicamus quod agit. Quid est modus? est inclinatio animi declinationem uerbi significans.

Quot sunt modi uerborum? quinque. Indicatiuus quo indicamus quid agit. Imperatiuus quomodo fiat aliquid imperamus. Optatiuus qui eget aduerbio optandi ut perfectum significet sensum. Subiunctiuus qui non solum eget aduerbio uel coniunctione. uerumetiam; altero uerbo ut perfectum significet sensum. Infinitiuus qui caret numeris et personis et eget alio modo quo ut perfectum significet sensum.

Quid interest inter infinitum et impersonale? quod infinitiuus altero uerbo infinito omnino eget. impersonale uero perfectum actum significat per omnes modos. Indicatiuus quot tempora habet? quinque. Imperatiuus. duo. presens et futurum. Optatiuus quinque duo coniuncta et unum per se. Subiunctiuus quot? quinque per se sicut indicatiuus.

Infinitiu⁹. v. duo diuncta & vnus per se sicut optatiu⁹. Quot
 sunt species uerboꝝ? due primitiua que primā positionē a na
 tura accepit ut serueo. Deriuatiua que a primitiuis deriuat
 ut feruesco. Lii⁹ species amo? primitiui qz a nullo deriuat
 s; primam positionem accepit a natura. Quot sunt species
 deriuatiuoꝝ. v. inchoatiua que incium act⁹ ul' passiones pri
 mitiui significant ut hisco. meditatiua que significant medi
 tationem cum primitiua ut esurio. frequentatiua que frequē
 tiam act⁹ primitiui significant. ut agito. desideratiua que sig
 nificant infinitū primitiui cum cupio. diminutiua que in lo
 desinunt & diminutionem significant. Quot sunt alie deriua
 tiones uerboꝝ preter supradictas? quatuor. Aut eū a nomi
 nibus sunt. ut a patre patrilo. aut a uerbis ut a uello uelli
 co. aut ab aduerbijs ut a parēdie perēdino. aut a preposi
 tionibus ut ab intra intro. Quot sunt figure uerboꝝ? tres
 simplex que simpliciter proferit ut cupio. composita que ex
 duabus aut pluribus uocibus componit ut concupio. decō
 posita que non per se componit sed a composito uerbo de
 riuatur ut concupisco. Liius figure amo? simplicis quia sim
 pliciter proferit. Que sunt uerba composita? quoꝝ simplicia
 non inueniunt? sunt hec. defendo percutio allicio compleo
 aspicio reperio suffrago; appello deleo defensor defenaris
 Lum quot partibus orationis componit uerbum? cum qua
 tuor. nomine uerbo aduerbio & prepositione sicut participia
 ut amplifico calefacio maledico produco. Liius coniuga
 tionis amo? prime quia habet a productam ante s.
 Quot sunt coniugationes uerborum? quatuor. Prima que
 habet a productam ante s uel ante ris. ut amo amas amor
 amaris. Secunda que in secunda persona presentis indica
 tiui hab; e pductam ante s ul' ante ris ut doceo doces doce
 or doceris. Tercia que in secunda persona presentis indica
 tiui hab; i correptam ante s uel e correptā ante ris ut lego
 gis. legor ris. Quarta que habet i pductam ante s uel ante
 ris. ut audio audis audio; audiris. Lii⁹ persone amo? pri
 me. qz de se sola loquit. Quot sunt pfone uerboꝝ? tres pri

ma que de se sola uel cum alijs loquitur ut dico dicimus. secūda ad quā uel de qua uel sola uel cum alijs prima loquitur ut dicis dicitis. tertia de qua extra se et extra illas posita ad quam dirigit sermonem loquitur prima ut dicit dicunt. Lius numeri amo: singularis. quia singulariter profertur. Quot sunt numeri uerborum: duo singularis ut lego. plural' ut legim'. Amo quomodo facit preteritum imperfectum: amabā per. quā regulā. quia prima et secunda coniugatio abiecta s secunde persone presentis indicatiui et addita bam faciūt preteritum imperfectum. Quō facit preteritū perfectū: amaui. per quā regulā: prime coniugationis uerba a secunda persona indicatiui abiecta s et addita ui faciunt preteritum perfectum. Quō facit preteritum plusquamperfectum: amaaueram: per quam regulā: omne preteritum perfectū in i desinit et mutata in e correptam et assumptam ram facit preteritū plusquamperfectum. Quō facit futurum: amabo. per quā regulā quod futurum indicatiui modi in prima et secunda coniugatione fit a secunda persona presentis indicatiui abiecta s et addita bo ut amas amabo. Quō facit secundam personam imperatiui presentis: ama. quare: quia secunda persona singularis imperatiui modi fit a secunda persona presentis indicatiui abiecta s. In tertia coniugatione abiecta s et i in e mutata. Quō facit tertiam personam singularis imperatiui: amet. quare: quod tertia persona fit a positione uerbi mutata in prima coniugatione in et in alijs in at. Quō facit primam personam plural' tam presentis quam futuri imperatiui: amemus. per quā regulā: quod prime persone pluralis imperatiuorum sunt a sua tertia singulari abiecta t et addita mus. Quō facit secundam: amate. quare: quod secunda persona pluralis presentis imperatiui fit a sua secunda addita te. et in tertia coniugatione e mutata in i. Quō facit tertiā: ament. quare: quod fit a tertia singulari in lra interposita ante t. Quō facit secundam et tertiā personam singularis futuri: amato. quare: quia fit a tertia singulari presentis indicatiui addita o. Quō facit secundam pluralis futuri: amate. quare: quia fit a secunda singularis uel ter

24
cia addita te sillaba. Quò facit terciam pluralis futuri? amã
ro. quare? quia fit a terciã presentis pluralis indicatiui addi
ta o. prima persona presentis z preteriti imperfecti opratiui
modi z preteriti imperfecti subiunctiui quò facit? amarem.
quare? quia fiunt a secũda singulari imperatiui addita rem
Preteritum perfectum z plusq̃ perfectus z iunctiui quò for
mant primam personam? a prima persona preteriti indicati
ui addita s z sem. Amo quò facit primam personam oprati
ui z presentis coniunctiui? amem. quare? qz formas ab ipsa
positione uerbi o in prima coniugatione mutata in em in ce
teris in am. Quò facit preteritum perfectũ subiunctiui? ama
uerim. quare? qz formas a preterito perfecto indicatiui mu
tata i in e coreptam z addita rim. Quò facit futurũ subiunc
tiui? amauero. quare? quia formas a preterito perfecto citũ/
dem modi mutata rim in ro. Quò facit presens z preteritum
imperfectum infinitiui? amare. quare? quia fit a prima perso
na imperatiui addita re. Quomodo facit preteritum perfec
tum z plusq̃ perfectum infinitiui? amauisse. quare? quia fit a
preterito perfecto indicatiui addita s z se. Quomò facit fu
turum infinitiui? amatum ire uel amatur esse. quare? quia fit
cuz supino in tum z ire uel addita esse neutrali participio fu
turi. Quomò facit supinum? amatum. per regulaz. In ui sil
labam facientia preterituz cuiuscunqz coniugationis ui mu
tata in tum faciunt supinũ. Quomò facit impersonale? ama
tur. quare quia impersonalia in tur formant a terciis perso
nis singularibus actiuis addita tur. Quomò facit presens z
preteritum imperfectum passiuĩ indicatiui? amor? z amabar
quare? qz omnia actiua que in o desinũt addita r que uero
in m mutata m in r faciunt passiuum. Quò facit preteritum
perfectum passiuĩ indicatiui z que ab eo fiunt? amatus sum
amatus eram amarº essem. z reliqua. quare? qz preteritũ per
fectum z q̃ ab eo fiunt formant p̃ participiũ preteriti t̃pis z
sum es est. Quò facit secũdã personã p̃itis imperatiui sin
gularis? amare. quare? qz fit ab actiua addita re. Quò facit
terciã? amef. quare? quia fit a terciã addita ur. Quomodo

facit primam pluralis: amemur. quare quia fit a sua actiua mutata s in r. Quomodo facit secundam pluralis: amamini quare quia fit a secunda presentis indicatiui remota s et ad dita mini. Quomodo facit terciam: ament. quare: quia fit a tercia actiui addita ur. Quomodo facit secundam et terciam futuri imperatiui: amatoz. quare: quia fiunt a sua actiua mutata s in r. Quomodo facit secundam pluralis futuri imperatiui: amamaminoz. quare: quia fit a secunda sui presentis mutata i in oz. Quomodo facit infinitiuum amari. quare: quia fit ab actiua mutata e in i. que mutatio in tercia coniugatione fit prius abiecta re.

De uerbo actiuo.

Mo quomodo declinat? Indicatio modo tempore presenti Ego amo amas amat. et pluraliter amamus amatis amant. Preterito imperfecto amabam amabas amabat et pluraliter amabamus amabatis amabant. Preterito perfecto amauit amauisti amauit. et pluraliter amauimus amauistis amauerunt uel amauere. Preterito plusquamperfecto amaueram ras. rat. et pluraliter amaueramus ratis. rant. Futuro amabo amabis amabit. et pluraliter amabimus bitis. bunt. Imperatio modo tempore presenti ad secundam et terciam personam ama amet. et pluraliter amemus te. ent. Futuro amato tu amato ille. et pluraliter amemus tote. anto. uel anto te. Optatio modo tempore presenti et preterito imperfecto ut amarem res. ret. et pluraliter ut amaremus amaetris rent. Preterito perfecto et plusquamperfecto ut amauissem amauisset amauissent. et pluraliter amauissemus amauissetis amauissent. Futuro ut amem ames amet. et pluraliter ut amemus ametis ament. Coniunctiuo modo tempore presenti cum amem ames amet. et pluraliter cum amemus ametis ament. Preterito imperfecto cum amarem amares amaret. et pluraliter cum amaremus amaretis amarent. Preterito perfecto cum amauerim ris. rit. et pluraliter cum amauerimus amaeritis amauerint. Preterito plusquamperfecto cum amauissem amauissetis amauissetis. et pluraliter cum amauissemus amauissetis

sent. Futuro cum amauero ris rit. amauerim⁹ is rint. Infinitio mō sine numeris et psonis tempore presenti et preterito imperfecto amare. preterito perfectō et plusq̄perfectō amauisse. futuro amaturū ire uel amaturū esse. Gerundia sunt hec amandū do. dū. Supina sunt hec amaturū amaturū. Quot sunt participia que trahunt a uerbo actiuo: duo. vnus presentis et preteriti imperfecti temporis in aus uel in ens ut amās et docens. alter in rus futuri ut amatur⁹ a. um.

De uerbo passiuo

Adicatio mō tempore presenti amor aris l' are atur et plr amamur mini anf. Preterito imperfecto amabar baris ul' bare bas. et plr amabamur ini anf. Preterito perfecto amat⁹ sum uel fui es l' sti est ul' fuit. et plr amati sum⁹ uel m⁹ estis uel stis sunt runt uel re. Preterito plusq̄perfectō amat⁹ erā uel ram eras uel ras erat ul' rat. et plr amati eramus ul' m⁹ eratis uel tis erant uel rant. Futuro amabor. be ris uel bere bis. amabimur mini bunt. Impatiuo mō tpe p senti ad secundā et terciā personā amare et. amemur mini tur. Futuro amator tu tor ille. amemur nos tor. Optato mō tpe presenti et preterito imperfecto ut amarer reris l' rere ref amaremur ni tur. Preterito perfectō et plusq̄perfectō ut amar⁹ essem uel sem esses l' ses esset nel set. essem⁹ uel m⁹ ec̄tis ul' tis ec̄nt uel sent. Futuro ut amer ris uel re tur. amemur ini ent. Coniunctiuo mō tempore p̄nti p̄similit. Preterito imperfecto cum amarer ris uel re tur. remur mini tur. Preterito perfecto cum amat⁹ sum uel rim sis uel ris sit uel rit. sim⁹ ul' us sitis uel ritis sint uel rint. Preterito plusq̄perfectō cū amatus essem uel sem esses uel ses ec̄t uel set. essem⁹ uel m⁹ tis uel tis ec̄nt ul' sent. Futuro cū amat⁹ ero uel ro eris uel ris erit uel rit. erim⁹ uel m⁹ eritis uel tis erint uel rint. Infinitiuo mō sine numeris et personis tempore p̄nti et preterito imperfecto amari. Preterito perfecto a plusq̄perfectō amatum esse ul' fuisse. Futuro amaturū iri. Participia hui⁹ uerbi sunt duo. vnū preteriti temporis ut amat⁹. alter futuri ut amaturū. Itē actiui regulā neutre sequit passiuū eōe et deponēs

De secunda coniugatione.

Doceo quò declinat? Doceo uerbum actiuum indicati-
 uo modo dictum temporis presentis numeri singula-
 ris figure simplicis persone prime coniugationis secunde. sic
 declinat Indicatiuo modo tempore p̄senti doceo doces docet
 z pluralif docemus tis cent. Preterito imperfecto docebas
 bas bat. z pl̄r docebamus batis bant. Preterito perfecto do-
 cui stis it. docuim⁹ stis runt uel re. Preterito plusq̄perfecto
 docueram ras rat. docueramus ratis rant. Futuro docebo
 is it. docebimus tis bunt. Imperatiuo mō tempore p̄sen-
 ti ad secundā z terciā personā doce at. doceamus etc ant
 Futuro doceto tu to ille. doceamus tote ento. Optatiuo mō
 tempore p̄senti z preterito imperfecto docerē res ret. do-
 ceremus tis rent. Preterito perfectō z plusq̄perfectō it docuis-
 sem illes illet. docuissem⁹ tis sent. Futuro ut doceā as at. do-
 ceamus atis ant. Coniunctiuo mō tempore p̄senti q̄simili-
 ter. Preterito imperfecto cū docerē res ret. z pl̄r cū docere
 mus retis rent. Preterito perfectō cū docuerim ris rit. z pl̄r
 cum docuerim⁹ ritis rint. Preterito plusq̄perfectō cū docuis-
 sem es set. z pl̄r cum docuissem⁹ etis ent. Futuro cū docue-
 ro ris rit. z pluraliter cū docuerimus tis rint. Infinitiuo mō
 sine numeris z personis tempore p̄senti z preterito imp-
 fecto docere. preterito perfecto z plusq̄perfectō docuisse. fu-
 turo doctum iri uel doctur⁹ eē. Verundia docendus da dū.
 Supina doctum docti. Participia docens z docturus.

Docet quò declinat? Indicatiuo mō tpe p̄senti do-
 ceo doceris uel docere docet z pl̄r docemur ini tur.
 Preterito imperfecto docebar baris uel bare bas. z pl̄r do-
 cebamur ni bant. Preterito perfecto doctus sum uel fui es
 uel fuisti ē uel fuit. z pl̄r docti sumus uel mus estis uel stis
 sunt fuerunt uel re. Preterito plusq̄perfecto doctus eram l̄
 ram as uel ras at uel rat. z pluralif docti eramus uel mus
 tis uel tis ant uel rant. Futuro docebor ris uel ere tur. et pl̄r
 mur ni unt. Imperatiuo mō tpe p̄senti docere atur. doce-
 amur ini ant Futuro docetor tu tor ille. doceamur noz untor

Optatiuo mō tēpore presentī z preterito imperfecto ūt doce
rer reris uel rere ref. doceremur enim renē. Preterito per/
fecto et plusq̄perfecto ūt doctus eēm uel sem eēs uel les ef
fer uel fet. eēmus uel mus is uel is eēt uel sent. Futuro do
cear aris ul' are atur. doceamur ni tur. Coniunctiuo mō tem
pore presenti cum docear aris uel are af. et pluralis cū do/
ceamur ni anf. Preterito imperfecto cum doceret reris uel
rere ref. et pluralis cū doceremur ni enf. Preterito perfectō
cum doctus sim uel rim sis uel ris sit uel rit. et pluralis cum
docti simus uel mus sitis uel eritis sint uel erint. Preterito
plusq̄perfecto cum doctus eēm uel sem eēs uel les eēt ul'
fet. et pluralis cum docti eēssemus uel fuīsem⁹ setis uel setis
sent uel sent. Futuro cum doctus ero uel fuero eris uel ris
erit uel rit. et plī cū docti erim⁹ uel mus eritis uel tis erint
uol ruit. Infinitiuo mō sine numeris et personis tempore p̄
senti et preterito imperfecto doceri. Preterito perfecto et pl⁹
q̄perfecto doctum eē uel fuisse. futuro docūz urī. Quot sunt
participia huius uerbi? duo unum preteriti temporis doct⁹
alterum futuri docendus.

De tertia coniugatione.

Ego quō declinat? Indicatiuo mō tempore presenti
lego legis legit. et pluralis legim⁹ tis gunt. Preterito
imperfecto legebā bas bar. et plī bamus tis bant. Preteri/
to perfecto legi sti it. et pluralis mus stis runt uel re. Pre/
terito plusq̄perfecto legeram ras rat. et pluralis amus atis
ant. Futuro legam es et. et pluralis emus etis ent. Impera
tiuo modo tempore presenti lege at. et pluralis am⁹ ite ant
Futuro legito tu to ille. et pluralis amus tote unto. Optati
uo mō tempore presenti ūt legerē res ret. et pluralis ūt re/
mus retis rent. Preterito perfecto et plusq̄perfecto ūt legif
sem ses fet. et pluralis ūt legissemus tis sent. Futuro ūt le/
gam as at. et pluralis ūt legamus tis ant. Coniunctiuo mō
tempore presenti p̄similis. Preterito imperfecto cū legerē
res ret. plī cū m⁹ tis ent. Preterito perfecto cū legerim⁹ rit
d :

ris. 7 pl^r cum mus is rint. Præterito plusq̃ perfectō cū legis / sem es et. 7 pl^r cum m^o is sent. Futuro cū legero is it. 7 pl^r cum rim^o is rint. Infinitiuo mō sine numeris 7 personis tpe presenti 7 præterito imperfectō legere. præterito perfectō 7 plusq̃ perfectō legisse. Futuro læm ire l' lectur^o ec. Herudia legend^o da dū. Supina læm lectu. Quot sunt participia hui^o vbi duo. vntū p̃ntis tps legens. 7 alter^o futuri lecturus.

Egor quō declinat? Indicatiuo mō tempore presenti legor ris uel re tur. 7 pluralis legimur ini gunt. Præterito imperfecto legebar baris uel re tur. 7 pluralis legebamur mini ant. Præterito perfecto lectus sum uel fui es uel si est uel it. 7 pluraliter lecti sum^o uel mus is l' sis sunt runt uel re. Præterito plusq̃ perfectō lect^o erā uel am. eras l' as erat uel at. 7 pl^r lecti eram^o uel m^o erant uel ant. Futuro legar eris uel re tur. 7 pl^r emur ni tur. Imperatiuo legere as 7 pl^r mur ni ant. Futuro legitor tu tor ille. 7 pl^r legamur or untor. Optatiuo mō tpe presenti sit legerer reris ul' rere ref. 7 pl^r sit legeremur ini renf. Præterito perfectō 7 plusq̃ perfectō sit lect^o eēm uel sem eēs uel ses esset uel set. 7 pl^r sit lecti eēm^o uel mus tis uel setis eēt uel sent. Futuro sit legar aris uel re at. 7 pl^r sit legamur mini ant. Coniunctiuo mō tempore presenti similis. Præterito imperfecto cum legerer reris uel rere ref. 7 pl^r cum legeremur ni renf. Præterito perfecto cum lectus sim uel fuerim sis uel ris sit uel rit. 7 pluralis cum lecti sim^o uel mus tis uel tis sint uel rint. Præterito plusq̃ perfectō cum lect^o eēm uel sem eēs uel ses esset uel set. 7 pl^r cum lecti essem^o uel m^o tis uel setis eēt uel sent. Futuro cum lect^o ero uel fuero eris uel ris erit uel rit. 7 pl^r cum lecti erimus uel mus tis uel tis erint uel rint. Infinitiuo mō sine numeris 7 personis tempore presenti 7 præterito imperfecto legi. præterito perfecto 7 plusq̃ perfectō esse uel fuisse. futuro lectum ut. Quot participia deriuantur ab hoc uerbo? dno vntum temporis præteriti perfecti. ut lectus. alterum futuri ut legendus.

De quarta coniugatione.

Udio quō declinat? Indicatio mō tempore presenti
 audio audis audit. z pluralis audim⁹ auditis audiūt
 Præterito imperfecto audiebatz bas bat. z pluralis bamus
 tis bant. Præterito perfectō audiui sti it. zpl⁹ mus stis runt l'
 re. Præterito plusq̄perfecto ram ras rat. z pluralis ramus
 ratis rant. Futuro audiam es. et pluralis audiem⁹ tis ent.
 Imperatiuo mō tempore presenti audiat. z pluralis audia
 mus ite ant. Futuro audito tu to ille. z pluralis audiam⁹ to
 te unto. Optatiuo mō tempore presenti z præterito imper/
 fecto ut audire res ret. z pluralis ut audirem⁹ tis rent. Præ
 terito perfecto z plusq̄perfecto ut audiuissez ses set. z plura
 liter ut audiuissem⁹ tis sent. Futuro ut audiam as at. z plu
 ralis ut audiamus tis ant. Subiunctiuo mō tempore pñti cō
 similis. Præterito imperfecto cum audire es et. z pl⁹ euz au
 diremus tis rent. Præterito perfecto cum audiuerim is it. z
 pluralis cum audiuerimus tis rint. Præterito plusq̄perfecto
 cum audiuissem ses set. z pluralis euz audiuissem⁹ tis sent
 Futuro cum audiuerō ris rit. z pluralis cum audiuerimus
 tis rint. Infinitiuo mō sine numeris z personis tēpore præ
 senti z præterito imperfecto audire. præterito perfecto z plus
 q̄perfecto audiuisse. Futuro auditum ire uel auditur esse.
 Gerundia audiendus da dū. Supina auditū auditū. Quot
 participia trahunt ab hoc uerbo: duo. vnum presentis ipis
 audiens z alterum futuri auditurus

Udio: quō declinat? Indicatio mō tempore presen
 ti audioz diris uel dire dicitur. z pluralis audimur au
 dimini audiunt. Præterito imperfecto audiebar baris uel
 bare bas. z pluralis audiebamur bamini bant. Præterito p
 fecto auditus sum uel fui es uel fuisti est uel fuit. z pluralis
 auditi sumus uel fuimus estis uel stis sunt fuerunt uel ere.
 Præterito plusq̄perfecto auditus eram uel ram eras l' ras
 erat uel rat. z pluralis auditi eramus uel mus eratis ul' tis
 erant uel rant. Futuro audiar eris uel ere ef. z pluralis au
 diemur mini enf. Imperatiuo mō tempore presenti audire
 aē. z pluralis audiātur mini ant. Futuro auditoz tu to: ille.

z pluraliter audiamur audiamino: audiunt. Optatiuo mō
 tempore presenti z preterito imperfecto ūt audirer audire,
 ris uel rere ref. z pluralis ūt audiremur mini renf. Preteri
 to perfecto z plusq̄perfecto utinam auditus eēm ul' sem eēs
 uel ses eēt uel set. z pluralis utinā auditi eēmus ul' mus tis
 uel tis sent l'ent. Futuro utinam audiar aris uel are atur. et
 pluralis utinam audiamur mini ant. Coniunctiuo mō tem
 pore presenti p̄similis. Preterito imperfecto cum audirer re
 ris uel rere ref. z pluralis cum audiremur mini renf. Pre
 terito perfecto cum auditus sim uel fuerim sis uel ris sit uel
 rit. z pluralis cum auditi simus uel rimus tis uel ritis sint l'
 rint. Preteritoplusq̄perfecto cum auditus eēm uel sem eēs
 uel ses eēt uel set. z pluralis cum auditi eēmus uel mus eē
 tis uel tis eēt uel sent. Futuro cum auditis ero uel fuero
 eris uel ris erit uel rit. z pluraliter cum auditi erimus ul' fu
 erimus eritis ul' tis erint uel rint. Infinitiuo mō sine nume
 ris z personis tempore presenti z preterito imperfecto audi
 ri. Preterito perfecto z plusq̄perfecto auditus eē uel fuisse.
 Futuro auditum iri. Quot participia trahunt seu deriuant̄
 ab hoc uerbo: duo. vnum preteriti temporis auditus. alterū
 futuri audiendus.

De uerbis anormalis .

Uot sunt uerba anormala? q̄tuor. sum uolo fero z edo

Quare dicunt anormala? quia nullius coniugationis re
 gulam sequunt̄. Et ideo quasi inequalia sunt anomalon ine
 quale significat.

Uim quō declinat? Indicatiuo mō tempore presenti

sum es est. z pluralis sumus estis sunt. Preterito imp
 fecto eram eras erat. z pluralis eramus eratis erant. Prete
 rito perfecto fui fuisti fuit. z pluralis fuimus fuistis fuerunt
 uel fuere. Preterito plusq̄perfecto fueram fueras fuerat. z
 pluralis fueramus fueratis fuerant. Futuro ero eris erit. et
 pluralis erimus eritis erunt. Imperatiuo mō tempore pre
 senti sis uel es sit. z pluraliter simus este sint. Futuro esto tu
 esto ille. z pluralis simus estote sinto uel suntote. Optatiuo

mō tempore presenti ⁊ preterito imperfecto ūt eēm ses set. ⁊ pluralit̄ ūt eēm̄us tis sent. Preterito perfecto ⁊ plusq̄perfecto ūt fuiss̄em ses set. et pluralit̄ ūt fuiss̄em̄us tis sent. Futuro ūt sim sis sit. et pluralit̄ ūt sim̄us sitis sint. Coniunctiuo mō tempore presenti similit̄. Preterito imperfecto cum es sem ses set. et pluralit̄ cum eēm̄us tis sent. Preterito perfecto cum fuerim ris rit. et pluralit̄ cum fuerim̄⁹ tis rint. Preterito plusq̄perfecto cū fuiss̄em ses set. et pluralit̄er cum fuiss̄em̄us tis sent. Futuro cum fuero ris rit. et pluralit̄ cū fuerim̄us tis rint. Infinitiuo mō tempore presenti et preterito imperfecto eē. preterito perfecto ⁊ plusq̄perfecto fuisse. Futuro caret. Serundia eēndus da dum. Supinis caret. Quot participia trahunt ab hoc uerbo: ynum ens.

Olo quō declinat? Indicatiuo mō tempore p̄senti uis uult. et pluralit̄ volumus uultis uolunt. Preterito imperfecto uolebam bas bat. et pluralit̄ uolebam⁹ tis bant. Preterito perfecto volui sti it. uoluimus stis rint. Preterito plusq̄perfecto uolueram ras rat. uolueramus tis rant. Futuro uolam es et. et pluralit̄ uolemus tis sent. Imperatiuo caret. Sed in compositione habet noli nolite. Futuro nolito et pluralit̄ nolitote. Optatiuo mō tempore presenti et preterito imperfecto ūt uellem les let. uellemus tis ent. Preterito perfecto ⁊ plusq̄perfecto ūt uoluiss̄em es et. ⁊ pluralit̄ ūt uoluiss̄em̄us feris sent. Futuro ūt uelim is it. ⁊ pluralit̄ ūt uelimus tis int. Coniunctiuo mō tempore presenti consimilit̄. Preterito imperfecto uellem les let. ⁊ pluralit̄ cum uellemus tis ent. Preterito perfecto cum uoluerim ris rit. ⁊ pluralit̄ cum uoluerimus tis rint. Preterito plusq̄perfecto cum uoluiss̄em ses set. ⁊ pluralit̄ cum uoluiss̄em̄us tis sent. Futuro cum uoluerō ris rit. ⁊ pluralit̄ cum uoluerimus tis rint. Infinitiuo mō sine numeris ⁊ personis tempore presenti et preterito imperfecto uelle. preterito perfecto ⁊ plusq̄perfecto uoluisse. futuro caret. Serundia uolendus da dum. Supinis caret. Quot participia trahunt ab hoc uerbo: ynum uolens.

Ero quō declinat? Indicatiuo mō tempore presenti fe-
 ro fers fert. z pluralis ferim⁹ fertis ferunt. Præterito imper-
 fecto ferebā bas bat. z pluralis ferebamus tis bant. Præte-
 rito perfecto tuli listi it. z pluralis tulimus tis runt uel re.
 Præterito plusq̃perfecto tulerā ras rat. z pluralis tuleram⁹
 atis ant. Futuro feram es et. z pluralis feremus tis ent. Im-
 peratiuo mō tempore presenti fer ferat. z pluralis feramus
 ferte rāt. Futuro ferto tu to ille. z pluralis feram⁹ tote unto
 Optatiuo mō tēpore presenti z præterito imperfecto ūt fer-
 rem res ret. z pluralis ferremus tis rent. Præterito perfec-
 to z plusq̃perfecto ūt tulissem es et. z pluralis ūt tulissem⁹
 tis sent. Futuro ūt feram as at. z pluralis ūt feramus tis rāt
 Cōiunctiuo mō tempore presenti consimilis. Præterito im-
 perfecto cum ferrem res ret. ferremus tis rent. Præterito p-
 fecto cum tulerim ris rit. tulerimus tis rint. Præterito plus-
 q̃perfecto cum tulissem es et. tulissemus setis sent. Futuro cū
 tulerō ris rit. tulerimustis rint. Infinitiuo mō tempore pñti
 z præterito imperfecto ferre. Præterito perfecto z plusq̃p-
 fecto tulisse. Futuro latum ire uel laturum eē. Gerundia fe-
 rendus da dū. Supina lati latu. Quot participia trahunt
 ab hoc uerbo? duo. unum presentis temporis ferens. alterū
 futuri laturus.

¶ Ero quō declinat? Indicatiuo mō tempore presenti
 feror ferris uel ferre fers. z pluralis ferimur mini unē
 Præterito imperfecō ferebar baris uel bare bat. ferebamur
 bamini banē. Præterito perfecō latus sum uel fui es uel fui
 sti est uel fuit. sum⁹ uel mus estis uel stis sunt runt uel re.
 Præterito plusq̃perfectō latus erā uel ram eras uel ras erat
 uel rat. eram⁹ uel mus eratis uel tis erant uel rant. Futuro
 ferar eris uel ere etur. feremur ini ent. Imperatiuo mō tpe
 presenti ferre at. feramur ini anē. Futuro feror tu tor ille.
 feramur noz untoz. Optatiuo mō tpe pñti z præterito imper-
 fect ūt ferrer ris uel re ref. feremur ini tur. Præterito perfecō
 z plusq̃perfectō ūt lat⁹ eēm l⁹ sem ses uel ses esset uel set. eē-
 mus uel mus eētis uel tis eēt uel sent. Futuro ūt ferar ris

uel are at. feramur inī anī. Coiunctiuo mō tpe presenti cō
 similit. Præterito imperfco cum ferrer reris uel rere ref.
 remur emini enf. Præterito perfco cum latus, sim uel rim
 sis uel ris sit uel rit. sim⁹ uel mus tis uel ritis sint uel rint.
 Præterito plusq̄perfco cum latus eēm uel sem eēs uel ses
 eēt uel set. eēmus uel mus eētis uel tis eēt uel sent. Futuro
 cum latus ero uel ro eris uel ris erit uel rit. erim⁹ uel mus
 eritis uel tis erint uel rint. Infinitiuo mō tempore presenti
 z præterito imperfco ferri. Præterito perfco z plusq̄perfco
 latum eē uel fuisse. Futuro latus iri. Quot participia trahū
 tur ab hoc uerbo: duo vnum præteriti tps latus. alteruz fu
 turi ferendus.

Do quō declinat? Indicatiuo mō tpe presenti edo es
 est. z pluralif edimus tis edunt. Præterito imperfecto ede
 bam bas bat. z pluralif edebam⁹ batis bant. Præteritoper
 fecto edi sti it. z pluralif edimus stis runt uel re. Præterito
 plusq̄perfecto ederam ras rat. z pluralif ederam⁹ tis ant.
 Futuro edam es et. edemus tis ent. Imperatiuo mō tempo
 re presenti es et. mus este ant. Futuro esto tu to ille. edam⁹
 estote unto. Optatiuo mō tempore presenti z præterito im
 perfco ūt eēm ses set. z pluralif eēmus setis sent. Præterito
 perfecto z plusq̄perfecto ūt edissem ses set. z pluralif ūt se
 mus tis sent. Futuro ūt edam das dat. edamus datis dant.
 Coniunctiuo mō tempore presenti similit. Præterito imper
 fecto cum eēm ses set. essemus tis sent. Præterito perfecto
 cum ederim risit. edeximus tis rint. Præterito plusq̄perfec
 to cum edissem ses set. edissemus tis sent. Futuro cum ede
 ro ris rit. z pluralif cum ederimus tis rint. Infinitiuo mō tē
 pore presenti z præterito imperfecto eē. Præterito perfecto
 et plusq̄perfeto edisse. Futuro esum ire uel esurum eē. He
 rundia edendus da dum. Supina esum esu. Quot partici
 pia deriuant ab hoc uerbo: duo vnum presentis temporis
 edens. alterum futuri esurus.

Dis it. z pluralif imus itis cunt. Præterito imperfec
 to ibant ibas ibat. z pluralif ibam⁹ ibatis ibant. Præ

terito perfecto iui sti uia. iuimus stis runt uel re. Preterito plusq̄perfecto iueram ras rat. iueramus atis rant. Futuro ibo ibis ibit. ibimus tis bunt. Imperatiuo mō tempore p̄senti i eat. eamus ite eant. Futuro ito tu ito ille. eamus tote unto. Optatiuo mō tēpore p̄senti z p̄terito imperfecto ūt irem res ret. iremus tis rent. Preterito perfecto z plusq̄perfecto ūt iuissem ses set. iuissemus tis sent. Futuro ūt eam eas eat. eamus tis ant. Coniunctiuo mō tempore p̄senti p̄similis. Preterito imperfecto cum irem ires iret. z pluralis cum iremus tis ent. Preterito p̄fecto cum iuerim ris rit. z pluralis cum iuerimus tis rint. Preterito plusq̄perfecto cui iuissem ses set. z pluralis cum iuissemus tis sent. Futuro cum iuero iueris iuerit. iuerimus tis rint. Infinitiuo mō tempore p̄senti z p̄terito imperfecto ire. Preterito perfecto z plusq̄perfecto iuisse. Futuro itum ire uel iur̄ eē. Gerundia eund̄ da dum. Supina itum itu. Quot participia descendit ab h̄ uerbo: duo. vnum p̄sentis temporis iens euntis. z alter futuri iturus a. um. Queo quis quiui similis declinat. Unde etiam similia sunt participia quiens queuntis. quiturus qui tura quiturum.

fo quō declinat? Indicatiuo mō tempore p̄senti fio fis fit. z pluralis simus tis unt. Preterito imperfecto fiebam bas bat. fiebamus tis bant. Preterito perfecto factus sum uel fui es uel si est uel it. facti sumus uel mus is l' stis sunt runt uel re. Preterito plusq̄perfecto factus erā uel fueram eras uel ras erat uel rat. facti eramus uel mus eratis uel tis erant uel rant. Futuro fiam fies fiet. fiamus tis ent. Imperatiuo mō tēpore p̄senti fi fiat. fiamus fite fiant. Futuro fito tu to ille. z pluralis fiam⁹ tote unto. Optatiuo mō tempore p̄senti z p̄terito imperfecto utinā fierem res ret fieremus tis ent. Preterito perfecto z plusq̄perfecto utinā factus eēm uel fuisset eses uel ses eēt uel set. facti eēmus uel mus essetis uel tis essent ul' sent. Futuro utinā fiam fias fiat. fiamus atis ant. Coniunctiuo modo tempore p̄senti cū fiam as at. fiamus atis ant. Preterito imperfecto cum fierē

30

res rei. heremus tis ant. Præterito perfecto cum factus sim
uel fuerim sis uel fueris sit uel fuerit. facti simus uel rimus
tis uel tis sint uel rint. Præterito plusq̃perfecto cum factus
essem uel sem esses uel fuisses eēt uel fuisset. eēmus uel fuif
semus essetis uel tis essent uel sent. Futuro cum factus ero
uel fuero eris uel fueris erit uel fuerit facti erimus uel fue
rimus eritis uel fueritis erint uel fuerint. Inñinitiuo modo
tempore presenti 7 præterito imperfecto fieri. Præterito per
fecto 7 plusq̃perfecto factum esse uel fuisse. Futuro factum
iri. Secundus caret. Supina factum factu. Quot participia
diuiuant ab hoc uerbo ynum. factus a. um.

8 Audeo quomodo declinat? Indicatiuo modo tempo
re presenti gaudeo gaudes gaudet 7 pluraliter gau
demus gaudetis gaudent. Præterito imperfecto gaudebas
gaudebas gaudebat. gaudebamus atis ant. Præterito per
fecto gauisus sum uel fui es uel sti est uel it. gauisi sumus 7
mus eētis uel stis sunt runt ul' re. Præterito plusq̃perfecto
gauisus eram uel ram eras uel ras erat uel rat. gauisi era
mus uel mus eratis uel fueratis erant uel fuerant. Futuro
gaudebo gaudebis gaudebis. gaudebim⁹ gaudebitis gau
debunt. Imperatiuo mō tempore presenti gaude gaudeat.
gaudeamus ete ant. Futuro gaudeto tu to ille. gaudeamus
tote deunto. Optatiuo mō tempore presenti 7 præterito im
perfecto ut gauderē res rei. gauderemus tis rent. Præteri
to perfco 7 plusq̃perfecto ut gauisus eēm uel sem esses uel
ses esset uel set. essemus uel fuissemus eētis uel tis eēt uel
sent. Futuro utinam gaudeam deas at. gaudeamus atis ant
Coniunctiuo modo tempore presenti cuz gaudeā as at. gau
deamus atis ant. Præterito imperfecto cuz gauderē res rei
gauderemus tis rent. Præterito perfecto cum gauisus sim
uel fuerim sis uel ris sit uel rit. simus uel fuerimus stis uel
ritis sint uel rint. Præterito plusq̃perfecto cuz gauisus eēm
uel fui sem esses uel fuisses eēt uel fuisset. 7 p̃r cum eēmus
uel fuissemus essetis uel fuissetis essent uel fuissent.

Futuro cū gauisus ero uel fuero eris uel fueris erit uel fue-
rit. erimus uel uel mus eritis uel tis erint ul' rint. Infinitiuo
mō tempore presenti z preterito imperfecto gaudere. pre-
terito perfecto z plusq̄perfecto gauisum esse uel fuisse. Fu-
turo gauisum ire uel gauisurum eē. Gerundia gaudendus
da dum. Supina gauisum gauisu. Quot participia deriuā-
tur ab hoc uerbo: duo. vnum presentis temporis gaudens
z alterum futuri gauisurus.

7 Emīni quō declinat? Judicatiuo mō tempore presen-
ti z preterito perfecto memini meministi meminit. et
pluralis meminimus istis runt uel re. Preterito imperfecto
z plusq̄perfecto meminera as at. am^o atis ant. Futuro caret
Impatiuo mō tempore presenti z futuro memento tu. z plⁱ
memētote vos. Optatiuo mō tempore presenti z preterito
plusq̄perfecto ūt meminissem ses set. semus setis sent. Lon-
iunctiuo modo tempore presenti z preterito perfecto cū me-
minerim ris rit. rimus ritis rint. Preterito perfecto z plus-
q̄perfecto cum meminissem ses set. semus tis sent. Futuro
cū meminero ris rit. rimus ritis rint. Infinitiuo mō tempore
presenti preterito impfecto. preterito perfectō z plusq̄perfectō
meminisse. Futuro gerundijs supinis participijs caret. Si-
milis declinat. Odi odisti odit. Noui nouisti nouit. Coepi
coepisti coepit.

De impersonaliū declinatione.

Impersonalia que deriuant a uerbis in o significan-
tibus actionem quō declinat? In tercijs tñ personis
hoc mō. Judicatiuo mō tempore presenti amat. Preterito
imperfectō amabat. Preterito perfectō amatum est uel fuit. Pre-
terito plusq̄perfectō amatum erat uel fuerat. Futuro amabit.
Imperatiuo modo tpe presenti ametur. Futuro amato. Op-
tatiuo mō tpe pñti z preterito imperfecto ūt amare. Prete-
rito perfecto z plusq̄perfectō ūt amatum eēt uel fuisset. Fu-
turo ūt ametur. Coniunctiuo tempore presenti cū ametur. Pre-
terito imperfectō cum amaret. Preterito perfectō cum amatum
sit ul' fuerit. Preterito plusq̄perfectō cū amatum eēt ul' fuisset.

Futuro cum amatus erit uel fuerit. Infinitiuo modo tempo
re presenti z preterito imperfecto amari. Preterito per
fecto z plusq̄perfecto amatum esse uel fuisse. Futuro ama
tum irt.

Verbo impersonali indicatiuo modo tempore presenti
oportet. Preterito imperfecto oportebat. Preterito p
fecto oportuit. Preterito plusq̄perfecto oportuerat. Futuro
oportebit. Imperatiuo mō tempore presenti oporteat. Opta
tiuo modo tempore presenti z preterito imperfecto ut opor
teret. Preterito perfecto z plusq̄perfecto ut oportuisset. Fu
turo utinam oporteat. Coniunctiuo modo tempore presenti
cum oporteat. Preterito imperfecto cū oporteret. Preterito
perfecto cum oportuerit. Preterito plusq̄perfecto cum opor
tuisset. Futuro cum oportuerit. Infinitiuo mō tempore pre
senti z pterito impfecto oportere. Preterito pfecto z plusq̄
pfecto oportuisse. Futuro caret. Quot sunt vba q̄ in impera
tiuo patiunt apocapen? quatuor. dic duc fac fer

De participio.

Participium quid est? est pars orōnis declinabil' que p
uerbo ponit ex quo deriuat genus z casum habes ad
similitudinem nominis. Quare dicit participium? quia par
tem capit a nomine partem a uerbo. Participio quot acci
dunt? sex. genus casus tempus significatio numerus z figu
ra. Quot sunt genera participioꝝ? quatuor. masculinum ut a
matus. femininum ut amata. neutꝝ ut amatus. omne ut hic
z hec z hoc amans. Amatus cuius generis? masculini. qua
re. quia omne participium desinens in us. est masculini ge
neris. Amata cuius generis? femini. quare? quia omne par
ticipium desinens in a est feminini generis. Amatum cui
generis? neutri. quare? quia omne participium desinens in
um est neutri generis. Amans cuius generis? ōnis. quare?
qz omne participiū desinens in ns est ōnis generis. Casus
participioꝝ quot sunt? sex. nominatiuus genitiuus datiuus
accusatiuus uocatiuus z ablatiuus. Quomō declinant par
ticipia? ad regulam nominum exceptis illis que nascunt a

uero quarte coniugationis in eo quorum genitium se uocales in
eu mutat ut iens euntis quiens queuntis rediens redeun
tis. Quot sunt numeri participiorum: duo. singularis ut amans
pluralis ut amantes. Quot sunt tempora participiorum: quinque
presens preteritum perfectum. simul omnium participiorum in ans
uel in ens desinentium ut amans et legens. preteritum perfec
tum et plusquamperfectum simul omnium participiorum in rus sus et
rus desinentium ut amatus uisus natus et mortuus quod solum in
uis terminatur. Futurum per se omnium participiorum in rus et in
dus desinentium ut amaturus et amandus. Legens cuius tem
poris: presentis et preteriti imperfecti. quare: quia omne par
ticipium desinens in ans uel in ens presentis et preteriti im
perfecti temporis est. Amatus cuius temporis: preteriti per
fecti et plusquamperfecti. quare: quia omne participium desinens in
us uel in a uel in um d uel t non antecedente preteriti per
fecti et plusquamperfecti temporis est. Lectur et legendus cuius
temporis: futuri. quare: quia quotienscumque participium desinit
in rus uel in dus est futuri temporis. Participia in ns desine
ntia quod formantur: A prima persona preteriti imperfecti indi
catiui modi biam mutata in ns ut amaba amans. Excipiunt
in eo desinentia quarte coniuga. ut iens quiens adiens. Par
ticipium in rus quod formatur: ab extremo supino addita rus
ut amatu amatur. Participium in dus quod formatur: a genitio sui
presentis participij us sillaba mutata in dus. Participium
preteriti temporis quod formatur: ab extremo supino correpta
u et addita s ut amatu amat. Quot sunt significationes par
ticipiorum: quinque. actiua cum ab actiuo descendit participium ut
ab amo amans passiuua ut ab amor amat. Neutra ut a sedeo
sedes. Locis in utraque significatione ut ab hortor hortatus.
Deponens ut a proficiscor profectus et profecturus. A uerbo acti
uo quot participia descendunt: duo. in ns et in rus quando
non carent supino. A uerbo passiuo quot descendunt: duo
unum preteriti et alter futuri temporis in dus. A uerbo com
positi quot participia descendunt: quatuor. duo in actiua signifi
catione in ns et in rus ut criminans et criminatur. In passiuua

vnum in dus ut criminandus. 7 in communi vnum preteriti
 perfecti 7 plusq̄ perfecti temporis ut creminatus. A uerbo deponenti quot participia descendunt? tria. vnum in us
 alterum in rus 7 vnum in tus preteriti perfecti 7 plusq̄ perfecti temporis. A uerbo neutro quot participia descendunt
 duo sicut ab actiuo nisi sint transitiva a quibus descendunt
 quatuor. ut arans araturus aratus 7 arandus. Sunt tamen
 aliqua neutra que tria in usu habent participia 7 sunt hec
 cenans cenatus cenaturus. prandens pransus pransurus.
 placens placitus placiturus. nubens nupta nuptura. assuetus
 assuetus assueturus. Quiescens quietus quieturus.
 carens cassus cariturus. Titubans titubatus titubaturus. 7
 neutro passiuo quinq̄. Gaudens gauisus gauisurus. audens
 ausus ausurus. solens solitus soliturus. fidens filius filurus
 fiens factus futurus differentie causa. ne si facturus dica
 mus a facio esse videatur. Sunt etiam alia patens
 passus passurus. merens mestus mesturus. licens licitus liciturus.
 tacens tacitus taciturus. iurans iuratus iuraturus.

Que sunt que in formandis participijs duplicare videntur
 supinum? Ortus orturus. mortuus moriturus. partus
 pariturus. natus nasciturus. rutilus ruiturus. fructus fruitur
 ignotus ignosciturus. lauo lauturus uel loturus. Quidius
 tamen dixit lauaturus. Sacra lauaturas mane poscebat
 aquas.

Omnia uerba que carent supinis carent participijs que
 descendunt ab eis. Que sunt uerba que carent supinis?

Omnia meditatiua inchoatiua impersonalia 7 pleraq̄ in
 uo diuisas sillabas 7 neutra secunde coniugationis facien
 tia preteritum in ui diuisas preterea quecumq̄ carent pre
 terito ut ambigo scando video uergo arceo modo mandis
 strideo. Similiter glisco sisto serio uesco medeo.

Que sunt uerba neutra secunde coniugationis que quis
 preteritum in ui diuisas faciant tamen habent supina? No
 teo ualeo placeo careo pareo liceo oleo taceo torreo uoleo.

Que sunt que carent participiis presentis temporis? odi no
ut cepi et memini. quia presenti carent quibus veteres memi-
nes dixerunt. Que sunt participia que duplicato supino ou-
pliciter efferunt? Saluus et falsus. soniturus et sonaturus. al-
tus et altus. aslitum et astatum. prestitum et prestatum. Que
sunt que cum formam habeant participiorum quae tamen carere
tempore semper nomina sunt? Haleatus scutatus pileatus
tunicatus manicatus caligatus brachatus penularis baccha-
tus paludatus preteratus trabeatus comatus soleat⁹ crista-
tus ocreatus astatus limatus stellatus literatus currit⁹ po-
litus cornutus astutus hirsutus. Quot sunt figure participi-
orum? tres. simplex ut fractus. composita ut efractus. decom-
posita ut efractio.

Quot modis in vim nominis transeunt participia? quatuor
modis. compositione constructione. comparatione et temporis
amissione. Compositione si dictioni adiungit que cum verbo
suo non componit ut innocens. Constructione si non habet
casum qui a verbo requiritur ut amans iusticie. Comparatione
cum comparat ut indulgens indulgentior. Temporis amissionem
ut amandus id est dignus amari.

Legens participium quomodo declinat? Nominatio hic et hec
et hoc legens. genitium huius legentis. dativum huic legenti
accusativum hunc et hanc legentem et hoc legens. uocativum o le-
gens. ablativum ab hoc et ab hac et ab hoc legente uel legenti
Et pluraliter nunc hi et he legentes et hec legentia. genitium
horum et harum et horum legentium uel legentium. dativum his le-
gentibus. accusativum hos et has legentes et hec legentia. ab-
lativum ab his legentibus.

Nominativus lectus lecta lectum. genitium lecti lecte lecti.
dativum lecto lecte lecto. accusativum lectum lecta; lectum. uoca-
o lecte lecta lectum. ablativum a lecto lecta lecto. Et pluraliter
nominatio olecti lecte lecta. genitium lectorum lectorum. dativum
lectoribus. accusativum olectos lectas lecta. ablativum a lectoribus.

De pronomine.

Quid est pronomine? Est pars orationis declinabilis que p

Handwritten notes:
pronomine
declinabilis

nomine proprio vniuscuiusq; accipit personasq; finitas re-
 cipit. Pronomini quot accidunt: sex. species genus numerus
 figura persona et casus. Quot sunt species pronominum: due. pri-
 mitiua ut ego. deriuatiua ut meus. Quot sunt pronomina pri-
 mitiua: octo. tu sui ille ipse hic et is. Quot sunt pronomina de-
 monstratiua: quatuor. ego tu hic iste. Quot sunt pronomina
 relatiua: duo sui et is. Quot sunt pronomina modo demonstrati-
 ua modo relatiua: duo ille ipse. Quot sunt pronomina deriuati-
 ua: septem. meus tuus suus noster et uester nostras uestras.
 Quot sunt genera pronominum: quinque. masculinum ut meus.
 femininum ut mea. neutrum ut meum. commune et qualis. trium
 generum ut ego tu sui. Quot sunt numeri pronominum: duo. sin-
 gularis ut ego. pluralis ut nos. Quot sunt figure pronominum
 due. simplex et composita. simplex ut is. composita ut idem.
 Quot pronomina componunt per nominatiuos: tria. iste hic
 is. iste et hic secum componunt ut istuc istec istoc. Is uero cum
 aduerbio demum componit et fit idem quod significat is de-
 mum id est iterum is. Lum quot partibus orationis componun-
 tur pronomina: cum quatuor. cum nominibus ut huiusmodi
 eiusmodi istiusmodi. cum pronominibus ut istuc meum tere se
 se. cum aduerbijs ut eum eam eos eccas. cum preposi-
 tione ut mecum tecum secum nobiscum uobiscum. Quot sunt
 persone pronominum: tres. prima ut ego. secunda ut tu. tertia
 ut ille. Ego cuius persone: prime. quare? quia omnia nomina
 et pronomina sunt tertiay personay exceptis ego quod est pri-
 me et tu quod est secunde et uocatiuis casibus aliorum qui sunt
 persone secunde. Personae quomodo se recipiunt: prima tam secun-
 dam quam tertiay concipit. ut ego et vos et ille fecimus. Secun-
 da uero tantum tertiay ut vos et ille fecistis. Tertia uero ter-
 ciam solum. ut isti et illi fecerunt. Quot sunt casus pronominum
 sex. nominatiuus genitiuus datiuus accusatiuus uocatiuus
 et ablatiuus. Quot pronomina habent uocatiuum: quatuor. tu
 et ablatiuus. Quot sunt modi declinationum in
 pronominibus: quatuor. Primus modus est cuius genitiuus
 in i uel in is desinit et datiuus in i. Quot pronomina decli-

nantur hoc modo: tria. ego tui sui.

Nominatiuo ego. genitiuo mei uel mis. datiuo mihi. accusatiuo me. ablatiuo a me. Et pluraliter nominatiuo nos genitiuo nostrum uel nostri. datiuo nobis. accusatiuo nos ablatiuo a nobis

A genitiuo mei deriuatur meus mea meum.

A genitiuo nostri deriuatur noster nostra nostrum et nostras

Nominatiuo tu. genitiuo tui uel tis. datiuo tibi. accusatiuo te. ablatiuo a te. et pluraliter nominatiuo vos. genitiuo uestrum. uel uestri. datiuo uobis. accusatiuo uos. ablatiuo a uobis.

A genitiuo tui deriuatur tuus tua tuum.

A genitiuo uestri uester uestra uestrum et uestras.

Genitiuo sui. datiuo sibi. accusatiuo se. ablatiuo a se. et pluraliter genitiuo sui. datiuo sibi. accusatiuo se. ablatiuo a se.

A genitiuo sui deriuatur suus sua suum. Secundi modi pronomina sunt que genitiuum singularem in ius terminant et datiuum in i preter pronomem hic quod facit datiuus huic addita c ut differat ab hui interiectione.

Quot pronomina declinantur hoc modo: quinq; iste ille is hic ipse

Nominatiuo ille illa illud. genitiuo illius. datiuo illi. accusatiuo illum illam illud. ablatiuo ab illo ab illa ab illo. et pluraliter nominatiuo illi ille illa. genitiuo illorum illarum illorum. datiuo illis. accusatiuo illos illas illa. ablatiuo ab illis.

Nominatiuo iste ista istud. genitiuo istius. datiuo isti. accusatiuo istum istam istud. ablatiuo ab isto ab ista ab illo. Et pluraliter nominatiuo isti iste ista. genitiuo istorum istarum istorum. datiuo istis. accusatiuo istos istas ista. ablatiuo ab istis.

Nominatiuo ipse ipsa ipsum. genitiuo ipsius. datiuo ipsi. accusatiuo ipsum ipsam ipsum. ablatiuo ab ipso ab ipsa ab ipso. et pluraliter nominatiuo ipsi ipse ipsa. genitiuo ipsorum ipsarum ipsorum. datiuo ipsis. accusatiuo ipsos ipsas ipsa. ablatiuo

ab ipsis .

Nominatiuo hic hec hoc. genitiuo huius. datiuo huic. accusatiuo hunc hanc hoc. ablatiuo ab hoc ab hac ab hoc. ⁊ pluraliter nominatiuo hi he hec. genitiuo horum harum horum. datiuo his. accusatiuo hos has hec. ablatiuo ab his.

Prō is ea id. grō eius. datiuo ei. accō eum eā id. ablatō ab eo ab ea ab eo. ⁊ plr ntō ij ee ea. genitiuo eorum earum eorum. datiuo eis. accusatiuo eos eas ea. ablatiuo ab eis.

Nomina que secundo mō pnominum declinant quot sunt octo. que vnus totus solus alius ullus uter alter quis uel cum suis compositis.

Prō quis uel qui que uel q̄ quod uel quid. grō cuius datō cui. accusatiuo quē quā quod uel quid. ablatiuo a quo uel a qui. a qua uel a qui a quo uel a qui. ⁊ pluraliter nominatiuo qui que que. genitiuo quorum quarum quorum. datiuo quis uel quibus. accō quos quas que. ablatiuo a quis uel a quibus

Nominatiuo alius alia aliud. genitiuo alius. datiuo alii. accusatiuo alium alia aliud. ⁊c.

Prō alter altera alterum. genitiuo alterius. datiuo alteri ⁊c.

Nominatiuo uterq; utraq; utriq; genitiuo utriusq;. datiuo utriq;. accusatiuo utriq; utraq; utrunq;. ablatiuo ab utroq; ab utraq; ab utroq;. ⁊ pluraliter nominatiuo utriq; utreq; utraq;. genitiuo utroq; utraq; utroq;. datiuo utrisq;. accusatiuo utrosq; utraq; utraq;. ablatiuo ab utrisq;.

Nominatiuo neuter neutra neutrum. genitiuo neutrius. datiuo neutri. accusatiuo neutrum neutram neutrum. ablatiuo neutro neutra neutro ⁊ reliqua

Nominatiuo aliquis aliqua aliquod. uel aliquid. genitiuo alicuius. datiuo alicui. accusatiuo aliquem aliquā aliquod l' aliquid ablatiuo ab aliquo. ⁊ pluraliter nominatiuo aliqui aliq; aliqua. genitiuo aliquorum. datiuo aliquibus. accusatiuo aliquos aliquas aliqua. ablatiuo ab aliquibus

Nominatiuo quidam quedam quoddam. genitiuo cuiusdā datiuo cuidam. accō quēdam quādā. quoddā uel quida;

ablatiuo a quodam a quadam a quodam. ⁊ pluralis nomi
natio quidam quedam quedam. genitiuo quorūdam qua
rūdam quorūdam. accusatiuo quosdam quasdam quedam
ablatiuo a quibusdam. Notandum q̄ interrogatiua infi
nita abnegatiua distributiua relatiua quoniā carent demō
stratione carent etiam uocatiuo casu. ut quis qualis talis a
lius nullus alter uter bini terni ⁊ similia. Tercij modi pro
nomina sunt que per ōnes casus sequuntur declinationē mo
bilium nominum declinationis secunde. Quot pronomi
na hoc modo declinant? Quinq; meus tuus suus noster ⁊
uester. sed meus in uocatiuo cum deberet facere o mee du
as ee breues in i longam conuertit ⁊ facit o mi.

Nominatiuo meus mea meum. genitiuo mei mee mei. otō
meo mee meo. accusatiuo meum meā meum. uocatiuo o mi
mea meum. ablatiuo a meo mea meo. ⁊ pluralis nominatō
mei mee mea. genitiuo meorū mearum meorum. datiuo me
is. accusatiuo meos meas mea. uocatiuo o mei mee mea. ab
latiuo a meis. Atō tuus tua tuum eodē mō caret uocatiuo.

Nominatiuus suus sua suum. noster nostra nostrū. uester ve
stra uestrum eodem mō. Quarti modi p̄nomina sunt q̄ per
omnes casus sequuntur terciam declinationē. ut nostras ⁊
uestras que antiqui etiam in nominatiuo dicebant nostrat
is ⁊ uestratis. ideo circūflectunt q̄ sunt per sincopen oca.

Nominatiuo h̄ ⁊ hec ⁊ hoc nostras. genitiuo huius nostra
tis. datiuo huic nostrati. accusatiuo hunc ⁊ hanc nostratem
⁊ hoc nostras. uocatiuo o nostras ⁊ o nostrate. ablatiuo ab
hoc ⁊ ab hac ⁊ ab hoc nostrate uel nostrati. ⁊ pluraliter no
minatiuo hi ⁊ he nostrates ⁊ hec nostratia. genitiuo horū
⁊ harū ⁊ horum nostratum. datiuo his nostratibus. accu
satiuo hos ⁊ has nostrates ⁊ hec nostratia. uocatiuo o nos
trates ⁊ o nostratia. ablatiuo ab his nostratibus

Nominatiuo hic ⁊ hec ⁊ hoc uestras. genitiuo hui⁹ uestra
tis. datiuo huic uestrati ⁊ reliqua.

De prepositione.

Quid est prepositio? Est pars orationis indeclinabilis
 que alijs partibus orationis in appositione ul' compo-
 sitione preponitur. Prepositioni quot accidunt? vnum. quid
 casus tantum. Qui casus accidunt prepositioni? accusatiuus
 z ablatiuus. Que sunt prepositiones seruientes accusatiuo
 casui? Ad apud ante intra aduersus uel aduersum cis citra
 circum circa contra erga extra inter intra infra iuxta ob po-
 ne per prope propter secundum post trans ultra supra pre-
 ter circiter usq; secus penes. Dicimus enim ad patrem apud
 villam ante edes aduersum inimicos cis rhenum citra forū
 circum uicinos circa templum contra hostem erga propin-
 quos extra terminos inter naues intra mentia infra tectum
 iuxta macellum ob augurium pone tribunal per parietem
 prope fenestram propter disciplinam secundum fores post
 terga trans ripam ultra fines preter officium supra celum
 usq; oceanum penes arbitros circiter annos. Que sunt pre-
 positiones seruientes ablatiuo casui? A ab abs cum coram
 clam de e ex pro pre palam sine absq; tenuis. Quomodo?
 Dicimus enim a domo ab homine ab hoste abs te cum ex
 exercitu coram testibus clam custodibus de foro e iure ex pre-
 sectura pro clientibus pre timore palam omnibus sine labo-
 re absq; iniuria tenuis pube quod nos dicimus pubetenus
 Que sunt prepositiones utriq; casui seruientes? In sub sup
 z subter. Quando accusatiuo casui seruiunt? quando ul' nos
 uel quoslibet ad locum ire isse uel ituros esse significam?
 Quando ablatiuo? quando uel nos uel quoslibet in loco eē
 fuisse futuros esse significamus. In accusatiuo casui itur in
 antiquā siluam. In ablatiuo casui stans celsa in pupi. Sub
 accusatiuo casui potestq; sub ipsos nituntur gradibus. Sub
 ablatiuo casui. Arma sub aduersa posuit radiantia queru.
 Que sunt prepositiones que dicitur in compositione repe-
 riuntur? Di dis re se an z con. Quomodo? Dicimus enim di-
 duco distrabo recipio secubo amplector congregior. Que
 sunt que componi non possunt? Apud z penes. Que coniu-
 guntur z separantur? relique omnes. Quot prepositiones

desinunt in r: vna tantum que est ex. ⁊ nulla alia pars ora-
tionis desinit in r preter nomina ⁊ vix ⁊ mox ⁊ pax aduer-
bium comicum.

De aduerbio .

Uid est aduerbiuz: est pars orōnis indeclinabilis que
adiecta uerbo significationē eius explanat atq; implet
Quare dicitur aduerbium quia stat ad uerbum hoc est iuxta
uerbum Aduerbio quot accidunt: tria. que: species signifi-
catio ⁊ figura . Quot sunt species aduerbioꝝ: due. primitiua
ut sepe. deriuatiua ut sepius. Aduerbia vnde deriuant ⁊
uel ab alijs aduerbijs ut a clam clāculum. a sepe sepius. uel
a nominibus ut tullius tulliane latinus latine. uel a uerbo si
ue participio seu participiali nomine ut sentio sensus sensiz
sto status statim singultio singultus singultim. ul' a nomine
⁊ uerbo ut a pede ⁊ tento ut pedetentim. uel a pronomine
ut hic illic ab hic ⁊ ille. uel a prepositione. ut ex extra in in-
tra con contra Quot sunt deriuatiuoz aduerbioꝝ species
tres. aut eniz comparatiua sunt aut superlatiua aut diminti-
tiua ut bene melius optime belle clare clarius clarissime ꝑ
mum primulum longe longule. Quot sunt significationes
aduerbioꝝ: Diuerse. aut enim temporis sunt aut loci aut nu-
meri aut negandi. preterea affirmandi demonstrandi optā-
di hortandi ordinis interrogandi similitudinis q̄litas q̄ti-
tatis dubitandi. Aliqua etiam sunt aduerbia personalia uo-
candi respondendi separandi iurandi eligendi congregan-
di prohibendi euentus comparandi. Da aduerbia loci h' ul'
ibi illuc vnde intro foras intus foris. Da tēporis hodie nu-
per cras aliquando nunc olim iam iam iādudum. Da nume-
ri semel bis ter quater decies centies ⁊ millies. Da negandi
haud non nec neq; ⁊ nequaq;. Da affirmandi profecto scz
quippe uidelicet quidni. Da demonstrandi en ecce. Da op-
tandi vtinam osi o utinam. Da ordinis deinde deinceps po-
stea preterea. Da interrogandi ut cur quare quāobrem. Da
similitudinis ceu quasi uelut ueluti ut uti. Da qualitatis bñ
male docte pulchre fortiter suauiter. Da quantitatis multuz

parum nimium magnopere. Da dubitandi forsitan fortassis
 fortasse fors forte. Da personalia mecum tecum secum nobil
 cum z vobiscum. Da uocandi eus o. Da respondendi eu oe
 o. Da separandi seorsum secus secreto sigillatim bifariam om
 nifariam. Da congregandi simul vna pariter coniunctim.
 Da iurandi edepol casto: hercle medius fidius. Da eligen
 di potius immo. Da prohibendi ne. Da euentus forte casu
 forte fortuna. Da hortandi eia age agite. Da remittendi sen
 sim paulatim pederentim. Da intendendi ualde nimium proz
 sus penitus omnino: Da comparatiui magis min⁹ plus ce
 lerius tardius. Da superlatiui maxime minime otislume qd
 a greco uocabulo deriuat

Quot sunt figure aduerbioz: tres. simplex ut diu huc com/
 posita ut interdium adhuc. decomposita que a compositis de
 riuatur ut a misericordie misericorditer ab indocto indocte
 ab efficace efficaciter

De interiectione.

Utd est interiectio? Est pars orōnis indeclinabilis vo
 ce incognita mentis affectum significans. Quare dici
 tur interiectio? Quia interiacet alijs partibus orōnis. Lur
 greci interiectionem inter aduerbia ponunt: Quoniam hec
 quoq; uel adiungit uerbis ut si dicam pape quid video. ul
 uerba ei subaudiunt ut si dicam pape etiam si non addat
 miroz habet in se eius uerbi significationem. Interiectioni
 quot accidunt: unum tantum significatione. Quot sunt signifi
 cationes interiectionum? Diuerse. Aut eniz dolentis sunt ut
 heu hei ab. Aut gaudentis ut euax io euo euge. Aut metu
 entis ut atat. Aut admirantis ut pape. Aut execrantis ut ab
 Aut illudendi ut euge euge. Aut ridendi ut ababa.

De coniunctione.

Utd est coniunctio? Est pars orationis indeclinabilis
 adnectans ordinansq; sententiam. Coniunctioni quot
 accidunt: tria. que? species figura z ordo.
 Quot sunt species diuinctionū: decem z octo. que? Copulati
 ua p̄tinuatiua subcōtinuatiua adiunctiua cālis approbatiua

disiunctiua subdisiunctiua disertiua electiua aduersatiua ab
negatiua collectiua uel illatiua rationalis dubitatiua com
pletiua effectiua distributiua diminutiua. Que est coniunc
tio copulatiua? Que copulat tam uerba q̄ sensum ut et q̄
ac atq; quidem quoq; at aut sed autem uero. Que sunt con
iunctiones continuatiue? Que continuationem ⁊ consequē
tiam rerum significant ut si cum enim grecum significat. q̄
enim significat enim; causalis ē. similiter siue sin seu. tam co
tinuatiue q̄ causales ut si eum uolo manere quid ad te. ⁊ si
stertit dormit. Que sunt subcontinuiue? que causam conti
nuationis ostendunt consequentem cum essentia rerum ut
quia quoniam ut quia sol est supra terram dies est. Que
sunt adiunctiue? que uerbis subiunctiuis adiunguntur ut si
cum dum ut quatenus. quedam tamen ex his sunt etiā cau
sales. Que sunt causales? Que adiuncte uerbo indicatiuō
significant causam precedentem. Et hoc interest inter causa
les ⁊ adiunctiuas q̄ causales cum affirmatione adiunctiue
cum dubitatione proferunt. Que sunt approbatiue? que ap
probant rem ut quidem equidē ⁊ aliquando si ut apud vir
giliū; dii si qua etiā celo pietas. Que sunt disiunctiue? Que
q̄uis dictiones coniungant sensum tamen disungunt ⁊ al
teram quidem rem esse alteram uero non esse significant ut
ue uel aut seu siue. ut aut lux est aut tenebre. Que sunt sub
iunctiue? que uoce disiunctiuarum utriq; tamen esse signifi
cant uel simul uel discrete. Simul ut apud terentiū uel rex
semper maximas mihi gratias agebat. pro etiam rex. Et a
lexander siue paris pro alexander qui ⁊ paris dicitur. dis
crete ut toto die uel legit iste uel cogitat. Significat enim
utrumq; facere sed non simul. Que sunt dubitatiue? que du
bitationem ostendunt ut aut prodest aut non prodest diui
tias querere. Dissertiue uel electiue que sunt? Lum diuersis
propositis aliquid ex eis nos eligere ostendimus ut diues
esse uolo q̄ pauper. Terentiū. Que inhoneste hic uoluit di
uitias parare q̄ honeste in patria uiuere. Aduersatiue que
sunt? Que aduersum conuenienti significant ut tamen q̄q̄

quāuis est etiā. Abneagtiua que sunt? que uerbis coniuncte posse rem fieri ostendunt sed propter causam aliquā impediunt ut in istem nisi homines impediissent. Collectiue uel rationales que sunt? que ratione confirmant supradicta. ut ergo igitur itaq; quin alioquin imo utiq; atquin. Dicuntur etiam illatiue q; prepositis alijs inferunt. Interrogatiue q; sunt? Que dubitationem cum interrogatione significant ut en ne necne. Complectiue que sunt? De uero autem quidē equidem quoq; enim nam nāq; z fere ubicunq; coniunctiones ornaus causa uel metri nulla significationis necessitate ponuntur. Effectiue que sunt? que significant effectū ex causa ut legi nam doctus sum. Distributiue que sunt? que diuersis diuersa distribuūt ut ego lego tu uero dormis. Diminutiue que sunt? que diminutionē significant ut si nō potes utrunq; concedere. saltem concede alterum. Quot sunt figure coniunctionum? Due. simplex ut at sed. composita ut atq; sedenim. Ordo cōiunctionis quatuorplex est: triplex aut enim prepositiue sunt coniunctiones aut subiunctiue aut cōmunes. Que sunt coniunctiones prepositiue que semper p̄ ponuntur in ordine orationis ut at ast aut ac uel nec neq; si quin quatenus sin seu siue ni. Que sunt coniunctiones subiunctiue? que semper subiungunt in ordine orationis ut q; ue ne que etiam enclitice dicuntur quidem quoq; autem. Que sunt coniunctiones medię? que indifferenter z preponi z subiungi possunt. Ergo igitur itaq; z alie pene omnes coniunctiones.

De constructione orationis.

Quid est constructio? Est debita dispositio partium orationis in ipsa oratione. Adiectiuum cum substantiuo in quot accidentibus conuenire debet? in tribus. In genere numero z casu ut pirrbus modestus z penelope pudica. Nominatiuus cum uerbo in quot accidentibus conuenire debet? In duobus persona z numero ut pirrbus discit. Relatiuum cum antecedente in quot accidentibus conuenire debet. In genere numero psona z aliqñ in casu. ut pirrbus q

legit. penelope que carat templa que edificant. urbem qua statuo uestra est.

Que sunt uerba que tam ante se q̄ post se exigunt nomina
tuum casum? duo substantiua uerba sum z exiitio ut sum bo
nus. Item quinqz uocatiua. uocor dicor nominoz nuncupor
z appelloz. ut dicoz pirrbus. Itē fio ut ego fio quotidie doc
tior. z ego factus sum eps. preterea omnia fere uerba que
reciproce dicuntur. ut ego euado doctus. efficioz fortis. scri
bor magnanimus. cantoz liberalis. predicoz pius. sto immo
bilis. z famuliter tu euadis. efficeris scriberis cantaris predi
caris. ille euadit efficitur scribitur cantatur predicatur doctus
fortis magnanimus liberalis pius immobilis.

Quotuplex est uerbum? duplex. personale z impersonale.
Personale est quod habet distinctos numeros z personas.
Impersonale quod caret numeris z personis.

Quid est uerbum actiuum? quod in o desinens facit ex se
passiuum in o: ut amo amor. Excipiunt facio z composita e
ius. ut frige facio calefacio paruifacio quorum passiuua sunt
fio frigesco calefio paruifio z reliqua.

Uerba actiua quos casus exigunt nominatiuū semper ante
se pro re agente. post se accusatiuū uel datiuum pro re pa
tiente. ut amo te z inuideo tibi. Nonne exigunt etiam infi
nituz ut cupio legere? Infinitū eo loco in vim nominis tran
sit. z est indeclinabile vnde cū adiectiuo coniungit. ut apud
persum. Scire tuum nihil est nisi te scire hoc sciat alter. z a
libi. uelle suum cuiqz est nec voto uiuitur vno.

Nota q̄ interdum absolute ponunt uerba actiua ut ego a
mo id est amore captus sum. z cogito id est cogitabundus
sum. Nota etiam q̄ ultra proprios casus omne uerbum po
test habere datiuum post se. Item ablatiuū vnum signifi
cantem causam efficientem alium significantem instrumen
tum alium significantem causam finalem alium etiam cum
prepositione. ut ego summo studio scribo tibi librum cala
mo in membranis bonitate eius utilitate mea quocunqz lo
co z tempore. Nota etiam q̄ eadem uerba possunt esse

Desidero	as	auī	atum	
Lupio	is	īui	itum	begheren
Opto	as	auī	atum	
Appeto	is	īui	itum	
Nosco	scis	oui	orum	
Lognosco	scis	oui	itum	kinnen
Agnosco	scis	oui	itum	
Expecto	as	auī	atum	uerbeyden
Fallo	lis	li	falsum	bedriegen
Decipio	pis	epi	prum	
Lapio	pis	cepi	prum	nemen
Sumo	mis	psi	prum	
Intelligo	gis	ri	ctum	uerstaen
Consulo	lis	ui	sultum	raden
Uoco	cas	auī	atum	
Appello	las	auī	atum	noemeu
Nomino	as	auī	atum	
Rego	gis	ri	ctum	
Suberno	as	auī	atum	regeren
Administro	as	auī	atum	
Perficio	cis	eci	ctum	
Compleo	ples	ui	tum	volmaken
Absoluo	uis	ui	tum	
Finio	nis	īui	itum	
Loqueo	ques	orfi	orum	persen
Occido	dis	fi	sum	dootlaen
Interficio	cis	eci	ctum	
Interimo	mis	emi	emptum	
Perimo	mis	emi	emptu	dootlaen
Neco	cas	auī	atum	
Trucido	as	auī	atum	
Obtrunco	as	auī	atum	
Terreo	res	rui	itum	ueruaren
Timeo	es	ui	caret	supino
Metuo	es	ui	caret	su. yreesen

Formido	as	aii	atum	
Facio	cis	eci	actum	doen
Algo	gis	egi	actum	
Frige facio	cis	eci	actum	coummaken
Lale facio	cis	eci	actum	vuermmaken
Paru facio	cis	eci	actum	
Habilifacio	cis	eci	actum	
Floccifacio	cis	eci	actum	
Paruipendo	dis	di	sum	klein oft niet achten
Habilipendo	dis	di	sum	
Floccipendo	dis	di	sum	
Promobilobeo	bes	ui	itum	
Perdo	dis	didi	tum	uerliefen
Amitto	tis	ifi	iffum	
Quero	ris	iuu	itum	zoeken
Inquiro	ris	iuu	itum	onderzoeken
Exquiro	ris	ui	itum	
Uestigio	gas	ui	atum	
Inuentio	nis	ni	entum	
Reperio	ris	eri	ertum	ondervinden
Comperio	ris	eri	ertum	
Inuestigo	gas	auu	atum	
Acquiro	ris	fui	fitum	ghecrigen
Lucrifacio	cis	eci	ctum	vuunen
Pario	ris	peri	tum	baren
Higno	gnis	enui	enitum	
Henero	ras	auu	atum	ghevuinnen
Pono	nis	fui	fitum	zetten
Libero	ras	auu	atum	lossen
Recipio	pis	epi	ptum	onfanghen
Suscipio	pis	epi	ptum	
Adiuuo	as	ui	utum	hulpen
Duco	cis	xi	ctum	leyen
Moueo	es	ui	orum	roeren
Comoueo	es	ui	orum	

Uerto	is	ti	sum	keeren
Conuerto	is	ti	sum	
Laudo	das	au	atum	louen
Utupero	as	au	atum	lachten
Uulnero	as	au	atum	vuonden
Saucio	as	au	atum	
Fugio	gis	gi	itum	vlien
Fugo	as	au	atum	
Expello	lis	uli	sum	laghen
Repello	lis	uli	ulsum	
Compello	lis	uli	ulsum	dyuinghen
Logo	gis	egi	actum	
Uinco	cis	ici	ctum	uervuinnen
Supero	as	au	atum	
Augeo	es	xi	cti	uermeederen
Minuo	is	ui	utum	
Diminuo	is	ui	utum	uerminderen
Extenuo	as	au	atum	
Facio	cis	eci	actum	vuorpen
Projicio	cis	eci	ectum	
Deijcio	cis	eci	ectum	afvuorpen
Precipito	as	ui	atum	afvuorpen
Mergo	gis	erfi	ersum	uerdrincken
Submergo	gis	erfi	ersum	
Recreo	as	au	atum	
Foueo	es	oui	otum	uermaken
Do:deco	des	ordi	ozsum	bijten
Puro	as	au	atum	gbereetmaken
Apparo	as	au	atum	
Efferō	ers			uerheffen
Extollo	lis	tuli	latum	

Quomodo differunt inter se diligo colo z amo: diligimus

40

leuiter. amamus uehementer. colimus cum ueneratione. Fe
ro quor significaciones habet? quinq; ferre portare. ferre di
cere. ferre optare. ut fert animus. ferre producere. ut arbor
fert bonos fructus. ferre pati.

Consulo quor significaciones habet? tres. Consulere enim
cum accusatiuo est primi ordinis actiuorum & significat pe
tere consilium. ut consule iurisperitos id est pete consilium a
iurisperitis. Consulere cum datiuo septimi ordinis actiuorum
est dare consilium. ut consulant tibi iurisconsulti id est dent
tibi consilium. Consulere neutrum secundi ordinis est iua
re & presidium ferre. ut consule honori tuo. consule calami
tati hominum. vnde consultor: quis proprie dicat qui consi
lium ab alio querit significat tamen etiam eum qui consluit
ut est in prouerbio illo. malum consiliuz consultori pessimū

Occido q̄tam habet penultimam? longam quando actiuū
est primi ordinis & significat interficio. Nam quando penul
timam breuem habet neutrum est absolutus & significat mo
ri q̄q; dicatur etiam de sole occidit cum a conspectu nostro
terre interpositione aufertur & occasus solis quasi mors. ita
enim potest dici ortus hominis & occasus sicut ortus solis &
occasus.

Timeo & metuo cum primi ordinis sunt & accusatiuum ha
bent significant formidare. ut discipulus timet preceptores
Quando autem habent datiuum sunt septimi ordinis & sig
nificant uereri ne quid mali alicui accidat. ut timeo tibi. ti
meo tibi. timeo amico.

Perdo perdis quando habet accusatiuum significantes rem
idem est q̄ amitto. ut perdidit pecuniam? hoc est amisi pe
cuniam. Quando autem habet accusatiuum significantem
animal interdum significat amittere. ut perdidit patrem. per
didi fratrem. Interdum significat destruere. ut perdam ini
micos meos. hoc est destruam eos

Quid inter est inter parere & parturire? Parturire neutrum
est & desideratiū. significat at entis & quasi partū desiderare

parere actiuum est z significat in lucem iam emittere z e-
niram esse ut quod iam diu perturijt aliquando pariet .

Recipio si accusatiu habet sine ablatiuo cum a uel ab primi
ordinis actiuoz est z significat accipere. si autem cum abla-
tiuoz a uel ab sexti ordinis e z idem significat. Si uero da-
tiuoz habeat secundi ordinis neutroz est z significat. pmit-
tere ut recepisti mihi hoc est promissisti mihi .

Logere aliquando significat compellere aliquando coniun-
gere z coadunare. ut cogite capellas id est coadunare .

Superare aliquando est vincere cum est actiuum primi or-
dinis. aliquando autem est neutrum z significat superesse. ut su-
perant pecunie id est superflunt.

Ue sunt uerba secundi ordinis que erigunt nomina-
tiuum ante se z post se accusatiu cum genitiuo uel ab-

latiuo ut tu implesti domum tritico z psulo te remedij.

Emo	mis	mi	ptum	coopen
Comparo	as	qui	atum	
Uendo	dis	di	itum	
Uenundo	das	qui	atum	uercoopen
Beuendo	dis	di	itum	
Estimo	as	qui	atum	scatten
Redimo	mis	mi	ptum	uerlossen .
Lulpo	as	ui	atum	
Arguo	is	ui	utum.	
Reprehendo	dis	di	sum	besculdegben
Accuso	as	qui	atum	
Incuso	as	qui	atum	
Increpo	as	qui	atum	
Damno	as	qui	atum	ueryuijsen
Condemno	nas	qui	atum	
Lustigo	gas	qui	atum	
Punio	nis	ui	itum	corrigeren
Mulcto	ctas	qui	atum	
Impleo	es	eui	etum	vullen
Euacuo	as	qui	atum	yoelen

Quid interest inter accusare et incusare? Incusamus maiores accusamus pares uel inferiores et possunt habere datum uel ablatum cum coram uel accusatum cum apud aut ante. ut piribus accusat penelopen superbie coram matre sua uel apud aut ante matrem suam.

In uerbis preciorum significantibus in quo casu ponitur precium in ablatiuo. ut emi equum decem minis uel emi equum magno precio et potest addi alius ablatiuus cum a uel ab ut emi a platone aut socrate sicut cum uendo potest addi uariius ut uendidi tibi librum decem aureis. Ceterum hec adiectiua tanti generis et sua composita ut tantidem quantius quanticumque quantilibet item pluris et minoris cum sine substantiuo sunt semper ponuntur in genitiuo et preter hec omnia alia in ablatiuo ponuntur. ut plautus quanti eam emit uili. et horacius quare empre paruo. Eadem legem seruant hec adiectiua cum alijs etiam uerbis similibus ualeo estimo redimo ueneo luero conduco loco et alijs huiusmodi. Quod si additur substantiua statim in ablatiuo conuertuntur. Et sicut non dicimus quanto emisti sed quanti emisti. ita non possumus dicere quanti precij emisti sed quanto precio emisti. Sic dicimus quantius emisti et quantouis precio emas. Excipit tantidem quod in ablatiuum resolui non potest. quia duos tantum casus habet tantidem et tantidem. Eadem ratio est de pluris et minoris comparatiuis. Dicimus enim pluris emit et minoris uendit. Dicimus etiam carius et uilius non tam carioris et uilioris uel emi uel uendidi. Plinius libro xxxv. cum de pamphilo pictore scribit. Neminem inquit minoris docuit talento id est neminem minori precio docuit quam talento contra uallensis laurentij sententiam qui uult huiusmodi genitiuos iungi distaxat cum uerbis emo ualeo uendo consto esto estimo.

Ue sunt uerba tertij ordinis que exigunt nomen ante se et post se accipit et datum ut trado te studijs philosophie

Do	das	dedi	datum
Trado	dis	idi	itum

Dedo	dis	di	itum	gheuen
Lubuo	is	ui	urum	
Prebeo	es	ui	itum	
Impendo	dis	di	itum	gheuen
Prepono	is	ui	itum	voerstellen
Antepono	is	ui	itum	
Prefero	eris	tuli	latum	idem
Premitto	tis	isti	issum	voersenden
Dico	cis	xi	ctum	segghen
Dico	cas	auī	atum	beileghen
Subiungo	as	auī	atum	
Subigo	gis	egi	actum	tonderbringhen
Subijcio	cis	eci	ectum	
Subdo	dis	didī	ditum	
Suppono	nis	sui	situm	onderstellen
Mitto	tis	si	sium	
Destino	nas	ui	atum	zenden
Lego	as	auī	atum	
Obpono	nis	sui	itum	teghenstellen
Obijcio	cis	eci	ctum	
Predico	cis	xi	ctum	voerseghen
Prenuncio	as	auī	atum	
Edico	cis	xi	ctum	
Indico	cis	xi	ctum	
Iubeo	es	ssi	ssum	ghebieden
Impero	as	auī	atum	
Precipio	is	epi	eptum	
Pluncio	as	auī	atum	ontbieden
Renuncio	as	auī	atum	
Interdico	cis	xi	ctum	
Prohibeo	es	ui	itum	verbieden
Uero	as	ui	itum	
Comendo	as	auī	atum	cōmenderen
Confero	ers	tuli	latum	gheuen
Comparo	as	auī	atum	ghelijken

Prodo	dis	didi	itum	
Indico	as	auī	atum	
Declaro	as	auī	atum	
Demonstro	as	auī	tum	vuiſen
Maniſeſto	as	auī	atum	
Oſtendo	dis	di	tum	
Explico	as	auī	atum	
Enucleo	as	auī	atum	verclaren
Dilucido	as	auī	atum	
Aperio	is	ui	ertum	
Commodo	as	auī	atum	leenen
Mutuo	as	auī	atum	
Reddo	is	didi	itum	vuedergheuen
Reſtituo	is	ui		
Promitto	tis	ſi	ſum	
Spondeo	es	di	ſum	gelouē oft toefegge
Addico	cis	xi	ctum	
Accomodo	as	auī	atum	toeſicken
Dono	nas	auī	atum	gbeuen

Legare quot ſignificationes habet: duas. Legare enim eſt mittere. Unde dicunt legati: q̄ oratores mittant hinc etiaſ dicuntur college quaſi ſimul mittant ad idem officium.

Item legare eſt teſtamento relinquere vnde dicunt legata hoc eſt relicta ⁊ legatarij

Dare litteras dicimus non ei ad quē ſcribimus ſed ad eū. Et econuerſo non ad eum qui fert litteras ſed ei. ut do tibi litteras ad ciceronem. id eſt do tibi litteras quas ſeras ad ciceronem ⁊ dedi litteras ad te ciceroni. id eſt dedi cicero, ni litteras quas ferret ad te.

Comendare quot ſignificationes habet: duas. Eſt enim ali, quando primi ordinis ⁊ ſignificat laudare. ut comendauī te in ſenatu ⁊ apud ceſarem hoc eſt laudauī.

Aliquando eſt terciij ordinis ⁊ ſignificat tradere fidei. ut comendo me tibi. id eſt tue trado fidei. ⁊ comendo tibi pecuniam. aut comendo rem memorie.

Quid interest inter mutuo et comodo? Commodamus que eadem restituunt ut libros vestes uasa et similia mutuamus que non reddunt eadem. et consistunt in pondere sere et numero et mensura ut pecunias oleum triticum et similia. Unde dicitur mutuum quasi meum tuum que ex meo fiat tuum.

Quod uerbum huius ordinis habere potest post accusatum duos datiuos.

Do das. ut do tibi uirginem dono. dedi filie tue talentum doni.

Reddo que significaciones habet tres. Reddere enim huius ordinis significat restituere ut reddo tibi pecunias. Significat etiam assignare ut reddo tibi litteras que cicerone mihi ad te dedit.

Significat etiam facere quando quarti ordinis est et duos habet accusatiuos ut reddam te doctrine id est faciam te doctum.

Reddo quo componitur ex re et do. quare geminat de: ut in secunda persona differat a redeo redis. In quo uerbo id interponitur o ut euitetur hiatus que esset in redeo. hoc est euphonia gratia. Quod admodum fit in redintegro et redimo.

Que sunt uerba huius ordinis. que possunt esse etiam ordinis quinti: sunt hec. Dono impartio augeo conduplico accumulo et siqua sunt similia. Dicimus enim dono tibi libertatem et dono te libertate. Impartio tibi res meas. et impartio te rebus meis. Augeo tibi fortunas et augeo te fortunis. Conduplico et accumulo tibi diuitias. Conduplico et accumulo te diuitiis.

Que sunt uerba huius ordinis que iunguntur tam datiuo que accusatiuo cum ad: duo rescribo et mitto.

Dicimus enim rescribo tibi et rescribo ad te. mitto tibi et mitto ad te.

Que sunt uerba actiua quarti ordinis: que extingunt nominatiuum et accusatiuos duos. ut ego doceo te artem

grammaticam

Doceo es ui ctum leeren

Doneo es ui itum uermanen

Flagito as auu atum

Peto tis tij inum

Posco scis sci inum bidden oft eyschen

Postulo as auu atum

Rogo	as	ui	atum	
Oro	as	ui	atum	
Lelo	as	ui	atum	ibelen oft fouighen
Calcio	as	ui	atum	schoeyen
Induo	is	ui	utum	aendoen
Uestio	tis	ui	utum	cleden
Exuo	is	ui	utum	vrdoen
Lingo	gis	xi	atum	ghorden
Interrogo	as	ui	atum	vraeghen

Quid inter est inter orare z exorare. Orare est precari. Exorare est impetrare.

Lelo quot alijs modis construit cum casib⁹ suis tribus modis. Dicimus enim celo tibi hanc rem. celo te hac re. celo te de hac re.

Que sunt uerba huius ordinis que post primum accusatum possunt habere etiam ablatum loco secundi accusatiui sunt hec Lingo calcio siue calceo exuo uestio induo. Dicimus enim induo te uestem z ueste. Accingo me gladium uel gladio. Calceo me coturnos ul' coturnis. Exuo me z induo z uestio palium z palio. peto etiam z postulo plerunq; ablatiu; habent cum a uel ab ut ego peto z postulo hec abs te.

Ue sunt uerba actiua quinti ordinis que exigunt accusatiu; cum ablatiuo sine prepositione ut pasce te liberalibus studijs.

Spolio	as	ui	atum	berouen
Priuo	as	ui	atum	
Onero	as	ui	atum	
Aggrauo	as	ui	atum	bezvuaren
Premio	mis	essi	essum	
Exonero	as	ui	tum	
Alleuio	as	ui	atum	ontlasten
Leuo	as	ui	atum	
Impleo	es	eui	erum	vullen
Imbuo	is	ui	utum	

Euacuo	as	auī	tum	ydelen
Inficio	cis	eci	ctum	besmetten
Sarcio	cis	fi	c tum	
Orno	as	auī	atum	uercieren
Eronero	as	auī	atum	
Alo	lis	ui	litum	vueden
Nutrio	tris	iui	itum	
Lacto	as	auī	atum	zoeghen
Munio	nīs	iui	itum	bescudden
Inquino	as	auī	atum	besmetten
Maculo	as	auī	atum	
Lego	gis	xi	ctum	decken
Loopario	ris	ui	ertum	
Impartio	tis	ui	itum	deylen
Pasco	cis	ui	stum	spāsen
Libo	as	ui	tum	
Educo	as	ui	atum	opvoeden

Pasco quot modis construit? octo. Dicimus enim boues pascunt herbā. herba pascit boues. boues pascunt herba. herbis pascunt boues. ego pasco boues. ego pasco herbas. boues pascunt. boues pascunt

Lacto et lacteo quō differunt? Lactare est lacte nutrire. ut matres lactant pueros. Lactere uero est lac sugere. ut infantibus lactent hoc est lac sugunt.

Impartio quot modis construit? quatuor. Dicimus enim impartio tibi bona mea. Impartio: te bonis meis. et tu impartis a me bonis meis

Que sunt uerba que suscipiunt etiam dñm? sunt hec septem. q̄ro eronero spargo fūdo figo sterno leuo. ut onero te donis et onero tibi dona. figo terrā hasta et figo hastā terre. sterno lectum lodice et sterno lodicē lecto. spargo fundo tibi aquā spargo fūdo te aq̄. leuabo te s̄ fasce et leuabo tibi hūc fascē Possunt addi huic ordini etiam alioꝝ ordinū uerba ut tango te digito. uideo te oculis. secundo te erūnis. audio te aurib⁹ cum alioquin primi ordinis sunt hec uerba. audio etiam sexti

Ue sunt uerba actiua sexti ordinis? que erigunt nōm z
accusatū cum ablatiua a uel ab mediante ut ego audi
ui hoc a pretore? queſiui hoc abs te.

Audio	dis	ui	itum	hooren
Ausulto	as	ui	atum	horken
Alieno	as	ui	atum	afkeeren
Auerto	tis	eri	ertum	
Amoueo	es	ui	otum	vvechdoen
Remoueo	es	ui	otum	
Abigo	gis	egi	actum	vvechdriuen
Intelligo	gis	exi	ctum	uerſtaen
Diuido	dis	ſi	ſum	deilen
Separo	as	ui	atum	
Accipio	pis	pi	ptum	ontfaen
Recipio	pis	pi	ptum	
Quero	ris	ui	itum	vraghen
Eripio	pis	ui	ptum	uerloſſen

Audio z ausulto iungunt etiam datiuo ſoli z ſignificant o
bedire ſuntq; ſequentis hoc eſt ſeptimi ordinis z recipio ſi
militer quod ſignificat promittere .

Amoueo hoc eſt remoueo ſine d ſcribit. nam ſi cuz d ſcribe
retur admoueo eſet tercij ordinis z ſignificaret adiungere
ſue appropinquare

Eripio duob' modis pſtruiſ. Dicimus em̄ eripio te a malis
z eſt tercij ordinis. ut iſte eripuit tibi filiam tuam .

Quero cuius figure? compoſite. componit enim ex que et
res. cum nihil aliud ſit querere q̄ que ſit res aliqua dubita
re. ideoq; per diphthonguz ſcribit. q̄q̄ z alia ratio eſſe poſ
ſit. ut eius paſſiuum differat a quero: deponere quod eſt la
mentor. Quero iū compoſitione mutat diphthongum in i lō
gam inquirō. cuius uerbi regimen uarie autores accipiunt
Dicimus enim quero ul' requiro hanc rem abs te. z quero
uel requiro te de ſtatu reipublice queadmodum etiam de
ponente eiufdē ſignificatiōis utimur. ut habeo q̄s perconter
z percontare hanc rem ab illo.

He sunt uerba actiua septimi ordinis: que exigunt no-
 minatiuuz ante se ⁊ datiu post se sine aliquo accusatiuo
 Sunt tamen qui hec putant magis neutra dici debere. sed
 nos contrarium censemus cum etiaꝫ passiuu eoz reperiant
 ut ego inuideo tibi. ⁊ tu inuideris a me. Horacius in poeti-
 ca. Ego cur acquirere pauca. si possum inuideoꝝ

Inuideo	des	di	sum	benijden
Recipio	pis	pi	prum	belouen
Aud.o	dis	ui	itum	onderhoꝝichsijn
Ausculto	tas	ui	tum	
Impero	as	ui	tum	ghebieden
Benedico	cis	ri	ctum	ghebenedijen
Maledico	cis	ri	ctum	uermaledien
Timeo	es	ui	caret su.	vreesen
Metuo	is	ui	caret su.	
Interdico	cis	ri	ctum	uerbieden

Nota qꝫ non potest dici hoc uerbum no esse actiu. qꝫ habz
 in usu passiuum interdicoꝝ. nec potest dici qꝫ habere possit
 accusatiu post se. Non possumus eni dicere interdico tibi a
 quam ⁊ ignem. nec interdico te aqua ⁊ igni. sed diuinarat di-
 cimus interdico tibi aqua ⁊ igni. qꝫ qꝫ passiuue possuz dicere
 Tu interdictus es aqua ⁊ igni. ⁊ aqua ⁊ ignis interdictus e
 tibi. ⁊ tibi interdictu est aqua ⁊ igni. sed hoc postremum est
 magis impersonale. Officio etiam officis huius ordinis est
 id est noceo cuius passiuum est officioꝝ. Lucretius in secun-
 do. officium ut cogant tardius ire. Inuideo cuius figure
 composita. unde componit ex in ⁊ uideo qꝫ oculos ⁊ animu
 in eos quibus inuidemus pꝫtinue intentos teneamus pꝫpter
 quod ueteres hoc uerbum non datiuo sed accusatiuo iunge-
 bant. ut ennius quisnam liberum florem inuidit meum.

De uerbo passiuo.

Utd est uerbum passiuum? Quod in oꝝ desines forma-
 tur ab actiuo

Quot sint ordines uerboꝝ passiuoꝝ? septem sicut actiuoꝝ ⁊
 omnes exigunt ante se nominatiu persone patientis ⁊ post

se ablatiuū eius a uel ab persone agentis ut preceptor amat
 pyrribus pyrribus amat a preceptore. preceptor docet pyr-
 rihum pyrrib^o docet a preceptore. Lasus em̄ qui ultra duos
 principales sunt nō mutant in passiuo ut ego doceo te grā
 mat. eas. tu doceris a me grāmat. cam ego summo studio scri-
 bo tibi librum calamo in mēbranis bonitate eius utilitate
 mea quocunq; loco ⁊ tempore. A me summo studio scribis
 tibi liber calamo in mēbranis bonitate eius utilitate mea
 quocunq; loco ⁊ tempore .

Diligor	ris	ctus sum	vverden ghemint
Emor	ris	ptus sum	vverden gbecocht
Doc: nō ē in usu	ris	tus sum	vverden gegheuen
Doceor	ris	ctus sum	vverden gbeleert
Spolior	ris	tus sum	vverden berooft
Audior	ris	tus sum	vverden gehoort
Inuideor	ris	tus sum	vverden benijt

De uerbis neutris

Uod est uerbum neutrum: quod in o desinens nō for-
 mat passiuum in oz. Unde dicif neutru; quia hec uer-
 ba neutra sunt hoc est nec actiua nec passiuua.
 Quot sunt ordines uerboꝝ neutroꝝ? Nouem. Substantiuū
 quanq; improprie dicaf neutru. q: non desinit in o. Posses-
 siuum acciuisitiuum transitiuum effectiū absolutum imper-
 fectum neutropassiuum ⁊ neutropassiuum. Que sunt uer-
 ba neutra primi ordinis: que dicunt substantia. ut sum es
 est quod per se substiat ut ego sum. ⁊ in ipsum cetera uerba
 resoluunt. ut amo id est amans sum. Legedam id est legēs
 eram ⁊ ab eo composita. ut absūm adsum Lopalat autem
 similes casus ut ego sum fortis. Construitur etiam cum ge-
 nitiuo. ut hic liber est pyrribi. ⁊ cum datiuo ut est tibi pa-
 ter. ⁊ cum ablatiuo. ut sum magno animo. ⁊ cum duobus da-
 tiuis ut sum tibi cure sum tibi impedimento. ⁊ cum ablati-
 uo cum prepositione in uel sub uel apud ut sum in foro. sub
 tecto. apud macellum. Interdum sine casu posteriori.
 ut deus est deus fuit semper ⁊ deus erit semper. Composita

autem iungunt fere semp datiuo. ut ego inter sum lectione
 illi meae virtus. multa mihi desunt

Sum	es	fui	vyesen
Inter sum	es	fui	regbenyvordichsijn
Ob sum	es	fui	scaden
Pro sum	es	fui	baten
Pre sum	es	fui	bouenuyefen
Ad sum	es	fui	bereetyyefen
Ab sum	es	fui	gebreeken
De sum	es	fui	
In sum	es	fui	binnenvyefen
Sub sum	es	fui	beneden sijn
Super sum	es	fui	bouen oft ouerliuichsijn

Nota q̄ adsum non significat presens sum ut quidam exis-
 timant sed ppe sum. Sicut absum significat longe sum. q̄
 ex ipsa significatione prepositionis componentis intelligit̄.
 ad enim significat apud ⁊ quasi prope Licero de officiis. In-
 ter hominem ⁊ beluam hoc maxime interest. q̄ hec tantuz
 quantum sensu mouet ad id solum quod adest quodq̄ pre-
 sens est se accommodat. hoc est ad id quod prope est ⁊ quod
 presens est quod ipsemet declarat subiungēs paululum ad
 modum sentiens preteritum aut futurum id est sentiens tñ
 quod adest hoc est quod mor abijt uel mor futurum est.

Ue sunt uerba ueutra secundi ordinis: que dicunt pos-
 sessiua ⁊ exigunt nominatiũ ante se ⁊ poit se ablatiũ si-
 ne prepositione. ut pyrribus abundat libris.

Egeo	es	ui	caret su.	ghebreebben
Indigeo	es	ui	caret su.	
Lareo	es	ui	tum uel sum	dertuen
Abundo	as	ui	atum	oueryloeyen
Affluo	is	xi	rum	
Erubescio	as	auri	atum	
Satago	gis	egi	atum	nerstlich vyefen
Nemini	sti	it	caret su.	ghedachtichsijn

Que sunt ex his que ⁊ genitiuo iungunt? Egeo indigeo sa

tago. ut terencius. hic satagit rerum suarum id est anxius et curiosus est rerum suarum.

Memini huius ordinis neutri est h in o non desinat et in iungitur aliqui acco. ut virgilius. Forfan et hec olim meminisse iuuabit. Aliqui etiam iungit ablatiu cum de prepositione. s; qui accusatiuo et genitiu iungit sicut recordari. ut non memini hanc rem uel huius rei. h est non recordor. qui autem iungit ablatiu cum prepositione uel interdum genitiuo significat mentionem facere. ut priscianus non meminit de hac re uel huius rei hoc est mentionem non fecit.

Abundo et affluo possunt esse etiam possessiua. Dicimus enim ego abundo et affluo rebus omnibus et res omnes abundant et affluunt mihi.

Lareo et indigeo differunt. quia non indigemus omnibus quibus caremus. ut puta caremus multitudinem seruorum quod non indigemus. Omnibus autem quibus indigemus caremus. quia si non caremus non indigemus. Deficio deficiis huius ordinis est ut ego deficio pecunia potest tamen esse etiam possessiuum secundi ordinis ut pecunia deficit mihi. potest quoque esse actiuum primi ordinis ut in opem deficiunt omnes amici hoc est deserunt.

Ue sunt uerba neutra tertiij ordinis que dicuntur acquirunt et erigunt nominatiuum ante se et post se datiuum ut ego indulgeo amori nostro.

Seruiuo	is	ui	tum	dienen
Inseruiuo	is	ui	tum	
Fauco	es	ui	utum	ghonneu
Aspiro	as	ui	tum	begheren
Benefacio	cis	eci	actum	ueldoen
Derogo	as	au	atum	uerminderen
Detrabo	is	xi	ctum	
Studeo	es	ui	caret su.	studeren
Dereo	es	fi	sum	
Inhereo	es	fi	sum	hanghen
Adhereo	es	fi	sum	
Obuiuo	as	ui	tum	tegbemoetcomen

Occurro	ris	ri	sum	
Succurro	ris	ri	sum	hulpen
Subuenio	nis	ni	tum	
Prooudeo	es	di	sum	uerfien
Placeo	ces	ui	tum	behaghen
Displiceo	ces	ui	tum	meftaghen
Proicio	cis	eci	ctum	profyt doen
Parco	ces	erci	sum	uerghueuen
Indulgeo	es	fi	tum	
Pareo	es	ui	caret fu.	
Obedio	dis	iuu	itum	onderdanichfijn
Obtempero	as	ui	atum	
Annuo	is	ui	utum	confenteren
Abnuo	is	ui	utum	loechenen
Soluo	is	ui	utum	betalen
Laueo	es	ui	utum	bueden
Obfito	fitis	ui	atum	
Obfito	fitas	fiti	atum	teghenftaen
Repugno	nas	auu	atum	
Ledo	is	effi	eifum	vuijken
Confulo	is	ui	ultum	raden
Debeo	es	ui	itum	feuldichfijn
Satisfacio	cis	eci	ctum	ghenoechdoen
Incumbo	is	ui	itum	aer tenken
Sapio	is	ui	itum	fmaken
Acquiesco	fcis	eui	ctum	teyredenfijn
Ulaco	as	auu	tum	leechfijn

Deo quot significaciones habet: duas. aliquando enim signi-
ficat adherere ut hereo parieti. aliquando dubitare et tunc e-
absolutum. unde fit frequentatum hesito. ut iuuenalis. Et tamen
heret et dubitat alta Libionem deducere sefta.

Placeo quod facit preteritum placui et placitum sum. Sicut etiam
pleraque alia neutra. Juro iuravi et iuratum sum. Prandeo pra-
di et prandus sum. Leno auu et atus sum Lareo carui et cassus
sum. Pareo parui et passus sum. Titubo titubauu et atus sum

Poto potavi ⁊ potus sum. Potus tamen cenatus ⁊ iuratus aligando passivè capiunt ut epoto medicamento efflavit a nimum ⁊ iuratus discessit ⁊ it incenatus cubitum.

Lauco potest etiã inter activa cõnumerari septimi ordinis. ⁊ eius passivum est caueor. ut caue tibi id est attende ne qd tibi mali accidat. potest etiam iungi cum ablativo cum prepositione ut caue ab illo. Itẽ; cum accusativo ut caue illum Item cum alio uerbo ut caue cadas'.

Ubi notandus est qd cum negatione ⁊ sine negatione eadẽ est significatio ut caue cadas ⁊ caue ne cadas idem significat.

Seruius ⁊ inserviis quomõ differunt? Illud necessitatis est. hoc uoluptatis.

Consulo debeo ⁊ sapio interdum habent post se etiam accusativum ut consulo tibi cõmodum tuum ⁊ debeo tibi tantum. ⁊ carmina sapiunt demorsus; vnguem. Sed tunc cõsulo ⁊ debeo sunt activa.

Sapio uero non est actiuus. sed figurata est hec locutio. sapit mel hoc est habet saporem mellis. quãadmodum fit in quibusdã alijs uerbis actiuis passiuis ⁊ neutris. ut ille agit uxorem id est agendo representat uxorem. ⁊ uxor temulenta uomuit maritũ id est vomitu sperxit maritum. ⁊ tu viuis bacchanalia id est viuendo bacchanalia exeres. sonas asinus id est sonando refers asinum. ⁊ epistola redoler' antiquitate id est bene olendo representat antiquitatem. Ad hec dicunt aliqui exuisti me. exsibylasti me. execrasti me id est expuendo exsibylando execrando derisisti me.

Quod uerbum ex his contrariam sibi habet significationẽ cum ablativo iungit? Uaco. Nam si datiuo iungit significat do operam. ut uaco litteris. Si uero ablatiuo significat contrarium ut uaco curis hoc est careo. Si absolute ponat uacare interdum significat superfluum esse. ut. xv. carmina uacant id est abundant ⁊ superflua sunt. interdum cõmodum esse ⁊ ocium esse ut si uacat nostros audire labores id est si cõmodum si ocium est.

46

Ue sunt uerba neutra quarti ordinis: que transitua dicuntur z exigunt nominatiu ante se post se a: cusiuiu sicut actua ut tu aras terras z ego sero agrum. Potest etiā addi datiuus. ut virgilius. En quis conseruim⁹ agros. z habent passiuum in tercijs personis in utroq; numero. ut terra aratur a te z agri serunt a me. Poete si per psopopeiaz utunt etiam alijs personis. ut si terra loquens dicat aro.

Aro	as	au	atum	ackeren
Lolo	is	ui	ultum	oefenen
Semino	as	au	atum	sayen
Sero	is	ui	atum	
Insero	is	ui	ertum	
Consero	is	ui	stum	gressien oft plāten
Planto	as	ui	atum	
Poto	as	au	atum	drincken
Bibo	bis	bi	itum	
Edo	dis	di	sum	eeten
Comedo	dis	di	sum	
Leno	as	au	atum	rsauens eeten
Loquo	quis	ri	ctum	coken
Decoquo	quis	ri	ctum	uetteren
Digero	ris	ssi	stum	
Sorbeo	es	ui	caret su.	supen
Mingo	gis	ri	ctum	pissen
Suo	is	ui	tum	naeyen
Dissuo	is	ui	utum	ontnaeyen
Reo	es	eui	tum	spinnen
Glomero	as	ui	tum	vuinden
Lexo	xis	ui	xtum	vueuen
Uoluo	is	ui	lutum	vuinden
Euolo	is	ui	utum	ontvuinden
Inuerto	tis	ti	sum	onkeren
Retexo	is	ui	xtum	ontdoen
Implico	cas	ui	atum	beletten

Impedio	is	ui	itum	
Explico	cas	ui	tum	ontvouven
Misceo	ces	cui	xtum	minghen
Frango	gis	egi	ctum	breken
Scindo	dis	di	isum	sniden
Findo	dis	di	sum	clieuen
Diuido	dis	di	sum	oellen
Incido	dis	si	sum	afsniden
Sero	as	ui	atum	sayen
Amputo	as	ui	tum	afsniden
Edificio	as	ui	atum	tymmeren
Molo	is	ui		
Pinto	is	ui	stum	backen
Lontondo	dis	di	isum	brecken
Pingo	gis	ri	ctum	scilderen
Lerebro	as	ui	tum	gaten
Perforo	as	ui	tum	
Uello	is	li	ulsum	vtroyen
Londio	is	ui	tum	cundeghen
Puto	as	ui	tum	meynen
Meto	is	ui	ssum	mayen
Repastino	as	ui	tum	
Lero	is	ui	tum	variuen
Uindemio	as	ui	tum	oigsten
Nauiigo	as	ui	tum	scepen
Inbibeo	as	ui	tum	uerbieden
Pitillo	as	ui	atum	p:ueuen
Pregusto	as	ui	atum	
Triuiro	as	ui	tum	cozen do:ffchen
Uentilo	as	ui	atum	yuannen
Pulso	as	ui	atum	smiten

Nō q sero ris ui satū significat idē qd semino. Quā at facit i stu
pino fertū sūt plātare ut ferit arbozes. &gi. inferre nunc meli
bee piros. vii d: ager pfit. i. plen? arborib?. sūt et ordinare.
vii d: series. i. ordo t desero. i. derelinq. z serio aduerbiū e?

47
strarium est ioco. Interduz significat inferere z per ordinē
miscere z intexere. Unde ferta dicunt corolle floribus inter
te. Dicunt etiam ipse corone serie hoc est intexte floribus.
Lucanus. Accipiunt fertas nardi de flore coronas. Inseritur
etiam ramus in arboze. Conserere etiā significat seminare et
plantare. Virgilius. En quis conseruimus agros. Possimus
tamen dicere seui triticum in agro z seui agrum tritico. Lō
seui ortos arboriūs z conserui arbozes in ortis. Inseui malu
ramusculo piri z ramusculum piri in malo inserui. vnde fit
saton z insitio que duplex est z cum infixō trunco sterili in
seritur furculus secunde arboris z cum germen aliene arbo
ris inserimus libro inciso cortice. Putare proprie est resecā
re que superflua sunt. Unde dicimus putare vites z uete
res dicebant argentum purum purum. id est purgatissimū
Hinc fit amputare quod est resecare. propterea putare dicit
cogitare. quia cogitando quasi resecam⁹ que superflua sunt
z quod melius fit mente concipimus. Hinc descendunt etiā
disputare deputare reputare computare.

Pitillo quid proprie significat. parce vnuz gusto. quasi tēp
tandi gratia. Terencius. Pitillando multuz vini absumpsis
ti hodie. tale est uerbum quo plautus utit cyathillo. q̄s̄ sex
ti potius ordinis fit ut cyathillo apud te quando poto. tale ē
etiam grecisso.

Uentilare quot modis construit. Dicimus uentilare triticū
hoc est uentilando purgare. z uentilare auruz digitis sudā
ribus dixit iuuenalis. Dicimus etiam uentilare faciem et
corpus flabello.

Pulsare pprie est percutere ut pulsat pugnis pectora. An
tiqui pulso dicebant vnde fit ut significet canere siue lude
re ut pulsat cytharam. Nec potest dici campana pulsat sed
pulsat nec campanam sono sed pulso. Possimus tamen di
cere sono campana sicut sono cythara ablatiui casus ut vir
gilius Lythara crinitus biopas personat aurata. Possim⁹
etiam dicere campana sonuit terciam z quartam horam. et
tercia hora pulsata est z quarta hora pulsata est. Virgilius

Jāq; eadem digitis iam pectore pulsat eburno. Aliquando sono iungit cum accusativo. virgilius. Nec vox hominē sonat id est exprimit sonando. ⁊ silue resonant amarilida id est resonando expriment. Sunt quedā alia uerba huius ordinis que raro ⁊ apud poetas in usu sunt. In tercijs uero per somis frequens est usus eorum.

Pluo	is	ui	tum	regbenen
Plingo	is	xi	cum	sneeyen
Lono	nas	ui	tum	donderen
Louisco	cas	ui	tum	blixemen
Fulmino	nas	ui	tum	vveerlichten
Grandino	nas	ui	tum	baghelen

In his non ponit nominatiuus expressi⁹ ⁊ subaudi⁹ deus ut iupiter pluit hodie magnos imbres. Liuius tamen ⁊ valerius pluise lapidibus dicunt. Et virgilius in georgicis dixit. Nec densior acre grādo. nec de percussa nū pluit ilice glādis. nū hoc loco nominatiui casus esse uidet.

Ue sunt vba neutra quinti ordinis: q̄ effectiua dicunt ⁊ exigunt ante se nominatiū ⁊ post se ablatiū sine prepositione ul' accusatiū euz prepositione ob aut ppter. ut ego caleo igni uel ob ignem aut ppter ignem.

Laleo	es	ui	caret su.	beetsijn
Frigeo	es	ui	caret su.	coursijn
Haudeo	es	sum	sum	blidsijn
Pingueo	es	ui	vetfijn	
Palleo	es	ui	bleeckfijn	
Areo	es	ui	doorefijn	
Uireo	es	ui	groensfijn	
Lepeo	es	ui	laufsijn	
Albeo	es	ui	vvitsfijn	
Pigreo	es	ui	zyvertfijn	
Rubeo	es	ui	rootfijn	
Floreo	es	ui	groyen	
Limeo	es	ui	vreesen	
Lurgeo	es	ui	stuen	

Serueo	es	ui	beetsijn
Supeo	es	ui	uerslagbensijn
Horreo	es	ui	eysen
Mereo	es	ca.	ozuefsijn
Lalleo	es	ui	vveerichsijn
Polleo	es	ui	blinken
Liqueo	es		clær sijn

Laleo per simplex l huius ordinis est et significat calefcere hoc est caleferi. per duplex uero l similis huius ordinis esse potest et significat callum facere. ut nimio dolore obcalluit. aliquando quarti ordinis est hoc est neutri transitui et significat callidum siue astutum esse et optime aliquid scire ut dicenda silendaq; calles. Merere quando primam sillabam longā habet cum diphongho significat mestum eē et animo egrum et caret preterito. nā mestus a um nomen est nō participium. Mereo uero habens primā sillabam breuē idem est quod mereor et facit in preterito merui sicut mereor meritus sum uel fui. ut ego merui laudem siue merit^o sum laudē illud enī neutrum hoc deponens est transitū. Mereo etiā idem est quod milito sub stipendio. ut iste meret sub cesare id est militat et est sexti generis neutrorū que absoluta dicitur. Dicit^rq; a mereo quod est pro mercede aliquid operor: unde ipsa merces dicit^r potius q̄ a mercando. Hinc meretrices dicte sunt ipse quoq; suam militiam exercentes ac stipēdia sua facientes et adiectiuū; meritorius a. um. unde flora mascula pueri meritorij uocant^r hinc etiā; taberne meritorie dicunt^r. et apud. A. gelium rais meretricando magnā; pecuniam demerebat. Mereo etiam et mereor quando post se ablatū; habent cū; prepositione de significat tractare. ut ego bene mereor de te. Antonius male merit^o ē de militib^o suis. siue male meruit de militib^o suis. Virgilius. Si bene quid de te merui. Sic dicunt^r etiā; pmereo et pmereor. cōmereo et cōmereor. Inter q̄ hec differētia ē q̄ pmereor et meremur bona. cōmeremur mala. Demeremur etiā; dicit^r id est bene mereri. Ut quinti. ut pleniori obsequio demerer amantiss.

mos mei. vnde male usurpant aliqui demerita p vicijs. eme
riti milites dicunt qui ob ingrauescentem etatem ab onero
militiadi liberant. nec amplius merent.

Ue sunt uerba neutra sexti ordinis: que absoluta dictu
tur 7 exigunt ante se ntrū post se autē nullo indiget ca
su ut deus est ego uiuo. q̄q̄ possit esse ablatiuus cum in ul
sub uel alia hmoi prepositione. ut deus est in celo. nos uiui
mus sub Rō. pon.

Uiuo	uis	xi	ctum	leuen
Occumbo	is	ui	tum	
Obeo	is	ui	tum	steruen
Pereo	is	ui	tum	
Intereo	is	ui	tum	
Occido	is	ui	tum	
Dormio	is	ui	tum	slapen
Deficio	cis	ci	ctum	ghebreken
Quiesco	cis	ui	tum	rusten
Jaceo	cis	ui	tum	ligghen
Sedeo	des	di	sum	sitten
Sto	stas	ti	tum	staen
Surgo	gis	xi	ctum	opstaen
Maneo	es	fi	sum	bliuen
Remaneo	es	fi	sum	
Resto	ras	ti	tum	staen
Lado	dis	di	sum	vallen
Ruo	is	ui	tum	
No	as	ui	tum	zvvimmem
Nato	as	ui	tum	
Nauigo	as	ui	tum	scepen
Emergo	gis	fi	sum	vvtzvvimmem
Uolo	as	ui	tum	vliegghen
Salto	as	ui	tum	springhen
Laboro	as	ui	tum	arbeiden
Sudo	as	ui	tum	zvveten
Ludo	dis	fi	sum	spelen

Vigilo	as	ui	tum	vvaken
Titubo	as	ui	tum	
Vuto	as	ui	tum	vvanckelen
Vacillo	as	ui	tum	
Labo	as			
Vio	as	ui	tum	gapen
Visco	cis			
Evado	dis	fi	sum	ontgaen
Sum	es	fui		vvesen
Vesperasco	cis	sci	auontvverden	
Lucesco	cis	scit		dachvverden

Viuo volo las z aliqua ex supradictis habent etiam post se
 nominatiuuz ut viuo felix. bec. auis volat dilaris. Viuo etiã
 aliquando habet accusantĩ post se. ut viuo vitam sicut etiaz
 dicimus oboe mortem. Dicimus etiam iste viuit asinus; z hi
 viuunt bachanalialia id est viuendo sequunt asinum z bacha
 nalia. quẽadmodum etiam dicimus tu euigilasti prelia id ẽ
 vigilando scripsisti. A viuo deriuat victus qđ uerbũ alimo
 niam significat. ut virgilius. Tũ victu reuocas vires. Et the
 rencius. Semper erit presidium clithipho victus uestitus.
 Quando accusantĩ habet viuo actiuuz est primi ordinis. ut
 viuo etatem vnde z passiuum habet iam tercia viuif etas.
 Hinc fit conuiuio quũuis quĩxi ctum tñamen eeten. Inde con
 uictores qui simul viuunt. sed duo hec quĩuatoz qui ad con
 uitiuũ inuitat z quĩua qui inuitata conuiuoz quĩuaris uer
 bo deponenti habent originem. Titubare est eius qui non
 pōt insistere pedib⁹ ut faciunt bebrii atqz egroti. transferqz
 ad animũ. ut ille titubat. id est mō ait mō negat z nescit qđ
 loquat. Mutare est alicui⁹ magne molis ruina; minantis z
 transferẽ ad animũ. Labare est repẽte ruere ut labat turris
 z ad animũ qđ transferẽ. ut labascit ille vno vbo tã cito. z dif
 fert a labor oris. Nã labi ẽ leuiter z sensum deorsum ire. Itẽ
 ab elaboz elaberis quod ẽ periculũ fugio ut hic est elapsus
 id ẽ periculũ aufugit instar anguile qđ elabes manib⁹ fugit

Quid interest inter hiare et hircere? Hiare est aliquid sua sponte aperiri absque externa aliqua vi ut hiat tellus siue lignum hircere est oris nati et quidem humani. Et capif pro loqui ut non audeo hircere.

Sum es est quando absolute ponit id est solum vnus nati ante se habens huius ordinis neutrorum est ut deus est. et semper erit inuidia et hirci iungit autem et cum genitio quinq; modis. Primo quando significat possessionem ut hoc pecus est melebet. Secundo quando notat laudem uel vituperationem ut hoc pecus est magne utilitatis uel magni detrimenti cuius loco aliquando ponit ablatiuus ut carilina fuit magna vi corporis et animi. Tercio quando nullum habet nati sed genitium cum infinito et significat interest. ut discipuli est honorare magistrum. Quarto quando sumit pro ualet et ad precium tendit. ut quati est sumit pro quantum ualet cesar. tanti eius apud se gratiam esse ostendunt. uti et reipum. iniuriam et suum dolorem eius voluntati ac precibus condonet. Quinto quando mansionem significat ut ego sum domi mee. tu es domi tue item domi nostre. domi uestre. domi aliene. Ubi notandum est quod cum alijs adiectiuis non iungeret. neque enim diceremus ego sum domi honeste et domi pulchre. sed in domo honesta et in domo pulchra. et licet dicere sum domi et sum in domo. Sicut egredior domo et egredior e domo. Iungit etiam sum cum datiuo et significat habeo. ut sunt mihi bis septem prestanti corpore nymphes. Item cum duobus datiuis ut tua uerba sunt mihi contemptui. Item cum datiuo et infinito sine nominatiuo ut non est cuius fallere. Item cum accusatiuo cum prepositione ut hoc est apud virgilium. Item cum ablatiuo sine prepositione ut hec est prestanti corpore. Item cum ablatiuo cum prepositione in ut in mea manu est. item penes vos est. Est autem penes esse non apud aliquid esse sed in manu et quasi potestate alicuius esse. Aliquando est idem significat quod uergit et expositum est. iungit quod accusatiuo cuius prepositione ad. Cesar aquitania a garunna flumine ad pireneos montes et eam partem oceanum que est ad hispaniam pertinet.

Aliquādo iungit cum infinitiuo sine aliquo casu. ut cernere erat. i. cernere licebat. Pernoctare ē totā noctē in somnō ducere. Peruigilare etiā idē significat sed in hoc differunt. q̄ illud nocte dicitur. hoc etiā die fit. vnde pernox ⁊ peruigil

Ue sunt uerba neutra septimi ordinis: que imperfecta dicunt. ⁊ exigunt nominatū ante se ⁊ post se obliquū cum prepositione nisi fuerint nomina aduerbialit̄ posita. ut eo in vrbem eo domum .

Abeo	is	ui	tum	vvechgaen
Discedo	is	si	sum	
Recedo	is	si	sum	
Eo	is	iui	itum	gaen
Uado	is	si	sum	
Incedo	is	si	sum	
Pergo	is	xi	ctum	
Venio	is	ni	tum	comen
Redeo	is	ui	tum	
Remigro	ras	ui	tum	
Introeo	is	ui	tum	ingaen
Ereo	is	ui	tum	vvtgaen
Transeo	is	ui	tum	
Transmigro	as	ui	tum	ouergaen
Contendo	dis	di	tum	
Pugno	nas	ui	tum	vvechten
Lerto	tas	ui	tum	
Lurro	ris	ri	sum	loopen

Pergere pprie est iter aut rem aliam inceptam prosequi .
Venio apud doctos frequēt̄ ponit̄ p̄ eo ut ueniebā ad illum. sicut p̄traeo p̄ uenio ut eo ad te ⁊ ambo p̄iungunt̄ cum dō sine prepositione ut it̄ clamor̄ celo venturaq; desup vrb̄ ⁊ hostes ueniunt̄ excidio hoc est ad excidium .
Migrare est domiculū mutare ⁊ alio se ad habitandū p̄ferre. Remigrare est oppositum hoc est ad p̄imum domiciliū reuerti. ⁊ idcirco homines qui obeunt migrare ex hac vita dicunt̄. Transmigrare est longius ad habitandum ire .

Eo et iterfacio idem sunt. sed non est idem viam facio et iter facio.
 Nam facere iter est ire seu viam ingredi. facere viam est aperire
 transitum per quem in possit munire aut viam idem est quod renocere re
 purgare itertere felicibus qui vel peritri sunt felices vel forte
 deficiunt.

Incubere est toto animo siue corpore alicui rei insistere et a
 liqui est huius ordinis ut incubo in studia et ad studia philosophie. a
 liquando est ordinis acquisitiuorum neutrorum ut incubo studijs
 philosophie. Sed illud animaduertendum quod qui ad animam referuntur
 usque ordinis est. qui autem ad corpus duraxat tertijs ordinis hoc est
 acquisitiuorum ut incumbo remis. non enim diceremus incubo
 in remos neque ad remos

Lurrere in agris dicimus si simus extra agris. si autem sumus in agro di
 cimus curro in agro. Nam habet quatuor propositiones. in se super se
 ter. quatenus motum significant iunguntur acco. qui autem non signi mo
 tum de loco ad locum iunguntur ablatiuo. ut tityrus recubat se
 tegmine fagi nos quiescamus se tecto et nos eam se tegme
 fagi. reducamus nos se tectum. nauta cecidit in vendas. non
 in vendas. et hostes labuntur super hostes. non super hostibus.

Ne sunt verba neutra octauis ordinis. quod neutrum passiuo di
 cunt. quod in voce actiuo instat passiuo. et struuntur ut dis
 cipulus vapulat a preceptore. et sunt quinque.

Exulo	as	au	tum	vverden gebānen
Liceo	es	ui	tum	vverden gescadt
Uapulo	as	ui	tum	vverden geslaghen
Uleneo	es	ui	tum	vverden vercocht
Uubo	is	ui	prum	vverden ghebulict

Exulo est figure. et posite. ex quod de omnibus proponitur. ex tribus. vna
 integra et duabus corruptis habet est ex propositione ex et solo nomine
 et eo verbo. exulo enim est ex solo eo habet est extra solum eo. Sunt enim
 erules qui natali solo suant qui dicunt etiam extores qui extra
 terram suam eunt. Dicit autem exulare de loco et in loco ut dona
 tus affirmat ut nos exulamur et exulamur viterbii. i. extores
 et habitamur viterbii qui locum exilij nobis assignatus est.
 Uubere dicitur de mulieribus tantum ut hec puella nupta

est a patre formoso odolefcenti. Dicit autē nubo a uerbo ob
 nubo quod est obtego ⁊ cooperio q̄ sponse ad uirū; p̄fici
 centes pudoris gratia obnupta id est cooperta facie p̄ofi
 cisebant. hinc nupte id est sponse. Reperit tamē apud uete
 res nouus nuptus pro sponso .

Liceo lices in usu est. ut, tu licebis a me par uo precio. Rept̄
 tur tamen tiam deponens liceo: cum frequentatiuo eius li
 cito: que cum accusatiuo iungunt ⁊ significat ultra precitū;
 deferre in auctione facienda. hinc fit polliceo: quod ē spon
 te promitto .

Ue sunt uerba neutra noni ordinis? que neutro passi
 ua dicunt ⁊ in preteritis atq; his que a preteritis for
 mantur declinant sicut passiuua. In ceteris uero temporib⁹
 seruant uocem actiuorum .

Haudeo	des	sus sum	blijde sijn
Sio	fis	ctus sum	yverden
Sido	dis	sus sum	betrouyven
Confido	dis	sus sum	
Soleo	es	tus sum	pleghen
Audeo	es	sus sum	derren

De uerbis cōmuniibus .

Ue sunt uerba cōmunia? que in uoce passiuua tam acti
 uam q̄ passiuam habent significationes. ut ego crimi
 nor te ⁊ criminorā te. tu ueneraris deū; deus uenerat a te.

Largioꝝ	ris	tus sum	gheue ende yverdē ghegheuen
Experioꝝ	ris	tus sum	oderuindē en yverdē oderuondē
Ueneroꝝ	ris	tus sum	eeren ende yverden ghecert
Moroꝝ	ris	tus sum	beyen ende yverden verbeyden
Criminoꝝ	ris	tus sum	besculdē ende yverdē besculdicht
Amplectoꝝ	ris	xus sum	ombelsen ende yverdē ombelst
Osculoꝝ	ris	tus sum	cussen ende yverden ghecuft
Horroꝝ	ris	tus sum	vermanen ende yverdē vermaent
Interp̄toꝝ	ris	tus sum	exponere en yverden exponeert
Hospitoꝝ	ris	tus sum	hebergē en yverdē geberbercht
Largioꝝ experioꝝ ueneroꝝ moroꝝ osculoꝝ horroꝝ Criminoꝝ			

amplector interpretor hospitor adde.

Mozor ultra propriam significationē suam que est expectare aut expectari significat etiam retinere aut retardare. ut quid omnes venientes ad te tantum remoraris id est tū retines Et Terencius. ne vestrum remozor cōmodum id est retardē Aliquando etiā capis mozor p hereo id est dubito. ut nihil mozor id est nihil hereo nihil dubito.

Osculoz vnde dicitur ab ore quod basiendo os rei quā basiamus adiungit. vnde dicitur osculum id est basium. q̄q̄ osculum significat etiam parvū os. ut meum osculū meus ocellus Porro per aspirationē scribit differentie causa. nā veteres hortoz dicebant et ideo aspirabant ut ab orto nomine differret. eius oppositum est dehortoz. Dicimus autē hortoz filius tuum ad virtutem. tu vero a virtute dehortaris.

Hospitari est recipere vel recipi quemq̄ in domiciliū amice. inde fit hospes communis generis hospita feminini ut sospes et sospita. inde dicitur etiam hospitium. quod nō significat diuersorium et cauponam siue tabernāz vinariam ut alii qui putant sed ius amicitie que est inter hospites hoc est amicos externos.

Patior donatus vult esse cōmune uerbum. Dicimus enī patior te et patior abs te. Priscianus in numero quorūdam deponentium ponit que passiuam habent constructionem. ut nascor a te orior a te mereor a te.

Multa quozq̄ preter supradicta apud ueteres cōmunia reperimus ut obliuiscor. Virgilius. Nunc oblita mihi torcarmina. et aggredior Licero ut a te aggrederer donis. et stipulor in quo uerbo attendendū est q̄ tam in actiua q̄ in passiuā significatione ablatiō iungit. Stipulor a te p̄interrogo te et interrogo abs te. quēadmodum dicimus quero a te p̄interrogo te q̄tuis sit actiuum. ut Iuuenalis quāuis vis stipulare et ptinus accipe quod do subaudis a me et actiue hoc loco accipis. Suetonius uero passiuū posuit que uetat minorem annis. xv. stipulari id est interrogari.

De uerbis deponentibus.

12.
 Quod est uerbum deponens: quod in voce passiuā uel
 actiuā uel passiuā deponit significatiōē. Quare dicitur
 deponens: quia non habet utranque significatiōē sicut cōmu-
 ne sed alteram deponit uel actiuā uel passiuā. Quot sunt
 ordines uerborū deponentiū: septem. possessiui acquisitiui
 transitiu effectiuum absolutum imperfectum passiuum.

Ue sunt uerba deponentia primi ordinis: que possessi-
 ua dicuntur et erigunt nominatiui ante se et post se ge-
 nitiui uel ablatiui sine prepositione. ut diu uescunt ambrosia

Uto:	ris	sus sum	gebrukē te profijte
Abuto:	is	sus sum	mesbruken
Fruo:	is etus uel uitus sum		ghebrukē tegēuechtē
Fungo:	ris	ctus sum	gebruken te dienst
Pono:	is	tus sum	scrigē dat beghert es
Uesco:	ris	sine su.	ghespist vverden
Recordo:	ris	atus sum	berdachtichijn
Remisco:	ris	sine su.	
Oblisco:	ris	tus sum	vergheten
Misereo:	ris	tus sum	ontfermen

Uti et frui differunt. nam frui est cum delectatiōe uti. unde
 theologi frui transferunt dicitur ad res diuinas. et peccati
 dicunt esse si quis uel utatur rebus diuinis uel fruatur huma-
 nis. Scriptores tamen utuntur hoc uerbo etiam in rebus hu-
 manis quotiens non necessitate sed delectatiōe utimur. Uer-
 bi gratia. si amici patrocinio in aliqua causa egemus dicitur
 uti amicitia illius. Si uero nulla causa intercedente ex
 amici consuetudine sermone aspectu presentia uoluptate ca-
 pimur frui dicimur amicitia illius. Hinc dicitur fructus et ex
 utroque uerbum compositum usufructus. Fruo enim supinum
 facit fructum. ut cicero in hortensio et amenitate summa per
 fructus. Culpianus tamen ad sabinum fruiturum dixit non
 fructurum quod admodum ad ortum orturum dicimus non or-
 turum. a partum pariturum non parturum. ab erutum erui-
 turum non eruturum.

Potio: potiris uel poteris cum secundo quarto et sexto casu

ingit z eē potest tercię z quarte coniugationis orō: ut morior
sed infinitiuus facit mori secundum terciā z oriri z poni se
cundum quartam coniugationē

Ue sunt uerba deponentia secundi ordinis: que acqui-
situa dicunt z exigunt nominatū ante se z post se da-

tiuum. ut ego auxilior tibi.

Auxilior	ris	tus sum	helpen
Admniculor	ris	tus sum	
Opitulor	ris	tus sum	
Suffragor	ris	tus sum	
Inuitor	aris	tus sum	veronrechten
Emulor	ris	tus sum	benidē oft navolghē
Blandior	ris	tus sum	smeken
Mitor	ris	tus sum	oreyghen
Minitor	ris	tus sum	
Adulor	ris	tus sum	vleyen
Assentior	ris	tus sum	idem
Assentior	ris	tus sum	consenteren
Medeor	ris	fine su.	meesteren
Aduersor	ris	tus sum	teghen sijn
Obsequor	ris	tus sum	dienen
Moderor	ris	tus sum	tempereren
Fenerator	ris	tus sum	vroekeren
Stratulo	ris	tus sum	meyerblijden
Longratulo	ris	tus sum	
Infidior	ris	tus sum	bespieden
Domitor	ris	tus sum	beerscappie vueren
Inuitor	ris	tus sum	opruften

Misereor quidā ponūt hui⁹ ordinis. cū vt ō interdū iungat
ut miserere nobis tamē supōris poti⁹ ordinis ē z grō iungi
tur. ut virgillus nil nostri miserere z alibi miserere laboy tā
torum miserere animi nō digna ferentis. Miseroz raris sūt
flere z lamentari z semper iungit accō. ut ignarosq; vie me
cum miseratus aggresses. Medicoz huius ordinis est sicut
medcoz. z iungit etiā accusatiuo ut medicatus sum tibi z te

Inuenit tamen etiam medicos cas. Virgilius. Semina vid
 equidem multos medicare serentes. Iungit etiam cum da
 tuo. Virgilius. Et senibus medicant anhelis. Modoro: mo
 deraris iungit etiam cum accusatiuo. ut imperato: modera
 tur militibusz milites. Terencius. qui ex sua libidine mode
 ratur nos. Minor: z eius frequentatiu minito: habet post
 datiuum aliquando etiam accusatiu. ut tu minaris uel mini
 raris mihi mortem uel auxilium. Iniurio: z contrario: mul
 tis alijs modis usitatiuis dicit. loco enim primi dicit tu es
 mihi iniurius tu infers mihi iniuriam. tu non es mihi equo
 tu mihi iniuriam facis. tu afficis me iniuria. loco secundi po
 nitur. Semper mihi aduersaris semp mihi repugnans. semp
 per mihi refragaris. semper mihi obniteris. semp mihi ob
 stas. semper mihi opponeris. semper mihi contrari^o es. semp
 per mihi es aduersus. semper oppositus. Irasci z succensere
 hoc differunt. qz succensere est cum ratione irasci.

Emulari est inuidere. est etiam sequi z imitari. ut ego emu
 lo: platonem. vnde emuli dicunt non solum inuidi sed etia
 imitatores. ut emulus atq; imitato: sum platonis.

Ue sunt uerba deponetia tercii ordinis: que transitua
 siue actiua dicunt z exigunt nominatiu ante se z post

se acci. ut ego sequor imperatozem .

Sequo:	ris	tus sum	
Prosequo:	ris	tus sum	volghen
Insequo:	ris	tus sum	
Persequo:	ris	tus sum	ueruolghen
Aggredio:	ris	tus sum	begbinnen
Adorio:	ris	tus sum	
Furo:	ris	tus sum	stelen
Predio:	ris	tus sum	roouen
Populo:	ris	tus sum	
Opino:	ris	tus sum	
Arbitro:	ris	tus sum	meynen
Reo:	ris	tus sum	
Precunctor:	ris	tus sum	vraghen

Sciscitor	ris	tus sum	
Ulscifcor	ris	tus sum	vrecken
Fareor	ris	tus sum	lijden
Confiteor	ris	tus sum	
Adipifcor	ris	ptus sum	
Confequor	ris	tus sum	uercrighen
Alfequor	ris	tus sum	
Solor	ris	tus sum	troosten
Confolor	ris	tus sum	
Operior	iris		beiden
Prefolor	ris	tus sum	
Speculor	aris	tus sum	aenfien
Contemplo	aris	tus sum	
Operor	aris	tus sum	vverken
Imitor	aris	tus sum	navolgben
Emulor	aris	tus sum	
Plitor	ris	tus sum	pijnen
Yonor	ris	tus sum	
Dignor	ris	tus sum	ghevverdegben
Dedignor	ris	tus sum	ueronvverdegben
Faris uel fare	tur	tus sum	fpreden
Loquor	ris	tus sum	
Testor	ris	tus sum	getuygē oft testamēt makē
Precor	ris	tus sum	bidden
Deprecor	ris	tus sum	
Lucror	ris	tus sum	vvinnen
Mitor	ris	tus sum	uervvonderen
Rimor	ris	tus sum	onderfoeken
Scrutor	ris	tus sum	
Sufpitor	ris	tus sum	vvanen
Acupor	ris	tus sum	vvangben
Adedor	ris	tus sum	dinken

Aggredior & adozior hoc differunt. q̄ aggredi ē aperte ho
minem uel rem aliquā inuadere. Adoziri autem est de im
prouiso & repente & quasi ex infidijs inuadere.

Consolari & solari quid differunt. Consolamur uerbis. vnde dicitur consolatio. Solamur alijs rebus. Inde fit solamen. virgilus. Interea longum caru solata laborem. Arguto iunx percurrit pectine telas.

Meditari significat proprie exercere. vnde meditatio apud rhetores exercitatio appellat & originem a greco dicit. n. mutata l in d nam be sepe inuicem sibi cedunt ut sella pro sede a sedendo.

Precor & deprecor: quomodo differunt inter se? Precari e rogare. Deprecari uero est precando auertere. ut ouidius. Sepe precor: mortem. morte quoque deprecor: idem. ne mea farina tecum contegat ossa solum.

Que sunt uerba deponentia quarti ordinis? que effectiua dicunt. & nominantur exigunt ante se. post se uero ablatiu sine prepositione uel accusatiu cum ob uel propter. ut ego letor tua felicitate.

Letor	ris	tus sum	uerblijden
Tristor	ris	tus sum	uerdroeuen
Trascor	ris	tus sum	gramsin
Indignor	ris	tus sum	berouyverden
Uerecundor	ris	tus sum	scamen
Quero	ris	tus sum	clagben
Lamentor	ris	tus sum	karmen
Glorior	ris	tus sum	uerbliiden
Miro	ris	tus sum	ueryvonderen

Letor & gaudeo quomodo differunt? gaudium in animo durat est. leticia autem etiam extrinsecus cernit per gestus. oculos signa. Gratulor quidam putant adnumerari debere inter uerba huius ordinis. sed errant uehementer. Est enim gratulor ordinis acquisitiuorum & semper datiuum exigit. significat quod de bono alicuius gaudere ut gratulor tibi quod omnia pro desiderio meo successerint. gratulor tibi quod preceptor carus sis. quod si alium casum habeat habet post se datiuum. Significat tamen gratias agere cuius ad deum refertur & nihilominus deo iungitur ut gratulor deo quod res nostras secundat. id gratias ago.

Ue sunt uerba deponentia quinti ordinis? que absoluta dicuntur & exigunt nū ante se & post se nullo indigent casu. ut ego philosophor.

Expergiscoz	ris	tus sum	ontv uecken
Mozioz	ris	tus sum	steruen
Philosophoz	ris	tus sum	philosofberen
Rusticoz	ris	tus sum	op tvelt vverken
Jocoz	ris	tus sum	iocken oft boerden
Hugoz	ris	tus sum	
Uenoz	ris	tus sum	ia ghen
Piscoz	ris	tus sum	visschen
Spacioz	ris	tus sum	vvandelen
Uagoz	ris	tus sum	onsekergaen
Laborz	ris	tus sum	vallen
Peregrinoz	ris	tus sum	pelgrimagiedoen
Periclitoz	ris	tus sum	in pericle sijn
Ratiocinoz	ris	tus sum	reengheuen
Luctoz	ris	tus sum	vvoztelen
Capuloz	ris	tus sum	te vele eeten
Pergrecoz	ris	tus sum	luxurioesvvesen

Piscoz & expiscoz quō differunt? Piscari ē pisces inquirere

Expiscari est piscando pisces capere

Aucupoz potest esse huius ordinis ut aucupoz sine casu aliquo id est aues capio siue insequoz. Item terciij ordinis transitiuozum. ut aucupoz laudem. aucupoz gloriā.

Ratiocinoz interdum significat per rōnes demonstrō. vnde ratiocinari dicitur qui per syllogismos nitit aliquid pbare. In terduz ratiocinari est quod uernacula lingua dicimus reke ninghe maken. vnde ratiocinator dicitur Licero optimus rōcinator qui addēdo & deducēdo. v. videt q̄ reliq̄ summa sit.

Ue sunt vba deponentia sexti ordinis? que imperfecta dicuntur & exigunt nū ante se & post se obliquū cu; aliquo prepositione nisi sint nomina aduerbialiter posita ut egredior: de templo & piscator ad urbem & reuertor domum.

Eradior	ris	sius sum	gacn
---------	-----	----------	------

Proficiscoz	ris	ctus sum	reyfen
Ingredior	ris	sus sum	ingaen
Egredior	ris	sus sum	vtgaen
Regredior	ris	sus sum	vveergaen
Reuertoz	ris	sus sum	vveerkeeren
Lastrametoꝝ	ris	tus sum	figieslaen
Longredioꝝ	ris	sus sum	
Altercoꝝ	ris	tus sum	küen
Tumultuoꝝ	ris	tus sum	rümmelen
Dolioꝝ	ris	tus sum	pijnen
Grassoꝝ	ris	sus sum	
Queroꝝ	ris	tus sum	claghen
Lamentoz	ris	tus sum	

Gradio: grassoꝝq; in quo offerunt? gradi est ire. grassari ē
 cuz impetu ⁊ malefaciendi animo ire. ut solent latrones ire
 aduersus viatoꝝes. vnde dicuntur grassatoꝝes.

Queri ⁊ lamentari quomō differunt? Queri est de iniuria
 accepta uerbis conqueri. Lamentari est uoce querula ⁊ tristi
 iacturam suam testari.

Tumultuoꝝ vnde dicit. a tumultu. Tumultus aut̄ dicitur est
 qñ timor multus. Unde italica bella oca sunt italie tumultus

Ue sunt uerba deponentia septimi ordinis? que passi
 ua dicunt ⁊ erigunt nominatiuū ante se ⁊ post se abla
 tiuū; cum prepositione a ul' ab. ut tu es ortus a bono patre.

Orioz	ris	tus sum	opgaen
Plasoz	ris	tus sum	vverdengebozen
Patioꝝ	eris	sus sum	lijden
Renascōꝝ	eris	tus sum	herbozen

A patioꝝ fit vnum compositus; perpetioꝝ a mutata in e ⁊ po
 test habere accusatiuū cū ablatiuo. ut ego patioꝝ a te magnā
 iniuriam. Sunt qui octauo loco ponunt uerba uocatiua
 ideo sic dicta quia per ea uocamus. ut quo nomine uocaris
 ego uocoꝝ pirrbus. ego nominoꝝ nicolaus Aprius tamen di
 citur quod nomen est tibi. Mibi est nomen pirrbus uel pir
 rbo. ⁊ tu haberis aut diceris aut appellaris sapiens. Sunt

autem hec uerba.

Dico:	ris	tus sum
Uocor:	ris	tus sum
Nomino:	ris	tus sum
Anticupo:	ris	tus sum
Appello:	ris	tus sum

werden ghenoen

De uerbis impersonalibus. Incipit feliciter.

Uod est uerbum impersonale. Quod nō habet distin-
ctos numeros nec personas. Quotuplex est imper-
sonale duplex. actiue uocis ⁊ passiue uocis. Quod est imp-
sonale actiue uocis: quod desinit in t ut teder. Quod est im-
personale passiue uocis: quod desinit in tur ⁊ deriuata uer-
bis in o nō significantibus passionem ⁊ nulluz casum requi-
rit ut statur itur legit. Quedā sunt uerba impersonalia que
in t desinunt ⁊ tamen in significato sunt similia illis que de-
sinunt in tur ut satissit beneficit malefit. quoz preterita sunt sa-
tissitum est beneficitum est malefitum est. Ubi nōndum ē q
composita a facio quēs a retinent in presenti totiens habet
passiuuz in o a fio his. ut calefacio calefitio. a frigefacio frige-
fitio. a patefacio patefitio. a psuefacio psuefitio. a tepefacio tepe-
fitio. tantificatio tantifitio. a quantificatio quantifitio. a parufacio par-
uifitio. magnificatio. multifacio. plurimificatio. nihilificatio. nauici-
fatio. floccificatio similiter. Et si mutant a in i faciunt passiuū
in or. ut pficio conficio. perficio perficio. reficio reficio. af-
ficio afficio. inficio inficio. efficio efficio. preficio preficio.
pficio proficio. plerunq; sine accō ut conoz. pficere litteris.
cuius impersonale lucretius ptulit in tercio. Pficitur bello
ut sepe officio cum datiuo mī ut tu officis mihi. Lucretius
tamen in secundo officiumē uti cogant tardius ire. Deficio
deficio quādo est actiuum p relinquo ut ne te deficiat ani-
mus. quando autem est neutrum dicat nihil mihi deficit ⁊ p
passiuo habet deficio. Terentius in eunucho. omnia habeo
neq; quicq; habeo. nihil cum est nihil desit tamen.

Quot sunt ordines impersonalium uerboꝝ desinentium
in t. Quinq;

46
 Ne sunt uerba impersonalia primi ordinis? que exigunt
 ante se genitiui et post se infinitum ut preceptoris inter
 est legere. discipuli refert audire. Excipiuntur genitiui quin
 quod pronominum mei tui sui nostri et uestri. Item genitiuis
 huius nominis cuius cuius cuium. Loco quorum ponunt abla
 tui feminini mea tua sua nostra uestra et cuius.

Interest erat fuit het beboort
 Refert bat ulit

Laurentius ualla latine lingue peritissimus multis uerbis co
 natus est reddere rationem quamobrem ablatiuis horum pro
 minum femininis potius quam genitiuis utamur et acute qui
 dem multa differuit. nec tamen attingit veritatez que in promp
 tu et quasi ad manus erat quod non est magnopere miran
 dum quippe non omnia possumus omnes. et ut poeta inquit
 quandoque bonus dormitat Homerus. Vera autem et aperta
 eius rei ratio est quod interest componitur ex in et re et est.

Refert autem ex res et fert. Nihil enim aliud est interest quam
 in re est. et nihil aliud est refert quam res fert. Non poterat
 itaque aliter quam hoc modo dici. In mea re est in tua sua nostra
 et uestra re est. Item res mea fert et tua sua nostra et uestra
 res fert. et in re platonis seu ciceronis est. et platonis seu cice
 ronis res fert. et similiter si cum pronomine nomine ipsum po
 nere volumus. mea platonis interest id est in re mea plato
 nis est. tua pirrbi refert id est res tua pirrbi fert. et in cuius
 siue cuius re est et cuius siue cuius res fert. ut cuius siue cuius
 pecus est dicimus. Cum itaque dicimus interest mea interest
 ciceronis id est ac si diceremus in re mea est in re cice
 ronis est. Res mea fert res ciceronis fert. Interest potest esse
 personale et impersonale. impersonale quando habet geni
 tium et infinitiuum sicut supradictum est. Personale uero
 si ante se habeat nominatum ut sermo tuus interest nostra. et
 quid mea interest quantumlibet scribas. cuius sensus est quod
 ad rem meam pertinet et quod interesse meum est. ut iuris
 consulti loquuntur. Significat etiam aliquando presentia; ut
 tu interfuisti nuptiis meis. Aliquando distantiam ut ex hoc

ad pretorium duo passuum milia interfunt. Item differen-
 tiam ut multum interest bene an male quis agat. id e mag-
 na differentia est. Inuenimus q; aliquando parui z magni
 interest uel refert. Item prudens interest a stulto. Terenti^o
 in adelphis. hoc pater hoc dominus interest. Eodem modo
 possumus dicere hoc non refert mea non refert. Socratis h
 non fert res mea non fert res socratis id est non pertinet ad
 utilitatez meam z socratis. Oracius refert cu datus iunxit.
 ut dic quid referat intra nature fines uiuenti.

Ue sunt uerba impersonalia secundi ordinis? que eri-
 gunt datiuum ante se z post se infinitum ut mihi con-
 tingit legere.

Accidit	bat	dit	bet gheualt
Contigit	gat	git	
Euenit	bat	nit	
Conuenit	bat	nit	bet beboort
Competit	bat	uit	
Placet	bat	cuit	bet behaeght
Libet	bat	uit	
Licet	bat	uit	bet es gheoe:loft
Expedit	bat	uit	bet es orboerlyc
Liquet	bat	uit	
Pater	bat	uit	bet blijct
Constat	bat	tit	
Uacat	bat	uit	bet es gherieslijc
Sufficit	bat	cit	bet es ghenoech

Hec omnia uerba z alia his similia si nominatiu z datiuus
 habent personalia sunt z declinant per numeros z perso-
 nas. Si infinitum z datiu impersonalia. Nondum autem
 q; dicimus recte placet mihi me esse largum z placet mihi
 esse largus. Qui modus loquendi reperit etiam cum alijs
 uerbis. ut puto te esse bonus amicus. Lucanus in decimo.
 Titusq; putauit iam bonus esse focer. z Quidius. Qui pco:
 ee tuus. Et Terenti^o. Deu mihi pater esse disce ab his que
 ra sciunt. Idem. Qui sese in boneste optauit pare h diuitias
 h2

¶ in patria paup vivere. hic modus loquēdi e greco fluxit apud quos frequentissimus ē ut in sacris litteris popule me^o quid feci tibi aut quid molestus fui responde. Et attendite popule meus legē meam. z virgilius. Nate mee vires mea magna potentia solus. nam hec nisi a greco traberent dice retur popule mi. ul' per nūm cum pnomine sic. tu popul^o me^o responde mihi z subintelligis ens ut defende me tu dīs s̄ ē tu ens domin^o. adiuua me optime vir z adiuua me tu op^o timus vir id est ens optimus vir.

Uue sunt uerba impersonalia tercij ordinis: q̄ accusatiuum exigunt z infinitū. ut me iuuat legere te op^o dicere. mulierem decet esse pudicam .

Iuuat	bat	uit	bet hulpr
Oportet	bat	uit	bet es noot
Decet	bat	uit	bet betamet
Delectat	bat	uit	bet ghenoecht

Hec s̄ba si nūm z accū habeāt personalia sunt ut s̄suetudo tua delectat me q̄q̄ dicat etiā ego delector s̄suetudine tua Si uero habent accū z infinitum impersonalia sunt .

Oportet non reperitur in usu nisi impersonale.

Decet apud terentius z plautū sepe cum datiuo reperit̄. ut nobis decet esse bonis.

Ue sunt s̄ba impersonalia q̄rti ordinis? q̄ ante se accū habent persone patētis z post se infinitū uel gūm persone agentis ut me miseret calamitatis humane .

Penitet	bat	uit	bet rouw
Piget	bat	uit	bet verdriet
Pudet	bat	uit	
Ledet	bat	uit	
Miseret	bat	tū est uel fuit	bet ontfermt

Ledet facit supinum pertesum est uel fuit. reperit̄ tamē te duit perteduit z disteduit.

Miserescit etiā reperit̄ huius ordinis. ut terentius. Atq; inopis te miserescat mei. z virgilius. His lacrimis vitā damus z miserescimus ultro .

Pudet cuius oppositum est depudet aliquando personale reperit. ut Terencius. quid ille fecit que neq; pudet quicq; neq; meruit queq;. et idem hec mihi no te hec pudent. Reperit etiam cum datiuo ut pudet mihi certare. Silus. quis pudeat certare senes.

Piget quoq; personale reperitur ter. ne plus minusue fatit quod nos postea pigeat.

Pudet et piget quo differunt. pudet ad dedecus referit. vii pudet. Piget ad dolorem animi. Terencius fratris me qui d. m. pudet pigetq; hoc est verecundo; et doleo.

Ue sunt uerba impersonalia quanti ordinis? que si infinitiuis uerbis personaliu iungunt psonalia sunt. Si

ho infinitiuis impersonalium impersonalia ut instituti uire tue incipit m. bi placere et incipit me penitere laboris mei.

Incipit	bat	pit	bet begbint
Desinit	bat	nit	bet ailaer
Debet	bat	uit	bet es sculdich
Solet	bat	uit	bet plegbi

Possunt etia esse impersonalia supradicta uerba qm absolu te hoc est cu solo infinitiuo iungunt ut solet delucescere debet aduersperascere incipit itari desinit amari.

De infinitis.

Infinita qre ita dicunt. qz no habent certos ac determinatos numeros ac personas. Infinita uerborum personalium si que casus exigunt ante se dicitur accu exigunt post se aut casus suoz uerboz ut cupio te frui felicitate tua Excipiunt infinita q copulare deberet simile casum. hec eni et a fronte et a tergo exigunt accu ut qz tu es desormis mi. ro. miro: te esse de fo. me. leto: qz tu euadis peritus. te euadere peritur: leto. quia tu incedis superbus doleo. doleo te incedere superbum.

Infinita ho impersonalia et ante et post casus suoz uerboz exigunt ut gaudeo tibi accidisse erudiri leto: te iuuare vir. tui incubere doleo et no penitere vicioz. Animaduertend. i est q infinita presentis et preteriti imperfecti tps tam perso

nalium q̄ impersonaliū aliquādo vnum dicitur casum āte
se. hoc est casum uerbi sui habent nec alicui uerbo adherent
z tunc ponunt pro p̄teritis imperfectis uerbi sui indicati-
ui modi cuiuscunq; persone z utriusq; numeri. ut Salusti?
Milites romani percussi timore insolito arma capere alij se
abdere pars territos p̄firmare. p̄ capiebant. abdebant. cōfir-
mabant. Sic dicere possumus nos tedere. illos pigere. alios
penitere. p̄ nos tedebat. illos pigebat. alios penitebat

De gerundijs.

Gerundia habent non soluz gn̄ accusatū ablatū. ut pe-
ritus colendi agrum. legendo interlegendū. sed secun-
dum peritiores alios etiam casus p̄pterea uerba esse nō pos-
sunt. Sed qz p̄struunt cum casibus suorum uerboz transiti-
ue ut causa colendi agrum. ueni ad colēdum agrum nec no-
mina esse possunt. vnde quidā uerba esse putauerunt. Prop-
ter quod Iuuenalis quasi uerbum esset corripuit o finalem
Plurimus hic eger moris uigilando. sed illuz contra virgi-
lius p̄durit. Frigidus in pratis cantando rumpit anguis.
Gerundia que ab actiuis fiunt z neutris z cōmunibus p̄p-
ter ea que a neutris absoluta fiunt tam actiuam q̄ passiuā
habere possunt significationē ut mulier uxit uidendo id est
dum uideat. z domus meritoria aperta est ad uidendū id est
ut uideat. Et ego legendo disco id est dum lego.
Quare gerundia participalia dicunt? quia cum nō sint no-
mina z habeant casus z genera in utroq; numero p̄pter qd
nec uerba sunt merito participalia dicunt quasi participijs
similia sint Gerundia quomō differunt a participijs? quia
ipsa significant rei administrationē sine tempore. illa uero
hoc est participia tempus sine rei administratione. ut tenet
me occupatio iuris dicendi gerundium est. nec tempus sig-
nificat futuruz sed rei administrationē. hoc est in iure dicen-
do. Rursus tenet me cura dotis numerande id est que nu-
meranda est. participium est futuri sine rei administratione
significatum. In legendis libris. gerundiū ne an participiū
est legendis? utriq; potest esse. Nam si dicam in legendis

libris tempus consumo. gerundium est ac si diceret in legē
do libros. Si autē dixero in legendis libris deest tibi tem
pus participium est futuri. hoc est dum leges libros ul' po
tius legens a te libri. Nota q' gerundia cum sociata sint
substantiuis semper passiuē accipiunt. disiuncta uero actiuē
z nonnunq; passiuē cum sine prepositione z sine genere in
casu ablatiuo quasi absolute usurpantur. ut apud virgilium
utriq; videndo femina hoc est dum videt. z cantando rum
pitur anguis hoc est dum cantat. Item apud oratores ut a
pud marcum curylium. Sed memoria excolendo sicut alia
omnia auget hoc est dum excolit. Illud etiā animaduertē
dum est q' genitiuus singularis gerundij cuz grō plurali si
ue vitio copulat. Lilius non enī vereor ne quis hoc me vri
adhortandi causa magnifice loqui existimet adhortādi enī
singularis numeri est vestri pluralis. Itē cicero secūdo de
diuinatione. Dolebas tantam stoicos nostros epicureis irri
dendi sui facultates dedisse. Plautus in captiuis. Nominā
di ubi istorum magis q̄ edendi copia.

De supinis uerborum.

Upina cuius partis orōnis sunt? Secundū Quintilia
num sunt uerba participialia. sicut gerundia a quibus
dam dicunt nomina participialia ideo non est dicendū q'
sint alicuius casus.

Primum supinū quod indocti putant esse accusatiui casus
nō differt a gerundio nisi q' supinū nunq; fere est sine ver
bo significante motum ad locum ut eo z venio. nā illa do si
liam nuptuz do uenim siue uenūdo edes. spectarū admissi
fuius latentē in se motū optinent gerundia nō ita aliogn
idē significant ut vado uenatum z vado ad uenādum.

Ultimum supinuz nō est ablatiuū neq; alterius casus neq;
iungit uerbo ut uenio lectu. quē admōm vulgus grāmatico
rum putat nec iungit cuz adiectiuo nec regit casum nec re
gitur a uerbo nec a participio sed a nomine tantuz eoq; ad
iectiuo nunq; interueniente prepositione ut miserabilis visu
id est cum uidetur. facilis visu id est ut uideatur uel facilis

ad videndū effabilis dictu id est ut dicat optimū factu id ē
ut fiat. difficile factu. i. difficile ad faciendum.

De participio.

Clare inuentum est participiū: ut oratio breuior sit ac
dilucidior: omiſſis relatiuis aduerbijs aut conjunctionib⁹
que alioquin in ipſa oratione ponerent. Quō: primo euitat
copula. Dicimus enī legens diſce. p. lege ⁊ diſce. Deinde re
latiū nomen. ut homo currēs mouet id est homo qui currit
mouet. Præterea alie conjunctiones ſiue aduerbia. uerba q̄q̄
⁊ alie partes orōis ut docente te preceptore ac te nullā lec
tionem præmittente celeriter ac facile diſces. id est ſi do
ceret te quotidie preceptor: ac tu nullā lectionē præmitteres
celeriter ac facile diſceres. Item cognitis bene principijs re
liqua ſine labore diſcunt id est poſtq̄ ſunt bene cognita prin
cipia. Item uolente diſcipulo diſcere parum laborat magiſ
ter id est dum aut qm̄ uult diſcipulus diſcere. Itē cenat⁹ eo
cubitum id est poſtq̄ cenatus ſum eo cubitū. Item interfec
to patre iratus eſt filius. i. q: interfectus fuerat pater uel cui⁹
interfectus eſſet pater. Itē mortuo homine eius tamen enī
uiuit. i. q̄q̄ mortuus ſit hō. Itē uiuente pontifice pax erit in
italia id est donec uixerit pontifex. Inuentū eſt etiā partici
pium neceſſitatis cauſa cū multa per participiū dici poſſint
q̄ aliter nō liceret per uerbū. ut mulieres ornant ſe ne uide
tes homines eas derideant. nō enī poſſet dici ne homines
eas uideant ⁊ rideant nam uident omnino eas homines.
Quid intereſt inter participia ⁊ nomina tpalia. Nomina tē
poralia nō ſignā aliud niſi ipſum temp⁹ per ſe ut ann⁹ men
ſis dies. Participia ſo actionē uel paſſionē aliquā diuerſo
fieri tpe demonſtrant nō temp⁹ per ſe. Quos caſus exigūt
participia: q̄s ⁊ uerba ex quib⁹ naſcunt. uerbi grā ego dū in
cumbo litteris non deſero negocia publica. ego incumbens
litteris non deſero negocia publica. ego qui amo: a præcep
tore meo amo ipſum ego a præceptore meo amat⁹ amo ipſum.
Participiū in ans uel in ens præſentis ⁊ præteriti imperfec
ti tēporis eſt. ⁊ deſcendit a uerbo actiuo neutro ⁊ cōi in ſig

nificatione actiua ⁊ deponenti ut.

Lesende den meester hoor: nernstelijc toe. Legente magistro fac ut diligenter attendas id est qui legit magister.

Leuende uyven vader leert so ghi meent moecht.

Uiuente patre discite quum potes id est dum pater uiuit.

Sic. f. nde ofi steruende den mensche. bekentme sijn siechde ofte sijn leuen.

Egrotante aut moriente homine ualitudo aut uita cognoscit

Die gode eerende sijn doen vvel tallen tijden.

Venerantes deum benefacient omni tempore.

Den meester mij alle daghe vermanende oft ondervvissen de moetic leeren. Exhortante ac erudiente me quouidie

preceptore debeo equidem heri doctus.

Quot modis transeunt participia in vim nominis? quinqz modis. Mutatione constructionis. amissione temporis. comparatione. compositione. ⁊ mutatione significati. Mutatione constructionis quando construunt cum alio casu q̄ eoz uerba requirant ut amans virtute; participiū est amans virtutis nomen. Salustius. Alieni appetens sui p̄susus. Temporis amissione quando nullus significat tempus ut amans id est qui amore captus est ut miseri sunt omnes amātes. Jē doctus ut docti homines solent laudari. Compositione ut amātor: et amantior: ⁊ amantissim⁹. Compositione ut innocens ⁊ indoctus. Mutatione significati ut amāduz quādo s̄git non eum qui amabit s; eum qui est dignus amari ut merito laudāduz est cicero. Que mutatio etiā in participio actiui futuri aliquādo fit. Seneca de naturalibus questionib⁹. Nullā aē mentionē fecit cometaz non p̄termisurus si quid explorati apud illos comperisset p̄termisurus dixit p̄ eo quod ē. talis q̄ p̄termitte ret nec tempus significat sed qualitatem hominis ⁊ animivoluntatem.

Si ēo thema daret in passiuā significatione in q̄ hoc participiuz presentis ⁊ preteriti imperfecti temporis nō reperit aut resolutum est in uerbum quod reperit aut passiuā significatione thematis in actiuam conuertenda hoc modo.

vworde virgilius vāden meester gelesen bij soude gheleert
vworden. Si legeres a magistro virgili^o disceres. aut ma
gistro legente virgilium disceres.

In tus sus z rus z uus participia temporis sunt preteriti
fecti z plusq̄ perfecti. nascuntq̄ ab omnibus v̄bis hēntibus pre
teriti p̄ supplementū s̄ ē p̄ sum es est z participiūz uerbi ut
Verstaen sijnde die sake vworden de ziebede eer genesen
Intellecta causa facilius curant.

Dat gbedaen sijnde suldi v begherte uercrighen.

Doc primum facto consequeris desiderium tuum.

Accommodatur etiam plerunq̄z participiū uerbo cui coniun
gitur quod in exponendo facile animaduerti potest.

Als ic di instrueren dan leerdi. De docente tu discis.

Als ic di instruerde doen leerde ghi.

De docente tu discibas.

Als ic di instrueren sal suldi leeren.

De docente tu disces.

Als fundament geleet is zo timmert.

Factis fundamentis edifica.

Als fundament gheleet sal sijn so suldi timmeren.

Factis fundamentis edificato.

Badt fundament gheleet gheveest ghi badt gbetimmer

Factis fundamentis edificastis

Si autem desit participiū resoluas in uerbu; aut ad^o partici
piū eiusdem temporis recurrat licet in alia significatione
sicut supradictum est ut

vwant ic v lief ghebadt hebbe ende gbedient dievile zo
moentis ghedincken.

Doc participium non reperit in actiua significatione in qua

thema est sed in passiua tñ. Aut ergo sic resoluas in uerbu

actiuum. cum ego te amauerim. uel quādo ego te amau.

Aut recurras ad participiū quod in passiua significatione re
peritur id est te amato a me.

A neutro uero id ē seruo qm̄ nulluz tale reperit participiū
resoluas in uerbu; id est qm̄ ego tibi seruiui uel cū ego tibi

seruiuerim.

Daddie dies gbedacht ic en hadde dat niet gbedaden.

Si ego huius meminisssem nunq̄ id fecisssem.

In rus participium futuri descendit a uerbo actiuo neutro deponenti ⁊ cōmuni in significatione actiua.

vvāt ghi sceepen sult in ahien eni treckē te vele plaetsen vā vvaer ghi rijke vvedercomē sult doet met goeden moede.

Nauigatur^o in asiam ⁊ pfecturus in diuersas regiones vti reditur^o es diues id agas bono animo. Utimur etiā vbo copulatio sum es est cū nō eiusdē participij. ut cū tu sis nauigaturus in asiam ⁊ pfecturus in diuersas regiones.

vvant ghi gbestaen hebt te viterbē leest na die mānieren van viterben. Lum tu cōmoraturus sis viterbi viue moribus viterbiensibus uel more viterbiēsum.

Mijn oem die trecken sal in dyvallsch lant heeft mij vele dincs beuolen. Profecturus patruus meus in galliā multa mihi negotia reliquit.

vvāt gi mijn discipel sijn sult ende ic vele profiteren mach leert biddic v vvillichlic. Lum tu sis mihi futurus discipulus ego uero tibi plurimū pfecturus discite queso libenter vvant ic v nernstelijc leeren sal so en vvillic niet merren.

Lum ego te sim diligenter eruditurus minime cessabo.

Te sal v summeghe dinghē seggē. Sū tibi quedā dicitur^o vbi sullet hooren. Vos estis audituri.

Gaet te ghemoete uyver moeder die vveder comen sal.

Ite obuiam matri rediture

Siet den mensche die steruen sal Videte hominē moriturum. Tempus vite ita metiendū est quasi ⁊ parum ⁊ diu vixuri sumus.

In dus participia nascunt a passiuo tantū ⁊ cōmuni in significatione passiuā. Vis autem nō utimur in ablatiuo absolute sed tantum cum uerbo copulatio. Unde plerumq̄ nō men esse videtur.

vvant virgilius vāden meester gbelesen sal vvorden ende van ons gbehoort. soe moeten vvij nernstelijc hooren.

Lum legendus a preceptore ⁊ a nobis audiendus sit virgilius audiendus est diligenter.

vvant ghi vele dinghē hoorē suelt soe motri obeste kiesen ende daer in bliuen. Lum abs te audienda sint multa eligenda erunt pona illisq; erit inherendum.

vvant dese ghepint sal vvorden ende daer na veruozghit hij soude vreesen. Lum puniendus hic ac postea strangu landus sit deberet formidare.

vvant v vrienden v hulpen selen en vrees niet. Lum tu ab amicis iuuandus tibiq; amici fauuri sint ne timeas.

Woeitit virgilium vā butē leerenit soude nernstigher sijn Si ediscendus mihi esset virgilius maiori uterer diligentia. vvāt gheenē tijt uersuent en mach vvesen leer baetelijc.

Lum non sit amittendum tempus discere q̄ primum.

vvāt v in deser sake goede lieden prijsen selē sijn nernstich

Lū tu i hac re laudād^o sis a bñ viuētib^o da operā diligent

Sepe etiam huic participio adiungim^o datū pro ablatiuo

vvant ic creghē heb eenen mā dien ic minnen ende o:senē

moet soe dincket vvar vvorden mij best dienen mochten.

Nactus hominem mihi amandū; colendūq; cogito quib^o

verbis utendum sit.

vvat mij te doene te segghene staet Quid faciēdū dicēdū ē

Die boeken keerende ende lesende leert men vele dinghē

In euoluendis ac perlegendis libris multa discunt.

Quāq; bec gerundia potius sunt q̄ participia.

Die van v te verstante ende te lezen sijn.

Que a vobis intelligenda sunt aut discenda sunt.

Die lesse die de kindere vādē meester leere selē es vvaer

Lectio quā a mgrō docendi sunt discipuli ē difficil. Laue di

cas lectio docenda sicut nec lectio docta. Discipuli enī docē

tur nō lectio. Similit. Teleet dat pirrb^o vtghedaē beest

es lane. Vestis qua exutus est pirrbus est longa. Nō enī

dicendum est vestis exuta sed pirrbus exutus.

Impersonalib^o sunt ne participia. Minime nisi par
tesus a teder quo uit^o suetonius partesus ignauia sua

Nā pudendus pigēdus carendus dolēdus ⁊ similia. nomi-
 na potius dicenda sunt uel participia abusiua. Que sunt
 participia que in uoce passiuā actiuā significationē habēt
 Circūspectus qui circūspicit quē solemus appellare ꝑspicū
 Consideratus qui agenda ꝑsiderat. quēadmodum inconfide-
 ratus qui non uidet quid agat. Disertus qui bene disserit.
 Lautus qui cauēt hoc est qui sibi scit cauere. Tutus qui tue-
 tur ut tutus porcus qui tuet alios. Ignotus aliquando qui
 ignorat. ut quintilianus. Si quis tamen erret ignotus. Ar-
 gutus qui arguit hoc ē inuestigat. Fallus qui fallit. ut Terē-
 cius. Lensem me aliquā causam scām falsam ineptam. saltē
 potuisse ꝑ loqui. Aliquaudo etiam passiuē ut idem. Larine
 fallus es id est deceptus. Contentus qui continet quod ani-
 mo satisfacit nō qui continet. Tacitus qui tacet hoc est taci-
 turnus. Virgilius tamen passiuē posuit. Quis te magne ca-
 to tacitum aut quis cosse relinquit. Profusus qui ꝑfundit.
 Scitus qui sciens est. Discretus qui qualitates personarū et
 rerum momenta discernit. Complacitus quod ab actiuā uo-
 ce uenit sicut flurus ⁊ inueteratus ⁊ iuratus a iuro. Juratos
 em̄ iudices dicimus qui iurarunt. Et excretos bedos apud
 virgilium ab exresco. ut exoletus ab exoleto quod dum est
 substantiū significat scortum masculū precipue iam adultus
 duz est adiectiū significat adultū sed raro reperit. ut apud
 plautum. Reliqui domi exoletam virginē. Adultus ab ado-
 lesco. Defectus qui deficit. Marcialis dulcia defecta modu-
 latur carmina lingua. Lātator: cignus funeris ipse sui. Quin-
 tilianus Defecta labore senectus.

Due sunt participia que in uoce actiuā passiuā habent sig-
 nificationem? Euidens negocium dicit quod uidet aperte
 non quod uidet. Indulgentior facies que pulchra non q̄ a-
 liis indulgeat s; cui alij indulgeant. Preterea magnificen-
 tissimos ludos dicim⁹ quasi magnifice factos ⁊ honorificē-
 tissimus quasi honorifice factos.

Aliquando participia presentis temporis preteritū temp⁹
 significant ut cicero in bruto. Lum e cilicia decedēs rhodū

uenissem. Non enim decedens uenerat rhodum sed diu postquam
decesserat. Quod ideo accidit quia latini carere participio pre-
teriti actiui. Unde non recte diceret cum e cilia plicatus
rhodum uenissem sed deberet dici e cilia pfectus.

Participia presentis temporis cum substantiuant cuius gene-
ris sunt: Pueri. ut accidens ptingens antecedens psequens
decens queniens presens ptenens apud rethores p. o firma-
mento rationis. Participia que substantiuant et sunt mas-
culini generis que sunt: Oriens occidens profluens pro flu-
mine et confluens quo duo flumina conueniunt. Partici-
pia que cum substantiuant sunt feminini generis que sunt
Lontinens que non est insula ut a sicilia ad continentem pax
intercapedinis est Animans ut Licero ad quas se applicet
sui generis animantes. Nonnunquam tamen hoc nomen in neu-
tro genere reperit sed magis in plurali. Lonsonans littera
pro non vocali.

Quod est participium quod a nullo uer-
bo originem habere uidetur? Pregnans repetundarum et
de pecuniis repetundis non habet alios casus. Nescio par-
ticipium ne an gerundium dici debeat. Nec accusatio proprie
cadit in eos qui in magistratibus puincialibus aut vi aut do-
lo eripuerunt pecunias aut uasa preciosa uestem frumentum
nauigia nummos. Que omnia pecunie nomine comprehen-
duntur. et cum dicimus repetundarum subintelligit pecuniarum
Ideo autem in hoc uerbo mutata est e in u ut differat ab il-
lo quod dicitur ad res repetendas. Ut sunt missi legati ad res
repetendas. quando principi aut populo erepta sunt peco-
ra agri homines aut familia.

De nominibus uerbalibus.

Quod est nomen uerbale? quod a uerbo deriuat. Uer-
bale masculinum desinens in or quomodo format? Ab ultimo
supino mutata u in or ut doctus doctior auctus auctor.
Uerbale in trix femininum quomodo format? A uerbali mas-
culino mutata tor in trix. Nam que in sor desinunt non faci-
unt ex se femininum preter tonsor: quod facit tonsatrix assump-
ta et unde fit diminutum tonstricula et tonsstrina et ab expulso

64
expultrix.

Quem casus regunt uerbalia post se? Genitiuū ut persecutor
maloz et expultrix viciozum .

Uerbalia in us ul' in o quō formant? A supino addita s ul'
mutata u in io u uisus et uisio. Et erigunt post genitiuū et ali/
quando duos hoc est tam persone uel rei agentis q̄ patien/
tis ut uisio rei multarum rerum. Uisio em̄ et actionem et pas/
sionem significare potest.

Notandum tamen q̄ uerbalia que ueniunt a uerbis prime
coniugationis positionem supini habentibus in itum uel in
ctum preter legem ceteroz exeunt in atio non in itio uel in
ctio. Ueto uetitum uetatio nō uetitio. prestio prestitum presta
tio non prestitio. cubo cubitum cubatio. domo domitum do
matio. sono sonitum sonatio. crepo crepitu; crepatio. tono
tonitum tonatio. Licet dicamus sonitus crepitu; tonitus
non senatus crepatus tonatus. Frico frictu; fricatio et ita in
ceteris. Sectio tamen crebrius reperit̄ q̄ secatio. Lauo et po
to quia in otum habent supinum formant uerbalia lotio et
potio. et lotoz et potoz et lotium pro urina prima tamen breui.
Et quia aliquando reperit̄ lauatum et potatum. fit lauatio et
potatio. lauatoz q; et potatoz. Iuuo a iutum facit iutoz unde
adiutoz a iuuatum facit iuuatio. Ex ceteris pauca sunt uer/
balia ut a domitum domitoz et non domatoz. et sectoz a seco
qui significat uenditorē et sectio ipsa uenditio.

In men uerbalia quomō formant? A secūda uerbi persona
ut acuo acuis acumen. nuuo nuuis numen. doceo doces docti/
men. moneo mones monimen. Que addita tum formant in
tum uerbalia ut hoc documētum et monumentū.

In bilis uerbalia passiuam habent significatiōē et iungun/
tur datiuo ut nec dictu effabilis ulli. Aliquando etiam si
ne casu ponunt ut hec res est laudabilis et nihil est amabi/
lis uirtute.

In ar etiam quedam uerbalia sunt ut loquax dica; multoz
uerbozum. mordax rapax fallax capax.

De relatiuis .

Uid est relatiuū? quod refert aliquod precedens. Quo-
tuplex est relatiuū? duplex. Relatiuū substantiæ & relatiuū
accidentis. Quod est relatiuū substantiæ? quod refert antece-
dens substantiū. ut qui que quod is suus ipse sui idem & se-
cundum aliquos alius alter reliquus & cetera ceterum. Que
sunt relatiua accidentis? Que referunt antecedens adiectiū
ut qualis quātus quotus quotēnis quoruplex. Qui q̄ quod
quor modis accipitur? tribus. Relatiue ut sum pius eneas
raptos qui ex hoste penates classe fero mecum. Interroga-
tiue ut sed vos qui tandem quibus aut uenistis ab oris. Itē
infinite ut nescio quā rem agas aut quē hominē diligas.
Quis & quid nunq̄ ponunt relatiue s; uel interrogatiue ut
quis es tu? & quid agis? uel infinite ut nescio quis sis aut qd
agas. Quis uel qui ponit aliquando p̄ qualis. ut Teren-
cius quis tibi uideo. Et virgilius. qui iuuenes quātas osten-
tant aspice vires. Item p̄ quāto ut quo magis id est quāto
magis. Item qui ponit p̄o quō aut p̄pter quid. ut Terenci⁹
qui istuc id est quō aut cur. Sui semper reciproce ponit
Suis semper relatiue ponit. ut pater amat filios suos. Is
ea id ponit relatiue. ut deus diligit bonos ego eum colo. Et
redditue ut is qui deum colit est bonus.

Ipsē ip̄a ipsum relatiue ponit in tertia persona. ut ego deū
colo ipse benefacit nobis. Demonstratiue quando p̄o p̄no-
minibus demonstratiuis discrete ponit. ut ego ipse tu ipse il-
le ipse. Inuenit etiā sine p̄nomine ut virgilius ipse remitto.
Et alibi. queq; ipse miserrima uidi & quoz pars magna sui
Sic etiā per discretionē quādam p̄fert. Ut in. vi. eneyd. Ip̄e
rātem conto subigit uelutq; ministrat quasi solus.

Ille illa illud etiā figurate apponit. ut virgilius. Ille ego
qui quondam gracili modulatus auena. Et tu ne ille eneas
quem dardanio anchise. alma uenus phrygiū genuit fimeon-
tis ad vndam. Nō tamen discretionē significat ut ip̄e s; po-
tius relationē quādam. Relatiue ponit. ut ego deum colo &
illum cupio videre. Demonstratiue ut viden tu illum? Red.

ditine ut ille qui legit discit.

Alius alia aliud ponit relatiue ut video petrus et alios homines. Licet enim antecedens id est petrus differat ab alijs nominibus numero. puenit tamen specie que est homo. Item discretiue ut ego sum alius a te id est quod tu. Item diuinsiue ut hominum alij quiescunt alij laborant.

Alter et alius quod differunt. Alter dicitur de duobus. alius uero de pluribus. Sicut uter ex quo componit neuter duorum non est interrogatum. quis uero plurium.

Relatiua accidentis multa sunt secundum diuersa genera accidentium que per nomina adiectiua significant. Adiectiuorum enim quedam significant quantitatem quedam qualitatem. Adiectiuorum que significant quantitatem alia significant quantitatem continuam alia discretam. Que sunt adiectiua significantia quantitatem continuam. Ut magnus paruius longus latus altus profundus que referuntur per tantus et quous. ut ego sum magnus quous es tu vel ut tu vel ego sum magnus et tantus es tu. Item per tam et quod dicimus ut ego sum tam magnus quod tu. Ex his que significant quantitatem discretam aliter significant quantitatem discretam absolutam. alia quantitatem discretam ordinalem. Quantitatem discretam absolutam significant que referuntur per tot et quot. ut ego habeo decem talenta quot habes tu vel ut tu. Et sunt hec. Unus una unum. genitium unius. datiuo unum. accusatiuum unum unam unum. uocatiuum o une una unum. ablatiuo ab uno una uno. Et pluraliter genitium unius unius. datiuo unum unarum unorum. accusatiuum unum unas una. uocatiuum o unum unum una. ablatiuo ab unum unis. Pluraliter genitium unum duo due duo. genitium unum duo. datiuo unum duobus. accusatiuum unum duos duas duo. uocatiuum o duo due duo. ablatiuo a duobus.

Pluraliter nominatiuum tres et hec tres et hec tria. genitium unum horum et harum et horum trium. datiuo his tribus. accusatiuum hos et has tres et hec tria. uocatiuum o tres et o tria. ablatiuo ab his tribus.

Quatuor usque ad centum indeclinabilia sunt. quatuor sex septem octo nouem decem undecim duodecim tredecim quatuordecim

quindecim sedecim decem et septem decem et octo uel duo
de viginti decem et nouem uel vnde viginti.
Viginti vnus et viginti duo et viginti tres et viginti quatuor
et viginti quinque et viginti sex et viginti septem et viginti oc
to et viginti. uel duo de triginta nouem et viginti uel vnde tri
ginta. Triginta vnus et triginta duo et triginta tres et trigin
ta etc. Quadragesima. quinquagesima. sexagesima. septuagesima.
octoginta. nonaginta. Centum. centum et vnus uel vnus sup
centum. centum et duo uel duo supra centum. centi et decem
uel decem supra centum etc. Ducenti ducente ducenta. Tri
centi etc. Quadringenti. quingenti. sexcenti. septingenti. oc
tingenti. noningenti. Mille. Hec duo milia horum duorum
miliu bis duobus milibus hec milia o milia a milibus. tria
milia quatuor milia et reliqua. Ubi nota quod non dicimus
hi et he milia ut quidam putant sed hec milia quia est nomen
substantiu. Nec dicere debemus duo milia homines sed duo
milia hominum. Nam quod in sacris litteris legitur. xij. mi
lia signati si non est error hoc modo exponi debet signati nu
mero duodecim milia. hoc est qui erant numero duodecim
milia. Quidam ideo inciderunt in hunc errorem quia le
gimus duo milia pondo argenti. Sed pondo genitiu casus
est hoc loco non nominatiu. Mille autem interdum ad
iectiuum est et ideo dicere possumus mille homines. Interdu
substantiu et sic dicimus mille hominum ut mille numum. Nec
possumus dicere duo mille tria mille sed duo milia tria mi
lia uel bis mille ter mille ut bis centum ter centum. Quidiu
annos vixi bis centum iam tercia viuif etas Ab his ori
unt aduerbia numeralia que referunt per toties quoties
ut ego ter legi virgilium quotiens tu uel ut tu.
Semel bis ter quater quinquies series septies octies noni
es decies undecies duodecies tredecies quatuordecies qu
decies sexdecies deciessepties deciesocties deciesnonies vi
decies semel et vigecies bis et vigecies ter et vigecies etc.
Trigecies quadragecies quinquagecies sexagecies septuageci
es octuagecies nonagecies. per quibus dicimus vices trices qu

dragies quinq̄gies sexagies septuagies octogiesz octuagi
 es nonagies. Lcties duceties triccties q̄dringeties qugenti
 es sexcccties septingeties octingcties noningcties. Milies .
 Quantitatē discretā ordinālē h̄nt q̄ referunt per tot^o z q̄
 us ut ego fui secūsus q̄tus uel ut non fuisti tu. Quotus
 quisq; est q̄si nemo. Et sunt hec . Prim^o secundus tercius
 quartus quintus sextus septim^o octauus non^o decim^o vnde
 cim^o duodecim^o terciusdecim^o q̄rtusdecimus quintusdeci
 mus sextusdecim^o septimusdecim^o octauusdecim^o ul' duo de
 vigesimus nonusdecim^o uel vnde uigesimal^o. Uigesim^o vige
 simusprimus zc. trigesimal^o q̄dragesimus quinq̄gesim^o sexa
 gesimus septuagesimus octuagesim^o nonagesimus. Lctesi
 mus ducentessimus treccctesimus q̄dringentesimus qugenti
 esim^o sexcentessimus septingentesimus octingentesim^o no
 ningentesimus. Millesimus .

Nos sumus in anno salutis nostre millesimo quadringente
 simo septuagesimo quarto tercio nonas Nouembriis
 Alia sunt diuisiua in pares numeros que quidaz dicunt re
 ferri per toteni z quoteni. Que nomina legisse me apud a
 liquem doctuz non memini. Ut quoteni utis terni. Sunt au
 tem hec.

Singuli singule singula bini terni quaterni quini seni sep
 tēni octeni noueni deni vndeni duodeni ternidēni quater
 nideni quinideni senideni denisepteni deniocteni denino
 ueni vigeni trigeni quadrageni quinq̄geni sexageni septu
 ageni octuageni nonageni. Lenteni ducenteni uel ducenti
 trecenteni uel trecenti quadringenteni sexcenteni septingē
 teni octingenteni noningenteni. Milieni.

Ponuntur ne aliquando bina pro duo z terna pro tria po
 nuntur quotiens substantiua quibus iunguntur declinant
 tantum in plurali ut binas ternas denas litteras non duas
 tres decem. Interdum tamen poete etiam cum alijs substā
 tiuis eodem modo usurpant. ut Virgilius bina manu lato
 crispans bastilia ferro.

Alia sunt que ipsum numerum per se sumptum significant

ut vnitas binarius ternarius quaternarius quinarus senarius septenarius octenarius nouenarius denarius vndenarius duodenarius zc. vigenarius trigenarius qdragenarius quinqgenarius sexagenarius septuagenarius octuagenarius nonagenarius. Centenarius duccentenarius trecentenarius quatuorcentenarius quingentenarius sexcentenarius septingentenarius octingentenarius noningentenarius. Millenarius.

Alia sunt que significant numeru annorum ut biennis tricenis quadriennis quinquennis sexennis septennis octennis nouennis decennis. Unde sunt substantiua bienniu tricinium quadrienniu quinquenniu septenniu z decennium. Alia fere no sunt in usu. nec reperiuntur ut quidam ignari putant totennis z quinquennis. Alia significant quantitatem discretam ponderis uel mensure que referuntur per totuplus z quotuplus z significant quedam sui excessum ut centuplo maior est ager meus quam socratis quotuplus non est tuus. Et sunt hec.

Duplus dupla duplum triplus quadruplus quintuplus sextuplus septuplus octuplus decuplus centuplus ducentuplus millicuplus.

Alia sunt diuisiua seu multiplicatiua forme z referuntur per totuplex z quotuplex ut habeo triplicem lanam z triplicem vestem id est triu generum quotuplicem tu habes. Aliqui tamen improprie ponunt cum dictionibus carentibus plurali ut triplex fumus domus nostram egreditur hoc est tres fumi si ita dici posset. Simplex duplex triplex quadruplex quintuplex sextuplex septuplex octuplex nonuplex decuplex vigecuplex trigecuplex quadragecuplex quinquagecuplex sexagecuplex septuagecuplex. Centuplex Millicuplex. Item duplex z triplex per duplicatus z triplicatus accipiuntur. Unde sunt uerba duplico et triplico. z a multiplex multiplico.

Relatiua que incipiunt a c uel a q tribus modis accipiuntur. Relatiue ut ego sum albus qualis es tu. magnus quantus es tu sentinas cuius es tu. Interrogatiue ut quis es tu. quantus es tu quotum annum agis. quot nummos habes. Infinitive ut nescio quantum sis. cuius sis. aut cuius filia sit hec puella.

Relatiua que incipiunt a t capiunt. relatiue copula media
 te. ut ego sum albus et talis es tu. ego sum magnus et tantus
 est plato. ego habeo multos discipulos et tot habet socrates
 Redditue ut ego sum talis et tantus qualis et tantus est iste.
 Infinite quando sequitur coniunctio q̄ uel ut. ut ego sum
 talis et tantus ut non egeam opera tua. ego cupio talis esse
 ut felix videar. Reperiunt aliqua relatiua que geminan
 tur uel assumunt cunq; ut quisquis quicumq; quotquot quot
 cunq; qualicumq; quacumq; que proprie posita vim habet
 ipsius relatiui simul cu; antecedente distributio ut quisq; s
 aut quicumq; legit discit. id est omnis qui legit discit. Ponunt
 tur etiam aliquando p̄ ipso relatiua nisi ut deus omnia que
 cunq; uoluit fecit. Et pro distributio nisi ut ego diligo que
 cunq; hominem id est omnem hominem. Ponunt etiam infini
 te. ut virgilius. Quicquid erit superanda omnis fortuna fe
 renda est. Quis et qui cum quibus et quo componunt. Si
 quis enquis nunquis quisputas aliq; nequis quilibet qui
 uis. Assumunt etiam sillabicam adiectione nihil per se sig
 nificantem. ut quisq; quisnam quidam quispiam et quisq; q
 cunq;

A relatiuis substantie multa aduerbia deriuant que eisdem
 modis ponunt. Temporalia ut a qui que quod quando. A
 pronominibus tuuc id est eo uel illo tempore. Ab alius alia
 aliud alias. Localia uero ista a qui que quod. Quo qua un
 de ubi quo: sum quousq;

Ab ille illa illud pronomine aduerbia deriuant.

Illine illuc illic illac uel illa illo: sum illucisq;

Ab is ea id. Ibi inde eo ea eo: sum eousq;

Ab hic hec hoc. Hic huc hinc hac hoc: sum hucusq;

Ab iste ista istud. Istinc istuc istic istac l' ista istosus istucisq;

Alius alia aliud. Alibi aliunde alia alio alio: sum alioisq;

Hic hec hoc. Iste ista istud. Ille illa illud quomodo differunt

Hic significat hominem uel rem proximam loquenti. Iste

proximam audienti. Ille remotam ab utroq; Quoadmodum

et aduerbia eorum. Hic significat locum proximam loquenti

vel scribenti. Illic locum primum audienti uel ei ad quem sermo aut littere dirigunt. Illic locum remotum ab utroq;. Ille tamen aliquando ponit p hic. Licero cum isto tempore stent cum gladijs armati. Ille quoq; nonnunq; per dignitatem quãdam atq; eminentiam accipit indicãs esse quod omnes nosse debeant ut alexander ille magnus Architas ille tarentinus. Is z hic quò differunt? Is spacio longiore accipitur hic uero propinquiore. Multis tamẽ in locis confunditur. Ut qui prefert uirtutem diuitijs hic sane prudens est uel is sane prudens est. Poete tamen aliquando capiunt ille pro is. ut oracius. Qui didicit patrie qd debeat z quid amicus. quo sit amoz. parens quo frater amandus z hospes quod sit conscripti quod iudicis officium que partes in bellum missi ducis ille pfecto reddere persone que sit reuerentia cuiq;. Nã quod in sacris litteris legit. Non qui seipsuz cõmendat sed quẽ deus cõmendat ille pbatus est equidem non pbo. Relatũ discordat ne aliquando ab antecedente. Discordat in quibus accidentibus? In genere z numero Quomõ in genere? ut apud Salustium. Est locus in carcere quod tullianum appellat. Quõ in numero? ut õnes tenues atq; humiles que maxima in populo multitudo est sibi p̃sidium paratum putat.

De patronymicis.

Uod est nomen patronymicũ? Est illud quod significat filium uel filiam nepotẽz uel neptem aut alium descendentem. pprie tamen a pprijs patris nominibus deriuat. Quot sunt terminationes patronymicoz? quatuor. in des ul' in as uel in is uel in ne ut hic priamides hoc est filius priami hec priamis priamidos hoc ẽ filia priami. hec pelias peliadis ul' peliados B est filia pelei. hec adrastine. nerine. acrisione. hoc est filia uel neptis adrastr. nerej. acrisei. Patronymica cuius generis? femini preter ea que desinũt in des. Patronymica cuius decli. sunt? Que desinunt in des uel in e sunt p̃ime decli. que so desinunt in as ul' in is sunt terciẽ Patronymica qualia nomina sunt? substantiua ut priamedes

delene raptor causa fuit excidij troiani. Que nomina sunt
 q̄ interdum p̄ patronymicis ponunt? Possessiuā ut iuno sa-
 turnia id est filia saturni ⁊ scipio emilianus id est filius emi-
 lii. Quō formant patronymica? Patronymica masculina
 que fiunt a nominibus prime declinationis formant a ge-
 nitiuo singulari mutata e in des ut maia maie maiades. ili
 a ilie iliades. enee enee eneades. hippotes hippote hippo-
 tades. anchises anchise proprie anchisades q̄s̄ vsus obri-
 nuit ut anchisades diceret. butes bute butades. corinetes
 corinere corinetades q̄uis magis sit in vsu corinetides.
 Patronymica masculina a nominibus secunde declinationis
 formant a genitō addita des ut priam^o priami priamides
 sed que duplex i habent in genituo mutata ultima i in a ⁊
 addita des faciunt patronymicū ut anthony anthony an-
 thoniades. menetius menetij menetades.

Patronymica masculina a nominibus tercie declinationis
 formant a datiuo singulari addita des ut nestor ri. nestorī-
 des. antenor ri. antenorides. licet poete aliquādo addant a
 cā metri ut āphitroniades. laertiades dicit etā deucalides
 p̄ deucalioniades ⁊ scipiades p̄ scipionides. Prōnymica fei-
 mina a masculinis formant remota de. ut a priamides pria-
 mis a ourdanides ourdavis. Dixerunt tamen poete atlan-
 tiades ⁊ p̄betontiades in plurali hoc est atlantias ⁊ p̄betō-
 tia in singulari p̄ atlantis ⁊ p̄betontis. a peliades pelias ab
 eneades eneis cum deberet fieri enee. Multa tamē patro-
 nymica abusiue p̄ferunt ut a tidesus tidides a peleus peli-
 des a p̄meteus p̄metides a thesus thesides ab achilles a
 achilleides ab orpheus orphides a corōnies corōnides p̄-
 nultima p̄ducta. Iliades filius ilie romulus recte formatur.
 Patronymica aliquando sumunt loco patriorū nominū. ut
 romulide id ē romani. theside id ē atbenieū enee troiani
 cecropide atbenienses. thimarchides p̄p̄riū est ⁊ thimarchi-
 des thimarchi filius. Pauca inueniunt patronymica in ne-
 feminina ut nereus nerine. adraff^o adraffine. acriff^o acriffione
 ex q̄ acriffioneus. h̄gilius. acriffioneis varie fundasse colonias

Quod dicit patricianus esse possessiuus ab acrisione. Serui vero patronimicū femininum. Reperiunt patronimica improprie formata et a nominibus matrum ut romulus iliades id est ilie filius et maides mercurius id est maie filius. Et ab auis maternis ut atlantides id est mercurius atlantis filie filius. et inachides id est epaphus iouis inachi filius. Et a regibus uel conditoribus ut cecropide id est arthenienses. Ab enea eneade id est troiani uel romani. Item a nomine fratris. Virgilius. Lum phtonciadas musco circumdat amare corticis id est sorores phtonctis.

De comparatiuis.

Comparatiuum quod est. Quod cum intellectu positiuū uel aliquo participe sensu positiuū magis aduerbium significat ut liberalior magis liberalis. et fortior magis fortis et doctior magis docte. Comparatiua cuius generis. Lōmunis. preter unum dūtaxat quod est masculini senior. Lōparatiua quem casum exigunt post se. Antū cum q̄ uel ablatiū sine q̄. cum alio ablatiuo significante excessum et cum omnibus casibus quos habere posset positiuū suū. ut hoc uoleū est plenius olei illo uel q̄ illud uolium tribus digitis. Uex relatiua et negatiua semper sine q̄ ablatiuo iungunt. ut nemo est doctior platone. Comparatiua unde formant. A nominibus adiectiuis significantibus accidens quod incrementū diminutionēq; suscipiat ut ab albo albius. uel a uerbis ut a detero deterius. quod uerbum teste seruius min⁹ bonum significat non peiorē Virgilius cum duo sunt apib⁹ reges alterum deterius hoc est minus bonū iubet necari. Deterius qui uisus eum ne pdigus assit uede neci. A potior hic et hec potior et hoc potius. A participiis que tunc in nomina transeunt ut amans amantior. A prepositionibus siue aduerbijs ut extra exterior ultra ulterius q̄q̄ exter quoq; nomen reperiatur ut virgilius fas ex terra querere regna. Antiqui aliquando a pronomibus et nominibus proprijs comparatiua et superlatiua protulere ut ipse ipsius ipsissimus nero neronius neronissimus.

69
Quomodo formantur comparatiua: in primo casu desinente
in i ut albus albi albius. fortis forti fortior.

Que sunt comparatiua anomala: que contra hanc regula:
formantur. bonus melior optimus. malus peior pessimus. mag-
nus maior maximus. paruus minor minimus. dexter dexte-
rior. dextimus. sinister sinisterior. sinistimus. senex senior sine
superlatiuo. iuuenis iunior sine superlatiuo. multus plus in
numero singulari generis neutri. in plurali omnis. A no-
minibus que habent vocalem ante is uel ante us compara-
tiua non formantur. sed accipit magis aduerbium et dicitur ma-
gis arduus magis tenuis magis pius. Quauis tenuior: apud
veteres reperit. Et iuuenalis egregius dixit pro magis egre-
gium. Egregius cenat meliusque miserrimus horum. Neque com-
mune trium generum nequior: format comparatiuum et super-
latiuum nequissimus.

Ab aduerbijs siue prepositionibus in ra sunt comparatiua
in erior: ut extra exterior intra interior ultra ulterior: circa ci-
terior infra inferior supra superior post posterior ante ante-
rior prope propior. A sepe comparatiuum non inuenit. Lato
tamen superlatiuo usus est. sepius discordia: fuisse di-
cens. Pridem prior cuius superlatiuum est primus cum geni-
tiuo iungat et ad plures sui generis comparet. Virgilius.
Primum se dantur magna comitante cetera Androgeus
offert nobis. Ergo prior de duobus primus vero de pluri-
bus dicitur. Magnificentior et magnificentissimus munifi-
centior et munificentissimus beneficentior et beneficentissi-
mus. Quauis a magnificens munificens et beneficens deri-
uari videatur. tamen hec in usu non sunt sed pro his utimur
magnificus munificus beneficus. Lato de rege ptolomeo
dixit optimo atque beneficissimo Et actus magnificentissimo at-
que excellentissimo honore. Terentius in probo. atquin mirissi-
mum.

Comparatiuum sepe pro positiuo accipit ut senior pro senex.
Nonnunquam significat minus positiuo ut tristior et lacrimis
oculos suffusa intentes pro sub tristis. Et quando ad contraria

comparat minus positiuo significat ut si dicam mare ponti / cum est dulcius q̄ cetera hic ostendit parum aliquid dul / cedinis habere plus q̄ cetera.

Comparatiua sepe numero diminutiuoꝝ formam accipiunt a neutro addita culus. ut mauius mauiusculus. Et regumen ser uant comparatiuoꝝ. Terentius. tatis q̄ ego sum mauiuscula ē Magis aduerbium non solum positiuo sed etiaz compara tiua aliquando iungit cum uel ad se uel ad alium compa ratur. ut achilles fortior enea magis q̄ iustior. ⁊ aiax vixit fortior magis q̄ diomede. Nota q̄ queadmodum dici mus ego sum fortior q̄ tu in nominatiuo casu ita dicimus etiam in obliquis. iudico te doctiorem q̄ illum. amo te ma gis q̄ illum. inferuo tibi magis q̄ illi. indigeo te uel tui ma gis q̄ illo uel illius. Quādo comparatiuo iungit multo vi detur plus significare q̄ superlatiū. Licero de officiis. Vale igitur mi cicero tidiq̄ persuade esse te quidem mihi carissi mum sed multo fore cariozem si talibus monimētis precep tisq̄ letabere. Quotiens comparatio fit apud grecos ad vnum sui generis comparatiuo utunt̄ quotiens vero ad plu res sui generis superlatiuo. In quo nos cum illis conueni mus. Et hoc ab eis factum est ut sensum comparatiui a sen su superlatiui distinguerint qui utriq̄ hoc est comparatiuo ⁊ superlatiuo genitiū tribuunt cum careant ablatiuo. Apud nos vero illa ambiguitas non est qui comparatiuo ablatiū damus siue ad vñū siue ad plura diuersi generis referatur. Tamen illa grecoꝝ ratio tanti est momēti ut eam latini ad formam grece constructionis imitati comparatiuo genitiui addiderint utiq̄ inter duo sic. Aiacum fortior fuit thelamo nius. ⁊ manuū melior est dextera. Si tres fuissent aiaces nō fortior sed fortissimus diceremus sicut digitoꝝ medius est longissimus. Unde non licet dicere pyrribus est doctior sentinatibus sed doctissimus sentinatum. Virgilius huic cō iunx sicbeus erat ditissimus agri phenicum. Et Oracius in sermonibus o maior iuuenum inquit. Ad duos enim piso nes filios patremq̄ scribebat. Quidius in persona medee q̄

90

duos filios habuit. Cum minor e pueris iustus studioq; vi-
dendi constitit ad gemine limina, prima foris. Et cesar in co-
mentario decimo. in testamento pibolomei patris heredes
erant scripti ex duobus filiis maior. Nunc catbo maior z mi-
nor. scipio maior z minor de duobus dicitur. de pluribus ve-
ro fabius maximus z valerius maximus. Comparatiū igitur
inter duo ponitur superlatiuum inter plura. Quod manife-
stissime ostendit Licero cum ait in pisionem me edilem pri-
orem pretorem primum. Quippe ediles duo tantum erant
sicut duo censores z duo consules ceteri autem magistratus
plures erant. Nota hoc etiam interesse inter comparati-
uum z superlatiū q; dubitando uel interrogando compara-
tuo utrum damus superlatiuo uero quid. Lulius rei ratio
est q; comparatiū de duobus dicitur superlatiuus de pluri-
bus. Quintilianus. Ita non tantus utrum sit melius sed qd
sit optimum queritur. Et Licero. utrum potius aut quid po-
tissimum dicamus. Jungitur tamen quid etiam cum compa-
ratiuo sed improprie. utrum uero nunq; cum superlatiuo.
Quot modis fit comparatio? Quatuor. Aut ab vna substan-
tia ad alia ut ego sum maior te. Aut ad seipsam ut ego sum
ditior solito uel ditior hodie q; heri. Aut ab vno accidente
ad aliud z tunc semper fere vtimur aduerbio magis ut ego
sum magis fortis q; doctus. Aut ab vno actu ad alium ut
ego malo vitam q; mortem z magis lego q; disco.
Quot modis non potest cum ablatiuo iungi comparatiuus
Quinq;. Aut cum comparatio ad duos fit tunc enim eget
genitiuo ut duorum fratrum maior est marius. Aut quan-
do non inuenitur ablatiuus ut dulcius est mare ponticum
q; cetera maria. Aut quando inter ipsa adiectiua fit com-
paratio. ut ego sum magis albus q; niger z non nigro.
Uel cum inter ipsa verba fit comparatio ut plura audio q;
credo. Uel cum dictio a qua fit exceptio fuerit in nominati-
uo ut dyomedes fuit fortior q; troiani ones preterq; hector
Coniunctio enim exceptiua copulare debet similes casus.

Quot modis nō potest comparatū regere nūm cum q̄: Si
militer quinqz. Aut cum comparatio fit inter duos tunc em̄
omnino requirit gūm ut duoz fratrum maior: marius. At cū
non inuenit nominatiu⁹ ut nihil est crudelius nece ⁊ nihil
est ipsi seipso carius. Aut quando relatiū est terminus com-
parationis ut virtus qua nihil est homini melius. Aut quan-
do ponit euz dictione negatiua ut nullo homine sis tardior
Aut quando dicitio a qua fit exceptio fuerit in ablatiuo dyo
medes fuit fortio: omnibus troianis preterq̄ hectoze⁹

De superlatiuo.

Uod ē nomē superlatiū? Quod ad plures sui generis
coparatū superponit omnibus uel per seplatum posi-
tū intellectum habet cum valde aduerbio.
Quot sunt terminationes superlatiuoz? Octo. due frequen-
tissime in rimusz in simusz sex parare limus rimus timus
remus simus nimus Superlatiua in rimus desinētia quō
formant. A positiuis in er desinētibz siue secunde siue ter-
cie declinationis fuerint addita rimus ut pulcer pulcerim⁹
pauper pauperrimus. Excipiunt dextimusz simillimus pro
dexterrimus ⁊ sinisterrimus Superlatiua in simus desinē-
tia quō formant. A genitiuis secunde declinationis addita
s ⁊ simus ⁊ a genitiuis tercię addita simus. ut doctus docti-
ssimus ⁊ locuples locupletis locupletissimus. Excipiunt
tur a secunda que sunt ano: mala bonis optim⁹ malus pes-
simus magnus maxim⁹ paruus minimus multus plurim⁹.
Et que a facio componuntur magnificus magnificentissim⁹
munificus munificentissimus maturus maturrimus. Licero
tamen ad heremiū in etate inquit velit comparare maturis
sima Nuperus nuperimus Plautus captiui duo hominez
nuperum ⁊ nouiciū. uetus veterrimus. A terciā uero exci-
piunt facilimus difficilimus gracilimus humilimus simili-
mus dissimilimus. Excipiunt etiam que in bz desinūt que
ris mutata in er accipiunt rimus ut salubris saluberrim⁹ ce-
lebris celeberrimus. Uetus a veter quod olim in vsu erat
veterrimus facit.

In rimus q̄t superlatiua desinunt: duo tñ maximus z prim^o
 Quod vocabulū dum p cognato accipit significatū habet
 positiuū. ideoq; a scriptoribus legum sepe compatiue p̄ferit
 ut primiores id est p̄p̄inquoiores cognati.

In timus q̄t desinunt: Unum dūtatar ano: malū optimus z
 hec deriuata ab aduerbijs siue p̄positionib^o intra interior
 intimus ultra ulterior ultimus citra ceterior citim^o extra ex
 terior extim^o quod etiam p̄ postremo ponit. Plautus in tru
 culento bona perdidit mala repperi sc̄is sum extimus a vo
 bis. Hec sunt ab aduerbijs siue p̄positionib^o supra superi
 or sup̄remus extra exterior extremus q; si essent a nomina
 tiuo superus z exter seruassent regulam.

In nimus quot superlatiua desinunt: vnum duntaxat anoz
 malum minimus

In rimus quot superlatiua desinunt: Unus a verbo detero
 deterior deterrimus z vnum anormalū multus plus pluri
 mus. Præterea que secundum regulā formant.

Novissimus lz a nouo superlatū sit tamen pro positiuo po
 nitur z ultimum significat.

A pene Plautus superlatū formauit penissime. In cistel
 laria ita me a consilio peruertit penissime. A penitus pe
 nitissimus superlatiuum formatur ut ex penitissimis edibus.
 Superlatiua que a p̄positionibus ueniunt ipsaz p̄posi
 tionū exigunt casus ut arbor illa est prime litus. A neq; si
 cut sup̄ de cōparatiuis dicitur est sit superlatū nequissimus.

Illud aduertendū diligenter ē q; q; pro valde semp iun
 gitur superlatiuo nunq; positiuo ut q; fortissimus z q; celer
 rime. quando uero q; accipit pro q; tum nunq; iungit sup
 latiuo nisi addant uerba possum queo valeo z que eiusdē
 significationis sunt ut dicam q; breuissime potero feci q; op
 time quivi. Per uero nunq; iungit superlatiuo nec dicere
 possumus peroptimus perdoctissimus. e contrario autem q;
 quando ualde significat nunq; iungit positiuo nec etiā cō
 paratiuo nisi forte cum per uel oppido uel sane uel admo
 dum uel ualde uel nimis. Tunc em̄ positiuo iungit ut Ser

uius suspicius. Sane q̄s grauius ac moleste tuli ut debui. A
gellius voce admōm q̄s suauis oppido q̄s libēs nimis q̄s im
pium. Et brutus in epla suos valde q̄s paucos h̄s. Et itez sa
ne q̄s gauisus sum. Per q̄s n̄i uisitat̄ est ut p̄q̄ bonus per q̄s
pulcer p̄q̄ doct̄. i. valde bonus valde pulcer valde doctus
Per vero p̄ valde iungit̄ semp̄ positiuo ut per pulcer per do
ctus. Lum vero q̄s p̄ q̄tum accipit̄ iungit̄ positiuo ut teren
cius reuocit̄ se in eam h̄es q̄s familiaris. z in eunucho. ni scis
q̄s inuicū te habuerim p̄ q̄tum sumit̄ eū h̄ic intimus p̄ posi
tiuo quē admodum p̄imus. Sic etiā iungit̄ comparatiuo. ut
q̄s doctior: est Ariltole Plato id est q̄sto doctior: . Atqui di
cunt narrari q̄s breui potui. errat̄ dicendū est eū q̄s breuiss̄
me potui. Quod est comparatiū seu superlatiū huius positi
ui per doctus. Multo doctior: comparatiū. z q̄s doctissimus si
ue multo doctissimus superlatiū. Per q̄s nunq̄s iungit̄ cū su
perlatiuo. Nam quod legit̄ apud Quintū curtiū. Lessim
quoq; bactrianoꝝ ducem per q̄s maxime possit̄ exercitu coa
cto descendere ad se iubet. error: potius librarij dicendus est
cum alia quoq; complura apud eūdem auctore corrupta sint
Multo etiā p̄ valde tam comparatiuo q̄s superlatiuo ad
iungit̄ ut multo doctior: z longe doctior: multo doctissimus z
longe doctissimus. Superlatiuus genitiuo iungit̄ z abla
tiuo z accusatiuo. ut hecto: fortissimus troianoꝝ z multo ma
ximus z proxime domuz Lum superlatiuo iungit̄, semper
quisq; omnis autem non iungit̄ neq; eū dicendum est om
nis optimus. sed optimus quisq; z pessimus quisq;. Et simi
liter si superlatiua i diuerso casu ponant̄ sic maxima quisq;
fortitudine debet hostibus resistere. maximo quisq; animo
calūniatores despicit. Validissimi quisq; corporis parat̄ ar
ma. Comparatiuo uero econtrario non quisq; conuenit̄ sed
omnis. Ut quintilianus seruulus penatesz omnia utilioza.
nec licet dicere boni quiq; z sapientes quiq;. sicut non licet
dicere omnes optimi z omnes sapientissimi. Excipiunt̄ ex
positiuis que superlatiuo carent ut pius z strenuus. dicim̄
eū omnis pius z pius quisq;. Salustius. nā strenuus quisq;

42

aut occiderat in p̄elio. aut grauit̄er vulneratus discesserat.
Item numeralia ut tertius quisq; quartus quisq;. Nam pri-
mus ⁊ ultimus superlatiua sunt. Licero primo quaq; die cō-
sules ad senatū conferant. ergo non est dicēdum omni quin-
quagesimo anno facimus iobileum. sed quinquagesimo q̄s
anno. ⁊ hinc factū est ut dicam⁹ vnusquisq; singularis q̄s
nam singularissimus quo pleriq; indocti vtunt non reperit
sicut ab vnico non reperit vnicissimus. Quotus etiam iun-
gitur cum quisq; ut quotusquisq; est idest quotcunq; sint.
Illud q̄s nondum q̄ quisq; genitiū pluralem non habet cū
adiectiuo dūtaxat iunctus. ideoq; utimur genitiuo singulari
pro plurali. ut optimi cuiusq; animus. pro bonorū omnium
animus.

Doet alsoe gberinghe ende alsoe vvel als ghi kunt.

Fac q̄s optime ⁊ q̄s celerrime potes.

Je ben de meeste van viterben vāden ghenen die minder
sijn dan ic ende minder dan de ghene die meerder sijn

Ego sum maximus omnium viterbiū minoz me ⁊ omni-
bus maioribus me minoz.

Je die van roome ghebozen ben bin meerder dan die gbe-
ne die minder sijn ende minder dan die ghene die meer-
der sijn

Ego cum natus sim rome sum maior omnibus minoribus
me ⁊ maioribus me minoz

Je ben onghelcerder dan de ghene die gbeleerder sijn en-
de gbeleerder dan die ghene die onghelcerder sijn.

Ego sum indoctior omnibus doctioribus me ⁊ omnibus in-
doctioribus me doctior.

Je ben minder dan de ghene die meerder sijn ende meer-
der dan de ghene die minder sijn.

Ego sum minor omnibus maioribus me ⁊ omnibus mino-
ribus me maior

Je hebbe tve vingheren in mijn handen de lanxte van al-
len āderen ende tve oren in mijn boot daer af die eene es
meerder.

Ego habeo duos digitos in manibus ceterorū longissimos
duas aures in capite quarū altera est maior.

De aldersterste bebooren vromelic te veruyinnene de vva
lusten die tuulder sijn dan eneghe ander
Deb; fortissimus quisq; magno animo superare eas volup
tates que sunt ceteris fediores omnibus.
Allen tien iaren houtmen uergaderinghe te viterben
Decimo quoq; anno sunt comitia viterbij.

De aduerbijs.

Duerbia localia aut in loco significant aut de loco aut
per locum aut ad locum aut aduersus locum aut usq;
ad locum. Que sunt aduerbia significantia in loco? Hic il
lic istic intus foris ibi ibidem alibi alicubi usq; nusq; sicubi
nec ubi nuncubi superius inferius ubiq; vbiq;.
Que sunt aduerbia significantia de loco. Hinc illinc istinc in
tus foris vnde aliunde sicunde necunde alicunde et vnde su
perne inferne celitus funditus vtriq; vndecunq;.
Que sunt aduerbia significantia per locum? Hac illac istac.
ea siqua nequa aliqua et qua et utraq; et quacunq;.
Que sunt aduerbia significantia ad locum? Huc illuc istuc
intro foras usq; nusq; eo eodem siquo nequo alio aliquo et
quo supra infra utroq; et quocunq;.
Que sunt aduerbia significantia versus locum? Horsum illoz
sum illozsum dextrosum sinistrosum et qrsu sursum ul' su
sum versus deorsum uersus utroq; versus q; uersus.
Que sunt aduerbia significantia usq; ad locum uel usq; ad
tempus? Hucusq; istucusq; illucusq; quousq;. Nomina
vbium ponunt pro aduerbijs in loco in genitiuo casu si pri
me uel secunde declinationis sint. ut sum hic fui illic sum ro
me fui rome sum tarenti fuitarenti. q; si pluralis tñ declinē
tur ponunt in ablatiuo. ut sum Hais. fui thebis. Tercie ho
declinationis nomina in ablatiuo ponunt ut fui carthagine
tibure neapoli. Ponimus etiā loco aduerbioz humi domi
belli militie et ruri. in datiuo ut sum humi strat' dormio do
mi eras ruri belli siue militie fortis sum. Reperit etiā uestigi

ad te veniā z luci similiter. Cicero in philippicis. Quis em̄
 audeat luci z in militari via. Pro aduerbis uero de loco et
 per locum ponunt nomina vrbium in ablatiuo casu cuius
 cunq; declinationis z numeri sint. ut venio illinc. aut trāscō
 illac. venio aut transeo verona patauio carthagine thebis. z
 sic domo humo rure militia bello. Pro aduerbis uero ad
 locum nomina vrbium ponunt in accusatiuo. ut eo romā tā
 rentum carthaginem. ut eo illuc venio istuc. Et sic eo domū
 humū rus militiā bellum. Si fiat interrogatio per quorū
 quō respondet dextrosūm sinistrosum. versus venecias v
 sus thebas versus romam. Si fiat interrogatio per qua quō
 respondet. hac illac istac per romam per venecias per vrbē
 Si fiat interrogatio per quo quō respondet huc illuc intro
 foras. venecias romam thebas rus. Si fiat interrogatio per
 quousq; quō respondetur. hucusq; illucusq; vsq; ad annum
 vsq; romam vsq; venecias vsq; thebas vsq; ad urbem vsq;
 rus vsq; domum bellum militiam humū Nomina viroz
 ac mulierum ppria. Item nomina appellatiua hominū anti
 malium locoz z altarum quārcunq; rerum querunt prepo
 sitionem ut sum in vrbe in agro cum socrate. eo ad vrbē ad
 agrum ad socratem. venio ab vrbe ab agro a socrate vel de
 socrate. Transeo per urbem per agrum per locū in quo est
 socrates. eo versus urbem versus agrum versus socrates. eo
 vsq; ad urbem vsq; ad agrum vsq; ad socratem Interdū
 tamen poete omittunt prepositiones. ut italiā fato pfugus la
 rinaq; venit littoꝝa. Item detinere locos. Interdū etiam p
 prijs nominibus addit prepositio. ut cicero ea die verres ad
 messianam venit. aliquando subaudit prepositio nominibus
 vrbium. ut virgilius. non libyo nō ante tyro despectus hia
 bas. nominaliter ponit tyro nam si adverbialit ponere vo
 luisse dixisset tyri in casu genitiuo. Supina etiam prepo
 sitione non eant ut eo cubitū. z hoc est dignum relatu. pro
 eo ad cubandum z hoc est dignum quod rescratur.
 Versus semper postponit. ut italia; versus megaraz. versus
 Salustius. Quiclocū carthaginenses egiptum versus finem

imperii babuere. Licero de diuinatione qui cum exercitu Iuliano
 to aretium versus castra mouisset. Interdum huic aduerbio
 iungit ad. ut ad orientem versus. ad occidentem versus.

De nominibus heteroclitis.

Ue sunt nomina heteroclitica? que non seruant declinati-
 onem aliorum nominum ut

Pascua pascue	Pascua pascuorum
Epulum epuli	Epule epularum
Delicium delicij	Delicie deliciarum a delicio sic
delicium quo verbo utitur	seneca in epistolis
Carbasus carbasij	Carbasa carbasorum
Arbutus arbuti	Arbuta arbutorum
Intubus intubi	Intuba intuborum. virgilius 2 a
Intubus intuba fibris	
Pergamus pergami	Pergama pergamorum. edii
ficia sublimia troiana .	
Celum celi	Celi celorum
Altilis altilis	Altia altitium
Suppeller suppellectilis	Suppellectilia suppellectilium
Tartarus tartari	Tartara tartarorum
Superus	Supera superiorum
Tenarus tenari	Tenera tenarum promontorium
laconie circa finem malee unde ad inferos dicitur esse descen-	
sus. ostendit enim ibi quedam praecepta vorago per quam dicunt	
berculem emeruisse .	
Menalus	Menala or. mons archadie
Auernus	Auerna nor. lacus prope puteo
los dicitur ab auibus quae superuolantes nimio fetore decidunt	
ut virgilius. graue olentis auerni .	
Dindimus	Dindima or. mons phrigie .
Pileus	Pilea pileorum
Barganus	Bargana or. mons apulie
Bargarus	Bargara orum.
Pax	Horaci ^o dixit paces. Bella quae
Uulgus	et paces longum diffudit in eum

Pelagus
 Tellus
 Dumus
 Plus
 Pbas
 Jr
 Fors
 Labi
 Nemo

ra
 li
 nu
 me
 ro

Vulgus neutrus caret plurali numero. virgilius. Scandit in cerus stadia in contraria vulgus. Sed hic vulgus habet pluralē. Licero Saturnū mari me colunt vulgi. raro tamen utimur masculino. Virgilius. In vulgum ambiguas spargit voces

Duo ambo et tria declinant tantum in plurali. ad quatuor a centum sunt indeclinabilia.

Flia	Lompitolia
Menia	Heptunalia
Maties	Mundine
Proceres	Kalende
Penates	None
Lenebre	Jdus
Era	Aibene
Arma	Lbebe
Insidie	Mine
Artus	Uenecie
Sponsalia	zizania

Carent singulari

Diuitie
 Mine
 Indutie
 Pisces p signo celesti
 Manes

Lesares aiaces fabios scipiones dicimus. sed sic non sunt propria nomina sed appellatiua et equiuoca. Soles et lune a poetis dicitur pluraliter ponunt. quia interdum plures videntur ad sensum oculorum. Sanguis et puluis vsu caret plurali. Mel. frumentum. ordeum. far. vinum. auctoritate habet pluralia. Aurum. argentum. ferrum. auricalcum. plumbum. stannum. electrum virum. caret plurali. Tamen es habet era in plurali in tribus casibus. Metallum quod est nomen generale habet

pluralem numerum per omnes casus. Triticum caret numero plurali. Frumenta tamen ordea pisa fabas lentes in plurali numero inuenimus. Acetum mulfum olei et similia carent numero plurali. Mulfum est unum mellum. Iuuenif etiam aqua mulfata hoc est mellita. Piper et zinziber et fel in usu comuni non habent pluralia. Mel tres nimmo casus habet. nomen accusatiui et vocatiui mella tibus rus tburis thura ruris rura. Balneum balnei habet plurale. Balnea balneorum et balnee balnearum. Locus loci facit in plurali loca locorum et loci locorum utriusque idem significat. tamen loci in masculino significant etiam sedes argumentorum apud rethores. Jocus etiam ioca et ioci habet in plurali. Balteus similiter baltei et baltea habet in plurali. Restrum neutrum rastri et rastra habet in plurali. addunt quidam porrum frenum claustrum filum capistrum. Rabies sanies caries pernicies scabies. carent numero plurali. cum similibus nominibus quinte declinationis. Res tamen et dies acies facies progenies species materies habent numerum pluralem. Spes tres tantum casus in plurali habet. Iuuenalis post damnium temporis spes deceptas a quo nomine compositum est expes habens nomen duntaxat et vocatiui. Lato facierum dixit secundum analogiam sed non est in usu. Uerua est plurale huius nominis quod est verum et reperiunt duntaxat duo casus verua et verubus. Virgilius. verubusque tremantia figunt. Fors non habet nisi forte ut fors fortuna et forte sua libicis tempestas appulit oris Labi et tabo duntaxat reperit. Frugi indeclinabile est. Uicem dicimus et vice alijs casibus singularis raro utimur. pluralis integer est Precis precii precem et prece. pluralis est integer. Rex reperit apud ciceronem et alios probos. unde seminer. Pontus. aer. ether carent numero plurali. Sal neutri generis pluralem non habet. masculini habet sales et salibus per quadam urbanitate dicendi. Tractus verbum a sale quod sicut sal ciborum ita sales condimentum sunt orationis et dicendi etiam in

singulari. Terencius qui habet salem quod in te est.
 Latere accusatiuus est. non habens alios casus in singula-
 ri. raro tamen reperitur latere.
 Sponte ablatiuus solus est. ut sponte sua.
 Macte in uocatiuo tñ inuenit. Dicit tamē macte & tute esto
 Ador: genus farris est aptum sacrificijs deoz. generis neu-
 tri & indeclinabile. Ab adorando deū priscianus affirmat.
 At festus pompeius ab edendo uel ab durando dicit appel-
 latum igne enim tostum fiebat.
 Uis omnes casus habet ut sentit priscianus.
 Interrogatiua. relatiua. infinita. distributiua. caret uocatiuis
 Ideo abo non habet uocatiū qz est distributiū & secundum
 priscianum relatiū. Dno ho collectū habet. & omnia pnomina
 carent uocatiuis preter tu meus noster & nostras.
 Os oris ora tñ habz in plurali. qz qz virgilius usus sit orib?
 Os ossis in utroq; numero omnes habet casus.
 Ops ē dea terre q & tellus dicit. Sz opis opi opē ope auri-
 lium signi & facultatem. ut affer mihi opem. id est opitulare
 mihi. & virgilius. Grates pfoluere dignas nō opis est nostre
 id est facultatis. Nec opis nympha qdaz fuit. cuius poete fa-
 ciunt mentionem. Opes ho pluralis significant diuitias.
 Suppetie in plurali tñ auxilia significant. & iungit hoc yer-
 bum fere semper cum fero. frequentissimum est apud histori-
 cos ut suppetias tulit hoc ē presidū attulit uel misit. Quidā
 putant ego quoq; pnomē heteroclitum esse qz rectus nullā
 habeat cum ceteris casibus similitudinē.
 Hesperus seu uesperus ē stella q ante noctē apparēs. hespe-
 rus seu uesperus seu etiā uesper dicit. virgi. Ante diē clauso
 componet uesper olympo. Ante lucē uero lucifer dicit. vñ
 fit ut extrema pars diei seu malis noctis pncipiū uespera di-
 catur in feminino. uesperz in neutro. Uesper etiā; uesperis in
 masculino utit. virgilius. Unde qui in pncipio noctis saluta-
 re uolunt. bonum uesperū dicere consueuerūt quod magis
 censeo probandum qz quod a plerisq; dicit bonuz sero. Cū
 etiā sero aduerbium sit et tarde significet mala imprecatio ē

optatq; ut bonū tarde eueniat. Melius sane & elegātius di
ceret bonū serum. Nā serum diei apud pbatissimos histori
cos reperit p extrema parte diei. Lilius erat iam diei serū
Ego morez nre religionis sequēs dicere soleo noctē quietā.
Penu etiā aliquando indeclinabile reperit ut apud Aclū
Penu autē optimū est & nihil deficit. Dicif tū hec pen^o nus
qrte decli. & penus oris. terciē. vba a gellij gellij sunt. Quin
tum sceuolā ad demonstrandū penus; his verbis vsū. Pe
nus est inquit quod estulētum aut potulētū est familie que
opus nō facit causa parati & penitus reconditū. Unde a pe
nitus penus dicif. nam q̄ ad edendū bibendūq; in dies sin
gulos prandij aut cene causa parant penus nō sunt sed po
tius ea q̄ longe vsionis cā recondunt. Seruius sulphitius ait
Sacco helio placuisse nō q̄ ad esum & potū spectant. s; thus
q; & cereos in penu esse. Massuri^o sabinus qd iumentoz;
causa apparatus esset. quibus dīs uteret penoz; attributū di
cit. Penu igit ea dōnia p̄tinent que ad victum pertinent. sed
priuatum si mō domi reposita sunt. Nā locus vbi ista repo
nunt Clarrone teste penariū dicif. q̄ vero ad victuz publicū
spectant cōmeatus vocant. Sed vere nihil aliud p̄tinent q̄
annonam. Non etiā est annoua tū frumentaria s; carniuz; sa
litarum & aliarum hmōi rerum. Licero de diuinatōne puta
ret annonā in macello cariozem fore. Repetidaruz; dūtaz;
in genitiuo plurali inuenit. de quo uerbo superius disserui
mus cum de participijs tractarem.

Indoles nunq; fere nisi numero singulari inuenit. significat
autem in pueris & adolescentibus signuz; future virtutis. Li
cero ut etiā adolescentibus bona indole p̄dedit sapiētes se
nes delectant. Quintilianus In primis annis laudaret in
doles. Licero tamē etiā de viris indolem dixit. De officijs
In quibus est virtutis indoles cōmouent. Idem procoelio
Siquis iudices hoc robore animi atq; hac idole virtutis &
p̄tinentie fuit. Lilius de lauinia iam matre & imperium ad
ministrante. Tanta inquit in ea virtutis indoles fuit. Luca
nus. indole si dignum latia. si sanguine p̄isco. robur inest a

nimis. Indole quasi generositate quadā virtutis atq; animi
 Linius etiā in malam partē accipit. Nam laqueus de bani
 bale cum hac inquit indole virtutum ac vitioꝝ triennio sub
 hasdrubale imperatore meruit.

Copie quando militum multitudinē significant tantum plu
 ratiue declinatur. ut copie cesaris. copie pompeii. Reperitur
 tamen etiam in singulari sed perraro. Pompeius ad domi
 tium. Atq; etiam horoz ut cum omni copia ad me venias.
 Salustius. postremo ex omni copia Lathiline neq; in prelio
 neq; in fuga quisq; cuius ingenu⁹ captus. Virgili⁹. ij. enei.
 Et que sit mecum copia lustro. Proprie autem in singulari co
 pia significat facultatem potestatiq; ut faciam tibi copiam
 inspiciendi libros meos id est dabo tibi facultatē. Nec iun
 guntur cum alio verbo q̄; cum facio apud oratores apud po
 etas vero cum alijs verbis ut cum do das. Virgilius. postq;
 ingressi ⁊ coram data copia fandi. Accipitur etiam ple
 runq; copia pro abundantia. ut copia orationis. copia fru
 menti. Barbare omnes fere etatis nostre vsi sunt copia ꝑ ex
 emplari quod nusq; apud doctos reperit.

Excubie ⁊ vigilie tantum pluraliter dicuntur hoc autem in
 ter se differunt q̄; excubie diurne ⁊ nocturne. vigilie vero di
 taxat nocturne sunt.

Tenebre quando noctem significat pluratiue tantus dicitur
 ut luce ⁊ tenebris scribo. pro die ⁊ nocte scribo. Differt autē
 prima luce ⁊ prima die. nam ibi intelligit prima pars diei
 ⁊ quasi diluculo. hic autem prima dies ita primis tenebris
 ⁊ prima nocte ibi de parte noctis loquimur. hic de ipsa no
 cte. Si diluculum volumus significare ante lucem dicimus
 non ante diem. Nam ante diem significat ante tempus. pre
 terq; si de certo die loquantur. ut ante diem decimū kalen
 nouē. hoc est decimo die ante kalend. nouembris. Ubi
 notandum est preceptum pauli qui ait ante diem decimum
 kalēdarum et post decimum diem kalēdariū eque utroq;
 sermone vndecimus dies significat. Ante noctem vero pro
 crepusculo optime dicimus.

Lues et strues nunquā fere pluraliter dicunt.
Presto a plerisque inter nomina ponit et nullum habet casus
nec aliter quā cum substantiuo verbo constructū ut presto sum.
nam presto adsum magis poeticum est.
Instar quoque nonnulli nomen esse existimant indeclinabile.
et similitudinē siue equiparantiā significat ut instar montis.
Scale et scope tū pluraliter dicunt. Et licet aliquando scala
inueniat qui ita profert barbarismū si Quintiliano credim⁹
committit.
Liberi pro filiis. pugillares nuptie littere pro epistola carē
singulari.
Inimicitie dūtaxat in plurali reperitur.

De figuris.

Figuras quae graeci schemata vocant quō differunt? Signi-
ficam esse dicunt vitium cum ratione necessitatis ornatusue
gratia permixtum. Quō diuidunt figuras siue schemata? Alia
dicunt esse lexeos. alia dianoeas. sed dianoeas ad oratores
dūtaxat pertinere. lexeos vero ad grammaticos. Rursus figura
siue schemata lexeos que ad grammaticos pertinent quō diui-
dūt. alias dicunt esse orōnis alias locutiōis alias p̄structionis
Quid est barbarismus? Est pars orōnis vitiosa que uel feri-
bēdo uel loquendo vitium p̄trahit. apud poetas metaplasm⁹ dicitur.
Quid est solecismus? Est vitium in p̄teritu partium orōnis
p̄tra regulā artis grammaticae factū quod apud poetas sche-
ma uocat ab asinio capitone imparalitas dicitur et a ve-
rustiorib⁹ scribitur ut A. gelius testat. Lauenda ne sunt hec
vitia? Profecto elaborādum est ut prima barbarismi ac so-
leocismi feditas absit. Sed quia aliqui excusant hec vitia
uel p̄suetudine uel autoritate uel uenustate uel uicinitate uir-
tutum magna in his diligentia adhibenda est. Quō ad-
hibenda est diligentia? Docendi sunt pueri qua omnino vitia
da sint. ut guerra treuga multotiens p̄stabit singularissimus
et similia. Item que apud scriptores dūtaxat carminū uentia
aut laude digna sunt ut canthus p̄loenus mappaba. Pos-
trema quae insoluta quae orōne a doctis recepta sint. ut cicero ca-

nopitay exercitū dicit cū vrbem canobon dicant z duapon
do z repondo que in vsu ab hominibus recepta sunt. cum
tamen nec dua nec tre apud pbos autores reperiant.

Quot modis committit barbarismus? vno z viginti. Primo
cū orōni latine vocabula barbara cōmiscemus quē admōm
cicero illudens mastruca quod sardum est vocabulū orōni
inseruit p scauro. Quē purpura inquit regalis non cōmouit
cum sardoꝝ mastruca mutauit. Item fit barbarismus additi
one. detractōne immutatione z trāsmutatione littere s; llabe
temporis toni z aspirationis.

Per additionē quō fiunt barbarismi? Per additionē littere
ut reliquias danaū per duplicem l cum per simplicē scribi
deberet. z redintegro p reintegro per additionē; syllabe ut
nos abuisse rati z niduperatoꝝ. per additionē tēporis. ut ita
liam fato pfugus. cū; italia correpta prima syllaba scribere
ac proferre deberemus.

Per detractiōnē quō fit? p detractiōnē lre ut immitis achilli
p achillis. per detractiōnē syllabe. ut repositū p repositum. p
detractiōnem tēporis ut vnius ob noxam pro vnius.

Per immutationē quō fit? per immutationē littere. ut olli p
illi. per immutationē syllabe ut quom pro cum. Immutatio
nem tēporis ut feruere leucatem. cum feruere pducta pe
nultima dici debuisset.

Per trāsmutationē quō fit. per trāsmutationē lre. ut cuan
dre p euander. per trāsmutationē ut si quis displicinā pro
disciplinam dixerit. per trāsmutationē tēporis ut faciūt nō
nulli indocti qui dicunt maria prima correpta z secunda p
ducta. Item iacobus prima syllaba ia pducta z co correpta
cum plane contrarium sit. Nam maria primam syllabam p
ductam habet secundam correptam. Iacobus vero quadri
syllaba dictio fit habetq; primas duas correptas z pductas
penultimā. Toni quoq; per has quatuor species cōmutant
Nam z ipsi addicunt detrahunt immutant z trāsmutant
quorum exempla ulro se offerunt. Totidem etiā modis
deprehenditur barbarismus per aspirationē; quam tam in

pronunciando q̄ in scribendo ⁊ adhibere possumus ⁊ tollere
q̄q̄ non sit littera s; aspirationis nota ut veteres sine aspira-
tione edos ircosq; dixerunt ⁊ graccos. Erupit deinde nuni⁹
vsus. ut chorone chemuriones prechones dicerent ⁊ mebe
p me. ut quibusdā adhuc in scriptionib⁹ videri potest. Pos-
sunt ne alius modis fieri barbarissimi; possunt. secundū q̄sdā
per malas compositiones que dicunt Lacosyntheta in qui-
bus sunt iotacismi metacismi laudacismi. hiatus collisiones
⁊ quecunq; plus equo minusve sonantia ab eruditis respu-
untur. Sunt preterea qui absurdū putant barbarissimum qd̄
est vnius verbi vitium; fieri per numeros aut genera sicut so-
loecissimum. Veritamen scala ⁊ scopa contraq; ordea ⁊ mul-
sa s; litteraz mutationē adiectionē detractionē non habeant
nō alio vitiosa sunt q̄ q; plura singulariter ⁊ singularia plu-
raliter efferruntur. ⁊ gladia qui dixerunt genere exciderunt

De soloecismo.

Ꝙ soloecismo multi errant qui cum putant in vna parte
orōnis fieri posse ut si viruz ostendentes dicamus illā
aut ostendentes mulierem dicamus illum. aut interroganti
quo pergamus. respondeamus rome. aut obuium vnum sa-
lutantes dicamus saluete. Siquidē hec omnia vim perfecte
orōnis obtineant. Intelligimus etiā illum vel illam video.
rome pergo tu saluete Quot modis fit soloecismus? Duo-
bus modis. aut per partes orōnis. aut per accidentia partiū
orōnis. Per partes orōnis quō sunt soloecismi? Cū pars p
parte ponit ut toruūq; repente clamat. p torue. nomen p ad-
uerbio positum. Sit etiā in ipsa parte orōis hoc vitium cum
ipsa. p se nec in suo loco ut venit ponit ut cui tū de te licu-
it p in te. ⁊ apud amicū eo p ad amicū. ⁊ intro sum p int⁹ sum
Per accidentia partiū orationis q̄t modis sunt soloecismi?
Tot modis quot sunt ipsa accidentia. verbi gratia.
Per qualitatem nominū sunt soloecismi. ut hauriat hunc o-
culis ignez crudelis ab alto. Dardanus p dardanius ppriū
pro appellatiuo posuit. Per genera ut valide salices ⁊ a

mare cortices. Quod supra dixerimus hic potius barbarissimum esse quam soloecissimum. pro validi salicesz amari cortices.

Per comparatione. ut respondit iuno saturnia sancta deaurum pro sanctissima. Per casus. Urbem quam statuo vestra est pro urbs. Per modos verborum ut itis paratis quam primum viri pro ite parate indicatum pro imperatum. Per significaciones ut spoliant eosz corpora nuda relinquunt pro spoliat.

Per tempora. ut cecidit superbum. Ilium et omnis humo fumat neptunia troia pro fumavit. Per personas. ut danai qui parent atridis quam primum arma sumite pro qui parentis.

Per aduerbia. ut venio italia pro ab italia et ad roma eo pro roma et intus eo pro eo intro.

Per coniunctiones. ut subiectisqz verere flammis pro ve aut vel.

Per prepositiones cum alia pro alia ponit. ut sub lucem pro ante lucem. aut necessaria subtrahitur. ut filius te tyrene feras agitare putasti. pro in filius. Sicut preterea soloecissimi pluribus aliis modis quos reprehendendo potius quam imitando possumus notare.

Quot sunt vitia que cum barbarismo et soloecismo connumerantur. Duodecim. Barbarissimus Soloecissimus Acyrologia Lacophaton Pleonasmus Perissologia Macrologia Lantologia Eclipsis Lapinosis Lacosyntheton Amphibologia Acyrologia est impropria dictio. ut hunc ego si potui tui sperare dolorem sperare dixit pro timere.

Lacophaton est obscura enunciatio in composita dictione ut in vno uerbo. ut numerumqz cum nauibus equat et arrige aures pamphile.

Pleonasmus est additio verbi superuacua ad plenam significationem ut sic ore locuta est.

Perissologia est superuacua verborum additio sine ulla vi rerum. ut qua poterant ibant et qua non poterant non ibant.

Macrologia est sententia longa et superuacua res non necessarias comprehendens. ut imperator cum exercitu re infecta recto vnde venerat regressus est.

Lantologia est eiusdem rei vitiosa repetitio. ut egometipse

Eclipsis est necessarie dictionis defectus quā desiderare videtur perfecta sententia ut hec secum deest enim locuta est.

Lapinosis est alicuius magne rei extenuatio sententia non id quod ostendit agente ut penitusque cauernas ingentes. utrumque armato milite complet. et dulichias vexasse rates in gurrite vasto.

Lacosynthetoni est viciosa compositio dictionum ut versaque iuuenum terga sangamus hasta.

Amphibologia est ambiguitas dictionis que fit aut per accusatum ut si quis dicat audio socratem amare platone. Alio te etacida romanos vincere posse. aut per compositum verbum. ut si quis dicat. Lato iniuste criminat. et non addat quem vel a quo.

Aut per distinctionem ut vidi statuam auream hastam tenentem. Sit etiam per omonyma. ut si quis dicat aciem nec exprimat oculi vel gladii uel exercitus. Potest etiam fieri alijs modis quos recensere superuacuum est.

De metaplasmo.

Quid est metaplasmus? Est transmutatio quedam recti soliti sermonis in alteram speciem metri ornatus aut necessitatis causa. Quot sunt species metaplasmi? Quatuor. Prothesis. epenthesis. paragoge. apheresis. syncope. apocope. ectasis. systole. dieresis. epiphonema. ellipsis. synalipha. anastrophe. metathesis.

Quid est prothesis? Est appositio quedam ad principium dictionis littere uel syllabe ut gnato. pro nato.

Epenthesis est appositio ad medium dictionis littere uel syllabe ut induperator.

Paragoge est appositio quedam ad finem dictionis ut dicier pro dici hanc alij paralyptin vocant.

Quid est apheresis? Est ablatio littere uel syllabe de principio dictionis contraria prothesis ut temno. pro temne mitte. pro dimitte.

Syncope est ablatio de media dictione contraria epenthesi. ut audacter. pro audaciter et comorat. pro comouerat.

Quid est apocope. est ablatio littere uel syllabe a fine dictionis contraria paragoge. ut achilli. pro achillis. et potes. pro potestis.

Quid est ectasis? Est extensio syllabe cōtra verbi naturam. ut italiam fato pfugus. cum italiam primā syllabā correptā habere debeat.

Quid est systole? Est correptio syllabe p̄tra naturā verbi cōtraria ectasi ut aq̄sus orion cui; orion dici dēat p̄ma p̄ducta.

Quid ē dīberesis? Est vnius in duas syllabas facta diuisio. ut est aulai in medio libabant pocula bachi pro aule.

Quid est epīsynaliphe? Est conglutinatio duarum syllabarū in vnam contraria dīberesi ut p̄heton pro p̄haeton ⁊ eripidem ceruam pro aeripedem

Quid est synaliphe? Est per interemptionē concurrentiū inter se vocalium lubrica quedā leuisq; collisio. ut atq; ea diuersa penit̄ dum parte gerunt. Sic quādo abiicit s ut aut ouium foetus aut vrentes culta capellas. Nec a quibusdam

synberesis vel collisio nominat

Est p̄fis est p̄sonantiū cum vocalib; aspere cōcurrentiū q̄das difficilis collisio ac dura ut multū ille ⁊ terris iactat̄ ⁊ alto. Anritberesis est littere pro littera posito ut olli pro illi.

Quid est metatberesis? Est translatio litterarū in alienum locū nulla tamen ex dictione sublata ut euandre pro euander.

De schematibus lexeos.

Libemata lexeos quot sunt? Multa quidē sunt s; magis necessaria sunt decē ⁊ septē. Prolepsis zeuma hyppo-
seuris syllepsis anadiplosis anaphora epanalepsis epizeuris panomasia schesonomaton paranomeon homoteleuton
homoptoton polysyntheton byrmos polyptoton dialiton.
Prolepsis quid est? Est presumptio securarū rerum ordinem antecedens vel conturbans ut cōtinuo reges ingenti mole latinus conturbant.

zeuma quid est? Est vnius verbi conclusio diuersis clausulis aperte coniuncta ut troiū gena interpres diuus qui numina p̄hoebi. qui tripodas clari lauros qui sydera sentis.

Hypposeuris quid est? Est figura superiori contraria vbi diuersa verba singulis clausulis adiungunt ut regem adire gem memorat nomenq; genusq;.

Sylepsis quid est? Est dissimilitū clausulaz per vnum verbū
ꝑꝑiunata conceptio. ut h. c. illius arma hic currus fuit. Itē
sunt nobis mita poma. caitane molles ⁊ presti copia lactis
Anadiplosis quid est? Est cogeminatio dictionis ex vltimo
loco precedentis versus ⁊ principio sequentis ut sequit pul
cherrimus altur. altur equo videns.

Anaphora quid est? Est relatio eiusdem verbi per principia
plurimoz versuz. ut nate mee vires mea magna potentia
solus. Mare patris summi qui tela tiphoea temnis.

Epanalepsis quid est? Est vbi in principio vsus positū in e
iusdem fine repetitio ut ante etiā sceptrū dicte regis ⁊ ante
Episeuxis quid est? Est eiusdē verbi in eodem versu sine ali
qua dilatione ꝑꝑeminatio ut meme adfuz qui feci in me cō
uertite ferrum.

Paranomasia quid est? Est quotiens de nomine aliud effi
citur nomen. veluti quedaz ꝑꝑeminatio. ut nam inceptio est
amentum aut amantium.

Schekonomaton v' **Synthisionomaton** est multitudo nomi
nū simul coniunctoz quodā habitu copulandi. ut marfa ma
nus. peligna cohors festina virum vis ⁊ iterum nubila mix
grando puelle fulmina venti.

Paranomeon quid est? cum ab eisdeꝝ litteris diuersa verba
incipiunt. ut o tute tute tati tibi tanta tyranne tulisti.

Homoteleuton quid est? cum simili modo diuerse dictiones
sumunt. ut eos reduci q̄; relinqui deuchi q̄; deserti malui.

Item abijt excessit. euasit erupit. Sit etiā hoc schema quoꝝ
tens media ⁊ postrema versus finem consimili modo sentē
cie finiunt. ut Ecclesiastes. Melius est videre quod cupias
q̄; desiderare quod nescias.

Homiopton quid ē? cum in similes casus exeunt verba di
uersa. ut merentes flentes lachrimantes cōmiserantes.

Poliptoton quid ē? multitudo casuum varietate distincta. ut
littoꝝa littoꝝibus contraria fluctibus vndas. Impꝑꝑecoz arma
armis pugnent ipsiq; nepotes.

Dyrimos quid est? Est series dictionū que tenorem suū vsq;ꝝ

ad ultimum seruant. ut principio celum ac terras camposq;
liquentes lucentemq; globum lune titaniaq; astra spiritus
intus alit.

Polyfyntheton quid est? Est multis connexa coniunctionibus
dictio. ut athamasq; thoasq; pelidosq; neoptolomeus pri
musq; machaon.

Dyalithon vel **asyntheton** quid est? Est figura superiori co
traria coniunctionibus carens ut ferte citi flammis. date te
la. impellite remos.

De tropo.

Tropus qd est? Est dictio translata a propria significatioe
ad impropriam necessitatis aut ornatus causa.

Quot sunt tropi: tredecim. methaphora. catachresis. metalep
sis. metonomia. antonomasia. epitheton. synecdoche. onoma
topia. periphrasis. hypbaton. hypbole. allegoria. homoeofis

Methaphora quid est? Est rerum verborumq; translatio.

Quot modis fit methaphora: quatuor. Ab animali ad ani
male. ab inanimali ad inanimale. ab animali ad inanimale
ab inanimali ad animale. Ab animali ad animale ut typhin
aurigam celeres fecere carine. nam auriga z gubernator a
nimam habent. Ab inanimali ad inanimale. ut pelagus te
nuere rates. nam pelagus z rates animam non habent. Ab
animali ad inanimale. ut atlantis cinctum assidue cui nubi
bus atris piniferiq; caput vento pulsatur z hymbri. nam ut
hec animalia sunt ita mons animam non habet cui membra
hominis ascribunt. Ab inanimali ad animale ut tui pecto
re robur concipis nam ut robur animam non habet. sic tur
nus cui hec dicunt animam habet. Sciendum est alias me
thaphoras esse reciprocas. alias vnius partis. Reciprocas
ut altum mare celumq; pfundum possumus eni querere al
tum celum mareq; pfundum. Vnius partis sunt ut germina
re vites z fluctuare segetes volitare nubes. in his eni rebus
alas fluctus z germina non inuenimus.

Catachresis qd est? e usurpatio alieni nominis ut sepe rar
ricidam dicimus qui partem no occidit z piscinam q f isces

non habz. hec enim nisi extrinsecus sumerent suum vocabu-
lum non haberent.

Metalepsis quid est? Est dictio gradatim pergens ad id qd
ordedit. ut at pater onipotens spelūcis abdidit armis. Et post
aliquot mea regna videns mirabor aristas.

Metonymia quid est? Est transmutatio quedā cuius multe
sunt species. Aut em̄ ponit quod continet p eo quod conti-
netur. ut nunc pateras libate ioui. aut contra. Erateras mag-
nos stantunt z vina coronant. Aut per inuentorē ostenditur
id quod inuentum est. ut sine cerere z bacho friget venus.
Aut contra. ut viniqz precant. nam deus est presens. Aut p
efficientem effectuz. ut pigrum frigus. pallida mors. Aut ef-
fectum efficiens. ut frena spumant.

Antonomasia quid est? Est figura vice nominis posita que a
tribus fit. Ab animo ut magnanimus. anchisiades. A corpo-
re. ut ipse arduus alioqz pulsar sydera. Extrinsecus ut infelix
puer atqz impar congressus achilli.

Epitheton quid est? Superposita dictio cum pprio nomine.
nam Anthonomasia vicem nominis sustinet. Epitheton so-
nunqz est sine nomine ut hos mihi predictit luctus harpia
celeno z dia camilla. Sit etiam tribus modis epitheton. ab
animo. a corpore. z extrinsecus. His duobus tropis uel lau-
damus aliquem uel vituperamus uel ostendimus.

Synecdoche est pleni intellectus capax cum plus minusue
pnunciet aut em̄ a parte totum ostendit ut pubesqz tue pu-
besqz tuoz. Aut contra ut ipse ante oculos ingens a verti-
ce pontus in puppim ferit z fontēqz ignemqz ferebat. Cum
aut a parte totum fit ab insigniori parte faciendum est.

Anomatopia quid est? Nomen de sono factum ut tinnitis
eris clangorqz tubarum.

Periphrasis quid est? Est circūlocutio q̄ fit aut ornande rei
causa que pulchra est aut vitande que turpis est ut z iā pri-
ma nouo spargebat lumine terras.

Litoni croceum linquens auroa cubile. Et ne nimio luxu
obtusior vsus. Sit genitali aruo z sulcos obliquet inertes.

Hyperbaton quid est? Est transgressio quedam verborum ordinem turbans. Locus species sunt quinque. **Hysterologia** **Anastrophe** **Parentthesis** **Lemesis** **Synchysis**

Hysterologia uel **hysteron proteron** est sententia cum verbis ordo mutatus. ut et torrere parant flammis et frangere saxo.

Anastrophe quid est? Verborum tantum ordo preposterus. ut **italiam contra pro contra italiam**.

Parentthesis quid est? Interposita oratione diuersae sententiae. ut **Eneas**. Neque enim patrius consistere mentem passus amor: rapidum ad naues praemittit achatem.

Lemesis quid est? Unius compositi vel simplicis verbi sectio una dictione aut pluribus interiectis. ut septem subiecta trieni id est septentrioni.

Synchysis hyperbatio est obscurum et ex omni parte confusum ut tris notibus arreptas in saxa latentia torquet. Saxa vocant itali medijs que in fluctibus aras. Est enim hic ordo notibus tris arreptas in saxa torquet que saxa in medijs fluctibus latentia italia vocant aras.

Hyperbole est deo quedam fide excedens augendi minuendive causa ut it clamor: celo candidior niue. restudine tardior.

Allegoria quid est? Tropus qui aliud significat quam dicitur ut etiam tempus equi fumantia soluere colla. hoc est carmen finire. huius multe sunt species ex quibus eminent septem.

Hyronia **Antiphrasis** **Aenigma** **Charientismus** **Paroemia** **Sarcasmos** et **Alitismos**.

Hyronia quid est? Tropus ostendens quod conat per praerium superioris ut egregiam vero laudem et spolia ampla reportas tuque puerque tuus. hanc nisi grauitas pronunciantis adiuuerit confiteri videbis quod negare contendit.

Antiphrasis est unius verbi ironia. ut bellum quia minime bellum et parce quia nemini parant.

Aenigma est obscura sententia per occultam similitudinem rerum ut et que me genuit mater mori gignit ex me. significat enim aquam in glaciem conuerti et ex eadem rursus effluere.

Charientismus quid est? Est tropus qui dura dictu gratius pro-

feruntur ut cum interrogantibus nobis. nunquid nos questi
uerit aliquis. respōdemus bona fortuna ut ex hoc intelliga
tur neminem nos quesuisse.

Paroemia est accommodatum rebus temporibusq; prouer
bium. ut lupus est in fabula.

Sarcosmos est plena odio hostilisq; derisio. ut en agros et
q; bello troiano peristi hespiriam metire iacens.

Astismos quid est? Est tropus multiplex numeroseq; virtutis
nam astismos putatur quicquid rustica simplicitate caret et
faceta satis urbanitate expolitus est. ut illud qui Baurum nō
odit amet tua carmina Meui atq; idem iungat vulpes et
mulgeat hircos.

Pomoeosis quid est? Est minus note rei per similitudine; e
ius que magis nota est demonstratio. cuius species sunt tres
Icon Parabola ⁊ Paradigma.

Icon est personarum uel eorum; que personis accidunt com
paratio ut hos humerosq; deo similis.

Parabola est rerum genere dissimiliuz comparatio. ut qua
lis muginus fugit cum sauius aram. Laurus ⁊ incertam ex
cussit ceruice securim.

Paradigma quid est? Est narratio exempli hortantis aut de
terrentis. Hortantis ut Antenor ponuit medijs elapsis Achi
uis. Illicos penetrare sinus. Deterrentis ut at non sic phoi
gius penetrat lacedemona pastor.

Ledeamq; Helenam troianā verit ad urbem.

Endiadis fiet resolutio in mobile fixi.

Uteris endiade si dixeris arma virūq;.

Tradi rati ventos dicas hyppalage fiet.

Emphasis cum dicimus scelus p celerato.

Prosopopia cum sermo rebus mutis tribuit. ut cum celum
aut terra loquitur.

Chronographia cum tempus describit ut tempus erat quo
prima quies mortalibus egris incipit.

Antipophora cum occurrimus tacite questioni.

Allopupeis cum partem fitemus orōnis. ut quos ego.

Uot sunt figure cōstructionis? Octo. Prolepsis Sylep
 sis zeuma Synthesis Euocatio Appositio Synecdoche
 ⁊ Antiphrasis.

Quid est prolepsis? Prolepsis que latine presumpcio dicitur
 est. cum toti in suas partes diuiso vna pprietas attribuit in
 qua si ordo incipit a toto tunc totum ⁊ partes in eodez casu
 ponunt. ut nos legimus ego bene ⁊ tu male. Si vero a par
 tibus incipit tunc totum ponit in genitiuo ⁊ pprietas inter
 partes. ut aquilaz altera volat ab oriente altera ab occidente
 Sylepsis que conceptio dicitur que est? Est cu; dignitas cō
 cipit minus dignum ⁊ vna pprietas subiectis diuersoruz
 accidentiuz tribuitur vna propter alterius dignitatē. ut Sci
 pio ⁊ Lucretia pudici. est autem aut diuersi generis ut pyr
 ribus ⁊ faustina perotti. Ubi masculinum concipit femininū
 aut faustina et mancipium perotte vbi femininum concipit
 neutrum. Aut diuersi numeri ut scipio ⁊ milites pugnans.
 Aut diuersę persone ut ego ⁊ tu legimus. ego ⁊ socrates scri
 bimus. tu ⁊ plato studetis. Aut diuersę casus. ut remo cum
 fratre quirimus iura dabunt.

zeuma est cum vna pprietas subiectis diuersoruz accidentiuz
 tribuit vni per prius ⁊ alteri per posterius. que fit aut a su
 periori. ut scribo ego ⁊ tu. aut a medio ut ego scribo ⁊ tu. aut
 ab inferiori. ut ego ⁊ tu lego. h; potius legimus fit dicendū
 Similit in genere ⁊ numero fieri potest.

Synthesis qd est? Lum aliqua pprietas tribuit vni sbiecto
 aut pluribus copulatis non gra vocis sed significati sub di
 uerso genere. aut numero ut triste lupus stabulis. ans foeta
 pars in frustra secant ⁊ scipio ⁊ liutus admirant.

Euocatio est cū prima vel secunda persona terciā euocat. ut
 ego cicero scribo vos romā omnia subieciſtis imperio vestro
 ⁊ ppositio est cu; vna pprietas duobus subiectis sine copu
 la attribuit. vni notiori aut magis cōmuni. alteri minus. ut
 animal homo loquit. canis stella lucet. Virgilius. Ignauū
 fucos pecus a psepibus arcent.

Synecdoche quid est? Lum toti tribuit pprietas partis. ut

homo albus dentes Aeneas os humerosq; deo similis.
Aniptosis quid est? Lum casus pro casu ponit ut verbē quā
statu vestra est. Terencius. quas credis has non sunt vere
nuptie.

De punctis quibus oratio distinguit.

Uot sunt puncti quibus impresentiarum utimur? No-
uem Suspensiuus Colus Loma Periodus Semipun-
ctus Seminuspunctus Interrogatiuus Exclamatiuus seu Ad-
miratiuus et Parenthesis.

Suspensiuus est simplex virgula quā solet quietis gratia poni
antequā sensus aliquis clausule haberi possit hō. Arma.
Seminus punctus est quo utimur ubi clausula maior ē quā
dam quietem habet. et tamen sensum imperfectum hoc mō
Arma librosq; meos.

Loma est quā utimur ubi clausula videt esse completa et tamē
imperfecta et ponit planus in superiori parte lineae hoc mō
Arma librosq; meos dirupuerunt milites

Colus est punctus qui ponit in fine clausule quādo perfec-
tus est sensus et ponit planus in inferiori parte lineae hō
Arma librosq; meos dirupuerunt milites quōs eos nunquā ex-
istimauit huc venturos.

Periodus est punctus qui ponit in fine clausule quādo nō
modo perfectus est sensus sed etiam ipse sermo ut quod se-
quitur quasi de nouo inchoari videat et ponit in inferiori
parte lineae adiecta virgula hoc mō. Arma librosq; meos di-
rupuerunt milites quōs eos nunquā existimauit huc venturos. Cle-
rum equo animo ferenda sunt hec.

Semipunctus dicitur virgula quā in fine lineae ponim⁹ cum
ocō imperfecta est et pars in sequentē transit lineā hō.

Admiratiuus siue exclamatiuus est qui in tali orōne ponit
o hominem forte. o integrū. o omnibus qui etate nostra sunt
preponendum te ne incepto desistere unquā aliquis vidit. te
ne fortune succumbere.

Interrogatiuus ē qui interrogationē significat et fit hoc mō
de te vero quid dicam.

Parentthesis est ubi diuersa oratio imperfecte adhuc orōni
interponit hoc mō. Te ne dicam enim quod sentio calamita
ritibus cedere. Hoc igitur exemplo omnia punctoy gene
ra notabis. Arma lib:osq; meos diripuerunt milites q̄s e
os nunq̄ existimaui hunc venturos. Verum equo animo fe
renda sunt hec. de te vero quid dicam: O hominē fortem o
integrū o omnibus qui etate nostra sunt preponēdum Le
ne incepto desistere vnq̄ aliquis vidit te ne fortune succum
bere te ne dicam enim quod sentio calamitatibus cedere.

De componendis epistolis.

Clare inuente sunt epistole: Ut eos cū quibus siue pp
ter absentiam siue ppter ruborem seu ob aliam q̄uis
causam loqui non licet certiores facere possimus si quid sit
quod eos scire oporteat siue nostra siue illoꝝ siue alioꝝ cau
sa. Unde dicitur epistola. epistola grecuz plane vocabulum ē
dicifq; apo ton epistlein hoc est mittendo q̄ ad absentes
mittat unde etia; apo ton aposellein quod similif significat
mittere dicunt apostoli. L. L. Iulius apostolos, suos fregit in se
natus hoc est epistolas et nunc libelli qui a iudicibus a qui
bus puocatum est ad magistratus mittunt dicunt apostoli
cum sint instar epistolarum. Latino autem vocabulo episto
las Irās dicim⁹ dūtarat in numero plurali. nā in singulari nu
mero littera significat elementum. ut a vel b significat etia;
manum scribentis. Licero ad acticum nam alleridis manus
amabam q̄ tam prope accedebat ad similitudinē tuellittere
Reperif quoq; aliquando p epistola apud poetas dūtarat
ut Quidius q̄ legis a rapia briseide littera; venit.
Quot sunt genera epistolarum? Quarta sunt alie enī sunt dū
tarat de rebus diuinis. ut sunt platonis epistole ad dionisiū
et in religione nostra petri et pauli iacobi et iohannis episto
le. Alie sunt de moribus. ut epistole senece aurelii augustini
bieronimi ambrosij cypriani et aliorum que multa etia; de
rebus diuinis continēt. Alie sunt de rebus que quotidie ac
cidunt tamen seueris et grauib; utpote q̄ vel belli vel pa
cis tempore aut ex castris ad urbem aut ex urbe in exercitū

scribuntur fere similis historie . . . Alie que de rebus nouis
qualescunq; acciderint certiores faciunt absentes . . . Alie
consolatorie ut si vel propinqui alicuius ul' amici mors aut
calamitas interuenerit . . . Alie comendaticie ut cum amicum
aliquem aut familiarem aut alioquin notum siue ignotum
litteris comendamus . . . Alie hortatorie ut cum filios affines
familiares discipulos principes aut quosuis alios ad mores
ad studia ad laudem ad decus ad gloriam exhortamur .
Alie amatorie que magis poetarum sunt ut sunt epistole na
sonis tibulli propterea ceterorumq; huiusmodi . . . Alie de rebus
familiaribus atq; domesticis . ut de predijs pecore vino fru
mento seruis et reliquis id genus . . . Alie postremo iocose que
duntaxat animi gratia scribitur . ut cum deficiente materia
scribitur quicquid in buccam venit . . . Ad hec cetera fere oia si
qua sunt epistolarum genera reduci possunt . Quid in primis
obseruandum est in epistolis scribendis? ut stilus inferior sit
et quasi familiaris: quam cum vel orationes vel historias scribi
mus et tamen sit subiecte materie conueniens . Nam ut in ce
teris tres sunt dicendi characteres . amplius medius et infim^{us}
ita etiam epistole tres suos characteres habent . ab illis tamen
diuersos hoc est illis inferiores . Nam qui in alijs medio
cris est hic est summus qui in alijs infimus hic mediocris .
Infimus uero in epistolis quo dicendi genere in familiari
bus utimur . erit ab infimo illo omnino diuersus hoc est le
uis facilis . uerbis quotidianis et quasi uernaculis contextus
in quo tamen nihil barbarum sit aut ineptum . Amplo igitur
illo atq; sublimi utimur cum de rebus alijs atq; diuinis epi
stolas scribemus ut plato facit . Mediocri cum de moribus
de rebus gestis de bello de pace de consilio capiendo aut
rebus alijs seueris et grauib; tractabimus . Infimo cum ma
teria erit de rebus familiaribus atq; iocosis .
Quid amplius obseruandum? ut quo ad eius fieri potest bre
ues sint . propria enim et quasi peculiaris epistolarum est bre
uitas . cauendum tamen ne nimio breuitatis studio squalens
et ieiuna et concisa ac plane sicca oratio fiat qualis est Annii

86

Senece a cuius lectōne adolescentes ōnino auertendi sunt ne prauum ac uitiosum dicendi modum imbibant q̄q̄ pau-
lo post quasi iactis iam fundamentis idē auctor summo titu-
dio legendus sit. In quo magne alioquin virtutes fuerunt
multum ingenij plurimum eruditionis cum presertim sit vi-
torum diligentissimus insectator. Quis maxime proponen-
dus est quē studeant adolescentes imitari. M. cicero. Sic in
omni dicendi genere omnium optimus fuit. Tunc solum pre-
ceptores legant hunc discipuli imitent nec modo verba ei⁹
hauriant sed etiā clausulas quin et partes ipsas epistolary
interdum furent et suis inserant. Ita enim fiet ut succo cicero-
nis quasi lacte nutriti veri illius imitatores euadant. Quō-
exordicē sunt epistole? In primis tam scribens q̄ eius ad
quē scribit preponēdum est nomē et is ad quē scribit salu-
tandus est b̄ mō pyrribus perottus Nico. perot. s. p. o. vel si
grece scribas pirros perottos nicolao perotto eupattin. Sic
est enim grecoꝝ mos ut bene agere dicant ubi latini salutes
dicunt. In fine autem epistolaz ponendū est uale in q̄ gre-
ci cum latinis ueniunt dicentes erroso. Luius nomen ppo-
nitur scribentis ne an eius ad quē scribit? scribentis etiā si
ad pontificē maximū siue rege aut imperatorē scribat hō
infimus. Stulta est enim obseruatio quorūdam qui dignioris
nomen dicunt preponendum esse. Laudum preterea ē ne
vniq̄ dominū honoris causa nominibus p̄rius preponem⁹
ut domino pyrro et dno nicolao. barbara ē enim ea locutio
et nuper inuenta. Non hoc latini nō greci veteres fecerunt.
Potest tamen addi nomē dignitatis siue magistratus post
propriū nomen ut si ita scripseris Paulopost max. Frede-
rico imperatori. Bessarioni cardinali. Ferdinando regi. Ni-
colao perotto Thuscine pro pape. Illud etiā summo stu-
dio fugiendum est ne ad vnum scribens pluratiuo nume-
ro utaris in quem errorem ōnes fere nostre etatis homines
incurrerunt pu tates se magis honorare eū ad quē scribunt
si barbare loquant. In quare nō tam ignorātiā hominū
admiror q̄ stulticiā. Nam si id honoris causa nō faciūt cur

barbare loquunt. Si vero id honoris causa agūt cur eo q̄
sermone deum non honorant quē singulari numero affant?
An maior in loquendo reuerētia regi aut pontifici debet q̄
deo? Atqui si barbare loquimur cum aliquē vnum alloque-
tes plurali numero utimur cur etiam non dicamur barbare
loqui cum de nobis ipsis loquentes pro ego et quod mirabi-
lius est in eodem loco modo singularē modo pluralem nu-
merum adhibentes. ut virgil⁹. O melibee deus nobis hec
ocia fecit. Nāq; erit ille mihi semp deus illius aram Sepe
tener nostris ab ouilibus imbuet agnus. Ille meas errare
boues ut cernis et ipsum Ludere que vellem calamo permi-
sit agresti. Hic enī Lytirus de se loquens nunc nos nunc me-
ait et quintilianus utinā hoc fata mihi prestarent ut residuū
laborantis anime in tuo poneremus amplexu. Obtinuit cer-
te vsus ut in prima persona loquentes mō singulari mō plu-
rali numero utamur. In secunda vero persona nemo vnq̄
doctus ad vnum dirigens sermonē pluralis locutus est. Lu-
cius rei hec videt rō fuisse q̄ decet homines de se ipsis mo-
deste et ut ita dicā humiliter loqui. de alijs vero honorifice po-
tius et cum dignitate conuenit habere sermonem. Adiuuere
vero quodāmodo dignitatē alterius si ei in rebus ges-
tis alium quasi socium adiungeremus ut si cesarem alloque-
tes diceremus. vos pompeijū superastis vestra est gloria. p-
tu pompeium superasti tua est gloria. Ita e contrario vide-
mur nescio quomō modestius loqui si que nos soli egimus
plurali numero et exprimamus hoc mō. Multa scripsimus.
multa gessimus. magnā sumus gloriā apud nostros homi-
nes persecuti quasi nō soli sed alijs adiutoribus ea egerimus
Initium igit̄ hōi loquendi modestia fuit atq; humilitas
sed tñ paulatim inualuit consuetudo ut et vbi hic respectus
nō est mō singularē mō pluralem numerū pferamus. Sole-
mus etiā in principio epistolay p̄sertim familiarij ad ami-
cos scribentes hec verba ponere. Si vales hū ē ego valco.
Qui modus compositionis in epistolis seruat̄ ut verbū fre

quenter in fine clausule colloces hoc modo. Ego te comen-
 dare non cesso. quod longe pulchrius est quam si diceret ego
 non cesso te comendare. et spem maximam habeo potius quam
 habeo maximam spem. Interdum tamen in medio ponit.
 ut spem habeo maximam. Interdum in principio ut scripsit
 ad me cesar. In quo et imitationi attendendum et auribus con-
 sulendum est. Dant enim aliquando certa regula non potest. Cir-
 culocutionibus quas greci periphraeses vocant raro utendum
 est in epistolis. fugienda sunt etiam verba noua. affectata ou-
 ra et obsoleta. structura quoque ipsa facilis esse debet et mini-
 me implicita ut ad manus parati esse sensus videantur. Est ne-
 utendum artificio dicendi in epistolis. Sepe quidem uten-
 dum artificio est. ut quod cupis absenti persuadeas. Adhiben-
 da erordia sunt quibus animum prepares legentis. Adhiben-
 bende rationes quibus permoueas. Utendum est interim con-
 firmatione. confutatione. diuisione. excitandi sunt affectus et
 reliqua facienda que etiam oratio exigeret. sed hoc non in
 omnibus epistolis faciendum sed ubi suadendum aliquid aut
 dissuadendum est et preceptum illud supra de caracteribus dixi-
 mus obseruandum ut etiam artificio dicendi inferiores sint orationibus
 epistole. et eo artificio componende sunt ut nullum esse
 in his artificium videatur. Licet ne in epistolis aliquando pone-
 re verbum pro verbo. Licet perfecto ad maiorem vehemenciam
 sermonis. ut cicerone. vnum ostende in tabula aut tuus aut patris
 tui emptum et vi testamenti pro viteris. Plinius. Dedisses huic
 animo par corpus. fecisset quod optabat hoc est si dedisses
 Licet ne aliquando pretermittere verbum in epistolis que
 admodum faciunt poete. ut Virgilius. Mene cepto desisse
 re victram. Nec posse ut alia teucorum auertere regem. Licet ut
 Licero ad Terentiam. Ne miserum in tantas te calamitates
 mea culpa incidisse. Ubi intelligit verbum principale verum
 est. ut est ne verum te in tantas calamitates incidisse. Deficit
 ne aliquando in oratione suppositum. Deficit certe ira ut vix
 etiam intelligi possit. Licero ad Perennium. obfuit plurimum
 eo tempore seipsum. consulum siue stulticiam siue maliciam

dicere oportet siue potius utrunq;. Quomō eleganter dice
mus. Ic hebbe uuen brief onisaen: Multis id modis di
ci potest. Accepi litteras tuas. accepi abs te litteras. Reddi
te mihi fuerunt littere tue. Reddite mihi fuerunt abs te lire
Reddite mihi helius perotto litteras tuas. Accepi quas ad
me helio perotto dedisti litteras. Accepi epistolam quā ad
me scripsisti. e ihusculano reddita mihi ē epistola tua. Attu
lit mihi helius perottus epistolam tuam. Quid in his non
dum est? Animaduertendū primo est q̄ dare alicui litteras
siue epistolam est tradere ei ut alij consignent. dare vero ad
aliquem est mittere ut legat ut dedi helio perotto. dedi ta
bellario ad te litteras id est dedi helio perotto v̄ tabellario
litteras quas ad te scripsi. Unde rescribentes postea dicim⁹
Accepi litteras quas helio perotto ad me dederas.
Quid interest inter litteras ⁊ epistolā? Significatio eadem
est. Differunt in elegantia. dicimus enim vnam epistolam ⁊
vnas litteras. Ideo enī plurimū numerum habet vnas vna
vnum. ut iungi possit cum nominibus carentibus singulari
ut reliqui filio meo ternas edes. vnas in foro. alteras in iani
culo. tercias in suburbis. nam si diceremus vnam edē non do
mum sed templum significarem. Itē dicimus. duas. tres
quatuor. sex. decem. epistolas ⁊ binas. ternas quaternas. qui
nas. senas. denas litteras. nec licet dicere duas litteras nec
binas epistolas. In hoc tamen conueniunt q̄ dicimus de
di singulis singulas litteras siue singulas epistolas. vel vni
cuiq; vel utriq; singulas litteras vel epistolas. In maiori
vero numero non conueniunt ut dedi singulis duas litteras
vel binas epistolas sed binas litteras ⁊ duas epistolas. ter
nas litteras ⁊ tres epistolas. Ubi etiam obseruandum est.
ut si dicis litteras nō subiungas quarum alteri respondi. sed
quarum alteris. ita si dicis epistolas non dicas quarum alte
ris iam respondi sed quarum alteri. Cur potius dicimus ac
cepi litteras abs te q̄ ab te? quia ab cum duabus liquidis ⁊
cum. id est quando consonans est iungitur ⁊ cum omnibus
dictionibus incipientibus a vocali. ut ab lege ab legatis. ab

rege ab foue ab hominibus. abs vero cum r. ut abs te abs
tuo. Interdum cum q. ut terencius abs quibus homine be-
neficiū accipere gratum est. Cum ceteris vero iungit a ut
a nobis a foro.

Lur non ita dicimus retulit mihi epistolam tuam sicut attu-
lit mihi epistolam tuam. quia afferre et referre differunt.

Afferre enim est aliquid ad aliquem ferre. ut attulit mihi lit-
teras. attulit librum. Lempus multa affert nobis.

Referre vero est retro aliquid ferre. ut si remitterem litteras
quas accepi ita dicerē. Retulit tibi helius perottus litteras
quas mihi abs te attulerat. In quo notandum est retulit di-
cendum esse et non refert. Ubi omnes fere nostre etatis errant
dicentes lato: presentium in quo non modo barbare loquuntur
sed etiam falso. non enim lato: est. nec cum scribunt lit-
tere nec cum leguntur. sed cum scribunt laturus est cum le-
guntur attulit. Inspiciendum autem a nobis est tempus quo
leguntur non quo scribunt. Cum igitur litteras legu is ad
quē scriptus non referunt sed iam relate sunt littere. Ita
quod retulit dicendum est. non refert cicero ad valerium. P. cor-
nelius qui tibi has litteras dedit. Et alibi. Amo etiam qui ad
te cum his litteris profectus est mirum in modum. Sed ut
eo unde discissimus reuertamur. Referre est retro ferre. ut
quintilianus. arma non retuli id est reportauit. Differt ne ali-
quid cum dicimus retulit mihi et retulit ad me. et retulit se-
natui et in senatu et ad senatum. Differt sane nam cum dici-
mus retulit mihi vel retulit senatui significat vel reportauit
ut retuli litteras. et referentem signa camillum. vel enarrauit.
ut. L. iulius postquam legati consulibus et in senatu que gesta e-
rant retulerunt. Cum vero dicimus retulit ad me et ad sena-
tum significat in consultatione tulit. ut quintilianus non retulit
ad matrem. non amicos consuluit. non propinquos Licero in
caulinam. Refer inquit ad senatum id est fer in consultatio-
nes. senatus. Virgilius. Delectos populi ad pcceres. primūque
parentem. Nonstra deum refero et ne forte dubitares de
sensu subiunxit et que sit sententia posco.

Sed nota q̄ quēadmodum dicimus referre ad senatū; ita
dicimus ferre ad populū. ut pompeius ad populum tulit.
Ex illo fit senatus consultū; ex hoc rogatio que est instar le-
gis. Dicimus præterea refero tibi acceptum p̄ eo quod ē fa-
teor me abs te accepisse. Licero p̄ deiotaro. Dia q̄ postea vi-
dūm̄. quid at̄ mali non vidimus. si rē rōcinabimur nos ac-
cepta referemus antonio. Item fero tibi acceptū. est habeo
abs te p̄ recepto id quod mihi debebas etiā si nulla solutio
interuenerit. Referre vero expensum est rōnem reddere
de impensis factis. Ic doe v rekeninghen vanden costen
die ic ghedaen heb. Retuli tibi expensum. ponitur etiam
aliquādo referre p̄ conferre. Licero si ad vnum omnia refe-
renda sunt dignissimum esse pompeiū hoc est si in vno om-
nia p̄ferenda sunt. Nōndum est q̄ cum refero significat in
consultationē fero. accusatū habere potest et ablatū cum de
ut hec omnia referam ad senatum et de omnibus his referā
ad senatum. hoc tamen; frequentius et elegantius ē. Quid
cetera composita a fero habent ne eādē aut variā signi-
ficationem? Variā p̄fecto pro varietate cōpositionis. Nam
anteferre est p̄ponere. Circūferre est per omnes partes rē
aliquā siue sermonē. aut rumorē ferre. Ut circūfert came-
lum. circūfert nouū. Offerre est dedicare seu tradere ut ob-
tulit deo sacrificium obtulit mihi librum. Perferre est tole-
rare. ut multas pertulit calamitates. Proferre est pronun-
ciare. ut ne verbum quidem ptulit est in medium ferre et q̄
si reuelare. ut protulit tabellas quas in sinu habebat. profer-
re est etiam prorogare ut profert negocia in longū
P̄ferre est anteferre ut pudica virgo p̄ferit cōmodo pu-
dorem quod si inter p̄re et ferre interponat me aut te aut se
significat ostendere et quasi signū atq; argumentū q̄dam p̄-
bere ut p̄ me fero magnā humilitatē. i. ostendo magnas hu-
militatē et signū q̄ddā atq; argumētū p̄beo magne humili-
tatis. Auferre ē l' furto l' vi aliqd tollere ut abstulit mihi libꝛ
abstulit esem. Deferre interdū ē deorsum ferre. ut detulit na-
uē in mare B ē deduxit. Interdū ē accusare siue maledicere

ut pleriq; iniuste detulerūt me ad pontificē hoc est accusaue
 runt ⁊ male de me dixerunt pontifici. vnde dicunt delato/
 res s̄ est claudestini accusatores. ⁊ per improbitatē siue in/
 uidiā mala referentes. Efferre est extra ferre. ut effere hāc
 rem ex edibus nostris. Est etiā funus ferre ut extulit defunc/
 tum siue sumptū hoc est funus fecit. Transferre est trāspor/
 tare ita tñ ut quod transfert sepe remaneat. Licero hūc mo/
 rem Spartiate translulerūt in feminas. Idē de officijs qđ
 in vna re ab ennio positū transfert in multas Lucanus. Nō
 dum translatos romana in secula luxus. Inferre est immitte
 re. ut infer digitū in plagam. est etiam deducere. ut ex maio/
 ri ⁊ minori extremitate intulit conclusionē hoc est deduxit.
 Sufferre est tolerare ⁊ pati. Differre est p̄rabere. ut distulit
 negociū s̄ est p̄raxit. est etiā differens esse ut multuz differt
 p̄bus ab improbo. vnde dicis differentia. Cōferre aliqui est
 compare ut p̄fer hanc rē illi uel cum illa. s̄ est compa. Inter/
 dum est p̄iungere. ut p̄fer ōnia in vnū. Nōnunq; est ire. vbi
 nōndum qđ si cum re inanimata iungimur. pōt habere in ⁊
 ad p̄positiones. ut p̄fero me in templū. ⁊ p̄fero me ad tem/
 plum. Contuli me in villam ⁊ contuli me ad villā. Si vero
 cum re animata. dūtaxat ad ut p̄tuli me ad platonē ⁊ nō in
 platonē. confero me ad pontificem ⁊ non in pontificē. Non
 etiā potest habere duos accusatiuos animatos. S; si habeat
 alterum accusatū rei inanimatē potest iungi cū animato cū
 p̄positiōe in. ⁊ habet significatiōē quādam domi siue bñ/
 ficij. ut multa contuli in te ⁊ multa conferā. i. multa donauī
 et multa donabo. multis te affeci beneficijs multis afficiam
 Est ne aliud hīc notādum? Illud maxime norandum est qđ
 prime persone verbi raro addit ego. ⁊ secūde persone raro
 addit tu. Lūius rei ratio est. quia sola hec duo p̄nomina s̄
 intelligi possunt. cum etiā dicimus scripsi intelligit ego. cuz
 dicimus scripsisti intelligit tu. Frustra itaq; sepe ponent
 hec pronomina. ponunt tamen aliquando ad maiorem ex/
 pressionem. Eadem ratio est prime ⁊ secūde persone nu/
 meri pluralis vbi nos ⁊ vos pronomina intelligunt. Quō

latine z eleganter dicemus vvelken brief my zeere gbe
nuetblyc vvas. Id quoq; multis modis exprumimus que
magnam mihi voluptatem attulerunt. que mihi gratissime
fuerunt. que me non mediocri voluptate affecerunt q mihi
mirum in mom iocunde fuerunt. ex quibus no mediocre le
ticia; percepti. q vix exprumere possem q̄tum mihi volupta
tis amilerunt. q̄bus nihil mihi accidere iocundius potuisset.
quibus nihil mihi poterat gratius offerri. q̄ singulari me le
ticia affecerunt. Quid interest inter ḡtum z iocundum? Jo
cunduz pprie in rebus secundis dicit. Gratū in aduersis. In
iocundo eni est q̄dam gratia delectatois tū. ut flumina. fon
tes. nemora. rose. flores. iocunda sunt. Ingrato uero etiaz cō
modi ut aspectus. messis. olearum. fructicu. vineaz. gratus ē
Dicimus autem hominē iocūdum non qui letus est sed qui
leticiam alteri affert. vnde potest aliquis tritis meūsq; eē
z tamen iocundus ut mesticia inimicoz iocunda est nobis.
vnde nō recte locutus est qui dixit. iocundos nos faciat sue
interesse cōmemorationi. iocundos dixit p letos. Exprumit at
hanc differentā optime cicero ad suspicium cōsolantem de
morte filie. Seruius inquit tuis oibus rebus interfuit. cui⁹
officia z si aliquādo iocundiora nūq; tū gratiora. Idē amor
tuus gratus z optatus dicerē iocūdum. nisi id verbū in ōne
tempus perdidissem. Coniungunt etiā hec duo adiectiua in
ea quā diximus pprietate B mō. littere tue gratissime mihi
ac iocundissime fuerunt. Afficere quid pprie significat?
Afficere est affectionez quādam siue dispositionē inducere.
ut hec res afficit me dolore. i. inducit me dolore. afficit me
moestia. i. iducit mihi moestiam. afficit me leticia. afficit me
solatione. id est affert mihi gaudiū. affert consolationē. Re
perit etiā absolute positū B verbū. ut multa sunt q̄ afficiunt
hominē B est affectōnes siue affectus inducit. hincq; z affe
ctio dicit z affect⁹. q̄q; cicero solo affectionis vocabulo utat
numq; affectus q̄ quintilian⁹ z posteriores oēs utunt. Est at
affectio sicut cicero diffinit animi z corpis ex tpe aliq̄ de cā
mutatio ut leticia. gaudium. dolor. moestia. z familia.

P. 8

Animaduertendum autem q̄ dicimus facio tibi iniuriam
z afficio te iniuria. facio tibi ꝓumeliaz. z afficio te ꝓumelia
Non at̄ dicim⁹ facio ē moleſtia. facio ē leticia. facio ē volupt
tatem. facio tibi gaudium. facio tibi iocunditatē. Sed afficio
te moleſtia. afficio te leticia. afficio te voluptate. afficio te gau
dio. afficio te iocunditate. Quid facio ex quo hoc verbuz
componit̄. quot modis capiſ in orōne: multis modis. Sed
illud in ꝓimis nõndum eſt quod in epiſtolis frequētiffime
ponimus. Facio te certiozem z nunq̄ certum. Dicimus etiā
facio tibi gratum. facio ludos facio rem diuina. facio ſacri
cium. Item illud diligenter attendēdum eſt. q̄ dicimus ſe
ci damnum feci iacturā feci naufragiū quaſi paſſus ſum dā
num iacturam naufragiū ut reſpublica fecit iacturam z dā
num. Liceronis interitu latine littere fecerunt. z quintilianus
in portu naufragium fecimus. Quodamoduz etiā dicimus
fregi brachium. ꝓ eo q̄ brachiuꝝ meum fractum eſt z fregi
nauem ꝓo nauis mea fracta eſt. Item dicitur facio tibi co
ꝓiam rerum mearum facio lucrum facio vvinam z ſimilia.
Quomodo componitur afficio: Ex ad z facio. Componit̄
etiā cum alijs ꝓeꝓoſitionibus. ut interficio hoc eſt neco.
• afficio id eſt noceo. cuius paſſiuum eſt afficioz.
• Perficio quod eſt abſoluo.
Deficio quod interdum ſignificat deeſſe z exigit accuſatiuū
ut tempus me deficeret hoc eſt tempus mihi deeſſet. Inter
dum ſignificat deſciſcere ab vno ad alium. z quaſi rebellare
z habet accuſatiuum cum ad ut deficit a ceſare ad pompeiu
hinc fit defectio. ut per defectionez opidanorum ꝓeſidium
ſe in arcem recepit. Defectus autem fit a deficio quando ſig
nificat deſum. ut deficiunt mihi pecunie. non poſſum incum
bere litteris. defectu medicoruz multi pereunt. hoc eſt quia
deſunt medici. Non autem ſignificat culpam ſue vitium
ut multi per imperitiā capiunt defectus hoc eſt vitia. Un
de elegāter dicere poſſum⁹. plures pereunt culpa medicoruz
q̄ defectu id eſt plures pereunt q̄ malos habēt medicos q̄

quia non habent. *Efficio* id est quod *facio*. unde officium dicitur id quod unusquisque facere debet. unde etiam *factio* a *facio* dicitur quod opidanos ambiendo facimus unius aut alterius partis. *Proficere* id est fructum et quasi profectum facio ut adolescenter discendo proficiunt. propter quod barbari loquuntur quod discubentes ita salutant. proficiat vobis. Dicendum potius esset proficite aut proficiatis. *Proficere* id est prepono alicui rei agende. unde prefecti vigillum. prefecti erarii, qui aut vigiliis aut erario prefecti sunt. *Inficio* hoc est tingo. ut lane infecte. Interdum maculo ut ea lues finitima etiam loca infect. Sufficio quod interdum significat satis sum. ut sufficiat mihi benevolentia principis. Interdum substituo. ut in locum defuncti consulis suffectus est alius. *Reficio* quod est rursus facio siue instauro ut reficit domum reficit templa. *Conficio* quod interdum pro facio interdum pro perficio ponitur. ut confeci negotium tuum hoc est perfeci. *Reperit* etiam cum nominibus compositum. ut supra cum de verbis tractarem ostendimus. *Officium* de quo paulo ante mentionem fecisti quid est. Est ea virtutis actio quam greci prepon vocant. hoc est quod homini. loco tempore dignitati convenit. Unde recte dicitur. In familia nostra omnes officium exercent. id est omnes agere quod debent. Et eo legatis obuiam officium gratia. id est quia sic debeo. Unde factum est ut officia significent etiam beneficia. ut non sunt exprobranda officia. et *quintilianus*. Dixit me similis etas euicerunt officia. cepit fides amantem odisse non potui. *Magistratus* quod aliquando officium dicitur. et artes bene suum officium habent. Unde dicimus officium grammatici. officium medici. officium architecti.

Uomo eleganter dicemus.

By this bynggis i haue persayved vvel the to be in good helth z not to loue me a lytell. bicit to loue me gretely.
 Et his enim facile perspexi te et valere et non modo me diligere sed etiam vehementer amare. Item. quandoquidem ex his intellexi et tibi bene esse et me abs te non solum diligere sed etiam vehementer amari. Item cum ex his facile cognouerim te

z incolumē esse z me non vulgariter sed mirifice amare.
 Item q̄ siue quando. siue nam. siue nāqz. siue quoniam. siue
 quia. siue quippe ex his perspexi z valere te z non mō me
 diligere sed etiā mirifice amare. vel gnetiā mirifice amare.
 Quid hic in primis nōndum est? q̄ ea que per subiunctiuū
 verbum cum coniunctione q̄ dici possunt longe elegantius
 sine q̄ per infinitum dicunt. verbi gratia Ic vveet dat gbi
 leest. Scio q̄ tu legis. Scio te legere. Ic hebbe ghemerct
 dat gbi my mint. Perspexi q̄ tu amas me. perspexi te ama
 re me vel me amari abs te. Ic hope. dat is oft dat sijn sal
 Spero q̄ hoc vel est vel erit. Spero hoc vel esse vel fore .

Ic gbeloue v by mijnder trouvyen dat gbi my ghenade
 doen selt ende ic v. Do tibi fidem z q̄ z tu mihi z ego tibi
 veniāz dabo. Do tibi fidem z te mihi z me tibi veniam da
 turum. Het es seker dat dit gbestreuen soude vworden
 niet in bziuen maer in coper oft in metael. Lertum est q̄
 non in membranis scribi deberent. sed vel in marmore vel
 in es. Lertuz est hec non in membranis sed in marmore v̄
 in es scribi debere. vel potius. Lertum est hec nō in mēbra
 nis sed in marmore uel in es scribenda esse.

Quid interest inter esse z fore? Esse presentis temporis sig
 nificationē habet. fore vero futuri. Idemqz est fore quod fu
 turum esse. licet forem fores foret idēz sit quod essem esses
 esset. Unde barbare loquunt qui dicunt amaturū fore quod
 perinde est ac si diceret amaturum futurū esse. que duo fu
 tura latina lingua non patit. Itaqz cum nominibus iungit
 fore. non cum participijs. ut spero te amatozem fore. Nam
 cum dicimus spero te amātem mei fore. nomen est amantē
 non participium. Nō etiā diceremus spero te amantē me fo
 re. Licero. Spero amicitia nostram notā posteritati fore. pos
 teritati dixit. nam a posteritate ut nomen sit non participiuz.
 Dicimus autem spero te admiranduz fore cum adoleueris.
 hoc est dignum admiratione nam pro nomine ponitur.

Composita vero a fero absolute ponuntur. Virgilius. Affore
 cernetis hoc est affuturos videbitis vel videbitis q̄ aderit.

Licero. Verum arbitrantur non defore qui illam restituant
hoc est non defuturos. vel q non deerunt. Lofore z profo
re apud poetas leguntur. Horacius. Que nocuere sequar si
guram qui profore credam. hoc est profutura esse. Nonne
imperfecta est oratio illa superior? Do tibi fidem q tu mihi
z ego tibi veniam dabo. Deficit enim q tu mihi veniam da
bis. nam dabo illud postremum non potest referri ad tu qd
est pronomen secunde persone. Perfecta est oratio z nihil de
est. Nā cum in oratione plura sunt supposita verbum sequi
debet vltimum suppositus; ut ego te de grāmatica. tu me de
epistolis perconctaris. Subintelligit enim in prima parte
perconcto. Sic econuerso. Tu me de epistolis ego te de grā
matica perconcto. Subintelligit in prima parte perconcta
ris. Sed animaduertendum diligenter q hoc non fit quan
do per comparationē aut similitudinem loquimur ut longe
melius ego q tu id dixissem non potest dici dixisses. Nec
to: ita eleganter hoc ut tu dixisset non potest dici dixisses.
Tu melius q ego diceres. non potest dici dicerem. Do fidē
quid significat? Dare fidem non est adhibere fidem ut fere
omnes loquunt. Des fidez verbis illius. id est credas. z nō
est danda fides verbis illius. id est non est credendum illi.
Immo soleo ego per iocum vernacula lingua dicere cōtra
rium z cum video aliquē infidus; atq; mendacem asserere.
Ic vville hem gheloue gheuen. z querentibus. vvaer ome.
Respondere. vwant hi en heeft egheen. Est ergo dare fidez
aliquid scēmittere quē admōm vernacula lingua dicim?
Ic gheloue v op mijn truuve. Virgilius. Accipe daq; fidē
hoc est accipe sanctas; promissionē a me z da mihi vicissim
tuam. Quod autem vernacula lingua dicimus. Een ande
ren gheloeuen. Latine dicimus habere fidem. Quintilian⁹
fidem habes hominibus quos mētiri alius affirmat. Illud
quoq; nōndum q a fides sit perfidus penultima breui. hoc
est is qui fidem violat. A fido vero verbo fit infidus penulti
ma longa hoc est cui non est fidendum. Que est lingua ver
nacula? Est lingua vulgaris z illitterata quā imperiti mater

nam vocant. et dicitur vernacula quasi peculiaris patrie nostre et in patria nostra nata. Nam vernaculus vernacula vernaculum. significat quod est domi nostre et in patria nostra natus. Et dicitur a verna qui est seruus domi nostre natus hoc est ex nostra ancilla. Dare veniam est ne quod dicimus indulgere an aliud significat? Longe hec diuersa sunt. Imperiti capiunt indulgentiam pro venia. ut indulgentias et remissionem omnium peccatorum tuorum tribuat tibi omnipotens et misericors dominus. Sed hoc barbare non latine dicitur. Indulgere enim est concedere. et cum quadam quasi suauitate permittere ut indulgent gule indulgent ventri. Quintilianus? Mollis illa educatio quam indulgentiam vocamus. Non ergo indulgentia pro venia accipienda est. Nec dicendum est eo romam pro indulgentia. sed eo romam ad impetrandum veniam. vel gratia impetrande venie. Sed e contrario venia aliquando quasi pro indulgentia ponitur. ut da mihi hanc veniam. hoc est indulge mihi. et concede aut permittite mihi quasi veniam daturus postquam id fecero. Et cum venia tua ibo. hoc est dabis mihi veniam si ibo. quod imperiti dicunt cum licentia. In qua re errant omnes fere grammatice preceptores per bonis litteris docentes discipulos suos barbaric. Idcirco diligenter notandus est hic locus. De meester heest sijnen scolieren orlof ghegheuen. Non est dicendum ludi magister dedit licentiam discipulis suis. Licentia enim est libertas quedam potius ad male agendum. et dicitur a uerbo licet hoc est cum licet quicquid libet. Sed ludi magister dimisit discipulos suos. ut ludi magister indulget discipulis ut abirent. Vel ludi magister dedit discipulis ueniam abeundi. uel ludi magister dedit discipulis comenium Quippe tria significat comenium. annonam. locum in quo annonam publica custoditur. et facultatem abeundi. ut petii ab imperatore comenium accepi ab imperatore comenium de dicitur mihi imperator comenium. De meester heest mi orlof gegeuen mijn ghemac te doene. Preceptor meus indulget mihi ut eam ad curandum corpus uel preceptor meus fecit mihi po

testatem eundi ad curādum corpus. Uel dedit mihi veniā
abeundi z corpus curandi. Licet enī curare corpus genera
le verbum sit ad omnia que ad curam corporis pertinent ut
pote euacuare ventres lauare. pectere. esse. potare. quiescere.
capis tamen precipue bono: sit auribus tuis. pro meiere et
egerere. Et caue ne dicas dedit mihi potestātē s; fecit. Dare
enī potestātē est rē alicuius arbitrio cōmittere. longe plusq̃
facere potestātē. De meester heeft ons oorlof ghegheue
te gane eeten Concessit nobis preceptor: nositer ut eamus
meridiatum. Indulsit nobis ut eamus meridiatū. Dedit no
bis veniā. fecit nobis potestātē eundi meridiatū. Meridiari
enī aliquādo significat cibum meridianū capere qui. z merē
da dicis. Aliquando dicis somnū. vnde dicis meridianus
cibus z somn^o z p^o meridian^o cibus z p^o meridianus somn^o
Df ē meridiāna exercitātō z p^o meridiā exercitatio. Ut igit
breuiter pcludā. Indulgere ē cū quadā facilitate concedere
Dare veniā aliquando est ignoscere. aliquādo permittere
z quasi indulgere. Certum est quid pprie significat: aliquā
do manifestum est z exploratū: est ut nos hoc loco cepim^o
Aliquando deliberatū z constitutū est quo loco frequenter
adiungit datus. ut certum est mihi potius mori q̃ hāc ig
nominiam subire id est decretum z deliberatū a me ē. Vir
gilius. Certum est in siluis inter deserta ferarum malle pari
Quare dicimus in marmore vel in es scribenda z non po
tius in marmore z in ere: quia ita obtinuit vsus eruditorū
Dicimus enim in marmore incise sunt littere in gemmis in
ligno. non autem in marmore in gemmas in lignū. Contra
rio vero dicimus in es incisas litteras z non in ere. Non ē
necesse afferre exempla quia nusq̃ aliter reperitur.
Differunt ne inter se he diuisiones quibus in eodem loco
uteris enī quādoquidē quādo cū q̃ nā nāq; qm qz quippe
Eadez certe est ōnium istoz significatio quando accipiunt
pro quia. sed differunt in elegantia. Enim nunq̃ in orōne
preponit sed semper sonit secundū locū: aut terciū ut ego
enim ex his enī. Nā nunq̃ secundū locū aut terciū habet

91

semper primus. Ut nam multa sunt que dici possunt. Namque aliquando primum locum foris, aliquando secundus et tertium. Quandoquidem et quando semper preponunt. Virgilius? Quandoquidem aulos non fas peringere portus? Idem. Vix tibi fabor enim quando hec te cura remordet. Quia et quoniam semper preponunt nisi forte postponant adverbis siue interiectioibus, ut heu quod heu quoniam et non quia et non quoniam. Sicut etiam nam quod semper alioquin preponit ut heu quod nam tantum cinerum et heras nimbis. Et Licero. Num quidnam inquit non ui. Sed hoc in compositione potius est et non significat quia. Luce preter supradictorum morem semper subiunctum requirit, ut cum ex his facile cognouerim. Quippe significat quod certe. Perspexi quid proprie signat diligent cognoui et plane intellexi. Unde componit ex per et speceo id est video quod verbo veteres utebantur. Ex quo etiam alia plurima componunt, ut aspicio, hoc est video. Circumspicio quod est circumlustris oculis. Despicio quod aliquando signat preternitio, interdum deorsum aspicio, ut Quintilianus? Nullam ego res humanas despiciere puidetiam arbitror, hoc est superne aspiciere. Prospicio quod est a longe video. Unde dicitur prospectus quod speculam signat. Interdum significat puidet, si cum datiuo iungatur, ut prospice rebus nostris, hoc est subueni. Inspicio hoc est diligenter et quasi intus aspicio. Suspicio sursum aspicio. Introspectio, intro aspicio. Despectio diligenter intueor. Respectio retro aspicio. Conspectio video siue simul video. Aspectio fit etiam specto, spectacula, spectaculum, specimen, speculum, specus, et auspiciam ab aspiciendis auiibus. Teponomen quid habet quod sit notari dignum. Aduertendum est ne incidamus in barbariam aliquorum qui genitiuos istorum pronominum mei tui sui id est putant esse quod pronomina ab his deriuata, meus tuus suus et eque posse dici iste liber est meus et iste liber est mei, Iste liber est tuus, et iste liber est tui, ille legit librum suum, et ille legit librum sui quod a veritate multum abhorret. Hoc ut facilius intelligatur sciendum est genitiuos omnes aut actiue aut passiuè accipi. Actiue ut prouidentia dei, bo,

nitas dei. Passiue ut timor dei et cultus dei. quippe deus ti-
metur et colitur. Tria igitur ista pronomina ego tu sui sola omnia
binos genitiuos sortita sunt. vnos mei tui sui. alteros qui iam
excoluerunt mis tuis sis. loco quorum fere nunc ponunt deriua-
tiua illa. meus tuus suus. id est quotienscumque actiua oratio
est ut hic liber est meus vel mis. Plautus. Da dies hunc sol-
pitum rebus mis agendis. Mei vero tui sui nunquam ponuntur
nisi passiue. Quintilianus amore mei vixit esse matrem suam
Licero quod desiderium tui ferre non posset. et me tui pudet. Vir-
gilius. Quisquam sui memores alios fecere merendo. Ita etiam
in plurali. nam nostrum et vestrum que succedunt loco mis et
tuis vtimur actiue tamen ut nemo nostrum nemo vestrum. Nostrum
vero et vestrum que succedunt loco mei et tui vtimur tamen passiue
ut habet curam nostrum. habet curam vestrum. Nec diceref. Ne-
mo nostrum et nemo vestrum nec habet curam nostrum et curam vestrum. Unde
sunt quidam modi dicendi habentes utrumque sensum. Ideoque utroque
modo dicuntur. ut tu habes potestatem meam actiue. id est omnem po-
testatem quam ego habeo et potestatem mei passiue id est potestatem
faciendi de me quicquid libet. Octavius omnibus faciebat sui
conueniendi potestatem. Sic copia mea et copia mei. utilitas
mea et utilitas mei. amor meus et amor mei. usus meus et usus
mei. Non autem fortitudo mei sed fortitudo mea nec doctri-
na tui sed doctrina tua. Lulius rei certissimi argumentum est
quod dicimus mea vnius causa et non mei vnius causa quod cer-
te diceretur si mei ponitur actiue in genitiuo posset sicut vnius
in genitiuo ponitur. Licero in Gabiniu et Pisonem. Dico mea
vnius opera rempublicam esse libertam. Idem ad Atticum
Soliis enim meum peccatum corrigi non potest. Idem pro
murena. Ex tuo ipsius animo coniecturam ceperis. Item
in plurali quintili. Sive ipsorum fiducie dimittunt. Quin etiam
apud nostros recentiores hoc idem reperitur ut in psalmis.
Exaudi vocem meam clamantis ad te. Et alibi. Audi vocem
meam loquentis. Et alibi. Memorabor iusticie tue soliis. so-
lius enim masculini generis est et ad deum refertur ut ex Gre-
co apparet. Item libro regum secundo. Sustulit de latere

meo ancille tue dormientis. Et in euangelio Luce. Tuam ip
sius animaz pertransibit gladius. Et Boecius. Solantur me
sti nunc mea fata senis .

Illud quoq; notandum de his tribus pronominibus est. q
p̄ter ceteroruz vsum solent aliquando gaminari. ut meme
adsum qui feci in me conuertite ferrum . Et verte omnes in
facies tere. Et contulit sese in templum.

Ualere quid proprie significat? Bene esse ⁊ sanum atq; in
columē esse. Et licet valitudo medium verbum sit ⁊ tam bo
nam q̄ malam valitudinem significet. tamen valeo semper
capitur in bonam partem nisi aliud verbum addatur. utpo
te male valeo uel non recte valeo . Sicut e contrario valetu
dinarius semper capitur pro infirmo. Nam quod apud Le
rentium est. Ualeant qui inter nos dissidium querunt non ē
exponendus; pereant ut aliqui volunt sed abeant ⁊ discedāt
Quod inde tractuz est quia semper solemus abeuntes hoc
verbo salutare. vale. sicut venientes hoc verbo salue. Quāq;
id verbum aliquando etiam in discessu ponatur. ut Licero.
vale mi Tyro. vale ⁊ salue . Simile huic terenciano est il
lud ciceronis. Si deus est talis. ut nulla gratia. nulla homi
num caritate teneatur. valeat. quod si significaret pereat p̄
fecto cicero non dixisset de deo . Sed hunc ipsum locum
Lactacius ita exponit. Quid contemptius inquit potuit in
deum dici. valeat inquit. id est abeat ac recedat . Lum ergo
dicimus valeant qui inter nos dissidiū querunt. valeāt qui
de nobis male dicunt. valeant qui aliter sentiunt. perinde ē
ac si diceremus discedant a nobis. Siue eos cum suo odio ⁊
maledicentia ⁊ inscitia relinquamus. Te ⁊ valere ⁊ nō mō
me diligere. Nū satis eēt dicere te valere ⁊ nō mō me dili
gere? ⁊ ita vna ex his p̄iunctionibus ⁊ superuacua ē. Posset
quidē altera ex his p̄iunctionibus dimitti. tamen non inele
ganter. sepe numero due ponuntur vbi vna sufficeret. quod
fit ad maiorem rei expressionem ut ego quotidie lego ali
quid ⁊ studeo. ego quotidie ⁊ lego aliquid et studeo. Ego te
diligō ⁊ amo. ego te ⁊ diligō ⁊ amo. Ego dilexi te ⁊ q̄stū in
m4

me fuit tibi benefeci. ego ⁊ dilexi te ⁊ q̄stā in me fuit bñfeci
Facile perspexi quid pprie hoc loco significat facile. Signi-
ficat non dubie ⁊ manifeste. Licero virum ōnium totius gre-
cie facile doctissimū platonē. Et nota q̄ tam longe tam faci-
le amant secum iungi comparatū. Virgilius. At pedib⁹ lō-
ge melior lycus. ⁊ relatiuus siue aduerbijs significantis di-
uersitatem quē admōm sunt. alius. ater. secus. longe. ante. lon-
ge post. composita a pre. ut longe prestat ⁊ longe prestans.
Quintilianus. Sed eum longe precedunt ingema viuentū
⁊ cetera que quādam superlationem habent ⁊ proxima ad
superlatiua accedunt. ut longe superat. longe vincit. ⁊ nomi-
na q̄ diuersitatē significant. ut longe dissimilis. longe alien⁹
longe diuersus. Princeps licet ne adiectiū quidē sit. tamē q̄
superlationē quādam significat asciscit sibi longe. Quintilia-
nus. Nouem lyricorū longe pindarus princeps. Facile eodē
mō Licero. porro scio regionis illius virtute existimatione
nobilitate facile princeps. Preterea cum primus secundus
⁊ similibus. cum non respicimus ordinem sed dignitates ⁊
facile secundus a cesare hoc est post cesareꝝ primus. Iungi-
tur tamen facile cū alijs plerisq̄ nominibus ⁊ verbis quod
longe non facit. Neq̄ em̄ diceremus longe intelligo ⁊ lon-
ge perspicio p̄ valde intelligo ⁊ valde p̄spicio. sicut dicim⁹
facile perspicio ⁊ facio intelligo p̄ haud dubito perspicio ⁊
intelligo. Hoc igitur inter longe ⁊ valde differt. q̄ longe ⁊
valde proprium est comparatiuū ⁊ superlati exceptis pau-
cis. valde auteꝝ positiuū ut valde bonus valde malus. valde
laudat. valde vituperat. Nec dicereꝝ longe bon⁹. longe ma-
lus. longe laudat. longe vituperat. Inter facile ⁊ manifeste
similiter hoc interest q̄ facile cū his que supradiximus po-
nitur ut facile prestat. facile perspicit. manifeste passim cum
omnibus. Nō mō quid pprie significat. non solum. Nō em̄
aliquādo significat solum. ut hoc loco. Aliquādo est oatiuus
siue ablatiuus huius nominis modus modi. Nonunq̄ signi-
ficat aliquādo. ut modo ais mō negas. Aliquādo ponit p̄
oūmodo ut modo me. vocaueris veniam id est oūmodo me

vocaueris. Magna autem differentia est inter non tantum; & nedum. Nedum enim duobus dicitur modis in oratione accipi mus. Uno cum utraque sententiam eodem claudimus verbo. ut pro te vitam exponere nedum fortunas. alterum cuius utriusque sententiae suum verbum damus. ut pro te vitam exponerem nedum fortunas meas effunderem. Ponit etiam negative si modo. Non perderem pro te quadrantem nedum vitam Item non perderem pro te quadrantem; nedum vitam exponerem. Ubi nondum est quod in affirmando id quod plus est in prima parte ponit et quod minus in secunda ut vita in prima parte ponitur pecunia in secunda. In negando vere econ trario quod minus est in prima parte ponitur ut pecunia. et quod plus in secunda ut vita. Atqui imperiti hanc dictionem capiunt pro non solum dicentes. nedum pecunia pro te exponerem sed etiam vitam quod dicendum est vitas pro te exponerem. non solum pecuniam. Aut per non solum. sic. Non solum pecuniam pro te exponere sed etiam vitam. Item non solum fortunas meas pro te effunderem sed etiam vitam ipsam exponerem. Et negative. Non modo pro te non exponere vitam. verum ne pecuniam quidem et non modo pro te non exponerem vitam. verum ne pecunias quidem meas effunderem Ubi nondum quod quando per non modo vel non tantum vel non solum loquimur. affirmando quidem quod minus est in prima parte ponimus. et quod plus in secunda. Negando vero quod plus est in prima et quod minus in secunda. Item nondum quod ubi ponit nedum potest poni etiam non modo. sed addita altera negatione. ut ego non ponerem pro te obulum. nedum exponerem vitam. Ego non ponerem pro te obulum non modo non exponerem vitam sed hoc per raro reperit Quid interest inter diligere et amare? Amare plus est quam diligere. Licero. Quae et si ante hac dilexi nunc amo Sed. autem. vero. differunt ne inter se. Significationem quidem fere eandem habent. Verum. sed semper in principio clausulae ponitur nisi aliquando apud poetas. ut arma se arripuit. Uero et autem ponuntur semper antecedente aliqua

uictione et distinguunt sententiã a sententia. ut ego scribo tu
autem legis. ego vigilo tu autem dormis. Habent tamen a
liquando nescio quid differentie. nam cum; neq; nõ ponim⁹
autem. dicentes. neq; autem sed dicimus. neq; vero. Teru⁹
tum ppter hoc. tum vero ppter illud. nõ tum autem ppter il
lud. Et contrario nõ dicimus. nõ vero. sed non aut. ut sum ami
cus eius non aut emulus. mutemus aduerbiũ et habebit lo
cum uero sic. Sum eius amicus. emulus uero non. uel emul⁹
autem nõ. Itẽ uero aliquando in principijs siue orõnum si
ue epistolaz ponit. autem non. Uirgilius. egregiã uero lau
dem et spolia ampla refertis. Luq; puerq; tuus. Et ad sulpi
cium scribens Licero ita epistolã incipit. Ego uero serui uel
lem ut ais in meis doloribus affuisses. Præterea nõ dicim⁹
sane autem. iam autem. eũ autem. age autem. at autem. Sed
sane uero. iam uero. eũ uero. age uero. at uero Illud mag
nopere nõndum q̃ hec duo aliquando. elegantissime et cum
maxima gratia dimittunt. Licero. Tu cum; principem senato
rem auunculũ domi habeas ad eum nõ referes ad ceteros
referes. Longe pulchrius dicit q̃ si addita autem dicerem⁹
ad ceteros autem referes. Sed quando uerbum ponit sine
contrarietate omnino necesse est addere autem. ut incubens
litteris q̃tum poteris. poteris autem q̃tum uoles. Porro
licet eãdem significationẽ habeant quã uero et autem. tamẽ
nunq; postponit nisi cum dicimus age porro aut aliquid si
mile cum sc; hanc significationẽ habet. Sed apud quosdã
presertim poetas significat lãge. certe. postea ultra. Ideoq;
sepe in medio non in principio ponit. Quin etiam signi
ficat ne idem quod sed etiam. Aliquando significat sed etiã
ut hoc loco. Aliquando maiorem quãdam vim habet et sig
nificat immo etiam. Quin uero aliquando significat quin
etiam. ut Uirgilius. Quin aspera Iuno que mare nunc ter
rasq; metu celumq; fatigat consilia in melius referet. Ali
quando ut non. ut idem. Sic tibi ne qua more fuerint dispẽ
dia tanti quin uatem insanam aspicias. Aliquando cur non
ut quĩ potius imus cubitus. Rursus et coniunctio cuius mō

fecimus mentionem differt ne ab atqz cōiunctione? Cum am
be copulatiue sunt non differunt . sed z aliquando causalis
coniunctio est z significat nam. magnāqz in epistolis gratiā
habet. ut si dicam.

Boote nersticheit boort ter leeringhe vwant alle des min-
schen leuen daer toe nauwe ghenoech es Sūmo studio
incūbendum est litteris z vir omnis humana eras ad id suf-
ficat. Quintilianus. Das primum audiet puer harum verba
effingere imitando conabitur z natura tenacissimi sumus e-
orum que rudibus animis percepimus hoc est nam tenacis-
simi natura sum⁹. Marcialis. Quod nūmos cernis mitti nos
credis amice. Falleris z nūmos ista tabella rogat . Simili-
terqz coniunctio pro eodem accipit. Licero. Non solum no-
bis nati sumus. ortusqz nostri partem patria vendicat partē
amici. Competit etiam z principijs sententiarum. Quintilia-
nus. Et finite quidem sunt partes due. Interduz etiam habet
affectum. Licero. Et quis est qui de me loqui possit. Interduz
significat tamen ut si dicam. Superavi te saltu. z sum ita se-
ner. Significat preterea etiam ut virgilius. Natus z ipse
dea hoc est etia; ipse Quintilianus. Inter omnes stat nisi
inter eos qui z ipsi insanunt. Atqz vero aliquando pro ad-
verbio ponit cum dicimus. Aliter ego feci atqz tu p qz tu
Aliquando ponit pro statim ut apud virgilium. Sic omnia
fatis in peius ruere. ac retro sublapsa referri. Non aliter qz
qui aduerso vix flumine lembus remigis subigit si brachia
forte remisit. Atqz illum in preceps prono rapit alueus am-
ni id est statim .

Est ne idem valere z bene esse? Valere quēadmōm supra
diximus est incolumē esse. Bene esse est bene habere ut bñ
est. i. bene se res habet Staet vvel met v ende sidi gesont
soe eest goet Si vales bene ē z fere semp ponit absolute
qd si addat mihi vel tibi idē; sīgt qd valere siue incolumē
ēē ut si f bene ē gaudeo. mihi bñ est. i. si vales gaudeo ego
valeo Quot mōis possum⁹ dicere Ic heb v zere lief.
Amo te multū. amo te valde. amo te plurimū. amo te maxie

Eximie amo te amo te vehementer. amo te summe. amo te
mirifice. amo te magnopere. amo te sup̄ modū. amo te plus
equo. amo te supraq̄ dici possit. Incredibilis ē meus erga
me te amor. Incredibili te beniuolentia complector. Expi-
mere nō possem q̄tus est amor erga te meus. Ardētissimo
amore te p̄sequor. Dicit nō posset q̄to tui amore conflagrem
Nemo vnq̄s vehementius aliquē amauit q̄ ego te amo. Ar-
dentissima te caritate complector. Nō possum mei erga te a-
moris magnitudinē exprimere. Ardeo te vehementer. q̄q̄
hoc nouissimū potius poeticum sit amo te mirum in modū.

Uomō eleganter dicemus Ic minne v vveder ōme
mijn lieue pyrrbe ende hebbe v alzoet vvert als mijn
eyghen siele. Ende als ic van v ben versceyden dunct my
mijn siele gbedeelt sinde. En vyaert dat ic mijnen staet niet
aen en saghe. Ic vloghe tot v in uyven dorpe ende soude
mijn ghenuechte nemen in uyven beemden in uyven bo-
ghaerden ende in uyven beesten.

Ego q̄z mi pyrrbe amo te. teqz non fecus ac vitam ppriam
carū hēo z cū sine te sum dimidio anime mee carere videoz
Quod nisi dignitatis mee rōnem haberem aduolarez mor
in suburbanū tuum. meqz vna tecū cum prediolis tuisz po-
mariolis z ouiculis oblectarem. Multa hic digna sunt que
notens. Primo q̄ hic mos est alloquendi absentes cū qua-
dam suauitate. mi brute. mi cicero. mi pyrrbe. Interdū etiāz
ad ostendendam maiorem vim amoris aut desiderij repetū-
tur eadem verba cum additione alicuius adiectiui .ut. M.
Tullius mi Licero mi inq̄s suauissime cicero Mutuo ama-
re est amantem te amare. quod vernacula lingua dicimus.
vvederomme minnen. Latine autēz redamare dicif. Dicif
aut mutuo q̄i meo tuo. Unde dicif mutuus amor. mutua be-
niuolentia. mutua caritas. mutua officia. mutua bificia. mu-
tue lacrimae. mutue q̄rele. B ē q̄ abs te ad me p̄deunt z a me
ad te. Tō possum⁹ dicere. ego q̄z mi pyrrbe amo te mutuo e-
go q̄z redamo te. ego q̄z nō minori te amore cōplector. ego
q̄z ē in aore rideo ego q̄z nō sino me abs te i amore supari

Item inter nos vebemēter amamus quod perinde est ac si diceremus amamus nos inter nos sed illud nos elegantissimē me dimittit. Itē mutuo nos amamus. est quod aliqui vicū inuicē nos amamus vel vicissim nos amamus. Inuicē aut vicissim aliquid facere pprie est per vices id facere ut cantamus vicissim id ē quado ego canto tu files. ⁊ quādo fileo lego tu non legis. ⁊ quando tu legis ego nō lego. vnde fit vicarius vicaria vicarium. ut dedi tibi vicariam operaz id ē dedi tibi operā vice illi. Itaq; si qs diceret. amam⁹ nos inuicem perinde esset ac si diceret. amo te dū tu nō amas me ⁊ tu amas me dum ego te nō amo. Ubi cauduz est diligēter ne dicas hac vice tantum volo tibi morē gerere. sed nūc tū. nec vna vice tū s; semel tū. nec duabus tribus aut quatuor vicibus. sed bis ter quater. v; secundo tercio quarto. v; bis tercio quarto. uel bis ter quarto. Nec da mihi veniam p hac vice tū sed da mihi veniam nunc tū nec quot vicibus. sed quotiēs. nec multis vicibus sed plerūq; sepe sepe numero. Ubi cauendū est similif ne multotiēns dicas qd non minus barbarus est q̄ multis vicibus. Nec veniā ad te alia vice sed alias. Nec prima secūda aut tercia vice. sed primo secundo tercio. Nec vltima vice. sed demū vel deniq; vel vltimo. vel tādē. vel postremo. vel nouissime. S; quō dicem⁹ U ierste mesdaet sal ic v vergheuen maer ten tyvedē male sallic v naect gheesselen Pro primo quoq; errore tuo ignoscā tibi. pro secundo te nudum cedam.

Uā uyven iersten dienste te myyvert en sallic v niet ondāc baer sijn.

Pro pmo q̄ tuo erga me bñficio non ero in te ingratus. Ten iersten dat yemant van miinen scolieren vvt gaet zonder ooslof sallic hem gheuen een palmate. ten anderemale sallic hem corrigeren.

Si quis primū e discipul' meis in iussu meo e ludo discesserit erga manū percutiā si secundo id fecerit loro totū cedā. Ic hebbe v alsoe lief als mijn eegben ziele. Multis modis

dici potest. Equè te ac vitā meā carz habeo. Instar vite mee apud me es. Instar vite mee te carz habeo. Nō sec^o te amo q̄ vitā meā. Non secus ac vitam ppriam carz habeo. Naud aliter te amo q̄ ppriam vitam. Ita te amo ut vitā meā. Per inde te vitā meam carz habeo. Vel perinde ac vitam meaz vel vitam ppriam. Et perinde mihi carus es atqz vita ppria

Ubi nōndum est q̄ pprius propria pprium cu tribus per sonis p̄iungit z idem significat quod meus tuus suus. ut p prio cōmodo hoc facio. id est meo cōmodo. pprio cōmō id facis. hoc est tuo cōmodo. proprio cōmodo ille b̄ facit. hoc ē suo cōmodo. Proinde vero significat q̄ propter vel ergo v̄ ideo. Lucretius tamen accipit p̄inde pro perinde z eam dictionem dissillabam ponit. Subinde aliquādo significat statim post. ut Horacius. Si dicit recte primum gaudere subinde. Preceptū auriculis hoc instillare memēto. Lapis etiā pro frequenter cum q̄dam interuallo. ut si sepe retro respiciam an aliquis me sequat dicam subinde respicio hoc est sepe cum quodam interuallo respicio. Deinde vero significat dehinc vel deinceps q̄q̄ deinceps significat etiam gradatim. Licero Quos video deinceps tribu nosplebis per triennium fore hoc est vnum post alium. In qua significatōe capis aliquādo etiam subinde.

De meester gaet vore ende die scolieren volghen daer na deen na den anderen. Primo it ludi magister postea discipuli eum deinceps vel subinde sequunt. Illud hoc locosp̄mittendum non est q̄ perinde exigit post se ac si vel atqz si cum significat ita ut lege perinde ac si preceptor adesset vel perinde atqz si preceptor adesset. Sed quādo negatio p̄cedit exigit etiā q̄. ut Suetonius. Nulla tamen re perinde motus q̄ responso mathematici. Aliquādo tamen ponit absolute hoc est sine ac si z sine negatione z mō significat ita. Plinius. Funus ruffi clarissimi viri z p̄inde felicitis mō multum. Suetonius de galba. Quare aduentus eius nō perinde gratus fuit. id est multū gratus. Secus aut̄ siue negatio precedat siue nō habere potest z ac z q̄. ut longe secus ac

96
ego fecit & longe secus ꝯ ego fecit. Non secus ac ego fecit
non secus ꝯ ego fecit.

Eñ als ic bi v niet en ben soe dunct my dat mijn ziele maer
half in my en es.

Et cum sine te sum dimidio anime mee carere videoz. Itēz
dimidioq; anime mee mancus esse uideor quādo tu nō es
apud me. Itē nec dimidiū anime mee habere videoz quā
do te careo. Itē & cuz te careo videoz dimidio anime mee
esse priuatus. Itē & cum tu mecum non es deesse mihi di
midium anime mee videt. Itē facitq; disunctio nostra ut
dimidium quidem anime mee videar habere. Vel facitq;
disunctio nostra ut disunctum esse a me anime mee dimi
dium videat. Hic notandum est in primis q; modus iste
loquendi videt mihi q; quando sine te sum dimidio anime
mee caream. videtur tibi q; ego sim doctus. videtur illi q; tu
legas. videtur nobis q; malefaciaris. rusticalis est & plane
puerilis. Quapropter sic dicenduz est uideor mihi dimidio
anime mee carere videoz tibi esse doctus. Uideris illi lege
re. videmini nobis malefacere.

Cum aliquando est aduerbium & significat quando. ut cuz
ad te venio semper te inuenio scribentem id est quando sine te sum
te venio. & hoc loco cū sine te sum id est quando sine te sum
Aliquando significat partim & tunc semper sequitur tum ut
amo te cum ppter necessitudinē nostraz tum ppter ingenii
tuum id est partim ppter necessitudinē nostram. partim pp
ingenium tuum. Ubi nōndum est q; semper cum prece
dit & in eo est quidā minus. in tum quidā maius. & hoc duo
bus modis ut generale aliquid precedat sequat speciale ut
apud Quintilianū quod cū ōnibus ꝯficiendum est tum no
bis precipue. Aut ambo sint specialia ut apud eūdem. quod
opus Marcelle tibi dicamus quē cum amicissimum nobis
tum eximio litterarum amore flagrantem dignissimum hoc
mutue inter nos caritatis pignore iudicauimus id ē multuz
ppter amorem tuuz in nos plus tamen ppter amorem
litterarum. Aliquando cum subiunctiua ꝯiunctio est ut cum

in affricam venissem. Aliquando significat quis iuncta cum
tum. et tum significat tamen ut Licero cum in omnibus causis
gravioribus caute cesar initio dicendi commoveri soleat; vehe-
mentius quae vel usus vel etas mea videt postulare. *tamen* in
hac ita me multa perturbant. tum pro tamen ponit. et cum pro
quis. Nonnumquam quae quando cum et tum significant partim. sem-
per fere indicativo adiungit. quando autem significat quis
subiunctivo. Reperit etiam tum pro partim. aliquando dupli-
catum. aliquando triplicatum. aliquando etiam multiplicatum. cum
in rebus paribus ponit. ut tum ingenio meo tum studio tui
diligentia factus est. Cum prepositio ablativo casui servit sicut
nunquam iungit ablativo significanti instrumentum. Neque enim
dicimus cum gladio percussus. quod imperiti faciunt. sed gla-
dio. nec cum pugno te impulsi sed pugno nec cum calce te
prostravi sed calce. nec cum oculis te perterrui sed oculis. nec
cum lacrimis litteras deleui sed lacrimis. nec cum igni a
quam tepesci sed igni. Quando autem ablativi significant con-
iunctionem quaedam et non instrumentum tunc requirunt cum
prepositionem ut conor cum quanta possum facilitate scribere
cum labore. hec scribo. cum facilitate discis. cum tempore omnia
sunt. cum etate crescent mores. Qui autem ita loquuntur cum
baculo percussus. cum hasta vulneravi. inepte sane et propter om-
nium antiquorum morem loquuntur.

Apud et penes quomodo differunt? Apud minus est quam penes
Nam apud te est quaecumque res tenes. penes te est quod
quodammodo possides. Festus vero pompeius dicit apud te
et penes in hoc differre quod apud personam cum loco significat
ut apud platonem id est in loco in quo est plato. et apud te-
plum. Penes vero personam et dominium ac potestatem quod
trabi dicit a penitus. ut penes te est salus et vita mea quasi
in manu tua. et arbitrium vite mee penes te est. Tamen ali-
quando penes requirit personam sine dominio ut fides pe-
nes auctores est id est apud. Nonnumquam etiam loco servit.
Licero ad Perrennium. Ita quae petulans es atque acer ut ne ad
solarium quidem ut mihi videt sed penes scenam et in eiusmodi

locis exercitatus sis.

vyaer sake dat ic mynē staet niet aen en saghe ic seude tot
 y vliegben in uyven dooze. Quod nisi dignitatis mee ra
 tionem haberem aduolare mor in suburbanū tuū. Uel ve
 rum nisi dignitatis mee ratio me retraheret q̄ primum ad
 te in suburbanū tuum venirē. Quod aliquādo significat ve
 rum siue sed ut hoc loco. Ponitq; in principio clausule q̄
 nullam habeat cum superiori clausula cōnexionem. Nisi a
 liquando indicatiuo iungit̄ presertim quādo est principiu;
 sententie. Licero nisi forte putamus dementē Publium Sci
 pionem Africanū fuisse. Aliquando cum subiunctiuo. ut q̄
 nisi dignitatis mee rōem haberem. quādo scz non est in p̄n
 cipio sententie. Nam hic verbum principale est aduolarem
 Nota q̄ iam vim habet hec parua dictio duarum syllabarū
 quando significat Det en uware. Uel vyaer dat en va.
 Rationem habere quid pprie significat respectū habere. s;
 capis̄ in bonam partē. ut habēda est ratio salutis z rō digni
 tatis id est respectus ad dignitatē z ad salutem. Nō autē di
 ceretur habenda est rō egritudinis z infamie. Et nota habe
 re rōnem semper requirere gūm in hoc significato. quando
 autem habet ablatiū cum prepositione cum significat nego
 tiū z quasi cōmertium habere. Licero de senectute. Rōnez
 habet cum terra que nunq; recusat imperiū. id est negotiū
 habet. Aduolarem per methaphorā dicit̄. hoc est q̄ celerit̄
 me venirē siue accelerarē siue pperarem. Nam maturarē nō
 ausim dicere. Maturare em̄ pprie dicit̄ cū neq; citius neq;
 ferius aliquid fit sed media quadā via z temperata tenet.
 ut in pomis matura dicunt̄ q̄ neq; cruda atq; immitia sunt
 neq; caduca z squallētia sed tempore debito adulta ac ma
 turata. ut sit maturare celerit̄ quidem sed sine impetu z cū
 moderatione aliquid agere. Unde virgilius. Lum deum fa
 ceret ventis iubentē ut e mari discederent inquit maturate
 fugam. hoc est cum quadā moderatione z quasi maturitate
 discedite. Alioquin facto impetu maiorē maris pcellam ex
 citassent. Hoc verbum cesar Augustus duobus grecis voca

bulis elegantiſſime exprimebat ſpēde bradeos hoc eſt. ppe
ra tarde quaſi monere volens in rebus agendis celeritate
induſtrie adhibenda eſſe ⁊ diligētie tarditate. Elegantiſſi-
me videt marro noſter hec duo vocabula in georgicis diſ-
tinxiſſe cū inquit. Frigidus agricolā ſi quando continet im-
ber. Multa forent que mox celo pperanda ſereno. Natura
re dat. quaſi dicat. Poſſunt coloni inſtante tēpeſtate multa
maturare que alioquin ſereno tempore properarent.
Suburbanum quid pprie ſignificat. Suburbana in plurali
nū ⁊ ſuburbium dicunt domus p̄iuncte inſtar vrbis ⁊ vbi
propinqui tamen extra muros. Suburbanū vero ſignificat
predium in ſuburbanis. ⁊ habet pluralē numerus ſuburba-
na. id eſt p̄dia in ſuburbanis. quē admōm dicimus thufcu-
lanum ⁊ cumānum. hoc eſt p̄dium in agro thufculano et
cumano. ut eramus in thufculano. Formiano tuo. Pompeia
no varronis. Frequentes vero domus extra ſuburbia. dicun-
tur vicus q̄ ſunt inſtar vici vrbani. Vicus vero vrbantus p̄
vrbis eſt quippe diuiſa eſt vrbis in vicos quaſi in membra
minora. ſicut ſuburra carine æſquilitie vici rome fuerunt. Nā
diuiſa fuit vrbis in regiones circiter viginti. in vicos autem
ſupra mille. A vicis viciniā ⁊ vicinuz ⁊ viciniitas dicunt qua
ſi ex eodem vico. Vicus extra vrbem qui paganus dicitur
muris caret nam ſi haberet muros eſſet caſtelluz quod a ca-
ſtro diminutū eſt. Significat autem locum muris munituz
inſtar oppidi v̄l vrbis. Caſtra in plurali ſunt loca in quibus
milites tentoria fixerunt ut illic recipiaſ maneatq; exercitus
Oppidum eſt omnis vrbis præter romā que primo vrbis dic-
ta eſt. fecitq; ut cetera oppida eodem nomine appellarent.
Diciturq; oppidum ab ope danda. Urbs vero dicta eſt ut
varro ait ab vrbo. vrbum autem inquit appellari curuaturā
aratri q̄ aratro designatus ſit locus in quo roma condita ē
Et pomponius iuriſconſultus vrbis inquit ab vrbo dicta eſt.
Urbare eſt aratro diſſimire. Municipia ſunt oppida quorū
ciues municipales dicuntur et ſunt ciues romani ex municipi-
pijs legibus. ſuis ⁊ ſuo iure viuentes muneris tantū cum po-

pulo romano honorisq; participes a quo munere capessen-
do appellati sunt municipes nullis alijs populi romani le-
gibus astricti. Primi autem municipes facti fuerunt cerites
concessumq; eis ut ciues romani essent pro sacris bello gal-
lico custoditis. Colonie vero sunt que non extrinsecus veni-
unt in ciuitatem nec suis radicibus ditunt sed deducunt ex
ciuitate et iura atq; instituta populi romani habent que cō-
ditio licet min⁹ libera sit tamen dignior existimat propter
maiestatem populi romani cuius ipse colonie quasi quedam
effigies vident. Vile dicunt domus extra urbem et subur-
bia que p̄tute sunt habitandi causa. Prædia scribit vlpia-
nus dici nō solum ea q̄ sunt in oppidis s; etiam stabula aut
alia meritoria in villis et in vicis Agri continent fundos nō
continent a fundis. suntq; simul cum villis. vnde multi sena-
tores in agris vixerunt. Dicunt autem ager ab aruo. quod ar-
uum est in quo aliquid feritur. Salustius. Quia numide pa-
bulo pecoris magis q̄ aruo student. Fundus ut dixi min⁹
ē q̄ ager. Nam præra. vinee. orti. oliueta. salicta. arbutia. po-
maria. pascua. nemora. loca aucupatoria. venatoria. piscato-
ria sunt partes agri et singula singuli fundi sunt. In urbe at
siue oppido siue vico siue castello. tantūmodo prædium est.
quicquid his que diximus simile est. Eadem etiam in agro
prædia sunt. vnde dicere possumus q̄ fundus est possessio
rustica prædium et rustica et urbana. Fundus autē ut aliqui
putant dicitur a funda q̄ tantum contineat q̄tum funda lapi-
dem iactaret. Dicunt autem fundus et fundum hinc fundamē-
tum dicitur et fundo fundas. Differunt autem fundare et fun-
damenta iacere. Siquidē fundare est firmare aliquid et sta-
bilire. Ut recte funda domū tuam. Jacere autem fundamen-
ta est qualecūq; principii edificij facere. Est ne differentie
aliquid inter vna et simul. Simul aliquādo geminatum reperit
apud bonos auctores. excepto cicerone et habet fere eā signi-
ficacionem quā habet tri. de quo uerbo paulo ante diximus
Quintilian⁹ simul ut pleniori obsequio demerere amatissimos
mei. simul ne vulgare viā ingressus alienis demū vestigijs

insisterē. Licero semel tñ q̄tum ego inueni vna p̄ simul ufus
est. in Uerrem. Una z id quod facio pbabit vna z in hac cā
p̄fecto neminem preponēdum mihi esse existimabit. Simul
quando non est geminatū ponit aliquando p̄ pariter. Quin
tilianus. Homo fortis simul z sapiens. id est ac pariter sapi
ens. Licero p̄ Roscio. Perditissimi est igit̄ hominis simul et
amicitiā dissoluere z fallere eum qui lesus non est; nisi cre
didisset. Lū autē simul significat in simul nihil differt ab vna
aduerbio.

Prediolum quale nomen est: Diminutiū. Ponunt̄ autēz ali
quando diminutiua necessitatis causa ut si velim exprimere
paruum pueri dicam puerulū. Interdū humilitatis. ut si ve
lim dicere res meas dicas reculas. Interdū causa p̄temptus
ut cum hominē vocamus homūtionēz aut homullū aut ho
mullulum. Interdū etiam v̄timur diminutiuis quasi blandi
entis ut ego hoc loco feci cum dixi prediolis z pomariolis
z ouiculis p̄ predijs z pomarijs z ouibus. Sic cicero blan
dicolā spem vocitat. Sic plautus sepe corculū dicit z animu
lam z molliculā caseum. p̄ corde z animo z molli caseo.

Hic nōndum ē q̄ sunt aliq̄ nomina q̄ diminutiua vident̄ et
non sunt. Diminutiua etiā sunt que diminutionē significant
ut corculuz corpusculū passerulus mendaciunculū lucubra
tiuncula recula z similia. Que vero nō significant diminuti
onez sunt ista. Auunculus qui est non paruius auus sed fra
ter matris. Luniculus animal Musculus nō paruius mus. s;̄
ossis genus in iuncturis. Pedicul^o siue pedunculus animal
Luculus auis Licercula nomē leguminis. Nouacula culter
tonsozis Anniculus la. lum. ut anniculus puer. annicula pu
ella. anniculum mancipiū. id est vnius anni sicut bimus tri
mus quadrimus. duoy trium quatuor ānozum. Nec de ani
malibus tñ dicunt̄ sed etiam de inanimatis ut aniculus vi
num bimum oleum. Ridiculus a. um. id est dignum risu. Er
vernaculus a. um. id est domi nostre natum. Sunt p̄terea
multa neutra ut umbraculū cenaculum crepusculū vinculus
amiculum p̄ quodaz genere amictus instar palli. Lurriculū

p' cursu 7 p' loco in quo currit. nōnunq̄ etiam p'o curru
 vt curtius. Alioz tamen acti equi nō modo in voragine la
 cunafq; sed etiam in amne precipitauerē curricula. Cubicu
 lum quod non est dicendum diminutū esse cum in cubicu
 lo sit cubile. Conuenticulū p'o conuentu. ut cicero. Tum cō
 uenticula homiuuz que ciuitates nominauerit. Baculus qđ
 nō est diminutū sed habet diminutū bacillū. reperit etiam
 baculum neutri generis. ut ouidius libro. xv. esse solet bacu
 lumq; tenens agreste. Nōndum etiā q; sunt aliqua dimi
 nutiua recte formata q̄ tamen in significacione dissentiunt a
 suo primitiuo. ut a menta q̄ est herba reddēs odorē fit men
 tula q̄ significat virilia. ab osoris fit osculus quod significat
 basius. Ab acu qua vestes sartiunt fit acicula qua mulieres
 vtunt ad capitis ornatiū. Ab angue serpente fit anguilla pi
 scis. Ab aure fit auricula que nō sūt aurē brutoz ut quidaz
 indocti dicunt. sed. cartilaginc illam que est circa aurium cō
 cauitatē. Et fidicula hoc est cordula siue neruulus citharē. fit
 a fide q̄ ut festus Pompeius inquit ē genus cithare ita dca
 q; tū inter se corde eius q̄tum inter homines fides cōcor
 det. quia mentio facta est de conuentu. Sciendū est non ab
 surde vocari a nostris puentus religiosoz; utpote puentus
 minoz. conuentus heremitarū. Verum id vocabulū non vo
 mū siue habitaculū significat ut vulgus sentit. sed ipsam con
 uentionem 7 congregacionē religiosoz; hoc est ipsos religio
 sos ut ego habui orōnem in conuentu religiosoz; hominum.
 id est in congregacione 7 quasi corona religiosoz; quod sig
 nificat; habet ecclesia apud grecos. Sed ignari homines
 quādammodum nomen puentus transfulerunt ad habitacula
 religiosoz; viroz; ita nomen ecclesie quod contionē signi
 ficat ad templa. Templū enī siue edes sacra siue edes in sin
 gulari dicif loco deo dicatus nō ecclesia. Sed errant in hoc
 ut in alijs plerisq;. quippe claustrum barbare dicunt. patrio
 sacristiam p'o sacratio. beneficium p'o sacerdotō. de iure pa
 tronatus p'o gentilio obseruantia p'o obseruatōne missam
 p'o sacrificio. confiteor p'o audio confessiones confessorum

pro auditore consentientium. indulgentiã pro venia preterea
isopum pro isopo. eremum pro eremo sine aspiratione cha/
racterem pro charectere. Jacobum pro iacobo Mariam pro
Maria. Luciam pro Lucia. idolum pro idolo. idolium pro
idolio. idolatriam pro idolatria. iosephum pro iosepho. salo
monem pro salomone. adamantinum pro adamantino. chri
stallinum pro christallino. cedrinum pro cedrino. mirrinum
pro mirrino ⁊ alia huiusmodi permulta. Pomariolum simi
liter diminutũ est a pomarium. Est autem pomarium locus
pomis consitus siue locus in quo poma reponuntur. Quod
sit locus pomis consitus testat. Quidius. Id metuẽs solidis
pomaria clauferat atlas menibus. Quod autem significet lo/
cum ad reponendum poma certum est. Sic enim dicimus ta/
bularium in quo tabule hoc est instrumenta ⁊ littere repo/
nuntur sacra. Erarium repositorium eris. Armarium ubi re/
ponunt libri. Armamentariũ ubi reponunt arma ceteraq;
huiusmodi. Pomerium ẽ ne idem quod pomariũ? Minime
Siquidem. L. Linius scribit pomeriũ esse locum ad muros
urbis siue oppidi tam intra q̃ extra. in quo edificare non li
cet. dictum pomerium quasi post meniũ hoc est post menia
Quicque similiter diminutũ est hoc est parue oues. Ubi ca
uendum est ne incidamus in errorem aliquorum qui dicunt
pecus pecudis femininum ⁊ pecus pecoris neutrum. q̃ pe
cus pecudis ẽ que dat nobis agnos lanam ⁊ lac. pecus ve
ro pecoris. significat õne animal quod humana caret facie.
Pecus pecudis ⁊ pecus pecoris nihil differunt. Significat
autem omne animal quod sub imperio hominum e pabulo
terre pascitur. ut bos equus asinus mulus camelus. Et hec
omnia armenta faciunt q̃q; aliqui dicant armenta dũtaxat
boum esse ab arando dicta aramenta. deinde sublata tertia
littera armenta. Preterea ouis que marem femininãq; sig
nificat. capra cum qua caper siue hircus. porcus ⁊ porca. un
de sunt greges. Quidius. Nulle greges illi totidẽq; armẽ
ta per herbas pascebant. Virgilius. Hoc satis armentis su

perat pars altera cure. Lanigeros agitare greges. Idem ta-
 men de cervis dixit. hos tota armenta sequuntur et de bobus
 greges aut aliquam in magno sequitur grege. Licero etiam in
 philippicis dixit. cecidit greges armentorum quasi grex sit
 generalius nomen. armentum vero specialius. Hec igitur omnia
 et pecudes et pecora dicuntur. Significat tamen nonnunquam
 pecus pecoris multitudinem pecudum gregalium potius quam
 armentalium. Virgilius. Dic mihi dameta curum pecus an
 melibei. Infelix o semper ovis pecus. Et alibi. Laprigenuumque
 pecus nullo custode per herbam. Significat tamen aliquan-
 do pecus pecoris oves. Quintilianus. Lur in usum vestium
 sepe pecora lane detrahunt. Præter pecudes quadrupedes
 fere sunt. licet proprie dicantur fere que mansuete facte non sunt
 que vero sunt mansuete facte dicuntur cicutures ut canis elephas
 siue elephantus ad bella domitus. aper. onager. cervus. ca-
 preolus. dama. caprea. leo et quicquid denique cicutari potest.
 Cicutare ut Varro inquit est mansuete facere. quod enim fere
 contrarium est cicutur dicitur et ideo dictum est cicutur ingenium
 habeo hoc est mansuetum. A cico autem dictum cicutur vide-
 tur. Licum dicebant veteres membranas tenuem que est in
 malo punico. Licero in thufculanis. Hanc Varronis opinio-
 nem confirmat cum ait. Nam alie sunt fere. alie cicutures. alie
 natantes. alie volucres. Illud postremo nondum. quod bos com-
 prehendit etiam thaurum et vaccam. Equus et caballus dis-
 ferunt. quia caballus dicitur potius qui asinariaque artem ex-
 ercet. Mulus proprie dicitur qui generatur ex asino et equa.
 Nam qui ex equo et asina gignitur himulus appellatur. Quis
 aliqui burdonem nominant. camelus communis generis est
 et tamen nunquam in feminino reperitur que admodum bos. ut Vir-
 gilius. Ille meas errare boues quod non est mirandum cum
 lupus apud veteres in feminino genere reperitur que quis fe-
 mininum habeat lupa.

Uomodo eleganter dicitur.

Je soude met v beeste lesen. omme snide appelle lesen
 teghen vordich vvesen indē oigst. ic soude de pse beeste en

proeuende most vten cupen en van anderen datmen pleegt
te doene en soudic my niet costelijc maken .

Legerē tecum oluscula decerperē vuas colligerē poma ad/
essēm vindemie inuiserē torculū mustum de lacu gustarem
nec a ceteris que agere fere ones B tēpore ꝑficuerunt absti/
nerem. Legere interdum significat anasi noskein ut lego li/
brum.lego ꝑiscianū.vnde fit frequentatiū lectito. Interduꝝ
legere est colligere.ur hoc loco ꝝ virgilius.Qui legitis flo/
res ꝝ humi nascentia fraga . Legare vero est mittere siue
in testamento relinquere.vnde dicunt legati hoc est orato/
res.ꝝ legata hoc est que in testamento relinquunt ꝝ legata
rij que relinquunt. Quādo componit cum per fit perlego.
Est aut perlegere usqꝝ ad finē legere. Lactātius non iniuste
videoꝝ petere ut siquis erit qui inciderit in bec si legit per/
legat. Sic differunt scribere ꝝ perscribere.vnde dicimus ab
initio scribā ꝝ ab initio ad finem usqꝝ perscripsi. Sic perfer/
re est usqꝝ ad ꝑstitutum ferre.Licero. Sed nuncijs ille qui
litteras cepit ut ferret nō pertulit. Seneca in tragedijs.leue
est miserias ferre.pferre est graue.id est leue ē per aliquod
spacium tēporis esse in miserijs sed in his usqꝝ ad vite finē
perseuerare intollerabile est. Sic martialis Nam vigilare le/
ue est.peruigilare graue. hoc est partē noctis vigilare leue
est. totam vero insomnē ducere graue. Unde idem est perui/
gilare ꝝ pernoctare nisi qꝝ illud ꝝ noctu ꝝ interdū fit. B nū
noctu Agere reiū est accusare.peragere reuꝝ est ꝑdemnare
Dicif auteꝝ accusator reum ꝑdemnasse quādo eum condē/
nandum curauit. Perraro est orandi sineꝝ facere.vnde per/
oratio dicitur.

ꝑsuadere est suadendo in opinionē siue in sententiā tuā
inducere . Suadere enī ꝝ dissuadere in actu est.persuadere
in effectu.vnde maledicunt quidā. Dissasi hoc illis pro reuo/
caui eos ab opinione. Debet enī dici persuasi eis ne facerēt
sicut ecōtrario dicimus persuasi eis ut facerent. quare ꝝ sua/
for dicit qui aliquid suadet aut dissuadet ꝝ si nihil ꝑsuadeat.
ꝑermanere est ad finem usqꝝ manere. Plinius nunc omī

lente cunctanterq; veniunt nec tamē permanent sed ante finem recedunt. Componit etiam lego prime coniugationis cum ab et fit ablego quod est expello siue transmitto. Componit etiam cum de et fit delego. est autem delegare aliquid faciendum administrandūve intūgere ut pontifex delegavit mihi hanc puinciam. Imperator delegavit mihi hanc curiam. Quia autem lego est tercie coniugationis fit deligo quod est eligo quod similiter ex e et lego componit. Lum di etiam compositus fit diligo quod idē significat. Relego si a lego tercie coniugationis compositus fit sigat rursus lego. si a lego legas significat in exilium mitto. ut galba multos ex civibus relegaverat. Lum con lego legis compositus fit colligo ut colligo poma. Si vero lego legas cum con componatur fit collego id est simul mitto. Unde qui in eandem legationem simul mittuntur vel quibus aliquod minus simul delegatum est college dicuntur

Que est differentia inter eligo et deligo? Deligere est magis idoneum ad rem agenda secernere. ut populus romanus delegit hunc sibi imperatorem. Imperator delegit sibi hos milites. non autem elegit quia utriusque ad bellum gerendum secernuntur. Eligere vero est ad nostrum emolumentum vel ad eius qui eligitur dignitatem. ut eligo mihi domum. eligo mihi equum. Et nondum quod diligo accusatum requirit sine prepositione. ut populus romanus delegit cesarem imperatorem. Eligo vero regit duos accusativos. alterum cum prepositione ut populus romanus elegit in principem sibi octavianum. Licero quos cesar in senatum elegerat. Inter pares siue collegas eligere dicitur cooptare. T. Livius. M. Furius Lamillus dictator magistrum equitum Lucium Emilium coopertat. Licero in Bruto. A quo in collegium augurum fueram cooptatus. Dicimus autem agere delectum et facere delectum et habere delectum que a deligere differunt. quod deligimus etiam unum. facere vero vel habere delectum semper ad multa refertur.

Tecum cur dicimus potius quam cum te. ita etiam mecum secum non bisecum et vobiscum. Istia tria pronomina mei tui et sui ita in

plerisq; familia sunt ut quicquid vni uenit alia duo erige-
re videant. vnde cum tecu no sine roe dicat potius q; cu te
Letera etiā quasi qdam societate eodē mō in orōne colloca-
ri voluerunt. Tecu at ideo dicit q; si huic pnomini prepone-
retur cū in gto plurali fieret Cacophoton qd vitium in eplis
z in omni orōne saluta maxime vitandū est essetq; longe tur-
pius cacophaton q; illud Virgi. numex cuz nauibus equat
Letez obtinuit vsus ut etiā qui cum diceremus in ablatiuo
casu propter supradictorum monasillabozum similitudinez.
Vua z poma quid pprie significat? Quid vua significet ma-
nifestum est. Illud at nōnduz q; inter acina z baccas z po-
ma z nuces differētia ē. Acina inter fruct^o minores arborū
fructiciue densius nascunt ut sunt vua q cum acerba ē om-
phacium dicit. Unde oleū omphaciū hoc est ex vua acerba
factū. Item gna edere. grana sambuci. grana ebuli. grana
mali moy z quicquid est simile. Inter baccas vero sunt fru-
ctus lauri oliue myrti lentisci z similiū. Que sup hec sunt po-
ma dicunt quibus dūtaxat vescimur ut sunt cerusum siue ce-
saruz. prunū. mespilū. Castanea vero in nuces refert. vt vir-
gilius. Castanea q; nuces. Sicut pinus. curilus amigdalus
iuglans z his similia.

Mustū quid pprie sigt? Mustus a. um. idē est quod nouus
a. um. Plautus. mustā iuuenca appellat. ideo dcm est vinū
mustū. i. nouū. postea inualuit vsus ut mustū sum vino dice-
remus qm mustū sbstantiū esset nō adiectiū quēadmōm me-
rus a. um. sigt solum. vnde merula dca est qsi auis solitaria z
merū vinū dicit quādo solū est. hoc ē sine aq. Obtinuit tamē
vsus ut quādo merū dicimus vinū intelligam^o vt mero in-
gurgitatus hoc est vino ingurgitatus. Quinetiā cuz dicam^o
vinū meratius hoc est magis purū quod vernacula lingua
dicimus. Puerder. z vinum lymphatius in quo plus aq est
quod eadē lingua dicimus. Meer ghevatert. nihilomin^o
etiā sine vino utriūq; dicim^o z vinū intelligim^o. ut ego mera-
tius bibo q; tu b ē magis purū vinū q; tu. z tu lymphati^o bi-
bis q; ego b est vinuz magis aq temperatum q; tu bibas.

De lacu B est ex lacu. dicit enim de via te allocutus sum hoc est ex via de lacu ad me aqua deuecta est hoc est ex lacu. Dicit autē lacus locus ille in quē tortis uis uinum decidit. Iterū audiui de patre meo id est audiui ex patre meo. quāsi te de ianua hoc est ex ianua. Sed nōndum quod de via in alium quā sensum accipit. Licero. cūque de via languere et mihi met displicerem et alibi nisi de via fessus esset quasi de labore vie. Hic enim via significat iter hoc est actionē ambulandi. illic significat locus quo ambulamus. Nec a neque dicit per apocopen quod enim id est quod cum itaque ablati ex fine u et e re manet nec. Significat autem de due iunctiones et non ut ego nō scribo nec uel neque tu scribis hoc est et tu non scribis. Interdum nec capis pro non etiam ut Quintilianus. Per solui gratia non potest nec malo patri hoc est nec etiam malo patri. Nota quatenus ad elegantiam spectat quod et et neque aliquando confundunt ut et discere vis. nec tamen studes. Item nec studes et tamen vis discere. Item et discere non vis tamen studes. Item et studes nec discere tamen vis. Nec et neque sequente enim aut uero per simplici nō preposita negatione accipiuntur. idem enim sunt. Nec enim lego et nō enim lego. Neque uero dixi et nō autem dixi. *Bhemeynliche alle menschen.* Laue ne dicas cōiter omnes. sed fere omnes. Cōmuniter enim non significat fere ut vulgus accipit. sed pariter ita omnes. ut cōmuniter in hanc rem concurrerunt id est pariter omnes in hanc rem concurrerunt.

Fere quid proprie significat? Aliquādo idem quod pene B est paululum abfuit quin. ut fere cecidit id est parum abfuit quin caderet. Aliquādo significat quādam uniuersalitatē rei vel temporis uel loci. ut fere homines ita loquuntur. id est fere omnes homines ita loquuntur. *Fere* uero: hac ueste id est quasi omni tempore et omni loco uero: hac ueste. Romani fere orbem subegerunt. hoc est Romani quasi totum orbem subegerunt. *Temere* omnes fere docti post Licronem pro fere acceperunt. Quintilianus. Illud ingeniorum uelut precor genus non temere unquam peruenit ad frugem pro non fere unquam

Omnia distributiva dictio est et complexif quicquid sbo ē
cui ptingit. verbi grā omēs homines id est quicquid homi
num est. Omne pecus id est quicquid est pecoris. Sed diligē
ter animaduertendū est ne incidamus in multoz errorē qui
dicunt quilibet oēm significare et similif dictionē distributi
uam eē. voluntq; quilibet homo currit et nullus hō currit cō
traria esse. Sed omēs homo currit et nullus hō currit non eē
contraria. eo q; plus significet omēs hō currit q̄ null^o hō currit
siquidem omēs hō currit tam mares q̄ feminas hoc est oīe
humanum gēnus complexif. nullus hō currit dūtaxat ma
res. In utroq; sane puerilif fallunt qui ita sentiunt. nā et om
nis hō et nullus homo plane contraria sunt. nec obstat q; oīa
cōis generis sit. nullus nū masculini. Siquidē nullus homo
oīe genus humanū complexif. et nullus bos oē genus bo
uinum. cum homo et bos cōis generis sint. et dictio distribu
tiva non impediat quominus tam mares q̄ feminas signifi
cet. Eodem em̄ mō dicif nullus hō currit. ac si diceret null^o
hō siue mas siue femina currit. nullus bos siue mas sit siue
femina arat. Quilibet vero non distributiva dictio est. s; par
ticularis. significat enī; vnum ex multis indeterminate. ut si
multi sint hic mecum pugnaturi. dicā. pdeat quilibet et mecum
certet. hoc est pdeat vnus quicūq; ille sit Quintilianus. q̄ruz
nos vna res quelib; nihil intermittentes fatigaret. adeo fa
cilius est. multa facere q̄ diu. Hieronimus Ad vnūquēlibet
filioz aaron. Dic similiter nōndum est q; aliquis et quidā
differunt. Aliq; em̄ pticularis dictio est et significat aliquē in
certum ut si dicam aliquis pulsauit ostium. hoc est homo a
liquis quem nescimus quidam vero est dictio potius singu
laris et significat aliquē certum et distinctū hominē licet non
nominatū ut si dicam venit ad me quidā amicus meus. hoc
est vnus quē scio et non nomino nec liceret dicere venit ad
me aliquis amicus meus. Abstinerē et p̄tinere differunt ne
inter se. Differunt sane. Nam p̄tinere sit cum qdam labore
cum scilicet ratio obsistit sensui. hoc est sensus trahit hominē
in vnam partem. ratio in aliam. abstinere vero sine aliquo

labore fit cum se3 rō dominat̄ sensui ⁊ ab his temperat que
 viciosa sunt firmato iam habitu ⁊ sine aliqua difficultate vñ
 p̄inentia nō est virtus sed dispositio ad virtutē ⁊ principiu3
 virtutis ⁊ sic diffinit. Continentia est per quā cupiditas ani
 mi rōne ac consilio gubernat̄. Abstinentia vero est perfecta
 ⁊ absoluta virtus ⁊ diffinit. Abstinentia est rationis ad libi
 dinem atq3 alios non rectos impetus animi firma ⁊ mode
 rata dominatio. Tamen hec duo vocabula aliquando ap̄
 scriptores indifferent̄ capiunt que res quēdam nostre etate
 virum doctissimum traxit in errorem ut in expositione eorū
 verborū longe a veritate discesserit. Quō latine diceretur
 ⁊ eleganter? Ic soude oec spele met v in gbenuechlike re
 creatien niet springhende inden velde oft metten balle oft
 schermende oft in enighe anderē spele die ons lichaem mo
 chten vermoeden maer vandelende met v in den boschē
 ouer bergh ende dal inder vildernissen draghende v spel
 in mynen scoot soude die musas oec vervecken tot blijfca
 pen daer niemant sijn en soude die ons van onghemanier
 den blijfscapē soude berespen. Ende oft daer iemant vware
 vvy mochten ons lichtelijc op de vildernesse excuseren.
 Luderem etiā interim tecum ludis non infocundis non se3
 in campo saltu aut pila aut gladiatorijs ludis siue alijs que
 lassum ac defatigatum reddere corpus psueuerunt. sed per
 siluas ⁊ colles ⁊ saltus ⁊ nemora tecum deambulans ac lu
 sos tuos sinu gerens ipsas etiā camenas ad ludum excita
 rem. vbi nemo esset qui nos licentie accusaret. ⁊ si quis eēt
 facile ipsam sollicitudinē excusaremus. Ludere ⁊ iocari dif
 ferunt. Ludimus etiā re. iocamur verbis. vnde ludus in fac
 to est. iocus in verbo. Ideo dicimus. Joco ne anserio loque
 ris. Interdum tamen hec duo verba confundunt ut iuuenia
 lis. Quociens voluit fortuna iocari. p̄ ludere posuit ouidi
 Hos ignara iocos tribuit natura puellis. Materia ludunt
 vberiore viri. Nulle fac esse iocos. turpe est nescire puellas
 Ludere ludendo sepe paras amor. Licero ioca p̄ iocos scrip
 sit ad atticū. Itaq3 ioca tua plena facetiaz. Contrario ludus

p iocus ponit. Horacius. Sed tamen amoto queramus se-
ria ludo. Hinc ludere p iocari frequenter inuenit. Plinius.
Ludere me putas serio peto. Licero qui ita dicit ludere vi-
detur. Uñ z composita a ludo potius ad verba q̄ ad actio-
nem pertinent ut eludo. Licero. Sed z vos ab illo irridemi
ni z ipsi illum vicissim eluditis. Ludere etiam dicimus ver-
sibus scribere vnde z opuscula poetarū siue aliorū versu scri-
bentium lusus dicunt. Alludere est cum aliud dicimus ad
aliud latenter referre sententiā. ut virgilius dum narrat lu-
dos aeneae alludit ad augusti victoriam. Atticaq; Iliacis ce-
lebramus littoza ludis. Ludum etiam appellamus scholam
vnde ludi magister dicit z est ludus litterarius schola grā-
maticae. Dicitur etiam ludus ceterarum artium sicut musice.
ut apud therentium de fidicina que quotidie discibat in lu-
do. Item ludus armorū qui ludus quoq; gladiatorius dicit
Ludos tamē gladiatorios frequenti⁹ q̄ ludū dicimus quo-
tiens vnum plura ve paria gladiatorū ad spectaculum pug-
natura produunt qui res minus gladiatorū dicitur z qui
id spectaculum populo facit. munerarius z qui gladiatores
domi exercet z postea vendit lanista. Vocant autē ludi gla-
diorij sicut ludi gladiatorij circenses z appollinares z re-
liqui.

Interim nōnunq; significat interea. ut interim venit ad me
socrates id est interea dum hec agerent. Nōnunq; signifi-
cat aliquando. Quintilianus barbarissimi ac soloecissimi fedis-
tas absit. Sed interim excusant hec vitia hoc est aliquando
excusant. Nota q̄ eleganter dicimus ludo ludis z ludo lu-
dos. s; ludere ludis est ludere ad aliquod genus ludi. ut lu-
do pila ludo palestra. Ludere ludos est ludere quēadmōm
dicimus viuo vitaz morioz mortem in quo mō dicendi mul-
tum inest suauitatis z significant viuo z morioz. Secus dici-
tur acta age hoc enim puerbium est quod dici solet cum su-
peruacuo dicimus aut facimus aliquod notum actum ve sit
Non iniocundis hoc est iocundis. Ubi animaduertēdum ē
cum positiū exprimere volumus. longe elegantius cum posi-

tiuo sibi contrario preposita negatione exprimimus. Quod ali
 quando minus aliquid significet quod positum ut si dicam homo
 non improbus hoc est satis probus. et philosophus haud igno
 bilis. id est satis nobilis. Interdum plusque positum significat
 ut si dicam non illepide inquit poeta significat lepidissime et
 non insulsa oratio dicitur inquit plurimum sit salis. et non semel
 id est sepius. Quod non semel significare etiam possit nunquam
 ut non semel ad me venit id est sepe ad me venit. et non se
 mel ad me venit. id est nunquam siue ne semel quidem ad me
 venit. ita eadem aliquando verba duo plane inter se contra
 ria significant. Ut fit etiam si dicam. Adolescens cui acutus est
 ingenium nullo labore fit doctus et adolescens cui obrusum
 est ingenium nullo labore fit doctus. Prima quippe oratio
 affirmatiua est et significat adolescentem boni ingenij sine ali
 quo labore fieri doctum. Secunda vero negatiua est signifi
 catque adolescentem obtusi ingenij cum quocumque labore non
 posse doctum fieri. Ita hec verba nullo labore discis duo con
 traria significant hoc est sine aliquo labore discis. Et cum quis
 labore non discis. Sibi leert sonder arbeyt. Tu nullo labore
 discis. Sibi en leert niet met eenighen arbeyt. Tu nullo labo
 re discis. Item Je en mach my niet ghenoech veruyondere
 Duobus modis inter se contrariis exprimitur. hoc est non
 possum satis mirari et non possum non satis mirari. Eadem
 enim utrobique sententia est et mirari me vehementer signifi
 cat. quod illic dicatur non posse me tantum admirari quin
 magis etiam admirandus esset. hic non posse me facere quod
 admirer. Sic etiam dicimus non possum satis deslere cala
 mitatem nostram et non possum non satis deslere calamita
 tem nostram. Non possum satis queri et non possum non sa
 tis queri hoc est lamentari et alia huiusmodi permulta.
 Que non veniunt mihi nunc in mentes. ut est veni in opini
 onem que oratio aliquando actiue accipit et significat opinor
 Aliquando passiuue et significat venio in estimationem id est
 alij opinant de me. Non quod elegantissime dicimur. Non memi
 ni huius rei. non venit mihi in mentem huius rei. et hec res non

venit mihi in mentem. et excidit mihi memoria huius rei in
nominatio et hec res excidit mihi memoria in ablativo.
Dicimus etiam non occurrit mihi non succurrit mihi. non sibi
mihi. Virgilius subiit cari genitoris imago. Quintus Curtius
hoc verbum cum accusativo coniunxit. Sera penitentia subiit re
gem. Sed significat certe hoc loco. quemadmodum apud Vir-
gilium. Sed his superis labor est ea cura quietos sollicitat.
Scribit autem cum quia compositum fere est ex scire et licet.
Interdum significat quod dicimus id est sine hoc est ut si di-
cam homo animal sed mortale. hoc est homo. id est animal
mortale. Eadem significationes habet videlicet et componi-
tur ex videre et licet

Lampus quid proprie significat? Lampus est græde atque am-
plum spacium terre que plana sit. unde aliquando spaciosas
plateas campos vocamus ut rome campus. Martius dicit
Nam locus huiusmodi angustior area vocat. Differt autem cam-
pus ab agro. nam ager si cum nomine urbis iungat territo-
rium significat. ut ager viterbiensis. ager falliscus. ager sen-
tinæ. et tunc caret plurali. Alioquin est locus ruri sicut supra
dictum est quem colimus siue arando siue serendo arbores.
nam si terram seramus frugibus aruum nominat. et in hoc
secundo significato habet pluralium numerum. ut omnes agros
viterbienses et falliscos et sentinates depopulati sunt hostes.
Priore autem modo non recte diceremus hostes. depopulati sunt
agros viterbienses et sentinates. Non enim intelligeret de ter-
ritorio. sed dicendum est agros viterbiensem et sentinatæ. A
campo autem dicta sunt campestria. hoc est brace quæ luden-
tes in campis omnibus vestibus enebant et nudi ludebant
solis campestribus tecti virilia. Unde et campestrati dicuntur
sicut tunicati et manicati. Dicuntur etiam femoralia siue femina-
lia a femoribus siue feminibus. Nam femora partem illam ex-
terioriorem significant femina interiorem. Coxa autem pars il-
la est que est supra femora. Unde coxa viciata seu fracta di-
citur quando os illud quod in vertebro voluit fractum seu
viciatum est

Saltus a saltando dicitur. saltare autem siue eius frequentatiuum saltitare. interdum significat choream agere quod vulgo dicunt tripudiare. vnde saltatio dicitur saltatiuncula. ut puellae egregie saltant. et plato aliquando saltauit. Scripsit autem plato in libris de reipublica de diuersis generibus saltationis. modo sitis tamen et non qualia his temporibus cernimus. Interdum significat salire. et tunc ab eo fit saltus. qualis est ceruorum. ponitur tamen aliquando salire pro saltare hoc est tripudiare. sed saltus pro saltatione nunquam ponitur.

Lassus laxus lapsus quo differunt inter se? Lassum dicimus tam animo quam corpore defatigatum. Laxus vero non significat largum ut quidam putant sed lentum. molle. flexibile. nullam duriciem. nullam rigiditatem habens et ad inanimata magis refertur ut laxi ruderes. laxae funes. laxae vestes. Lapsus a labendo dicitur. ut lapsus in errorem. hoc est qui cecidit in errorem. Fessus idem est quod fatigatus siue animo siue corpore. De fessis defatigatus is dicitur qui ita fessus ac fatigatus est ut ab opere desistat quod instituerat. Licero de oratore eadem nunquam quiescam neque defatigabor donec perfecero.

Collis et mons in hoc differunt. quod mons est maior. collis minor est. et quasi monticulus quidam. siue a monte separatus sit siue pars montis. Jugum est ipsa summitas montis siue etiam collis. Cuius est paruus collis et facilis. ut cliuus capitolinus. Promontorium mons est in mare prominens. quod grece akron dicitur. vnde sicilia dicta est trinacria quod habeat tria promontoria. Saltus autem dicuntur parui colles et sparsi interpositis vallibus a saltando dicti. Vallis dicitur que introitum ab una parte et ab altera exitum habet latum et patentem. Conuallis vero que introitum duntaxat habet arcum et difficilem quod collis est introitus ad lacum transiendum venientibus ex thuscchia que locum per methaphoram fauces dicimus.

Accusare est reum agere vel reprehendere et semper iungitur cum genitiuo ut accuso te insolentie. accuso te patricidii. Excusare vero significat in excusatione adducere et requirit accusatiuum. ut excusat morbum. excusat imbrez id est in

excusationem adducit uel morbus; uel imbrem. Quintilian⁹
 Tu tamen si interpellatus tempestatibus serius uenisses ex
 culares mare ⁊ ambiguos flat⁹ excusares dixit. hoc ē in ex
 cusationem adduceres. Item excusare aliquādo ē purgare.
 ⁊ excusamus crimen obiectum. Quod cuz uidetur satis pur
 gatum dicimus accipio excusationē pre eo quod vulgus di
 cis habeo te excusatum.

Nemo non dicif quasi nullus homo ut aliqui existimāt. nā
 si ita esset non iungeret cum homo ut cicero dixit hominez
 adhuc uidi neminē. Verum est q̄ de hominibus solum di
 citur ⁊ apud poetas de dijs siue deabus.

Ap̄te at̄ aliqui ponif in fine clausule. ut hō adhuc uisus ē ne
 mo. ⁊ hominem adhuc uidi neminē .

Uomō eleganter dicemus .

Maer vwant ic tot v niet comen en mach so eest rede,
 lic dat ghi vveder comt tot mi dyvelke eest dat ghi doet
 so hebbe ic alle mijn begherte vwant ic niet gbelatē en can
 ic en moet voer v sochvoldich sijn ēde vreesen die niet ab
 leen een ionghelinc en sijt maer een kint .

Sed postq̄ venire ad te ipse nō possum par ē ut tu ad nos
 reuertaris. quod si feceris omnia nobis ex sententia succe
 dent neq; em̄ possum de te absente post hac non esse sollici
 tus ⁊ adolescenti tibi ne dicam puero aliquando nō timere
 Postq̄ anteq̄ dicimus ⁊ posteaq̄ ⁊ anteaq̄. Jungunt autē
 plerūq; elegantissime cum indicatiuo vt anteq̄ ad rem ve
 nio ⁊ posteaq̄ ad hoc veni .

Ipsē ē omnium personarū ⁊ si cum prima persona verbi iū
 gatur idem significat quod ego. ut queq; ipse miserima vi
 di hoc est queq; ego uidi. Si cum secunda persona verbi iū
 gatur significat tu. ut sed celer ipse redi id est tu redi . Cum
 tertia vero persona pprium habet significatum . Sed no
 tandum q̄ ipse aliquando cum ego ⁊ tu ⁊ ille vel cum no
 mine proprio simul ponif ⁊ habet maiorē expressionē signi
 ficatq; me te uel illū. non per aliuz sed per nos aliquid age
 re uel egisse uel acturos esse. ut egoipse interfui. tuipse uidi

si. ille ipse sensit. Plato ipse testat.

Quā vim habent hec pronomina quando met sillaba eis adij
citur. ut egomet tumet ipsemet. huius vero pronomini tu iun
gitur etiam te ut tute id fecisti id est tu ipse. Reperitur etiam
apud veteres ipse ipsa ipsum. unde fit ipse et ipseissimus.
Par est pro decens est elegantissime dicitur. Quintilianus
Si propter matrimonia violata urbes euerse sunt. quid que
ri adultero par est. Sed non minus eleganter parem esse
pro sufficere ponimus alicui operi siue resistendo siue exe
quendo. Resistendo ut repugno stetit quoad possum sed
adhuc pares non sumus. Item. Nunc infelix par non est
dolori nunc non inuenit vlla solatia. In exequendo sic. aspi
cio par laboribus corpus. Paria facere est quod nobis
aliunde prestitutum est. aliunde compensare multumque ha
bet elegantie. Quintilianus. Paria tecum facio res pub. que
propter me vnum ciuem perdideras Et alibi. Sic paria fa
ciemus. Tu illic eris vicarius meus. Seneca ut statim tibi
soluam quod debeo. et quod ad hanc epistolam paria faciam?
Reuerto siue reuerto utroque enim modo cicero utitur. In
terdum significat redeo ut hoc loco. Interdum significat ve
nio multumque in eo verbo elegantie est. Licero de fato ad
chrisippi laqueos reuertamur cum nihil de chrisippo locu
tus fuisset. In eadem significatione accipitur reddo. Quin
tilianus. Si verum est post vetusta secula et innumerabiles
annos reddidi rursus alijs corporibus animas. reddi dixit
pro dari sicut cicero reuertamur pro veniamus.

Ex sententia significat pro desiderio nostro et ad votum. ad
diturque aliquando animi et dicimus ex animi sententia. Ubi
notandum est quod aliud est ex animo aliud ex animi sententia
Nam ex animo significat quod greci dicunt ex tis cardias
hoc est ex corde. ut ex animo loquor quod in animo est et cor
di est sint diuersa. Nam in animo est si in animo habeo vel a
nimus est mihi vel volo atque constituo. cicero in animo mihi erat
mittere ad Dolo bellam. At cordi est significat placet et delectat
Terentius. si tibi bene nuptie sunt cordi. id est si tibi iocunde sunt.

Et alibi quia uterq; utriq; est cordi id est uterq; alter amat
Ex animi vero sententia est ex voto uel ad votu ut dixit vro
rem ex animi sententia. Nondum est hmoi prepositiones
e 7 ex magnam habere elegatiam si recte in orone collocetur.
Dicimus em erepublica id est pro republica vel ad utilitate;
reipu. Quintilian^o. Nemo dubitabit ut saluos esse eos magis
e repu. sit q; puniri. E regione id est ex opposito. E re
tua 7 e re nostra id est ad tuam 7 nostram utilitate. Liiuus.
Perinde ac non postulauerunt que e re sua essent sed suase
rint que nobis censerent utilia esse. Similit ex dignitate ex
utilitate ex vsu. Licero ex tua ac reipublice dignitate facies
Et alibi. Legem ut equu est ex dignitate reipu. considerate
Lesar. vtrum prelium comitti ex vsu sit. Ex tempore dicere e
improvisum 7 impremeditatum dicere. hic dicit extemporat
oratio que non est domi premeditata que etiam extempora
ria dicitio appellat. Ex tempore viuere dicit Persius hoc est
tempori se accomodare. Item dicit cicero ex tempore agere
7 ex tempore psilium capere. 7 ex tempore officium querit
quasi ex temporis conditione. Itē cicero e renibus labora
bat inquit hoc est morbum in renibus patiebat. Ex vincu
causam dicere est vincum respondere ut ex equo pugnare
est equo insidentē pugnare. Opere precii est comemorare.
q; tum etiam elegantiā in orone habeat. p prepositio. Siqui
dem ut Aulus gellius refert aliter dicimus pontifices. p col
legio decreuisse. aliter quepiam testem introductu pro testi
monio dixisse. aliter prelium factum depugnatiq; p castris
aliter pro ede castoris. aliter pro rostris. aliter pro tribuna
li. aliter pro contione. aliter tribunum plebis pro potestate
intercessisse. q; onia neq; paria sunt neq; usq; quaq; diuersa
Succedere qd. pprie sigt. Succedere e euenire 7 capif tā in
malā q; in bonā ptē. ut bñ successit 7 male successit. hinc d;
succellus B est rex euentus. Lōponif aut succedo ex sub et
cedo b mutata in c que admōm etiā cū alijs prepositionib^o
cedo cōponif ut cū ad accedo qd interdum sigt aduenio. in
terdū appropinq; interdū p addif ut ad hoc accedit. i. ad B

addit. unde accessus aliquādo significat augmentū. Lu3 autē
 ascendo hoc est p̄ceo. Lum inter intercedo quod verbū mul-
 tum elegantie habet. Significat enī interdum intercedit h̄
 est necessitudo quedā inter nos est que nos inuicem ꝛciliat.
 ut intercedit mihi tecum affinitas. intercedit tibi cum illo a-
 micicia intercedit illi cū utroq; necessitudo. Interdum inter-
 cedit significat mediū se verbis ꝛ vi opponit ut tribuni in-
 tercesserunt hoc est opposuerunt. Lu3 abs abscedo id ē rece-
 do. ut abscede a me scelerate. Lu3 de decedo quod interdū
 est discedo siue recedo ut cum e domo decedere vel cum ex
 vrbē decedere h̄ est discedere. S; magis pp̄ie decedere ē
 a mandato custodie sue recedere ut consules pretores cete-
 riq; magistratus dicunt e puincia decedere. Jterū presidia
 ex urbibus ꝛ milites ex castris. Differt autem decedo qñ
 discedo significat amigro. Migrare enī ē mutare domiciliū
 ꝛ alio se ad habitandum conferre cui similia sunt emigrare
 demigrare cōmigrare. Remigrare autē significat reuerti in
 pristinum domiciliū. Transmigrare vero est in locū magis
 remotum domiciliū mutare ut transmigravit in syriā. Im-
 migrare est in domum aliquā habitandi gratia se conferre.
 Propter hoc qui moriunt̄ migrare dicunt sed cū appposito
 ut cicero Anteq; ex hac vita migro. Quintilianus. Seu cū
 ad infernas sedes anima migravit. decedo autē sine appo-
 sitione potius significat morior. Et eo mō dicit̄ decessit quo
 defunctus est non enī ponit̄ sed intelligit̄ vita. Lum ex exce-
 do quod aliquādo significat discedo interdū morior; s; semp
 cum appositione. Licero subito excessit e vita. Lum pro pro-
 cedo quod est prosequor ꝛ profectum facio ut procedit op^o
 Lum p̄e p̄cedo quod est antecedo. Lum in incedo quod ē
 ambulo. unde incessus dicit̄ quicumq; ꝛ qualiscūq; sit. pp̄ie
 tamen grauior quidā atq; sublimior dicit̄. Virgilius. Et ve-
 ra incessu patui dea. Optime omnium Seneca hoc declarat
 dicens. Tenero ac molli passu suspēdimus q̄du; nec ambul-
 lamus s; incedim^o. ut liceat diffinire. Incedere ē tenero ac
 molli passu ābulare. Lū dis discedo h̄ est abeo. cū re recedo

quod similiter significat ab eo. Cum se secedo id est seorsum
cedo. ut secede parump. Cum con cedo quod aliquando si
gnificat do siue permitto. ut concedo tibi libri. cōcedo quod
petis. Aliquādo indulgeo ut concedo hoc lacrimis vidue
Nōnunq̄ concedo est eo. ut cedo in forum. i. eo in foro. si
cut conuenio est alloquor. ut celsi in forum ⁊ ueni homi
nem hoc est iui in foro ⁊ allocutus sum hominē q̄q̄ ueni
re alia q̄; permulta significet. est enī simul venire ut ones. in
vnum locum uenimus. Est decens aut ueniens esse. ut cō
uenit hoc mihi. cōuenit hoc tibi. Cōuenire est p̄stare ⁊ pro
uerbia carere. ut uenit hoc inter nos. uenit B mihi tecum.
Nota q̄ plurimū elegātie habet hic modus nō possum nō
legere. B est nō possum facere quin legā. nō possum nō esse
solllicitus. p nō possum facere quin sim solllicitus. nō possum
nō admirari. nō possum non dolere. p non possum facere qn
admirer. non possum facere quin doleā.

Quid pprie significat solllicitus? Solllicitus hō pprie dicit̄
inquiens anxius curis plenus inter spem metūq̄ p̄stitur.
vnde solllicitare aliquē dicitur cum spem metūq̄ ostendi
mus. ut apud ciceronē reperit solllicitare plebem id est inge
tare curamq̄ iniicere.

Absens ⁊ presens sunt ne p̄traria? Quādo presens suam p̄
p̄riam significationem habet s̄q̄tq̄ qd̄ adest p̄traria sunt. ut
mō presens est mō absens. Inter dū presens s̄q̄t̄ imminentē
rem ⁊ iam instantē ac nō dilatam in aliud tempus. ut virgi
lius. Presentēq̄; uiris intētant omnia mortē. Iuuen. Pena tū
presens ⁊ presens vltio. Unde presentissimū periculū. p̄sen
tissima medicina. presentissimū remediū. presentissimū vene
num quod etiā presentaneū dicit̄. hec ideo dicunt̄ presentis
sima quia statim aut sanant aut occidunt. Presens etiā ali
quando idē est qd̄ prestās ut dicit̄ presens animus presens
cor. In rē presentē nō tempus s̄; locū significat ut cicerō. Si
p̄stitueris cupiā te in rē p̄item esse venturū. i. ad locum de q̄
p̄trouersia ē Valerius Quint. Fabius labeo arbiter a sena
tu p̄stituent̄q̄ inter nolanos ⁊ neapolitanos finitū datus cū

in re presentē veniss; utrosq; separatim monuit. S; illud in primis nōndum q; presens nō mō sīgt quod est huius temporis sed etiam alterius ut cicero. Ego in columitati ciuiuz primū & postea dignitati ille presenti potius dignitati q̄ future p̄sulebat presenti dixit nō q̄ nunc est sed que tūc erat. Dicit autem nō mō de preterito sed etiam de futuro ut Horacius. Hec amet hec non hec presens ad tempus omittat. id est in id tempus quod tempus rei dicende erit. Eodē mō in presentia & in presentiaz capiunt hoc est tam in preterito q̄ in futuro. Quintilianus quia pauci aderant nō putauit in presentia differendum esse. Seneca. S; si calumniator aderit. differendum in presentia erit. B est tunc differendum esse & tunc differendum erit.

Posthac sīgt p^o hoc tpus. Sicut antehac ante hoc tempus. Aliquando tamen reperiunt signia post illud uel ante illud tempus. Salustius. Sic erat accensa libidine ut sepius peteret viros q̄ peteret. S; ea sepe antehac fidē pdiderat creditum abiurauerat. Suetonius de Domitiano. Pari arrogātia cum pcuratorū suoz nomine formalē dīctaret epistola sic cepit. Dominus & deus noster sic iubet fieri. vnde institutum posthac ut ne scripto quidē & sermone cuiuscunq; appellaretur aliter.

Et adolescenti tibi ne dicam puero aliquādo nō timere.

Dic duo nōnda sunt precipue. primo q; timere te & timere tibi differūt. Timere te ē formidare te ne qd scz ex te q̄t inimico mali tibi p̄tingat. ut timeo hostes. timeo naufragiuz timeo serpentē. Timere tibi ē metuere ne qd tibi tanq̄ amico aliunde mali p̄tingat. ut timere patri timeo amicis. timeo filijs. Secundo q; duob^o modis possum^o elegātissime B dicere videlz adolescenti tibi ne dicā puero & adolescenti tibi ne dicam puez. S; si p̄nomen post poneres nō liceret dicere in accusatiuo. non enī recte diceremus adolescenti ne dicam puerum te. sed dicenduz est adolescenti ne dicā puero tibi. Licero. Crudelis castor ne dicā sceleratū & impiuz. Sūt tamen qui volunt hanc regulam dūtāt in recto seruari ut

si dicam homo superb⁹ ne dicā crudelis. uel homo superb⁹
ne dicam crudelē. In obliquis uero id non accidere. ut hoc
uiuo ne dicam consule milone. Diligens tamen lector aliqui
aliter inueniet. Postremo etiā illud maxime animaduerten
dum est q^d mihi ⁊ tibi interdum nō ad unum s; ad ōnes re
fertur. interdū ad nullum. ut si dicā. en tibi fores crepuerūt
tu mihi semp⁹ dormis orō ē sumpra de medio nec ad me nec
ad te nec ad quēq; refert. Sicut cicero hic mihi gloriae se
ōnes honores sine repulsa obtinuisse. Contra uero cum ing^r
virgilius. Heu mihi tum molles libeat iacuisse per herbas
Heue tibi ad solē uergant uineta cadentem. sub prima ⁊ se
cunda persona ad uniuersos precipit. Hoc frequentissimum
est in ōni genere scribeudi. ut si dicam. Stultus est laborare
cum nihil p̄ficiat idem est ac si dicerem. Stultus est homines
laborare dum nihil p̄ficiunt. Et si tu hic sis aliter sentias. id
est si alij tales essent aliter sentirent

Uomō eleganter dicemus

Dat ghi vā daghe te daghe meer leert verblide ic mi
zeere ende dancke gode die v van ioncs dien sin verleent
heeft. En hope dat ghi niet doen en selt daer vte gi mocht
den goeden ende excellente mānen uyven vader ēde oude
vader onuerdich schinen

Qd' indies magis optimaz artiu; studi; incūbas gaudeo
miz in mōm ⁊ tibi ḡtulo; ac deo grās ago q^d talē tibi ab in
eunte erate animū prestiterit. teq; spero nō cōmissuz ut p̄re
atq; auo tuo optimis ac clarissimis uiris indign⁹ eē uideare
Quid pp̄rie sigt indies? quotidie. Sed nō q^d indies in hoc
a quotidie differt. q^d semp⁹ fere cum q̄dam incremento dicif
Ideoq; plerūq; cum cōparatiuo ponif. ut cu; indies malū
artius premeret. Et cum in vrbē malum serperet idq; mana
ret indies latius. Sine cōparatiuo etiā dicif s; per uerbum
significās incrementum. Lūius crescente indies multitudine
Quotidie autē ⁊ hoc mō dici pōt ⁊ sine incremento. ut q̄tidie
scribo. nō indies lego. ⁊ indies scribo. Est ne differētia si q^d
dicat indies ⁊ in diem? Maxima differentia est. Nā in die

aliquid agere est presentis diei habere rōnem nihil cogitādo de crastino & fere semp iungit cum ꝑ verbo viuo ut ego instar ferarū & volucꝝ in diem viuo. Salustius dixit panem in diē mercari. Sed quō differunt in diē & in dies eodē mō differunt in horam & in horas. Licero qui in in horā viuunt nō mō de fortunis ac bonis ciuium sed de vtilitate quidē sua cogitauerunt. Virgilius. Hallo cuius amor tū mibi crescit in horas. Prope diē dicif cum ꝑpe est dies. eodē quo dicimus ꝑpe mōm qđ significat pene vel q̄si. Incūbere est toto pectore alicui rei faciēde insistere ut validis incumbite remis quē admōm econtrario supini dicunt qui negligens aliquid agunt. Sed illud nōndum qꝫ quādo opus aliquid manuum significat cum dō tū iungit incūbo. ut incūbite remis. nō autē ad remos vel in remos cum āt adhibes ingenium dicimꝰ incumbo studijs & in studia & ad studia ac ēt in malā partem aliquādo accipit. ut incumbit in eius perniciem. Multa autē uerba eodē mō diuersam habent ꝑstructionem & eleganter dicunt ut inest huic loco & inest in hoc loco. Comparo hanc rē illi & cum illa. ꝑfero te isti & cum isto. Sum similis tibi & sum similis tui. hoc est cōe omnibus omnium hoc est mibi cōmune tecum & cum ceteris. Ego sum ꝑiceps laborū tuorū & sum tibi in laboribus ꝑarticeps. Accedit huic rei & ad hanc rē & huc vel eo vel eodē. Respondeo tibi & ad te. rescribo tibi & ad te. celo te hanc rē celo tibi hanc rē. celo te de hac re. Impēdo curā vel operā vel laborē vel studiū huic rei & in hanc rē & ad hanc rē. Audiui a patre meo de patre meo & ex patre meo. Tu es natus laudi & ad laudē. Ascribo ad ciuitatē. ascribo in ciuitatē. ascribo in ciuitate. ascribo ciuitati. Meminit vadimonia. meminit iniuriarum. Uerū in hoc verbo nōndū est qꝫ aliquādo memini capitur ꝑ mentionem fecit & tunc omnino recusat accusatum erigitqꝫ genitiuum uel ablatiuū cum ꝑpositione de ut neqꝫ huius rei meminit Plato. Itē de qua re multi meminuerunt. Hinc ut nonnulli putant deriuat mentio & mens que omnium recordatur & mentum. quia in mentione facien-

da hac parte precipue utimur. Omnia enim animalia mouēt
dūtaxat partē inferiorē. solo crocodillo excepto q̄ mouet dū
taxat superiorē. Mentē tñ Aurelius Aug^o. ul' a mēte q̄ gre
ce sūt lunam dēcām esse ait. q̄ sicut luna crescit ⁊ decrescit ⁊
varia vicissitudine cōmutat in id tñ qd̄ fuit perfecta quadā
nouitate se restituit. sic mens nunc caput summis inserit nūc
decidit in infima. mō ad corpalia deflectit mō sblimib^o atqz
eternis rōib^o adherescit. l' ab eminēdo q̄ p̄stātor vis aie sit
Quid interest inter gaudere ⁊ gratulari? Gaudere est letari
Gratulari est verbis ostendere gaudiū quod ex alicu^o com
modo aut felicitate suscipias apud eumipm qui cōmodo si
ue felicitate affectus est ut ḡtulor tibi ob p̄sulatum adeptus.
ḡtulor mihi q̄ sub tali principe educatus sum. qd̄ uernacu
la lingua dicimus. Ic beloue my. Gratarī videt idē signifi
care. s; dūtaxat poetis atqz historicis permittit. Virgili^o. In
ueni germana viā gratare sorori. L. Iulius. tuum sequētes
curru^o Jouis optimi maximi templi ḡtantes ouantaqz adi
re. Quidā existimant gratulari aliquādo accipi p̄gras age
re cui; sez dijs immortalib^o ḡtulamur. Ego censeo potius in
p̄ori significato accipi. q̄si significatio sit voluisse nobis illos
benefacere idqz assecutos esse. Neqz s̄ mirū est cum etiā de
os salutemus qd̄ hominib^o p̄uenit nō dijs. quin etiā in reli
gione nrā lignū sacratissime crucis qd̄ sensu caret salutam^o
dūtaxat in significationē reuerentie. Gratiū facere vero ⁊ ḡ
tificare s; idē plane ēē videant nisi q̄ alter cōpositus est al
terum nō tñ differunt. nā ḡtum facere est aliqd̄ minus ⁊ sūt
obsequi s̄ est qd̄ vernacula lingua dicim^o. Liefdoen. Grati
ficare vero est aliquid maius ⁊ sūt bene facere siue benefi
cia p̄ferre quēadmōm dii ḡtificant hominib^o. Unde possu
mus dicere. Doedi my goet gbi doet my lief. Si mihi ḡtifi
catus fueris gratum facies. Et fieri p̄t ut ḡtificemur alicui
⁊ tamē displiceamus potius q̄ gratū faciamus. ut si egroto
aquā negemus gratificamur quidez ⁊ tamen molesti poti^o
sumus q̄ gratum faciamus.

Quid interest inter agere grās ⁊ habere ⁊ referre? Agim^o

grās verbo quod vernacula lingua dicimus. Dancken. habemus grās animo cum scz memores sumus accepti beneficij. Referrimus siue redimus grās facto vt si tu a me beneficio aliquo honestatus fueris aut malo aliquo affectus vicissim nihil aliquid boni malitue retribuas vt quasi sit quod superius diximus paria facere quod vernacula lingua dicimus. Ic loont v. z in bonā z in malam partē. Seneca tamē vult maloz reddi grām nō referri. bonoz vero econtrario referri non reddi. Sed hanc differentiā solus ipse z excogitauit z fecit. Licero nunq̄ fere aliter dixit q̄ referri gratiam. siue in bonum siue in malum. Qd̄ hec differentia sit inter gr̄tias agere z referre apertissime declarat plautus in epistol̄ Liceronis. Immortales inquit ago tibi gratias agāq̄z dum viuam. nam relaturū me affirmare nō possum. tuis em̄ officijs non video: mihi respondere posse. Ecce q̄ respondere officijs hoc est satisfacere beneficijs est gratiā referre qd̄ alii qui z presertim poete dicunt persoluere. Illud autē quo ad elegantiam nōndum est q̄ dicimus semper agere gratias habere grām z grās. z referre grām. Raro em̄ z fere nunq̄ reperies referre grās. Apud Liceronē certe z Quintilianū plane nunq̄. Item illud animaduertendū est q̄ dijs nunq̄ referimus grām dicimus. quis em̄ referre dijs grām possit. Agimus grās dijs dicim⁹ perraro. habemus autē frequenter q̄tiens scz agnoscim⁹ z nobiscū fatemur beneficiū nos ab illis accepisse. Ago grates nunq̄. fere nisi apud poetas ul' historicos inuenis.

Ab ineunte etate quid pprie sigt. a principio etatis B ē a puericia. Maxima em̄ grām atqz elegantia hz B verbum in eo a q̄ fit p̄cipiū iniens ineuntis. Dicim⁹ em̄ in eo fedus. in eo pacē. in eo societate. in eo bellū in eo pugna. in eo viam. q̄si in gredior z incipio. Ubi nō q̄sp̄ fere dicis de re aliq̄ graui z magna. nō em̄ recte diceremus in eo opus. in eo librum. in eo prandū. in eo cenā. Hinc fit initū quod ē p̄cipiū alicuius rei maioris. ut initium libri. initium orationis quod aperte testatur Quintilianus. Quod latine inquit principium vel

exordiu dicit id maiore q̄dam rōne greci vident̄ proemiu
nominasse quod a nostris mō initiū dicit̄. p̄pterea etiā bu
ius verbi participiū quando post se casum nō habz̄ cuz̄ ma
ioribus quibusdam rebus poni solet ut ineunte puericia. in
eunte etate. ineunte adolescentia. ineunte vere. ineunte esta
te. ineunte hyeme. ineunte nouo anno. nō autē diceremus
ineire die. ineunte nocte. ineunte quiuio. ineire p̄elio. s̄z̄ ine
unte bello z̄ ineunte belli tēpore. Rursus animaduertenduz̄
est q̄ in eo aliquando s̄ḡt̄ cōparo siue p̄trabo ut dicim⁹ in eo
grām nō autem diceremus in eo amorē uel beniuolentiā si
cut ecōtrario dicimus p̄cilio beniuolentiā nō at̄ p̄cilio ḡtiaz̄
z̄ tamen recōciliari z̄ in grām redire idē sunt q̄i qui fuerat
ex amicis facti inimici itez̄ in p̄stina rediūt beniuolentiā
dicimus aut̄ redire in grām etiā cum in animatis ut cū agel
lo meo rediū in grām. Licero. in ḡtiaz̄ cū voluptate redeam⁹
P̄terea p̄ciliamus nobis famā honores nō aut̄ inim⁹. Lō
ponit̄ aut̄ in eo ex eo z̄ in p̄positiōe quē admōm cū ad adeo
ut adeo socrate. i. eo ad socratem. Lū ante at̄eo qd̄ est p̄cedo
z̄ iungit̄ tam cū dō q̄z̄ cuz̄ accusatino ut anteo te. z̄ anteo ti
bi. Lū circū circūeo quod interdū s̄ḡt̄ ire circū aliqd̄. interdū
circūdare z̄ q̄si obsidere circūiuit̄ militibus oppidū s̄ est cir
cumdedit. cū ob obeo qd̄ aliq̄i s̄ḡt̄ exeq̄r z̄ perago ut obeo
legationez̄. obeo munus cōmissum. Aliq̄i s̄ḡt̄ morior q̄ qui
morit̄ quasi exequat̄ z̄ peragat̄ mortē quē admōm etiāz̄ di
cimus obiuisse aliq̄e diem suum pro peregisse diem suū z̄
obiisse vitā id est peregisse vitā. Interdum reperit̄ sine accu
satiuo obiit̄ id est mortuus ē quē admōm etiam opetit̄ dici
mus z̄ intelligimus mortē z̄ defunctus est z̄ intelligim⁹ vitā
Dicit̄ autē defunctus a defungor quippe fungor ē officium
ac mun⁹ aliqd̄ ago ut fungor magistratu. fungor p̄tura fun
gor munere iudicis. vnde fungor vitā id ē fungor munere
z̄ administratione gubernādī corpus z̄ seruādī vitā qua p̄p
ter defunctus officio dicit̄ qui finiuit̄ officium nec amplius
eā administratiōnē habet vnde dicit̄ defunct⁹ munere p̄to
rio. defunct⁹ cura tribunicia. id ē qui finiuit̄ officiu; p̄torium

z tribunitiū munus. Item defunctus periculis qui finiuit et
 iam ē extra picula. Virgilius. O tādem magnis pelagi de/
 functe periculis z corpora defuncta morbis. nō mortua sed q̄
 tā finierūt morbosz sana sunt. L. Liuius. Defuncta morbis
 corpora salubriora esse incipere. Sic itaqz dicit defunctus vi/
 ta id est qui finiuit administrationē vite z mortuus est. Luz
 inter similit̄ componit̄ eo z fit intereo significatqz morioz vi/
 interitus mors. Lum per pereō quod etiā significat morioz
 ut perijt id est extinctus est. Item in magnā aliquā calami/
 tatem incido ut perij nisi me adiuues. qd̄ vernacula lingua
 dicit. Je vergae. Virgilius. Ut vidi ut perij ut me mal^o ab/
 stuli error. quod verbum si cum de componat̄ fit depereo z
 erigit accusatū significatqz flagro amore alicuius vt eā pu/
 ellam deperibat id est vebementer amabat. Lum ab abeo
 hoc est recedo. Luz ex exeo cuius significatio manifestū est.
 Lum pre pereo quod est antecedo z interdū apud poetas
 separat. Terentius. J̄ presequar. Lum s̄ subeo quod signi/
 ficat suppono me alicui re ut subeo hanc puīciam. subeo s̄
 onus. Interdum sicut supra dictum est significat in mentem
 venio ut subijt cari genitoris imago. Lum re redeo o inter/
 posita euphonie gratia quēadmodū fit in redintegro signi/
 ficat autem redeo reuerto. Lum con coeo abiecta n̄ quod a/
 liquando significat coniungo. ut inter se coijssē viros hoc ē
 inter se puīctos z quasi cōmixtos esse. Aliquādo significat
 ita misceri ut ex duobus aut pluribus fiat vnum ut due vo/
 cales coeunt inter se id est ex duabus fit vna ut reprehēdo
 reprendo. Interdū coire est concūbere vnde dicit̄ coitus qd̄
 ex duobus corporibus vnum quasi fiat coeundo. Jungit̄ p̄
 terea eo cum inficias z dicit̄ inficias eo quod est nego. Itē
 cum obuiam. ut eo obuiam quod multis modis dicit̄. eo tibi
 obuias. obuius tibi sum. obuiio tibi. fero me tibi obuiū. obuiū
 me tibi fortuna obtulit obuiam tibi processit̄.
 Inter animū z animā qd̄ interest? Anima est q̄ viuim^o. Ani/
 mus est q̄ sapim^o. Sepe tamē alter pro altero ponit̄. Plau/
 tus animā ponit̄ p̄ flatu cum inquit̄ fetet anima vxoris tue.

Prestare quid proprie significat? **Prestare** aliquādo est da-
re siue ꝓcedere. ut presta mibi opem. ⁊ hoc loco deus presti-
tit talem animū hoc est ꝓcessit. Aliquādo prestare est exhi-
bere ut presta te virū bonum. presta te fortē virum B est ex-
hibe te virum bonū ⁊ fortem. qđ vernacula lingua dicimus
Doet dat ghi sijt een goet man. Imaect dat ghi sijt een ster-
man. Interdum prestare est antecellere. ut Terētius. Dū bo-
ni homo homini quid prestat hoc est qđtum homo homini
antecellit ⁊ habet nōnunq̄ ablatiū post datū ut presto tibi
doctrina. id est antecedo te doctrina ⁊ doctrina tibi superior
sum hoc est doctior te sum. Interdum prestare apud iuriscō-
sultos est ꝓhibere ne alicui fiat aliquid incōmodi ⁊ si nō ꝓ-
hibuerit satisfacere ut venditor debet prestare vitū rei quā
vēdit. hoc est ꝓhibere atq̄ efficere ne emptor dāni quid fa-
ciat alioquin satisfacere. neq̄ id in alterum mō verū etiā in
nosipfos Licerō cuz id quod ab homine nō potuerit presta-
ri euenerit id est qđ non potuerit cauēri ⁊ ꝓhiberi. **Propria**
autē huius verbi significatio est prestat B est melius ⁊ pre-
stantius est vnde fit ꝓstans ⁊ prestantia. **Prestat** mori qđ in
seruitute viuere hoc est melius est. **Componit** qđ presto ex ꝓ
⁊ sto. s̄iqt aut ꝓre valde sicut in ꝓrepotēs ꝓrecellus ꝓclarus ꝓ-
longus ꝓualidus ⁊ similibus ⁊ ꝓcor. fructus qđ valde coctus
ac maturus est ante tēpus. **Ubi nōndū** est qđ ꝓre maiorē
in cōpositione vim h̄z qđ ꝓer. plus enī est ꝓrepotēs qđ si dice-
remus ꝓpotens. qđq̄ aliquid nullā hec ꝓpositio a suo ꝓositiuo
diuersitatez faciat ut ꝓcludo ꝓremozior ꝓrecingo. B est clau-
do mozior cingo. **Lōponit** etiā sto cum alijs ꝓrepositionib⁹.
Lū ad assto qđ s̄iqt asisto ut assto tibi. i. asisto tibi. ꝓsens sum
ut asiat B est adest ⁊ stat ut arrectisq̄ auribus asiat. **Lū** āte
antesto cuius significatio nō. **Lū** circum circūsto qđ similiter
notā h̄z s̄iqtionem. **Circūsto** enī est circūdo ⁊ facit ꝓreterituz
circūsteti sicut facit etiā circūstisto qđ s̄iqt inuado ⁊ cū terrore
qđdaꝝ aggređior. **virgili⁹**. **Circūstant** anime dextra leuaq̄ ꝓe-
tentes. **Nōnunq̄** ecōtrario hortādi cā ꝓonit **Lefar**. Si quis
grauioꝝi vulnere accepto deciderat circūstitebant hoc ē hoz

tabant tela hostiuz arcetes. cum ob obsto quod est ptraue
 nis 7 impedio ut illud mihi obstat id est illud impedit. Luz
 per persio id est fixus sto ut persiat in opinione. i. fixus stat
 7 permanet in opinione. Lu ex exto qd verbu plurimuz ele
 gantie habet in orone. Quippe existit atqz extat vnuz atqz
 idem pteritū habent 7 significat eminet siue supest. sed p
 mum cum motu dicit qsi prodit vl' exurgit. hoc vo sine mo
 tu quasi superstat. Licero. Submersus equus voraginib' nō
 existit adhuc. Idē. nec diu vllavox extiisset. Idem anguem
 ab ara extiisse. De rebus qz que ad mentē ptinent existere
 dicimus. Licero existit s' locolquestio subdifficilis de extare
 Virgilius. Stant circūfusa pruinis corpora magna boū cō
 fertoz; agmine cerui. Lo: pēt mole noua 7 summis vir cor
 nibus extāt. Sic dicim' extant pauci libri varronis. hoc est
 supersunt. 7 sicut de homine dicimus supest vel supstes ē sic
 de rebus extat. ut memoria non extat. extat orō ciceronis. cū
 pro pstat hoc est in ppatulo est. vnde dicunt meretrices psta
 re hoc est in ppatulo esse ad se omnibus pstituendum. Lum
 in instat quod aliquādo significat imminet ut instat ver in
 stat hyems aliquādo vrget. ut instat pyrribus ut scribā. hoc ē
 vrget. Lum sub 7 super substat 7 superstat qrum significatio
 nes manifeste sunt. cum di distat. hoc est differt siue remotū
 est. cum re restat hoc est superest. cuz cō constat hoc est ma
 nifestum est. uel pstat in pprio eius significato ut tū constat
 qstūm valet. Sisto nescio an a sto compositum sit. Significat
 autem sistere representare 7 habz pteritum steti 7 supinum
 stati. Dictūqz ab eo est q nō tū cōparere quis debet s; etiā
 manere vnde de iudicio sisti hoc est de sistendo aliquem in
 iudicio. Licero ad Atticuz. Des operam id quod mihi affir
 masti ut te ante kalendas Januarias ubicunqz erim' sistas.
 Proprie tamē sistere est retinere 7 quod vernacula lingua
 dicimus. Opbouden. ut siste graduz siste fugam. siste lachry
 mas. Unde sit stator 7 iupiter stator dicitur est. qui romulū
 rogantem ut fugam suozum sisteret exaudiuit.

Spero q̄ modis dicif. multis. Spero non despero magna spe sum. non parua spe sum. Latio spem de hac re. concipio spem de hac re. ducoz in spem huius rei. vocoz in spem. ingredior in spem. colloco spem. repono spem. spes fixa ē. spes mihi est. Non deest mihi spes non desino sperare. spem habeo. nec nulla nec magna spe sum inquit cicero. Sed notandum hoc loco diligenter q̄ hec duo verba spero et confido usurpant frequentissime a doctis viris p̄ credo et ideo capiunt non solum pro tempore futuro sed etiam pro preterito et presenti. Pro futuro ut spero. ita fore et confido ita fore. Pro preterito ut forti ut spero animo mortem tulit. et facile ut confido eum laborem tolerauit. pro presenti ut scribo rem ut spero non inutilem neq; indignā. et laboro in re ut confido non inuiti.

Cōmissurum quid proprie significat? Cōmittere aliquando ē iniungere aliquid faciendū et quasi cōmendare ut cōmisi tibi hoc negocium hoc est mandauit et cōmisi tibi ut ad me venires. Aliquando cōmittere precedente negatione et sequente. ut vel quāobrem significat permittere et semper capitur in malam partem. ut non cōmittam ut aliquis me laceret. Licet non cōmittas ut cum omnia tibi a nobis suppeditata fuerint tu tibi defuisse videaris. Idem alibi. Nihil tibi esse cōmittendum considerare debes quāobrem eoz quos laudas te non similitimum prebeas.

Ut quid pprie significat? Ut aliquando est coniunctio causalis quēadmodū si dicamus comparo mihi diuitias ut alere familiam possim hoc est ppter hanc causam et ad hunc finem comparo diuitias ut possim alere familiam. Aliquando nullam talem vim habet sed ponit dūtaxat elegantie causa. ut cicero Inuitus feci ut. L. Flaminiū de senatu elicerem nihil enī aliud significat hec oratio inuitus feci ut elicerem nisi inuitus. eieci. Et Quinillianus. Quis credat me fecisse. ut stipem filio negarem. id est quis credat me negasse filio stipem Sic hoc loco. Spero te non cōmissurū ut indignus videare idem est ac si diceretur spero q̄ non videberis indignum.

Ut nōnunq̄ significat postq̄ ut apud virgiliū. vt vidi. id est postq̄ vidi vel q̄ primum vidi. Nōnunq̄ quō ut apud eundem ut vidi ut perij id est postq̄ vidi quomō perij. Unde amicos siue hospites interrogamus. ut vales hoc ē quō vales. Aliquando etiam significat sicut ut ego loquor ut rex id est loquor sicut rex loquit. Aliquādo velut ut loquor ut rex id est perinde ac si essem rex. Aliquādo ita ut. ut si dicas q̄ tidie ad me hospites veniunt ut incipiā iā stomachari tātas frequentiam hoc est ita ut incipiā stomachari vel propter quod uel quapropter incipio stomachari. Aliquādo significat q̄ ut non est opus ut fugias. id est q̄ fugias.

Hic nōndum q̄ velut veluti ⁊ tanq̄ differunt a sicut sicut ⁊ vti q̄ illa imaginē significant. hec similitudinē. vnde illa re, solunt per substantiū. hec per idem verbum. Nam si dico tu incedis velut rex vel tanq̄ rex ita resoluitur tanq̄ si esses rex vel quasi esses rex. Si vero dico tu loqueris sicut rex et vti rex. exponit. sicut rex loquit vel vti rex loquit.

Clarissimus quid pprie significat. Clarus. preclarus. splendidus luculentus ⁊ similia improprie ⁊ per methaphorā dicuntur pro eo qui tanq̄ fulgore quodaz glorie respondeat. Clarus poeta splendidus eques. preclarus orator luculentus hō id est celebris ⁊ magni nominis ac glorie. Preclarus tamē aliquando pro bonis a cicerone accipit ⁊ luculentus p̄ magnus. In philippicis luculentus vulnus accepit. hoc est magnum. Et alibi. O preclarum custodē ouium ut aiunt lupus preclarum id est bonum. In custode em̄ bonitas potius q̄ fama requiritur. Et in helio. Cum illo vero quis neget actum esse preclare hoc est optime. quod ipse paulo post declarat cum inquit. Cum illo quidem ut supra dixi actum optime ē Nobilis autem ⁊ clarus in hoc differunt. q̄ clarus semper capitur in bonam partem. Nobilis vero aliquando etiaz in malam. ⁊ a nosco dicit quasi notus. vnde ⁊ nobilis meretrix dicit. ⁊ nobile scortū. ⁊ nobilis iniuria. quomō etiam famosus accipit. aliquando scilicet in bonam partem ut apud Iuuenalem. Famosos equitum cum dicatore magistrōs. Ali-

quando in malam pro infami et turpi ut famosa mulier et im-
pudica. Gloriosus etiam aliquando significat plenus glorie
ut gloriosa mors. gloriosa victoria. Aliquando ostentator. et
glorie. ut apud plautum et thentium. miles gloriosus dicitur.
Item imperiosus qui forti animo exercet imperium et qui
est ostentator imperii. Unde torquatus dicitur imperiosus
quod filium ob imperium contemptum occidit. Hoc loco notan-
dum quod a virtute non dicitur virtuosus. quod verbo imperiti viti-
tur quod admodum etiam greci apothetis aretis non faciunt adie-
ctivum. sed cum virtute predictum dicere volunt. dicunt spor-
dalon hoc est studiosum. quos cicero imitatur multis in locis
ut in libris ad herennium. Ideoque bonis viris et studiosis ami-
cus erat id est virtute predictis.

Videare cur potius dixisti quam videaris? Animadvertendum
est quod non modo in epistolis et soluta oratione sed etiam in car-
mine ubi maior licentia est conari debent scriptores quantum
fieri potest evitare frequentiam littere s. Nam in oratione quod
dem r littera sonoritatem quamdam et pulchritudinem affert
ut si dicam fundatorem romani imperii cesarem. et apud vir-
gilium. Tante molis erat romanam condere gentem. Unde
gravi animo ferebat demosthenes orator quod r litteram profer-
re nature vitio non posset. Cum vero industria et exercitatio-
ne naturam superasset. letus exclamavit. eiko soi pberon to
r katarozenenon quod latine dicitur. En tibi effero r rerozi-
ratum. Contrario vero s littera debonestare si frequens sit
orationem videtur. Nam si humili et summissa voce proferatur
sybulum generat. quem ut evitaret virgilius dixit immitis
achilli pro immitis achillis. Sic B loco. si diceret optimis
ac clarissimis viris indignus esse videaris nimia est; huius
littere inculcatio. ideo videare potius dicendum fuit. Sepe
numero tamen contingit ut iam nulla causa intercedere doceat
re potius quam docearis et intelligare quam intelligaris dicatur.

In qua re standum est soli aurium iudicio quod admodum a
principio diximus.

Uomodo latine dicemus et eleganter.

Hier es nu ghesonde locht. Nieman en es hier in drie ma-
ende ghestoruen vandie pensilentien. Alle die borghers
sijn vveder in stad comen. alleen marius dien ic na v liefste
hebbe blift noch te phalerijs, vyf synden vervvachtende
merghen oft ouermerghen. Also seyde mij eergbittere sijn
meenter die doen sijn mesnie hadde thuyt ghesonde. maer
dit en gaet v niet ane.

Hic iam aer saluberrimus est. Nemo iam tribus mensibus
pestilentia perijt. ciues fere omnes in urbem redierunt. di-
xerat marius quē ego secundū te diligo adhuc phalerios in-
colit. cum cras aut perendie expectamus. Ita mihi nudius
tertius pedagogus eius nuntiavit. quū eo die canulosz pul-
los domum misisset. sed hoc nihil ad te.

Hic id ē in hac vrbe. Significat enī hic quē admōm supra
cum de grāmaticē tractarem? diximus locū proximū dicēti
Illic locum primum audienti. Et illic locū remotū ab vrbe
Unde si volumus dicere. Hier es goede locht. Hic uel in
hac vrbe salubre est celū. Daer sijn ghenuechlike beemde.
Illic uel in suburbano isto sunt amenissima parata. De sale
rus vero ubi marius est loquentes. Ghinder sijn altoes vele
vogbelen ende beeste. Illic siue in illo oppido magna sem-
per multitudo est auium atqz ferarum. In hoc plurimi nrē
etatis scriptores errāt. p iste ista istud l' illic scribētes. ille il-
la illud ul' illuc. Nisi ad illam ciuitatē dicentes promisi ad
illam vrbem. Urbs enim locum significat. Ciuitas multitu-
dinem ciuium.

Jam quid proprie significat? Aliquando nūc primum. z qd
vernacula lingua dicimus. Nō eersī. Ut hic iā saluberrim⁹
est aer. Aliquando accipitur pro tunc Licero. Jpā uerba cō-
pone z quasi coagmenta quod ne greci quid ē facitauerūt
iam neminem antepones catoni. Aliquando significat pre-
terea Licero. Jā quis parentis tui singularē erga me beni-
uolentiā explicet. quod idē efficit iunctū cū vero. ut iam ve-
ro vrbebus constitutus. Jā iam de futuro tantum dicit id est
mor z licet reperiatur cum presenti. ut iam tūqz manu tenet

z premit hasta resoluit tamen ad futuruz id est iaiam tene
bit z premet. Aliquando per indignationez dicitur. ut apud
virgilium. Jamiam nec maxima iuno. nec saturnius hec oca
lis pater aspicit equis. Item per comiserationez. Salustius.
Jamiam animo meo carissime frater qsqz tibi immaturo et
vnde minime decuit vita erepta est tamen letandum magis
qz dolendum puto. Item per exhortatione ut liuius. Jamiã
erigite animos tela sumite. obuiam ite hostibus. habetis in
manibus victoriam.

Que differentia est inter salubrem z sanu? Saluber siue sa
lubris dicit quod saluti conducit ut aer. cibus. potus. exerci
tatio z similia. Sanus uero cui salus inest ut homo z anima
lia. Salubre est quod dat. Sanus quod accipit salutem. que
admoduz differunt. psper z felix quia prosper dicit qui dat
psperitatem. felix qui accipit ut sydus psperum dicit sub q
natus est qui felix significat futurus. Felix igit homo dicit
Dij autem potius prosperi. similiter loca. actiones. successus
prosperos dicimus. Aliquando tamen confundunt. ut Sue
tonius prosperam cesaris valitudinez dicit. Et virgilius sis
felix nostruzqz leues quecunqz labore. Sic etiam dicimus in
terdum sanum cibum. sanum potum. z Salustius dicit. He
nus hominum salubri corpore. In epistolis tamen seruanda
in primis est verborz proprietates. Notandū autē qz caput ali
quū celū p aere. vnde dicere possumus. hic tā aer saluberr
mus. hic saluberrimū est celū. hic est celi siue aeris salubri
tas. Celum est dementius solito z similia. Nemo iam tribus
mensibus pestilentia perit. Liceret ne dicere nemo iam tres
mensibus pestilentia perijt. An est aliqua differentia si ipse
in ablatiuo z si in accusatiuo ponat. Ineruditi dicit per ab
latiuum significare tempus interruptū z nō continuatum ut si
dicamus magni estus fuerunt hoc anno cui; non toto ano sz
aliqua ani parte fuerint. Per accusatiū vero significari ipse
continuū sine interruptiōe. ut cicero. qsqz te marce fili annuz
iam audientem cratippii. qz marcus integrum annum. hoc
est singulis diebus z sine intermissione cratippum audisset.

Frustra excogitata est hec differentia cum falsa sit. Nam si
 in accusatiuo significaret tempus continuum nō oporteret ad
 dere vel potius nō liceret addere cōtinuos. At cicero pro le
 ge mālia inquit. At hercule aliquot annos cōtinuos ante le
 gem gabiani ille populus romanus cuius vsq; ad nostraz
 memoriā nomen inuictum in naualibus pugnis perman
 serat magna ac multo maxima parte nō modo utilitatis sed
 dignitatis atq; imperij caruit. Et virgilius. Sic iam ter cen
 tum totos regnabit annos. Si per accusatiū tempus mini
 me interruptum significaret non oportebat addere totos.
 Dicendum est igit q̄ indifferenter vtimur ablatiū more la
 tino et accusatiuo instar grecorū, nihilq; differt si dicamus
 audiui platonem decem ānis et decem annos audiui plato
 nem. Sed illud fortasse veri⁹ precipit cum de parte non de
 toto tempore loquimur nō licere per accusatiū loqui sed per
 ablatiū quale est ego hoc anno ad te veniam. id est aliq̄
 tempore istius anni quod non recte diceres hunc annum.
 Illud preterea notādum q̄ dicimus proximis diebus veni
 in affricam. Et cicero quis his paucis diebus pontifer fact⁹
 est. et in futuro paucis diebus eram domesticos tabellarios
 missurus. et triduo aut ad summum quadriduo periturum.
 Et salustius. sagati triduo nauim conscendere. Hec ōnia non
 per superiores dies et per tridui et per paucos dies exponē
 da sunt sed intra superiores dies. intra paucos dies. intra tri
 duum aut quadridui. Illud quoq; animaduertēdum q̄ ali
 quando in hoc genere sermonis omitim⁹ post vel ante. ut
 triduo q̄ ad te veni confeci omne negociū. et decem diebus
 q̄ ad te venire acceperam a cesare litteras hoc est decem
 diebus anteq̄ ad te uenire. In urbem redierunt hoc est re
 uersi sunt. Possumus etiam elegantissime dicere reuerterūt
 Secundū te quid proprie significat. Post te. Secundū enim
 multa significat. Primo habet notissimum illum sensum ut
 secundum platonem loquo. Secundū pythagoram disputo
 Aliquādo significat iuxta. Virgilius. Dulcib⁹ illa quidē ille
 cebriz et plena scōm flumina. Sulpici⁹ duo vulnera accepisse

vn̄um in stomacho. alterum in capite secundum aurem. Se-
cundum aurem ⁊ secundū flumina id est iuxta aurem ⁊ iux-
ta flumina quod ea ratione fit quia quod secundus a primo
est iuxta est. Aliquando significat post ob eadem rationem
ut hoc loco secundum te id est post te. Quintilianus. Nam
quod vn̄um mihi secundum patrem fortuna videbatur pa-
rasse presidium id ego separare in illa forte non poterā Li-
cero proxime autem secundum deos homines maxime vi-
les esse. Secundum etiam accipis pro eo quod est pro ut se-
cundum te litem do secundum me iudica. id est do litem p-
te ⁊ tu iudica pro me. Et pro in ut secundum quietē id est in-
ter dormiendum. Licero. secundum quietem visus est repen-
te adesse id est in quiete. Incolit. id est habitat ⁊ de exteris
dicitur dicitur. Hinc dicuntur inquilini ⁊ incole. Sunt autem
incole ⁊ inquilini qui in alieno habitāt oppido. Oppidani
vero qui habitant in suo.

Eum cras aut perendie expectamus. quid significat peren-
die? Id quod vulgares dicunt post cras. Dicitur enī peren-
die de die sequenti crastinū diem. diciturq; est ut quidam pu-
tant quasi perempto die vno cicero ad atticum. Facies igit
cras aut ad summus perendie. Hinc dicitur dies perendinus
hoc est dies ab hinc tercius. Lesar in cōmentarijs. Quod si
per te liceat perendino die cum proximis hibernis coniunc-
ti cōmunem cum reliquis belli casum sustineant. Unde com-
perendinare apud aliquos reperit id est in longum de die
in diem differre. Pridie vero ⁊ post tridie quasi idem sig-
nificant quod heri ⁊ cras diciturq; est pridie quasi prior die
⁊ posttridie q̄si posteriori die. Sed nondum q; magnas ele-
gantiam habēt hec duo vōbula. Pridie enī nō significat he-
ri a die p̄senti. neq; posttridie siḡt cras a die presenti. sed ab al-
tero q̄dam die. Unde pridie dicitur non solū de tpe preteri-
to sed etiā de futuro. ⁊ posttridie non solū de futuro sed etiā
de preterito. β est vtrūq; dicitur tam de p̄terito q̄ de futuro.
De preterito sic. Pridie q̄ cesar vrbē intraret p̄fecti sunt ei
obuiā patres. De futuro sic. Pridie q̄ iter ingrediamur pe-

tamus a cesare comeatum .i. die precedenti quo cesar urbem
 intrauit et nos iter ingrediemur. Item postridie de preteri-
 to sic. Postridie quae cesar urbem intrauit omnes legati discesse-
 runt. Et de futuro. Postridie quae cesar discesserit mihi quoque
 erit abeundum. Jungunt haec aduerbia aliquando cum geni-
 tivo ut pridie huius diei. et postridie eius diei. aliquando nec
 quae habent nec genitiuum sed intelligit genitiuus vel quae. ut ve-
 nit ad me cremes postridie clamitans. hoc est postridie eius
 diei quo haec gesta sunt vel postridie quae haec gesta sunt. Et cum
 domum tuam venissem ut te conuenire. Audiui te pridie dis-
 ccessisse id est pridie eius diei quo ad te veni. vel pridie quae ad
 te veni. Dicimus tamen pridie kalendas et pridie nonas et
 pridie ludorum circensium et postridie nundinarum.

Allic thuyt ghegaen vvas om hem te spreken seide hi mi
 dat ic tlanderdaechs vveder quame.

Lum domus ut eum conuenire iuissem dixit mihi postridie
 redeas. Male dicit. Debet enim dici cras redeas. nunquam enim
 dicimus postridie vel pridie huius diei sed cras vel heri. si-
 cut cras heri non dicimus de diebus iam preteritis aut fu-
 turis ante vel post proximum. Dicendum itaque fuit dixit mihi
 cras redeas. vel mihi ut postridie redire dixit. et non ut cras
 redirem dixit. intelligeret enim cras de die hunc quo loquor
 sequenti et non de crastino illius diei quo domus iui. Ex pri-
 die fit denominatum nomen pridianus pridiana pridianum
 quod dicitur non modo de die precedenti hodiernum sed de quocumque
 die aliquo diem precedenti in quo significato accipit
 etiam hesternus hesterna hesternum. Terentius. Jure hester-
 no panem atrum vorent non de hesterno die dixit sed quis
 die alterum precedente. Suetonius in vita teberii. Solenibus
 ipse cenis et pridiana sepe et semesa obsonia apposuit. Idem
 in vita caij. Narcente iam stomacho pridiani cibi onere. Ju-
 ris. consulti nostri temporis multum a veteribus illis differre-
 tes exponunt postridie post tertium diem et pridie pro eo quod
 est nuper sive proximis diebus atque huius tam insignis er-
 roris multos sequaces habent cuius erroris auctor fuisse vi-

detur conterraneus noster et fere ex matre gentilis bartho-
lus. Atqui postridie non format denominationem postridianus
sicut pridie pridianus. Sed pro postridiano videtur hoc vocabu-
lo crastinus crastinus quod significat non modo diem
sequentem hodiernum sed etiam quolibet alium diem sequen-
tem. Virgilius. Si vero ad solem rapidus lunasque sequentes
ordine respicies nunquam te crastina fallerit hora neque insidias
noctis capere serene. Nudius tertius quid proprie signifi-
cat? Nudius tertius dicitur de die antecedente diem bester-
num sicut nudius quartus de die antecedente diem tertium
ut si hodie kalende sunt et dicam nudius tertius ad te veni in-
telligit tertio kalendas. et si nudius quartus quarto kalendas
Lur ita dicunt nudius tertius et nudius quartus. Dicta sunt
quasi nunc de die tertio et nunc de die quarto. Procedimus
ne amplius et dicimus nudius quintus nudius sextus et reli-
qua Minime licet Plautus per licentiam his aliquando usus
fuerit. Nam quod in philippicis legit nudius tertius deci-
mus error est. Dicimus itaque nudius tertius et nudius quar-
tus tamen sicut biduo triduo quadriduo tamen. et binotio trinotio
quadrinotio tantum.

Lur non dicimus et nudius secundus quemadmodum tertius
et quartus. Sicut dicimus biduo triduo quadriduo binoc-
tio trinotio quadrinotio. Quia pro nudius secundus ha-
bemus heri. ideo nec secundo kalendas dicimus quia pro
secundo habemus pridie et dicimus pridie kalendas.

Pedagogus dicitur non ludum magister sed his quem domi te-
nemus ad sequendos atque erudiendos pueros nostros. Est
autem grecum vocabulum dictum a ποτις paidon asosis hoc
est a puerorum educatione. Nunciare quid proprie significat. Nun-
ciare est verbis alicuius absentis aliquid significare. et quod triui-
ali lingua dicitur. Ontbiede. Verbi gratia. Marius ontbietet
v dat hi cortelinghe comen sal. Marius nunciat tibi se pro-
pediem affuturum et tam is qui nuncio rem committit quam ipse nu-
cius nunciare dicitur ut si helius perottus libertus noster nun-
cius a mario veniens dicat. nuncio tibi pyrthe verbis marii.

z marius nūciat tibi verbis meis. A nuncio nuncias dicitur nunciū z tā eum qui nunciat significat q̄z id quod nunciat ut venit ad me nūcius tuus helius perottus libertus noster Et non potui nō cōmoueri ob infelicem nunciū de obitu La mille sororis tue hoc est ob infelix nouus. Seruius grāmaticus scribit p̄ nouo nunciū in tercio genere dici. Sed ubi id repperit. ipse si potest dicat.

Catuli z pulli qui proprie sunt? Catuli licet a canibus dicti esse videantur significant tamen non solum filios canum sed omnium ferarum. Unde z murium canulos legimus. Pulli vero pecudum dicuntur. ut pulli equorum. mulorum. asinum z similia. z fetus auium siue piscium. q̄z hoc vltimū generalius nomen fit. Unde fecundare accipimus p̄ parere. z feturam pro partu. que ad omnia animalia muta pertinent. ceruorum. caprum. capreolorum. damarum. leporem z similia bimilos dicimus. serpentum catulos. ut virgilius de colubro. catulos tectis atq; oua relinquens. Dicunt etiam catuli immanium piscium qui oua non edunt. Reperit tamen aliquando pullos de auibus dici. A. gellius. pullis iam pulmantibus. Idem. Pulli etiam tunc inuolucres erant. Unde pullastra apud Uarronē dicitur que est parua adolescensq; gallica. Nomina enim in aster di. minutia sunt sepe numero. ut surdaster qui male audit non tamen omnino surdus est. z recaluafter qui non toto capite s; sola fronte caluus est.

Nihil ad te quid proprie significat? aliquando intelligit pertinet. sicut B loco z significat nihil ad te pertinet. Aliqui sicut nihil est in cōparatione tui z qd̄ vernacula lingua dicimur. *Dij en heeft bi v niet. Ut si dicā. Quintilianus es vvelsprekende maer bi en heeft niet bi tullium. Quintilianus est eloquens sed nihil ad cicerone. Helia perotta es scoone maer si en heeft niet bi penelope perottam.*

Helia perotta est pulchra sed nihil ad penelopē perottam. Cicero. Lucium volo quem cognouimus virum bonum z nō illiteratum sed nihil ad persium id est nihil in cōparatione persij. *Therencius. Est ne thais ut fertur forma? Sane.*

sed nihil ad nostram hanc. hoc est nihil fere ad comparationem nostre.

Uomō latine dicemus.

Ueryvaert v ghesunde ende bereit v vyeder te comē
O blicn ende saleghe dach als ic v sal moghen ombetten
ende cussen.

Lura vt valeas teq; ad reditū para. O felicem illum z vere iocundū diem quo te amplecti osculariq; poterimus. Uale. Lura ut valeas. hoc est da operam ut valeas. Interdū dicitur cura valitudinē tuam. Dicimus etiam cure tibi sit valitudo tua z curam habeas valitudinis tue. Lurare autem a cura dicitur q; ea que curamus cum quadā animi sollicitudine agere videamur. est enī cura animi sollicitudo. dicta quā si corura. q; scz cor vvat. Ponit tamen cura pro studio z diligentia ut studijs litterarum omni cura atq; industria incubo. O felicem illum z vere iocundū diem cur potius in accusatiuo dicimus q; in vocatiuo cum o aduerbio semper solet iungi vocatiuus. Multis modis solem⁹ ponere o aduerbiū Aliquando cum nominatiuo. Virgilius. O fortunati quorū iam mentia surgunt. Aliquando euz accusatiuo ut o fortuna. ros nimium sua si bona nozint agricolas. Jungimus etiaz o cum prima z secunda persona. ut o me miserū. o te infelicē. Aliquādo cum nominatiuo ut o ego infelix qui alioz culpa huc redactus sum. Aliquando o pretermissis z tamen sermo eādem vim habet ut indignus facinus. pro eo quod est o indignum facinus. Et cicero. hominē neq; pro o hominē neq; Et nōndum q; non est aduerbiū vocandū in his locis sed miserendi uel indignandi.

Osculari ab osculo dicitur. osculū autē interdū sigt parū os. ē enī diminiū huius nominis os oris. Interdū sigt qd basū dicimus. eo q; basiantes resringunt labia z os diminiuitur. Hoc autē inter osculū z basium interest. q; osculū pij amoris ē z caritatis sine aliq; cogitatione libidinis vt patris in filiū z filii in parentes. Basū vō lasciuū est z inter amātes. Eadē q; differentia est inter basiare z osculari. q; q; osculari z oscu

48
lum aliqui etiā in lasciuā accipiant. Suauitate etiā dissua-
uare signi osculari et in utraq; partem accipit. et suauit dicitur
basu a suauitate ut opinor dicitur. et ideo magis proprie in las-
ciuam partem accipiendum est. Plautus meū suauiolū dixit.
Mecum suauiolū mea suauitas.

Uomodo latine dicemus.

Obsecrauen te viterben. xix. daghe in october int iaer
ons beeren dusent vierhondert ende. lxxviii.
Viterbij q̄to kalendas nouēbris āno salutis. M. cccc. lxxviii.
Cur ponis viterbij q̄ viterbio scribendū ē? Utroz mō scribi
pōt recte. Et preponit aliquādo B verbū date. Sintelligitur
Itē. Quod si date nō ponat nihilominus intelligit id verbū
Itaq; littere tradunt tabellario in vrbe Brundusij in castris
in littore apud ephesum in thusculano. Et sicut dicere possu-
mus accepi litteras quas rome siue in vrbe liberto meo de-
disti. Ita possumus in calce litterarū scribere rome. hoc est da-
te sunt littere rome. in vrbe in castris reliq;. Sic etiā quādo
mōm dicere possumus. Accepi litteras quas liberto nostro
ad me ex vrbe siue ex castris siue brundusio dedisti. ita pos-
sumus dicere date ex castris. ex vrbe. brundusio. roma. Ita
q; potes si velis ponere. date siue scripte. potes etiā omit-
tere. Nomina etiā oppidorū vnde scribunt in genitiuo si-
ue ablatiuo ponere potes. hoc est cum significatione in loco
aut de loco. vel in datiuo et ablatiuo si sunt tercie declinatio-
nis q; si tantum pluraliter declinātur in ablatiuo tantū. Si
vero composita sunt in ablatiuo cū prepositione in uel apud
uel ex. vt in monte alte. apud montem altum. et ex monte al-
to. Potes etiā scribere domi. ruris. militie. belli. et domo. ru-
re. milita. bello. Quarto kalendas nouēbris quid proprie
significat? aut que sunt kalende et vnde dicunt? Quarto
kalendas nouēbris. significat antepenultimus diem octo-
bris. Unusquisq; enim mensis diuidit in kalendas nonas et
idus. Primus dies vnusquisq; mensis dicitur kalēde in nu-
mero plurali. Dicte autem sunt kalende apo toy kalo quod
est voco. q; eo die minor pontifex kalata hoc est vocata

in capitolium plebe iuxta curiam kalabrā q̄ edibus romuli
ppinqua erat. quor dies a kalēdis ad nonas superessent p
nunciabat. vnde ⁊ ipsa curia kalabre nomē accepit. ⁊ classis
appellata q̄ omnis in eā populus vocaret. Dies vero qui ē
ante kalendas hoc est vltimus dies precedentis mensis vi-
citur pridie kalendas quasi primo die ante kalendas. Qui
vero ante hunc diez est dicitur tercio kalendas. q̄ tercius sit
a kalendis. Sic precedēs hunc quarto kalendas ⁊ hūc rur-
sus precedens quinto kalendas quousq; ad idus peruene-
ris. Nōne vero qui dies sunt aut vnde dicunt? Ex duodecim
mensibus in quos annus distribuit. Quatuor nonas habet
octauo die mensis scz martius maius iulius ⁊ october. Reli-
qui vero menses nonas habent quinto die. Unde in quatu-
or mensibus supradictis primus dies kalende. Secundus
sexto nonas. Tercius quinto nonas. Quartus quarto nonas
Quintus tercio nonas. Sextus pridie nonas. Septimus no-
ne. In ceteris vero mensibus primus dies kalende. Secun-
dus quarto nonas. Tercius tercio nonas. Quart⁹ pridie no-
nas. Quintus none. Notandū em̄ q̄ quēadmōm non vi-
cimus nudius secundus sed heri. nudius tercius ⁊ nudius
quartus ita non dicimus secundo kal. secundo nonas. secu-
do idus. sed pridie kal. pridie nonas pridie idus ⁊ postea.
Tercio nonas. tercio kalen. tercio idus. ⁊ sic de reliquis. Di-
cunt autēz none vel q̄si noue. q̄ ideo minor pontifex nume-
rum dierum qui ad nonas superant calādo s̄ est vocando
populum p̄debat q̄ post nouā lunam oportebat nonaz die
populares qui in agris erant in urbem p̄fluere. ⁊ causas fe-
riarum a rege sacroz accipere ⁊ quod eo mense faciendum
esset intelligere. vnde none dicte quasi noue initium obser-
uationis. vel q̄ ab eo die ad idus sp̄ nouē dies cōputent
Idus qui sunt aut vnde dicunt? Unusquisq; mensis habet
octo idus. vnde in superioribus quatuor mensibus martio
maio iulio ⁊ octobre qui sex habent nonas. idus est quinto
decimo die mensis. In ceteris vero qui q̄tuor habent nonas
die terciodecimo. Unde in illis q̄tuor octauo die incipim⁹

dicere octauo idus ⁊ sequenti die septimo id⁹ ⁊ sic deinceps
 vi. v. iij. ii. idus pridie idus ⁊ idibus. In ceteris vero mensi-
 bus a sexto die incipim⁹ dicere. viij. idus. ⁊ septimo die sep-
 timo idus. ⁊ octauo die sexto idus ⁊ sic deinceps. Finitis idi-
 bus. Si sint menses ianuarij uel augusti uel decembris. qui
 hi menses habent vnū ⁊ triginta dies ⁊ dūtaxat quatuor no-
 nas dicimus statim. xix. kalēdas septēbris si augustus sit ut
 ianuarij si sit mensis decēbris uel februarij si mensis ianua-
 rij sit. Quippe is dies est decimus octauus ante kalendas. et
 cū vltim⁹ dies dicat pridie ka. penultim⁹. iij. ka. aij penulti-
 m⁹ quatuor ka. ⁊ sic de ceteris. merito hic erit. xix. kalē. Si vō
 sit mēsis februarij statim post idus dicimus sextodecimo ka-
 lēdas. Martij nisi forte sit bisextus. tunc em̄ quia februarij
 habet nouem ⁊ viginti dies ⁊ quatuor nonas dūtaxat. statim
 post idus dicim⁹. xvij. kalen. martij. Si autē sint menses apri-
 lis. iunij. septēbris ⁊ nouēbris. qui triginta dies habent ⁊ dū-
 taxat quatuor nonas statim finitis idibus dicimus. xvij. ka-
 lēdas iunij uel augusti uel nouēbris uel decēbris. Quod
 si reliqui menses fuerint hoc est martius maius iulius ⁊ oc-
 tober. qui dies vnum ⁊ triginta habent ⁊ nonas sex statim
 post idus dicimus. xvij. kalen. aprilis aut iunij aut augusti
 aut nouembris quod ut summarim colligat sit hec regula.
 Menses qui vnū ⁊ triginta dies habent si quatuor nonas
 habeat incipiunt a. xix. kalen. Si sex habeant nonas a. xvij.
 kal. Februius semper a. xvi. kalen. incipit nisi sit bisextus
 Reliqui menses semper a. xvij. kal. incipiunt. Idus autē no-
 men a thufcia translātū est. Dicunt em̄ illi item. quod verbū
 interpretant iouis fiducia. nā cum iouē accipiamus pro lu-
 cis autore. Cū lucretius a salus vocat ⁊ cretenses phospho-
 ron vocitant. Romani q̄ diespitrem quasi diei patrē appel-
 lauerunt optimo iure is dies itis hoc est iouis fiducia voca-
 tur. cuius lux non finit cum solis occasu sed splendorē diei
 ⁊ noctis p̄tinuat ppter claritatē lune quod semper in pleni-
 lunio hoc est medio mensis fieri solet. Alij existimant idus
 quasi vidus a videndo dictas esse u littera detracta q̄ tunc

plena luna videat. Melius diceret apotoy eidem derivari
quod significat videre et hinc tractum est video addita u con
sonante. Sicut qui existimant idus dici apotoy eidoy hoc est
a specie. quod eo die luna plenissimam speciem ostendat. Alii ce
sent ab ioue idus dici que omnibus idibus ioui immolat. hanc
idulam ihusci vocant. Nonnulli quod verisimilius est opinant id
vocari quod is dies dividat mensem. iduare enim etrusca lingua est
dividere. unde vidua decem est quasi viro divisa. Hoc loco non
dicitur est quod hac mensum divisione soli latini utunt. Letere enim
nationes duntaxat in dies septimanas menses distinguunt. vi
cesar Augustus ut erat faceto ingenio cum aliquos non solu
ros existimabat. ad kalendas grecas soluturos aiebat. i. nun
quam soluturos. cum mille sint apud grecos kalende. Illud quod no
tandum est quod dicimus tercio kal. idus et nonas. Tercio ka
lendarum iduum et nonarum. Item pridie kalendarum pridie kal
darum. postridie kal. et postridie kalendarum. Item tercio kal. et
ad tercium kal. Quarto kal. et ad quartum kal. Hoc tamen interest
inter tercio kal. et ad tercium kal. et similia. quod per tercio kal.
quarto kalen. et huiusmodi determinatur dies et certus significat qui
est tercius aut quartus a kal. Per illud vero quod dicitur ad tercium
aut ad quartum kal. non intelligimus ipsum tercium die aut quartum
a kal. nec aliquem tercium diem sed diem aliquem illi propinquum. et
perinde est dicere ad tercium kal. ac si dicerem circiter tercium
kal. potest tamen aliqui ponere ad tercium sine quartum kal. pro ipso die
tercio aut quarto kalendarum. ut si dicam ab hoc die usque ad quartum
idus decem dies intersunt. Nec illud pretermittendum est quod dicitur
imus kalendas ianuarij et ianuaris. februarij et februaris.
martij et martias. aprilis duntaxat et non aprilias. maij et maias
iunij et iunias. iulij et iulias et quintilis. augusti et augustias et
sextilis. septembrius et septembrius et septembres. octobris et octobri
as et octobres. nouembrius et nouembrius et nouembres. decembrius et
decembrius et decembres. Lur iulius et augustus dicuntur quinti
lis et sextilis. Rogare potius debuisti cur quintilis et sextilis
iulius et augustus dicantur. Illa enim horum mensum propria
nomina fuerunt. hec postea imposita sunt. Veteres duntaxat

decem menses habuere eratq; apud eos annus. ccc. iiii. die-
 rum sex menses id est aprilis iulius sextilis september noue-
 ber december singuli triginta dies habebant. Reliqui vero
 quatuor hoc est martius maius quintilis october. vnum et tri-
 ginta dies singuli continebant. Hanc anni ordinatione pri-
 mus Romulus fecit et primum mensem genitori suo Mar-
 tij dicauit et ab eius nomine martium appellauit. Secundum
 vocauit apilem uel a spuma quae greci aphron vocant. unde
 venus aphrodity dicitur quod ex ea oria credatur et sic cum aspi-
 ratione scriberetur haptilis. Quippe ex venere natus est ae-
 neas. Et ideo primi duo menses anni iure videntur dicati
 martij et veneri geminis romane vrbis conditoribus. Uel a
 pilem dixit quasi aperilem eo quod hoc mense et celum quod
 nubibus obductum fuerat. et mare quod clausum fuerat na-
 uigantibus et terre quas imbres niues glaciesq; contexerat
 aperiantur quinetiam arbores frugesq; parturiant. Unde
 Virgilius inquit. Et nunc omnis ager nunc omnis parturit
 arbos. Nunc frondent silue nunc formosissimus annus Ler-
 cium mensem et quartum romulus maium et iunium appel-
 lauit quod cum populum romanum in maiores iunioresq; di-
 uisisset ut illi consilio hi armis rempublicam tutarentur in
 honorem vtriusq; partis duos menses censuit nominandos
 esse. Aliqui tamen putant maius a maia mercurij matre ita
 dici quod hoc mense mercatores omnes maie mercurioq; sa-
 crificabant. Junium vero dictum esse primo iunonium deinde
 de post longum tempus detracta non iunium dictum. siue quod
 edes iunoni monere kalen. iunij dedicata est siue quod hic me-
 sis iunoni sit sacer. Alij tamen existimant iunium a iunio
 bruto appellatum esse qui primus rome consul fuit quod ka-
 lendas iulij expulso Tarquinio sacrum in monte celio fece-
 rit kalende iunie dicte sunt fabariz. quia hoc mense adulte
 fabe sacrificijs adhibentur. Hinc sequitur quintilis sic dic-
 tus quod in ordine quintus sit. Deinde sextilis quod sit sextus.
 Postea september. october. nouember. et december. quod sint
 septimus octauus nonus et decimus. Ceterum quintili Ju-

lij nomen in honore iulij cesaris positus fuit legem ferente
M. Antonio consule q̄ eo mense preatus esset iulius cesar
Similiter fertilis appellatus est augustus senatu ei hunc ho
nozem decernente q̄ eo mense primum consulatū inuissiet
triumphos tres in urbem intulisset z aegiptum in potestate
populi rō. redigisset. Statuerat etiam domicianus ut nomi
ne suo october vocaret sed post mortez eius id nomen tāq̄
infaustum ex omni ere z saxo deletū est. Post romulum nu
ma pompeius aliquāto peritio; huic anno. l. dies addidit q̄
bus adiecit alios sex retractos ex singulis illis sex mensib⁹
qui. xxx. habebāt. Et ex his p̄stituit duos alios menses quos
bis decem preposuit vocauitq; primum ianuarius tanq̄ bi
cipitis dei mensem respicientē ac prospicientem transacti au
ni finem z futuri principium. Secundum dicauit februo deo
lustrationum. vocauitq; februariū q̄ ciuitas eo mense lustra
batur. Postremo gaius cesar. ccc. lxx. dierum annum consti
tuit quo spacio addito quadrante sol zodiacum circuit z ne
quadrans deesset constituit ut quarto quoq; anno sacerdo
tes qui curam de mensibus ac diebus habebant vnus inter
calarent diē ante quinq; vltimos mēsis februarij dies idq;
bifertum nominauit.

Uū dicit mensis? Grecum vocabulū est. illi enī myna dicunt
Annus vnde dicit? Quidā existimant ab an deū esse quod
verbū antiqui dicebāt pro circum vnde dicit ambo id ē cir
cūdo z lato an terminū dixit p̄ circum terminū q̄ annus in
seipsum reuoluat. qz sol semper ab eodē ad eūdem terminū
reuoluit. Unde virgili⁹. Interea magnū sol circūuoluit an
num. Annū salyris dicimus quo deus optimus max⁹ hu
manum gen⁹ legato filio suo a perpetuo exitio liberauit. et
quēadmōm veteres olim per olympiades z rōni p̄ cōsules
tpa distinguebāt. Ita nos p̄ annū nos q̄ annum salutis sequū
tur distinguim⁹ a q̄ tpe agit nunc annus. M. cccc. lxxviii.

Al nunc totā epistolā nicolaus perottus pōtifer syponi
nus p̄irbo perotto fratris filio salutem plurimam dicit.
Reddite mihi fuerunt littere tue q̄ magnā nobis voluptate

120
nepotis filius abnepos. Ita aui pater dicit proauus et paui
pater abauus. Tamē Aurelius Augustinus et Hieronimus
et alij recentiores alioquin docti et excellentes viri vsurpant
nepotem p filio fratris eiqz ex fratre siue sorore nepotē vo-
cant quos ego vt in alijs plerisqz ita in hoc libenter sequor
cum id nequaqz alienū esse a rōne videat quādoquidē pa-
trui fratrum filios diligūt instar nepotū suntqz quasi auoz
loco. vnde fratres matrum dicunt auuncūli quod verbū cer-
te ab auo diminutū est qz si parentūz fratres auuncūli sunt
pfecto sorozum filij sunt nepotes. Liber itaqz mihi te appel-
lare modo fratris filium mō ex fratre nepotem.

Illud postremo quintiliani in calce operis ponendū existi
maui plurima a nobis permutationē figurari debere. ut scio
non ignoro. nō me fugit nō me preterit quis nescit. neminē
dubium est etiā ex primo mutuari licere. Nam et intelligo
et sentio et video et perspicio sepe idem valent quod scio.

Peroratio.

Ed satis superqz euagata est oratio nostra. Tempus ē
ut receptui canamus. Habes pyrre fili quē maxime
omniū et quō imitari debeas habent tua qz causa precepto
res quā in erudiēdis pueris atqz adolescētibz viam tene-
re. quomō eos docere. quomō examinare. et q meliora sunt
in primis tradere debeant. Superest ut consilium meum to
to animo sequaris et qm fieri potest nitaris ad optima.
Quod si ut spero feceris nō dubito te breui tempore supis
iuuantibus in summum virum euasurum. Vale.

Eiusdem perotti oratio pro serenissimi romanoꝝ regis
domini Frederici iocūda receptōne ex pte cōis bononiēi.

In qua fides veri preferri maxime cesar
Temporibus possunt secula nulla tuis
Quando magis tuos licuit spectare triūphos
Quando palatini plus metuere dei

Pulchrior & melior quo sub duce patria tota
Sub quo libertas principe tanta fuit
Libuit enim mihi in tanta omnium expectatōne in B clarissimo
rum viroꝝ uentū in hac tanta celebritate lepidissimi poete
verbis affari te inuictissime imperator. Nā quē me vnus ex
omnibus ad tantam rem obeūdam minime ydoneū clemē
tissimi principis nostri singularis humanitas dignū fecerit
qui & maiestates sacri nominis tui in ingressu huius nostre
urbis p more cōsuetudineq; laudare & ei p immortalī eius
gloria gūlarer. Nō vidi equidē quibus verbis exordiri me
lius possem q̄ iis q̄ vno tempore & incredibilē nostrā leticiā
ex aduentu tuo susceptam ostenderent & singularē nrām er
ga tuam maiestātē obseruantā demonstrarent & tui sacri no
minis immortalitātē extollerent & auidissimā omnium de te
expectatōne declararent. Aspice queso cesar sapientissimuz
virum principē nostrum. accipe clarissimā hanc nostre urbis
nobilitatē quēq; suo ordine cerne & premlare. mares. femi
ninas. adolescentes. iuuenes. viros. Quis est qui nō singu
larem ac pene incredibilē vultu ipso ac facie leticiā pre se
ferat. Arridet mediussidius parietes ipsi. tecta ipsa leticia ge
stunt totaq; urbs tū vsura triūphum circūfusa ruit. Certe
q̄ versus tuos sacratissimos oculos cesar. nihil pfecto vide
bis ob hunc expectatissimū aduentū tuum & iam diu ab om
nibus desideratū nō plenum gaudiū nō plenum leticie non
plenu hilaritatis. Uident enim vniuersi atq; animo suo
contemplanseiusmodi sibi hodie diem illuxisse quo vel gra
tiorē vel iocundiorē uel magis eoz nomini gloriosuz ne

optare quidem potuissent. Nam per immortalē deum que
accidere potest aut homini maior laus aut civitati gloria. aut
patrie claritas. q̄ eius viri presentia illustrari. extolli. de
corari. quo. sit sanctissimus romanus pontifex semper exce
ptus. neminem per vniuersum terrarum orbem sol viderit
uel potentia parem. uel dignitate maiorē. uel nobilitate ge
neri s. virtutum prestantia. ⁊ rerum gestarum gloria clario
rem. Utinam mihi a dijs immortalibus datus esset ut diui
nis laudibus tuis sacratissime imperator. si non omnino saltē
aliqua ex parte parē eloquentiā prestare possem. Sed vere
dē ne si de his aliqd dicere incipiā in medio sermone mihi
desit oratio. Quod em̄ tantum flumen ingenij que dicendi
tanta vis. tanta copia. que non dicam exornare sed enarrare
vel potius attingere cesar res tuas possit? Nam vt impera
toriam maiestatem preteream. cuius excellentia dignitas. at
q̄ amplitudo tanta est ut modestus sit de ea silere q̄ tenui
ter loqui. Lum diuina potius quedam res q̄ humana vide
atur. ut tue familie nobilitatez omittam. que tot iam seculis
inter tot nobilissimas antiquissimasq̄ totius germanie do
mos quasi sol quidam illuxit. Ex qua iam quatuor romano
rum reges fuere quos tu frederice imperator nunc quintus
sequeris. Et que q̄ plurimos habuit clarissimos viros atq̄
omni lauduz genere ornatissimos. qui diuersa etiam regna
bobemie hungarie polonie uel singulari virtute compara
runt. vel ab alijs relicta incredibili sapientia gubernarunt.
Ut item res a maioribus tuis diuersis temporibus precla
rissime gestas. quas cōmemorare infinitū esset pretermittā
Quis adeo om̄i genere dicēdi cumulat⁹ orator reperiri ul
vt qd sentio dicā excogitari poterit. q̄ diuinas vtutes tuas.
qui res a te preclarissime gestas animo. ne dicā orōe cōple
cti possit? Quāta q̄q̄ admirabilis sit sapientia tua cesar tum
omnis tua anteacta vita declarauit. tum vel maxime q̄ nu
per post romani nostri pontificis in apostolicis tribunal as
sumptionem. te auctore. te duce diuiso ⁊ execranduz ab om
nibus scisma in ecclesia dei e medio sublatum ac pro: sus

extinctus fuit O diuinam diuini principis virtutē O admi-
 rabilem religionem O singularem sapientiā Inueteratum
 iā tot annis errorē tu cesar sustulisti Iniectam nescio quo fa-
 to. tot principū clarissimozq; viroz caliginē illustrasti Exor-
 tam in ecclesia dei ⁊ iam omnia pestifera anbeluū maculan-
 tem viperam cobibuiſti Dissidētes fratres ⁊ iam aduersus
 seinuicem gladios stringentes in concordia reuocasti. diui-
 siones discordias bella. tot principū populoz potentissima
 rumq; nationum. in quietem pacem tranquillitatēq; cōuer-
 tisti. Quod cesar adeo preclarū facinus huic tuo comparari
 poterit. Possem hoc loco infinitas pene res abs te domi-
 litieq; preclarissime gestas cōmemorare. Neq; em̄ me latet
 quanta cum gloria bella aduersus vngaros gesseris quot
 qualesq; triumphos merueris quot oppida. quot ciuitates
 expugnaueris. atq; in potestate tuam redegeris tenuerisq;
 ⁊ tenes in hodiernū diem. Nec me latet inuictissime imper-
 ator. q̄ta semper fides. religio integritas tua. qui semper et
 sacrosanctā romanā ecclesiam. ⁊ clerum onem religiosissime
 coluisti. qui sanctam tellurem ⁊ sacratissimū xpi sepulchru;
 visitare voluisti qui instaurator temploꝝ religionis amator
 ⁊ iusticie cultor semper fuisti. Luius humanitas. clementia
 benignitas. fortitudo. temperantia tanta est. ut merito te om-
 nes veluti diuinum quēdam hominē vel potius mundanū;
 quēdam deum diligant. obseruent. colant. adorant. veneratione
 tur. Quibus ex rebus factum est. ut ⁊ coronam iadiū in ger-
 mania summa cu; laude susceperis. ⁊ paucos post dies aliā
 rome a sanctissimo romano pontifice cu; imortali gloria sis
 suscepturus. Sed hec omnia q̄q; per se maxima atq; precla-
 rissima sint. tamē si ei laudi comparent. quā ex ecclesie ꝑcoꝝ
 dia atq; vnione vendicasti exigua quedā pusillaq; videbū-
 tur. Quāob̄re longe quidē p̄stare arbitror. ut diuinis laudi-
 bus tuis summisq; honoris fortune virtutis ingenij. rerū ge-
 nitarum ornamentis hoc loco post habitis que longe latiorē
 dicendi campū expostularent. ad gratulationē nimmodo q̄ri-
 asq; quertam. Quāq; hoc q̄ superuacuū video fore sacrant

sume imperator quādoquidē tanta leticia p̄frunt vniuersi
ciues nostri. tantis gaudijs exultant tanta in voluptate ver-
santur ut etiam me tacente eorū vultus facies oculi. maiesta-
ti tue. et p̄ immortalī eius dignitate ac gloria ḡulari. et pro
singulari decore atq; ornamento quod sibi sueq; ciuitati tue
sacratissime maiestatis presentia hodierna die allatū cernūt
grates agere videant. Ut tamen quod officij mei est aliquā
do persoluā. clementissime imperator tibi et sapientissimi p̄n-
cipis nostri et toti⁹ sue ciuitatis nomine. tui sacri nominis im-
mortalitati congratulor et p̄ ornamento quod huic amplif-
sime ciuitati hodie prestitūti quas possis gratias ago. Res
bona fortunas eorū maiestati tue pro cuius cōmodo dignita-
te salutem vitam ipsam si opus esset p̄fundere non dubita-
rent. offerre in presentiaz turpe putant. Nam cum is sit san-
ctissimi romani pontificis erga tuam sacratissimā maiestatem
animus. ut sua ōnia tue celsitudini cōia fecerit. quis dubitet
hanc quoq; ciuitatem que sanctitatis eius ē ad ōne sacre tue
maiestatis imperiū esse p̄mptissimam. teq; nō secus romani
pontificis subditisviti posse q̄ p̄p̄ijs. Utinā utinā eorū animi
tam facile oculis cerni possent q̄ cogitatione comprehendī
Neminē profecto in tanto nobilissimorū hominū cetū vides
cesar qui nō libenti animo si ita res ferret. p̄ tua salute p̄ glo-
ria sanctissimi nominis tui. res suas ōnes. fortunas vices li-
beros vitam deniq; ipsam p̄fundere paratissimus foret. Re-
liquus est q̄ te cum ōni qua possimus obseruantia p̄camur
et obsecramus clementissime imperator per mansuetudinez
benignitatem iusticiā moderatōne sapientiā tuam. per eā mē-
tem q̄ tibi diuinitus data est ut nocere nemini. p̄desse ōni-
bus velis. per gloriofissimā vitam tuā que vigeat memoria
seculorū omnium. quā posteritas alte quā eternitas semper tu
ebitur. ut cum vna cum sanctissimo romano pontifice fueris
cū de rebus ytalie vel potius xp̄iane religionis et totius ter-
rarum orbis cuius cura atq; administratio vos duos p̄eci-
pue spectat vna cōsultabis. huiusq; vrbis nostre memineris
eā respicias. ad eam tuos sacratissimos oculos pariter con-

uertas eius dignitatē atq; amplitudinē cōmendatā habeas
 Ita dij tibi propicij sint. ita habeant protectionē tuam fecun-
 dare. felicēq; z fortunatā faciāt. Ita tibi ōnia pro desiderio
 animi tui. p̄sp̄era gloriofaq; succedant. Ego vero ut aliquan-
 do dicēdi finem faciam in persona huius nostre amplissime
 ciuitatis eiusdem poete. versibus concludam. cuius versibus
 exorsus fui.

Dij tibi dent z tu cesar quecunq; mereris.

Dij mibi dent z tu que volo si mereor

Uersus Nicolai perotti cu; post orōnem p̄scriptam impa-
 tor eum lauro coronasset.

Linxisti viridi cesar mea tempora lauro

Ecce meas ornat sacra corona comas

Non mea me virtus tali nunc munere dignus

Sed dulce effecit principis ingenium

Dij deeq; precor pro me mitissime cesar

Perfoluant meritis p̄mia digna tuis

Ast ego q̄ tanto tibi sum pro munere gratus

Lantabo laudes dum mibi vita tuas .

Regule grāmaticales Reuerendissimi patris z domini/
 domini Nicolai perotti Archiepiscopi syrontini viri doctis-
 simi atq; eloquentissimi Feliciter expliciunt. Impresseq; per
 me Egidium de herstraten .

Faint, illegible text at the top of the page, possibly bleed-through from the reverse side.

Second block of faint, illegible text in the middle of the page.

Third block of faint, illegible text in the lower middle section of the page.

